

สำนักกฎหมาย
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

คู่มือการปฏิบัติ ตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕

คู่มือการปฏิบัติ

ตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิด
ของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕

สำนักกฎหมาย
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

คู่มือการปฏิบัติ
ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิด
ของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

สำนักกฎหมาย
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
(ใช้ในราชการเท่านั้น)

คำนำ

การดำเนินการเกี่ยวกับความรับผิดชอบตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ เกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกระดับ และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานยังมีปัญหาอุปสรรคทั้งในการวินิจฉัยข้อกฎหมาย การตีความกฎหมาย และการบังคับใช้กฎหมายในทางปฏิบัติอยู่หลายประการ ดังนั้นเพื่อเป็นการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานให้มีความรวดเร็ว ถูกต้องตามหลักกฎหมาย มีประสิทธิภาพ และสามารถอ้างอิง และตรวจค้นได้อย่างรวดเร็ว สำนักกฎหมาย สป. จึงได้จัดทำหนังสือคู่มือการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙” ได้รวบรวมเนื้อหาสาระเกี่ยวกับพระพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ คำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา หนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งตัวอย่างคำพิพากษาศาลฎีกา

สำนักกฎหมาย สป. หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือฉบับนี้จะเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจในข้อกฎหมายและแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนการดำเนินการตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ และเสริมสร้างประสิทธิภาพในการวิเคราะห์ปัญหาข้อกฎหมายแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องต่อไป

สำนักกฎหมาย
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
สิงหาคม ๒๕๕๑

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙	๑
๑. เจตนารมณ์ในการตราพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙	๑
๒. ขอบเขตการบังคับใช้กฎหมาย	๒
๒.๑ หน่วยงานของรัฐที่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่	๒
๒.๒ เจ้าหน้าที่ที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่	๔
๒.๓ ผู้เสียหาย	๕
๒.๔ วันที่กฎหมายเริ่มใช้บังคับ	๕
๓. หลักความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่	๖
๓.๑ กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก	๖
๓.๒ กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ	๘
๔. สิทธิไล่เบี้ย	๙
๕. อายุความการใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน	๑๑
๖. การเรียกร้องต่อหน่วยงานของรัฐ	๑๒
๗. การออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชำระเงิน	๑๓
๘. การยุติข้อพิพาทระหว่างส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ ในกรณีผู้เสียหายเป็นหน่วยงานของรัฐ	๑๓

ภาคผนวก

ภาคผนวก ๑ กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙	๑๕
๒. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙	๑๙

ภาคผนวก ๒ หนังสือสั่งการ

๓. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๓๐.๘/ว.๗๕ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๔๔ เรื่อง แนวทางปฏิบัติกรณีเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดตาย	๒๗
๔. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๓๐.๗/ว.๙๒ ลงวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๔๔ เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่	๒๙

๕. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๗.๒/ว.๘๑ ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๕
เรื่อง หลักเกณฑ์การคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินที่ต้องเรียกขดใช้ตาม
ความรับผิดชอบทางละเมิด ๓๒
๖. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๑๘.๗/ว.๑๐๕ ลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๕
เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์การคิดดอกเบี้ยกรณีเบิกจ่ายไม่ถูกต้อง และกรณีกระทำผิด
ทางละเมิด ๕๕
๗. หนังสือกระทรวงการคลัง ส่วนที่ ๓ ที่ กค ๐๕๐๖.๓/ว.๑๑๕ ลงวันที่ ๑๘
พฤศจิกายน ๒๕๕๕ เรื่อง ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การปฏิบัติ
เกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ของเจ้าหน้าที่ ๕๗
๘. หนังสือกระทรวงการคลัง ส่วนที่ ๓ ที่ กค ๐๕๐๖.๔/ว.๑๑๘ ลงวันที่ ๑๒
ธันวาคม ๒๕๕๕ เรื่อง ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การชดใช้
ค่าสินไหมทดแทน กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก ๕๗
๙. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๖.๔/ว.๒๕๕ ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖
เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการส่งสำนวนสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด ๖๒
๑๐. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๖.๒/ว.๑๓๙ ลงวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๗
เรื่อง แนวทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
พ.ศ. ๒๕๓๙ กรณีเจ้าหน้าที่ที่พักอยู่ในบ้านพักของทางราชการกระทำละเมิด ๖๔
๑๑. หนังสือกระทรวงการคลัง ส่วนที่ ๓ ที่ กค ๐๕๐๖.๒/ว.๙ ลงวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๘
เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการดำเนินการกับทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายจาก
ภัยธรรมชาติ ๖๘
๑๒. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๖.๒/ว.๔๘ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๘
เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ กรณียานพาหนะ
เกิดอุบัติเหตุเสียหาย ๗๐
๑๓. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๖.๒/ว.๖๐ ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๘
เรื่อง การอุทธรณ์คำสั่งตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของ
เจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ๗๒
๑๔. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๖.๒/ว.๖๔ ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๘
เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการประนีประนอมยอมความในคดีแพ่ง ๗๕
๑๕. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๖.๒/ว.๙๘ ลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๘
เรื่อง ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ๗๗
๑๖. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๖.๒/๑๕๕๙๕ -๑๕๕๙๗ ลงวันที่ ๒๔
สิงหาคม ๒๕๕๘ เรื่อง แนวทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิด
ของเจ้าหน้าที่ กรณีการเกิดความเสียหายกับทรัพย์สินของทางราชการอันเนื่องมาจาก
สถานการณ์ความไม่สงบใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ๘๓

๑๗. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๔๕ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๙	
เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการอุทธรณ์ ฎีกาคดีแพ่งและอุทธรณ์คดีปกครอง	๘๕
๑๘. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๓/ว.๓๓๖ ลงวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๙	
เรื่อง การส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่	
ให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ	๘๘
๑๙. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๑ ลงวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๕๐	
เรื่อง การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดที่มีผลมาจากการตรวจสอบ	
ของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน	๙๐
๒๐. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๗/ว.๕๖ ลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๐	
เรื่อง แนวทางการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดตามประเภท	
สำนวนการสอบสวน	๙๒
๒๑. หนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๖๖ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๐	
เรื่อง แนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่	๑๑๗
๒๒. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๗๕ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๐	
เรื่อง ชักข้อมความเข้าใจแนวทางปฏิบัติในการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด	๑๒๖
ภาคผนวก ๓ ความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา	
๒๓. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๖๘๐/๒๕๕๐	
เรื่อง การนำหลักการตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่	
พ.ศ. ๒๕๓๙ มาใช้บังคับกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ก่อนบังคับใช้กฎหมาย	๑๒๙
๒๔. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๗๗๖/๒๕๕๑	
เรื่อง การพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด	๑๓๒
๒๕. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๘๕๐/๒๕๕๒	
เรื่อง ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ในกรณีมีการยกยอกเงิน	
ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าทะลุ	๑๓๖
๒๖. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๘๐๖/๒๕๕๒	
เรื่อง ผลทางกฎหมายกรณีมีการแต่งตั้งผู้ที่อยู่ในข่ายจะต้องร่วมรับผิดชอบ	
เป็นกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด	๑๔๑
๒๗. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๒๓๘/๒๕๕๒	
เรื่อง แนวทางปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่	
(กรณีการใช้งบประมาณค่าก่อสร้างอาคารสำนักงานพาณิชย์จังหวัดนครราชสีมา	
เป็นค่าถมดินในที่สาธารณประโยชน์บริเวณบึงหัวทะเล)	๑๔๓
๒๘. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๑๒๙/๒๕๕๒	
เรื่อง กรณีไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงตามความรับผิดชอบทางละเมิด	
ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิด	
ทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙	๑๔๕

๒๙. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๖๗๕/๒๕๔๓
เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดกรณีการทำลาย
ผลิตภัณฑ์นมที่เสื่อมคุณภาพขององค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย (อ.ส.ค.) ๑๔๘
๓๐. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๑๙๓/๒๕๔๓
เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด
กรณีไปรษณีย์ภัณฑ์สูญหาย ๑๕๑
๓๑. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๔๓๔/๒๕๔๔
เรื่อง ทหารหรือเรื่องอายุความและแนวทางปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย
หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ๑๕๔
๓๒. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๓๗๐/๒๕๔๔
เรื่อง การพิจารณาคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการกระทำละเมิด ๑๖๑
๓๓. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๒๒๑/๒๕๔๔
เรื่อง ทหารหรือกรณีธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
ขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหาย ๑๖๕
๓๔. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๑๘๗/๒๕๔๔
เรื่อง ทหารหรือการเรียกคืนเงินเดือนข้าราชการที่การกำหนดตำแหน่ง
เป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ๑๖๘
๓๕. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๑๘๖/๒๕๔๔
เรื่อง สถานะทางกฎหมายของพนักงานของรัฐในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข
ตามประมวลกฎหมายอาญาและพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของ
เจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ๑๗๓
๓๖. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๑๑๒/๒๕๔๔
เรื่อง หลักเกณฑ์การปฏิบัติในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง
ความรับผิดชอบทางละเมิด ตามข้อ ๑๐ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ๑๗๖
๓๗. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๕๖๒/๒๕๔๕
เรื่อง การเรียกค่าเสียหายกรณีอาวุธปืนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติสูญหาย ๑๗๙
๓๘. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๒๘๙/๒๕๔๕
เรื่อง กรมบัญชีกลางทหารหรือว่า คำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน
ตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ จะสามารถอุทธรณ์
หรือขอให้พิจารณาใหม่ได้หรือไม่ ๑๘๑
๓๙. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๓๙๙/๒๕๔๖
เรื่อง หลักเกณฑ์การตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด
ตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ๑๘๖

๔๐. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๓๒๖/๒๕๕๖
เรื่อง การจ่ายเงินคืนกองทุนทดแทนผู้ประสบภัยตามพระราชบัญญัติ
คุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. ๒๕๓๕ ๑๙๑
๔๑. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๒๔๗/๒๕๕๖
เรื่อง การใช้งบประมาณค่าก่อสร้างอาคารสำนักงานพาณิชย์จังหวัดนครราชสีมา
เป็นค่าถมดินในที่สาธารณะประโยชน์บริเวณบึงหัวทะเล (เพิ่มเติม) ๑๙๔
๔๒. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๑๓/๒๕๕๖
เรื่อง อายุความการใช้สิทธิไล่เบียดให้คดีใช้ค่าสินไหมทดแทน
(กรณีของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ) ๑๙๗
๔๓. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๑๒/๒๕๕๖
เรื่อง ความรับผิดชอบทางละเมิดของผู้รับจำนำของสถานธนาณูเคราะห์ ๒๐๐
๔๔. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๘๐๑/๒๕๕๗
เรื่อง การพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งให้คดีใช้ค่าสินไหมทดแทนตามพระราชบัญญัติ
ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ : กรณีกรมราชทัณฑ์ ๒๐๓
๔๕. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๑๗๔/๒๕๕๗
เรื่อง การปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์
การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙
กรณีคอมพิวเตอร์ของสำนักงานศาลปกครองสุญหาย ๒๐๖
๔๖. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๘๐/๒๕๕๗
เรื่อง การจ่ายเงินค่าทำขวัญตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๐๘
กรณีผู้เสียหายได้รับบาดเจ็บเนื่องจากถูกยานพาหนะของทางราชการชน ๒๑๐
๔๗. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๓๒๕/๒๕๕๐
เรื่อง เจ้าหน้าที่ขอใช้สิทธิเรียกร้องให้กรมคุมประพฤติชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตาม
มาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ๒๑๕
๔๘. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๒๑๙/๒๕๕๐
เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด
กรณีเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายได้โอนไปสังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งอื่น ๒๑๘
๔๙. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๒๑๕/๒๕๕๐
เรื่อง การพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของ
การรถไฟแห่งประเทศไทย ๒๒๒

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

๑

ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

๑. เจตนารมณ์ในการตราพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๓ ตอนที่ ๖๐ ก ลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๙ และเริ่มมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๙ ปรากฏว่าพระราชบัญญัติดังกล่าว คือ การที่เจ้าหน้าที่ดำเนินการกิจการต่างๆ ของหน่วยงานของรัฐนั้น หาได้เป็นไปเพื่อประโยชน์อันเป็นการเฉพาะตัวไม่ การปล่อยให้ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ในกรณีที่ปฏิบัติหน้าที่และเกิดความเสียหายแก่เอกชนเป็นไปตามหลักกฎหมาย เอกชนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงเป็นการไม่เหมาะสม ก่อให้เกิดความเข้าใจผิดว่าเจ้าหน้าที่จะต้องรับผิดในการกระทำต่างๆ เป็นการเฉพาะตัวเสมอไป เมื่อการที่เข้าไปทำให้หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดต่อบุคคลภายนอกเพียงใด ก็จะมีการฟ้องไล่เบี้ยเอาจากเจ้าหน้าที่เต็มจำนวนนั้น ทั้งที่บางกรณีเกิดขึ้นโดยความไม่ตั้งใจหรือความผิดพลาดเพียงเล็กน้อยในการปฏิบัติหน้าที่ นอกจากนี้ ยังมีการนำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมในระบบกฎหมายแพ่งมาใช้บังคับให้เจ้าหน้าที่ ต้องร่วมรับผิดในการกระทำของเจ้าหน้าที่ผู้อื่นด้วย ซึ่งระบบนั้นมุ่งหมายแต่จะได้รับเงินครบโดยไม่คำนึงถึงความเป็นธรรมที่จะมีต่อแต่ละคน กรณีเป็นการก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่เจ้าหน้าที่และยังเป็นการบั่นทอนกำลังขวัญในการทำงานของเจ้าหน้าที่ด้วย จนบางครั้งกลายเป็นปัญหาในการบริหารเพราะเจ้าหน้าที่ไม่กล้าตัดสินใจดำเนินงานเท่าที่ควร เพราะเกรงความรับผิดชอบที่จะเกิดแก่ตน อนึ่ง การให้คุณให้โทษแก่เจ้าหน้าที่เพื่อควบคุมการทำงานของเจ้าหน้าที่ยังมีวิธีการในการบริหารงานบุคคลและการดำเนินการทางวินัยกำกับดูแลอีกส่วนหนึ่ง อันเป็นหลักประกันมิให้เจ้าหน้าที่ทำการใด ๆ โดยไม่รอบคอบอยู่แล้ว ดังนั้น จึงสมควรกำหนดให้เจ้าหน้าที่ที่ต้องรับผิดทางละเมิดในการปฏิบัติงานในหน้าที่เฉพาะเมื่อเป็นการจงใจกระทำ เพื่อการเฉพาะตัวหรือจงใจให้เกิดความเสียหายหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น และให้แบ่งแยกความรับผิดของแต่ละคน มิให้นำหลักลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของรัฐ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

นอกจากนี้ตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้กำหนดให้คณะรัฐมนตรีจัดให้มีระเบียบเพื่อให้เจ้าหน้าที่ซึ่งต้องรับผิดตามมาตรา ๘ และมาตรา ๑๐ สามารถผ่อนชำระเงินที่จะต้องรับผิดนั้นได้ โดยคำนึงถึงรายได้ ฐานะ ครอบครัวและความรับผิดชอบ และพฤติการณ์แห่งกรณีประกอบด้วย คณะรัฐมนตรีจึงได้วางระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๓ ตอนพิเศษ ๓๙ ง ลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๙ และมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๓๙ โดยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าวได้ยกเลิกระเบียบความรับผิดชอบของข้าราชการในทางแพ่ง ซึ่งออกตามมติคณะรัฐมนตรี แจ่งตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ต่วน ที่ นว ๑๕๕/๒๕๐๓ ลงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๐๓ และบรรดาระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรี รวมทั้งหนังสือเวียนของกระทรวงการคลังที่เกี่ยวข้องทั้งหมด และให้ใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าวแทน

๒. ขอบเขตการบังคับใช้กฎหมาย

๒.๑ หน่วยงานของรัฐที่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

ตามนัยมาตรา ๔ บัญญัตินิยามคำว่า “หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา และให้หมายความรวมถึงหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

โดยที่พระราชบัญญัตินี้เน้นถึงการทำงานแทนรัฐในลักษณะหน่วยงานของภาครัฐโดยตรง และความรับผิดทางละเมิดในเรื่องความเสียหายต่อทรัพย์สิน หน่วยงานของรัฐที่เสียหายต้องอยู่ในฐานะที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินได้ กล่าวคือ มีฐานะเป็นนิติบุคคล ดังนั้น หน่วยงานของรัฐตามคำนิยามดังกล่าว จึงหมายถึง หน่วยงาน ๓ ประเภท ดังนี้

๑. ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น

ในกรณีราชการส่วนกลาง ได้แก่ กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ซึ่งพระราชบัญญัติบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๗ ให้มีฐานะเป็นนิติบุคคล

ในกรณีราชการส่วนภูมิภาค หมายถึงเฉพาะจังหวัดเท่านั้น เนื่องจากพระราชบัญญัติบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๕๒ ให้จังหวัดมีฐานะเป็นนิติบุคคล ส่วนอำเภอ ไม่มีกฎหมายใดบัญญัติให้เป็นนิติบุคคล ในส่วนของส่วนราชการประจำจังหวัด อาทิ ที่ทำการปกครองจังหวัด สำนักงานที่ดินจังหวัด ฯลฯ และส่วนราชการประจำอำเภอ ไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล จึงไม่เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัตินี้ ตามคำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๓๐๗/๒๕๕๑

ในกรณีราชการส่วนท้องถิ่น ได้แก่ กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล

๒. รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติ หรือพระราชกฤษฎีกา ไม่รวมถึงรัฐวิสาหกิจดังต่อไปนี้

ก. รัฐวิสาหกิจที่ไม่เป็นนิติบุคคล เช่น โรงงานยาสูบ ต้นสังกัดคือกระทรวงการคลัง

ข. รัฐวิสาหกิจที่เป็นบริษัทจำกัด เนื่องจากจัดตั้งขึ้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งเป็นกฎหมายเอกชน

๓. หน่วยงานอื่นของรัฐที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐ นับแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ ถึงปัจจุบัน มีพระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ พ.ศ. ๒๕๔๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒ ...(ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓ ...(ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๔ ...(ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ ...(ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๔๖ ...(ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๔๖ ...(ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๔๖ ...(ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๔๗...(ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๔๙ และ ...(ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๙ กำหนดให้หน่วยงานดังต่อไปนี้เป็น “หน่วยงานของรัฐ” ตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิด

- (๑) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
- (๒) มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
- (๓) สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข
- (๔) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
- (๕) สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
- (๖) องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก
- (๗) สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้ง
- (๘) สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์
- (๙) สถาบันพระปกเกล้า
- (๑๐) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
- (๑๑) มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
- (๑๒) สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา
- (๑๓) สำนักงานศาลปกครอง
- (๑๔) สำนักงานศาลยุติธรรม
- (๑๕) สำนักงานปฏิรูปการศึกษา
- (๑๖) สำนักงานสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
- (๑๗) สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(องค์การมหาชน)
- (๑๘) โรงเรียนมหิตลวิทย์านุสรณ์
- (๑๙) โรงพยาบาลบ้านแพ้ว(องค์การมหาชน)
- (๒๐) สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ(องค์การมหาชน)
- (๒๑) สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา
- (๒๒) ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)
- (๒๓) กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ
- (๒๔) สถาบันมาตรวิทยาแห่งชาติ
- (๒๕) แพทยสภา
- (๒๖) บริษัทบริหารสินทรัพย์ไทย
- (๒๗) สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- (๒๘) สภาเภสัชกรรม
- (๒๙) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ
- (๓๐) กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา
- (๓๑) ทันตแพทยสภา

- (๓๒) สภาการพยาบาล
- (๓๓) สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
- (๓๔) สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ
- (๓๕) สำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคม
- (๓๖) สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจหลักทรัพย์
- (๓๗) ครุสภา
- (๓๘) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากร

ทางการศึกษา

นอกจากนี้ยังได้บัญญัติให้ “องค์การมหาชนตามกฎหมายว่าด้วยองค์การมหาชน” และ “มหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ซึ่งไม่เป็นส่วนราชการและอยู่ในกำกับของรัฐ” เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ด้วย ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ พ.ศ. ๒๕๔๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๘

๒.๒ เจ้าหน้าที่ที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

ตามนัยมาตรา ๔ บัญญัตินิยามคำว่า “เจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่นไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งในฐานะเป็นกรรมการหรือฐานะอื่นใด

“ข้าราชการ” คือบุคคลที่เข้ารับราชการตามหน่วยงานของรัฐประเภทกระทรวง ทบวง กรม ต่าง ๆ มีพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายต่าง ๆ บังคับ การบังคับบัญชาเป็นไปตามกฎหมาย จึงไม่ถือว่าเป็นลูกจ้างหรือตัวแทนซึ่งเกิดจากความสัมพันธ์ตามหลักนิติกรรมสัญญา ฉะนั้น จึงไม่นำหลักลูกจ้างหรือตัวแทนมาใช้บังคับข้าราชการ ถ้าข้าราชการทำละเมิดระหว่างปฏิบัติหน้าที่ ไม่ถือว่าเป็นหน่วยงานของรัฐนั้นเป็นนายจ้างหรือตัวการ แต่ถือว่าเป็นผู้แทนของนิติบุคคล เดิมหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นนิติบุคคลต้องรับผิดในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้แทนของนิติบุคคลนั้นตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๖ แต่ปัจจุบันต้องบังคับตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๓)

“พนักงาน” คือบุคคลที่เป็นพนักงานเทศบาล หรือพนักงานตามองค์กรอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ประเภทกระทรวง ทบวง กรม เป็นหน่วยงานรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ เช่น การประปานครหลวง การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ฯลฯ

“ลูกจ้าง” คือลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราวของกระทรวง ทบวง กรม ต่าง ๆ หรือของรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐประเภทอื่น ลูกจ้างที่เข้ามาไม่ว่าจะเป็นลูกจ้างประจำหรือลูกจ้างชั่วคราวก็ตาม มีนิติสัมพันธ์โดยสัญญาจ้างแรงงาน

แต่จากคำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสรีจที่ ๘๙๔/๒๕๔๒ ซึ่งวินิจฉัยเกี่ยวกับลูกจ้างขององค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์(ร.ส.พ.) ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐที่อยู่ในบังคับของบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ด้วยนั้น จะต้องอยู่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐอาจพิจารณาโดยจำแนกตามลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของรัฐกับบุคคลในสังกัดออกเป็น ๒ ลักษณะ คือ

๑) ลูกจ้างที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งให้ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐที่มีลักษณะเป็นการปฏิบัติงานประจำและต่อเนื่อง มีการกำหนดอัตราเงินเดือน การเลื่อนขั้นเงินเดือน การลงโทษทางวินัย ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับ เช่น กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการประเภทต่าง ๆ หรือลูกจ้างประจำ หรือกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การรัฐวิสาหกิจ ลูกจ้างประเภทนี้มีฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

๒) ลูกจ้างที่หน่วยงานของรัฐ ได้ว่าจ้างให้ปฏิบัติงานเป็นครั้งคราวเฉพาะงาน ไม่ว่าจะมิสัญญาจ้างเป็นหนังสือหรือไม่ก็ตาม ความสัมพันธ์ของบุคคลดังกล่าวกับหน่วยงานของรัฐย่อมเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ในกรณีนี้ องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์(ร.ส.พ.) ทำสัญญาจ้างลูกจ้างเป็นครั้งคราวเฉพาะงาน โดยระบุเงื่อนไขไว้ว่า “หากลูกจ้างก่อให้เกิดความเสียหายใดๆ แก่นายจ้าง ลูกจ้างยินยอมชดเชยค่าเสียหายแก่นายจ้างโดยสิ้นเชิงโดยลูกจ้างยินยอมให้หักเอาจากเงินต่างๆ ที่ลูกจ้างพึงได้จากนายจ้าง หากไม่เพียงพอลูกจ้างจะต้องชดเชยให้ครบถ้วนภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งนายจ้าง” กรณีจึงเป็นการจ้างลูกจ้างเป็นครั้งคราวเฉพาะงาน ไม่ใช่การบรรจุแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ของ ร.ส.พ. ดังนั้น นิติสัมพันธ์ระหว่างลูกจ้างดังกล่าวกับ ร.ส.พ. ย่อมเป็นไปตามข้อตกลงในสัญญา รวมทั้งความรับผิดชอบที่จะต้องนำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับ

“ผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่น” หมายถึงว่า นอกเหนือจากการเป็นข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ลูกจ้างชั่วคราว ลูกจ้างประจำแล้ว ยังมีเจ้าหน้าที่ประเภทอื่นๆ ที่ปฏิบัติงานให้หน่วยงานของรัฐไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งในฐานะเป็นกรรมการหรือฐานะอื่นใด จะเรียกชื่ออะไรก็ได้ เช่นอนุกรรมการ คณะทำงานที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการใดการหนึ่งโดยเฉพาะ

ในความรับผิดชอบกรณีเจ้าหน้าที่ไม่ได้สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใดกระทำละเมิด ผู้เสียหายสามารถเรียกค่าเสียหายจากกระทรวงการคลัง

๒.๓ ผู้เสียหาย

ผู้ที่ได้รับความเสียหายที่เกิดจากการละเมิดอย่างใด ๆ จากการกระทำของเจ้าหน้าที่ ไม่ว่าจะเกิดจากข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่น ที่ได้รับการแต่งตั้งหรือถูกสั่งให้ปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานของรัฐ

๒.๔ วันที่กฎหมายเริ่มใช้บังคับ

พระราชบัญญัติความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เริ่มใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๙

๓. หลักความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

ความรับผิดในการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่แบ่งออกเป็น ๒ กรณี คือ กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก และกรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

๓.๑ กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก สามารถแบ่งการกระทำได้ ๒ กรณี คือ

๓.๑.๑ กระทำในการปฏิบัติหน้าที่

มาตรา ๕ “หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบผู้เสียหายในผลแห่งละเมิด ที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ในกรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องหน่วยงานของรัฐดังกล่าวได้โดยตรง แต่จะฟ้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้

ถ้าการละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่ซึ่งไม่ได้สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใดให้ถือว่ากระทรวงการคลังเป็นหน่วยงานของรัฐที่ต้องรับผิดชอบตามวรรคหนึ่ง”

เมื่อเจ้าหน้าที่ได้กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกเนื่องในการปฏิบัติหน้าที่แล้วตามมาตรา ๕ นี้ให้หน่วยงานของรัฐของเจ้าหน้าที่นั้นต้องรับผิดชอบผู้เสียหาย ซึ่งคงเป็นไปตามหลักการในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๖ ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “ถ้าการกระทำตามหน้าที่ของผู้แทนของนิติบุคคลหรือผู้มีอำนาจทำการแทนนิติบุคคล เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น นิติบุคคลนั้นต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายนั้น แต่ไม่สูญเสียสิทธิที่จะไล่เบี้ยเอาแก่ผู้ก่อความเสียหาย”

มีคำพิพากษาศาลฎีกาที่เกี่ยวข้องกับการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ดังนี้

ฎีกาที่ ๓๖๔๘/๒๕๔๙ พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๕ เป็นเรื่องที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำไปในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งผู้เสียหายอาจฟ้องหน่วยงานของรัฐดังกล่าวได้โดยตรง แต่จะฟ้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้ ส่วนคดีนี้เป็นเรื่องที่โจทก์ซึ่งเป็นกรมตำรวจฟ้องไล่เบี้ยเอาแก่จำเลยทั้งสองซึ่งเป็นเจ้าพนักงานตำรวจ เนื่องจากจำเลยทั้งสองกระทำตามหน้าที่ของผู้แทนของโจทก์ซึ่งเป็นนิติบุคคลเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น และโจทก์ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายนั้นตาม ป.พ.พ. มาตรา ๗๖ วรรคหนึ่ง โจทก์จึงมีอำนาจฟ้อง และมีอายุความ ๑๐ ปี

ฎีกาที่ ๔๘๒๓/๒๕๔๘ จำเลยที่ ๑ เป็นเจ้าพนักงานที่ดิน มีหน้าที่รับจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมให้แก่ที่ดินของประชาชนในเขตพื้นที่ เมื่อปรากฏหลักฐานชัดเจนในสารบัญญัตจดทะเบียนทั้งในโฉนดที่ดินฉบับหลวงและฉบับเจ้าของว่าที่ดินที่โจทก์ผู้รับซื้อฝากและ น. ผู้ขายฝากมายื่นคำร้องขอจดทะเบียนขายฝากต่อจำเลยที่ ๑ เป็นที่ดินที่ น. ผู้ขายฝากได้มาโดยการเช่าซื้อจากสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม อันตกอยู่ในบังคับห้ามโอนตามมาตรา ๓๙ แห่ง พ.ร.บ. การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมฯ โดยวิสัยของจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานที่ดินของกรมที่ดินจำเลยที่ ๒ ย่อมทราบและตระหนักดีว่าจะรับจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมการขายฝากให้แก่โจทก์และ น. ไม่ได้ เพราะเป็นนิติกรรมที่มีวัตถุประสงค์เป็นการต้องห้ามชัดแจ้งโดยกฎหมายตกเป็นโมฆะตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๕๐ แต่จำเลยที่ ๑ กลับดำเนินการรับจดทะเบียนการขายฝากให้การกระทำของจำเลยที่ ๑ จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการของกรมที่ดิน จำเลยที่ ๒ โดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย อันเป็นการทำละเมิดต่อโจทก์ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๐

โจทก์ลงชื่อรับรองข้อความด้านหลังสัญญาขายฝากที่ดินว่าในการทำสัญญาโจทก์ได้ติดต่อกับเจ้าของที่ดินโดยตรง หากเกิดการผิดพลาดและผิดตัวเจ้าของที่ดินโจทก์ขอรับผิดชอบไม่เกี่ยวแก่พนักงานเจ้าหน้าที่นั้น ข้อความระบุไว้ชัดเจนเฉพาะกรณีเกิดการผิดตัวเจ้าของที่ดินผู้เป็นคู่สัญญาเท่านั้น หากมีผลคุ้มครองถึงการปฏิบัติหน้าที่ผิดของพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับจดทะเบียนในกรณีอื่นนอกจากนี้ไม่ ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่าหนังสือสัญญาขายฝากที่โจทก์ทำกับ น. เป็นโมฆะต้องถูกเพิกถอนเป็นความเสียหายเกิดจากการกระทำละเมิดของจำเลยที่ ๑ เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการของจำเลยที่ ๒ และพิพากษาให้จำเลยที่ ๒ ในฐานะหน่วยงานของรัฐรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้โจทก์จึงชอบด้วย พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ มาตรา ๕ แล้ว

ฎีกาที่ ๕๘๒๔/๒๕๔๓ เมื่อเจ้าพนักงานตำรวจเริ่มจับกุมโจทก์ ถือว่าเจ้าพนักงานตำรวจได้ปฏิบัติหน้าที่แล้ว ครั้นเมื่อจับกุมโจทก์ได้ก็ต้องควบคุมตัวโจทก์ไปส่งที่สถานีตำรวจ การควบคุมตัวโจทก์ไปส่งที่สถานีตำรวจจึงถือว่าเจ้าพนักงานตำรวจได้ปฏิบัติหน้าที่เช่นกัน หากเจ้าพนักงานตำรวจได้ ทำร้ายร่างกายโจทก์ขณะควบคุมโจทก์ไปส่งที่สถานีตำรวจต้องถือว่าเจ้าพนักงานตำรวจได้กระทำละเมิดต่อโจทก์ โดยได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องกรมตำรวจเป็นจำเลยได้ตามพระราชบัญญัติ ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบต่อผู้เสียหายในผลแห่งละเมิด ที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ในกรณีนี้ผู้เสียหาย อาจฟ้องหน่วยงานของรัฐดังกล่าวได้โดยตรง แต่จะฟ้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้”

ฎีกาที่ ๒๑/๒๕๔๐ จำเลยที่ ๒ เป็นสารวัตรใหญ่และจำเลยที่ ๓ เป็นพนักงานสอบสวนคนทั้งสองต่างเป็นข้าราชการในสังกัดของกรมตำรวจจำเลยที่ ๑ การที่จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ยึดรถยนต์พิพาทของโจทก์เป็นของกลางเป็นการปฏิบัติหน้าที่อย่างหนึ่งตามระเบียบข้อบังคับและคำสั่งที่ได้รับมอบหมายจากจำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๑ มีหน้าที่กำกับดูแลการปฏิบัติงานของจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ให้เป็นไปตามระเบียบและคำสั่งเพื่อมิให้เกิดความเสียหายเมื่อจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ยึดรถยนต์พิพาทไว้เป็นของกลางในคดีความผิดต่อพระราชบัญญัติจราจรทางบกซึ่งมีคนตายและได้รับบาดเจ็บในกรณีนี้เป็นการปฏิบัติหน้าที่อย่างหนึ่งและมีฐานะเป็นผู้แทนของจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ จึงมีหน้าที่ดูแลรักษาทรัพย์ของกลางเหมือนเช่นวิญญูชนพึงดูแลทรัพย์สินของตนแต่เมื่อจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ไม่ได้ดูแลรักษาทรัพย์ของกลางตามสมควรเป็นเหตุให้รถยนต์พิพาทสูญหายกรณีจึงเป็นการกระทำละเมิดในฐานะปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้แทนของจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นนิติบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๓๖ วรรคหนึ่ง จำเลยที่ ๑ จึงต้องร่วมกับจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายแก่โจทก์ด้วยจะอ้างว่าตนไม่มีอำนาจในการยึดสิ่งของในคดีอาญามาปฏิเสธความรับผิดของตนไม่ได้

๓.๑.๒ มิใช่กระทำให้การปฏิบัติหน้าที่

มาตรา ๖ “ถ้าการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่มีใช้การกระทำให้การปฏิบัติหน้าที่เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบในการนั้นเป็นการเฉพาะตัว ในกรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องเจ้าหน้าที่ได้โดยตรง แต่จะฟ้องหน่วยงานของรัฐไม่ได้”

มีคำพิพากษาศาลฎีกาที่เกี่ยวข้องกับการกระทำที่มีใช้เป็นการกระทำให้การปฏิบัติหน้าที่ ดังนี้

ฎีกาที่ ๑๙๓๑/๒๕๑๘ จำเลยที่ ๑ รับราชการเป็นบุรุษไปรษณีย์ได้ขบรถยนต์ของกรมไปรษณีย์ฯ จำเลยที่ ๒ ไปเก็บไปรษณีย์ภัณฑ์ตามตู้ไปรษณีย์ตามหน้าที่ และจอดรถไว้ที่ขอบถนน โจทก์ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานควบคุมการจราจรบอกให้จำเลยที่ ๑ ไปจอดรถบนไหล่ถนน เพราะการจราจรคับคั่งจำเลยที่ ๑ ด่าโจทก์แล้วกลับไปขึ้นรถ โจทก์ตามไปยื่นเอามือทำขอประตูดตรงที่นั่งคนขับและชะงักศีรษะเข้าไปในรถแจ้งข้อหาว่าดูหมิ่นเจ้าพนักงาน จำเลยที่ ๑ ขับรถออกไปโดยเร็วและผลักโจทก์ตกจากรถ ทำให้โจทก์ได้รับบาดเจ็บ การที่จำเลยที่ ๑ ขับรถออกไปโดยเร็วและผลักโจทก์ตกจากรถ ทำให้โจทก์ได้รับบาดเจ็บ นี้เป็นเรื่องส่วนตัวของจำเลยที่ ๑ และเป็นการทำร้ายร่างกายกันโดยเฉพาะ มิได้เกี่ยวกับจำเลยที่ ๒ และไม่ได้เป็นการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ จำเลยที่ ๒ จึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์ด้วย

ฎีกาที่ ๒๕๑๒/๒๕๒๙ นิติบุคคลจะรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของนิติบุคคลได้กระทำให้เกิดความเสียหายหรือทำละเมิดขณะทำการตามหน้าที่และอยู่ในขอบวัตถุประสงค์ของนิติบุคคลเท่านั้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๗๖ พลดำรวจ ว. กับจำเลยที่ ๒ ที่ ๓ ซึ่งเป็นตำรวจไปดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยที่บ้านซึ่งจัดงานแต่ตำรวจทั้ง ๓ ดื่มสุรามึนเมา มีเรื่องทะเลาะกับพวกชาวบ้านจนเจ้าภาพต้องเชิญให้กลับออกไปเมื่อไปถึงถนนพลดำรวจ ว. ได้กระชากลูกเลื่อนปืนในลักษณะข่มขู่พวกชาวบ้านเป็นเหตุให้ปืนลั่น ๑ นัดกระสุนปืนไปถูกโจทก์ซึ่งนั่งอยู่ในบ้านงานได้รับบาดเจ็บพิการไปตลอดชีวิตการที่พลดำรวจ ว. กระทำดังกล่าวเห็นได้ชัดว่าเป็นเรื่องส่วนตัวของพลดำรวจ ว. และไม่เกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยตามวัตถุประสงค์ของกรมตำรวจจำเลยที่ ๑ กรมตำรวจจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นนิติบุคคลจึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่โจทก์

๓.๒ กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ สามารถแบ่งการกระทำได้ ๒กรณี คือ

๓.๒.๑ กระทำให้การปฏิบัติหน้าที่

มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง “ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะหน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะหน่วยงานของรัฐที่ผู้นั้นอยู่ในสังกัดหรือไม่ ถ้าเป็นการกระทำให้การปฏิบัติหน้าที่ การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ถ้ามิใช่การกระทำให้การปฏิบัติหน้าที่ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์”

เป็นกรณีที่หน่วยงานของรัฐถูกเจ้าหน้าที่ทำละเมิดเอง หน่วยงานของรัฐที่ถูกทำละเมิดอาจเป็นหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัดอยู่หรือไม่ก็ได้ เช่น เอาธราชการไปปฏิบัติหน้าที่แล้วทำรถพลิกคว่ำโดยประมาทเลนเล่อ หรือขับรถไปปฏิบัติหน้าที่แล้วชนทรัพย์สินของหน่วยงานอื่นของรัฐเสียหายโดยประมาทเลนเล่อ เป็นต้น

๓.๒.๒ มีใช้กระทำการในการปฏิบัติหน้าที่

มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง (ตอนท้าย) “แต่ถ้ามิใช่การกระทำการในการปฏิบัติหน้าที่ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์” หมายความว่า เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบต่อหน่วยงานของรัฐเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไปทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ แม้การกระทำนั้นเป็นเพียงประมาทเลนเล่อธรรมดา เหตุละเมิดเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐ หรือระบบการดำเนินงานส่วนรวมหรือไม่ก็ตาม แต่ต้องมีใช้กรณีหน่วยงานของรัฐมีส่วนผิด ตามมาตรา ๔๔๒ ซึ่งศาลอาจให้เฉลี่ยความเสียหายได้ นอกจากนี้ในกรณีที่เจ้าหน้าที่หลายคนร่วมทำละเมิดก็ต้องรับผิดชอบทุกหน้ารวม ตามมาตรา ๔๓๒

๔. สิทธิไล่เบี่ย

มาตรา ๘ “ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายเพื่อการละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวแก่หน่วยงานของรัฐได้ถ้าเจ้าหน้าที่ได้กระทำการนั้นไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลนเล่ออย่างร้ายแรง

สิทธิเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามวรรคหนึ่งจะมีได้เพียงใดให้คำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมในแต่ละกรณีเป็นเกณฑ์โดยมิต้องให้ใช้เต็มจำนวนของความเสียหายก็ได้

ถ้าการละเมิดเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวม ให้หักส่วนแห่งความรับผิดชอบดังกล่าวออกด้วย

ในกรณีที่การละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่หลายคน มิให้นำหลักเรื่องลูกหนี้รวมมาใช้บังคับ และเจ้าหน้าที่แต่ละคนต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะส่วนของตนเท่านั้น”

ตามบทบัญญัติมาตรา ๘ วรรคแรก เมื่อหน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายแล้ว มีสิทธิที่จะไล่เบี่ยให้เจ้าหน้าที่ที่กระทำการละเมิดนั้นได้ โดยการกระทำละเมิดต้องเป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลนเล่ออย่างร้ายแรง หากเจ้าหน้าที่ที่กระทำละเมิดนั้นกระทำโดยไม่จงใจหรือไม่ประมาทเลนเล่ออย่างร้ายแรงแล้ว หน่วยงานของรัฐไม่มีสิทธิไล่เบี่ยให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าเสียหายแต่อย่างใด

การที่จะพิจารณาว่ากรณีใดเป็นการกระทำด้วยความประมาทเลนเล่ออย่างร้ายแรงของเจ้าหน้าที่หรือไม่นั้น เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการตามกฎหมายและระเบียบ หรือศาล ส่วนอย่างไรเป็นการประมาทเลนเล่ออย่างร้ายแรงย่อมขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงแล้วแต่กรณี ซึ่งความประมาท

เลินเล่อนั้นเป็นการกระทำที่มิใช่โดยเจตนาประสงค์ต่อผลหรือยอมเล็งเห็นผล แต่เป็นการกระทำโดยปราศจากความระมัดระวังซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ ส่วนความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงจะมีลักษณะไปในทางที่บุคคลนั้นได้กระทำไปโดยขาดความระมัดระวังที่เบี่ยงเบนไปจากเกณฑ์มาตรฐานอย่างมาก เช่น คาดเห็นได้ว่าความเสียหายเกิดขึ้นได้ หรือหากความระมัดระวังสักเล็กน้อยก็คงได้คาดการณ์การอาจเกิดความเสียหาย เช่นนั้น

มีคำพิพากษาศาลฎีกาที่เป็นตัวอย่างของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่กระทำการตามหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ดังนี้

ฎีกาที่ ๒๓๔๕/๒๕๔๘ โจทก์ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐฟ้องบังคับจำเลยซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ในสังกัดให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนฐานกระทำละเมิด โดยโจทก์บรรยายฟ้องถึงข้อเท็จจริงว่าจำเลยกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออ้างว่าจำเลยมีหน้าที่จัดเตรียมเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ในการดำเนินคดี รวบรวมพยานหลักฐาน เร่งรัด ติดตามเพื่อให้ได้มาซึ่งเอกสารหลักฐานต่าง ๆ และมีหน้าที่ประสานกับพนักงานอัยการในการส่งเอกสารเพิ่มเติมแล้วนำพยานที่เกี่ยวข้องไปสอบข้อเท็จจริงและรับรองเอกสารจำเลยกลับปล่อยปละละเลยโดยไม่รับดำเนินการจัดหา เร่งรัด และติดตามเพื่อให้ได้มาซึ่งเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ส่งไปให้พนักงานรับการดำเนินคดีแก่ผู้รับประเมิน จนเป็นเหตุให้คดีขาดอายุความทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย ดังนี้ ตามคำฟ้องของโจทก์ดังกล่าวพอแปลได้ว่าโจทก์บรรยายฟ้องว่าจำเลยปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงแล้ว

ฎีกาที่ ๔๒๙๓/๒๕๓๐ จำเลยที่ ๒ และจำเลยที่ ๓ ซึ่งเป็นศึกษาธิการจังหวัดและผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัดตามลำดับ ได้ลงชื่อในใบถอนเงินฝากของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดที่ฝากประจำไว้กับธนาคารจำเลยที่ ๔ เพื่อโอนเข้าบัญชีกระแสรายวันของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ซึ่งมีอยู่แล้วที่ธนาคารจำเลยที่ ๔ ทั้งนี้เพื่อปฏิบัติตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการโจทก์ที่ ๑ ว่าด้วยการจัดการกองทุนสงเคราะห์ฯลฯ โดยจำเลยที่ ๒ ที่ ๓ มอบฉันทะให้จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นข้าราชการครูช่วยปฏิบัติงานสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเป็นผู้รับเงินแทนแต่ใบถอนเงินดังกล่าวมิได้ระบุว่า เป็นการถอนเงินเพื่อโอนไปฝากในบัญชีกระแสรายวัน จึงเป็นใบถอนเงินเพื่อรับเงินสดไปจากธนาคาร แม้จำเลยที่ ๒ จะได้ทำหนังสือแจ้งธนาคารจำเลยที่ ๔ ขอถอนเงินกองทุนสงเคราะห์ฯ ในบัญชีเงินฝากประจำโอนเข้าบัญชีกระแสรายวันมอบให้จำเลยที่ ๑ ไปก็ตาม แต่จำเลยที่ ๑ มิได้ยื่นหนังสือดังกล่าวต่อธนาคาร เมื่อจำเลยที่ ๑ ได้รับเงินแล้วก็หลบหนีไป การกระทำของจำเลยทั้งสองเป็นความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เพราะเป็นช่องทางให้จำเลยที่ ๑ ทุจริตเอาเงินที่ถอนไปใช้เป็นประโยชน์ส่วนตัวได้โดยง่าย เนื่องจากธนาคารจำเลยที่ ๔ ต้องจ่ายเป็นเงินสดให้จำเลยที่ ๑ นอกจากนี้การมอบฉันทะให้จำเลยที่ ๑ ไปถอนเงินเป็นจำนวนมากถึงหกแสนบาทเศษ จำเลยที่ ๒ ที่ ๓ กลับมอบฉันทะให้จำเลยที่ ๑ เป็นผู้รับเงินแต่ผู้เดียว จึงเป็นความประมาทเลินเล่อยิ่งขึ้น แม้ตามระเบียบจำเลยที่ ๒ ที่ ๓ มีหน้าที่ไปถอนเงินด้วยตนเอง เพราะมีอำนาจหน้าที่ลงนามเป็นผู้ถอนเงิน จำเลยที่ ๒ ที่ ๓ ก็อาจมอบฉันทะให้ผู้อื่นทำการแทนได้ แต่จะต้องควบคุมดูแล และใช้วิธีการที่รัดกุม รอบคอบ เพื่อป้องกันมิให้เกิดการทุจริตขึ้นได้ เมื่อจำเลยที่ ๒ ที่ ๓ กระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เปิดช่องให้จำเลยที่ ๑ ถอนเงินแล้วเอาเงินสดหลบหนีไปโดยทุจริต จำเลยที่ ๒ ที่ ๓ จึงกระทำละเมิดต่อโจทก์ทำให้โจทก์เสียหาย ต้องร่วมรับผิดชอบ

กับจำเลยที่ ๑ ด้วย สำหรับธนาคารจำเลยที่ ๔ กับจำเลยที่ ๕ ซึ่งเป็นผู้จัดการประจำสำนักงานสาขาของจำเลยที่ ๔ และจำเลยที่ ๖ สมุห์บัญชีนั้น ปรากฏว่าจำเลยที่ ๑ ได้นำใบถอนเงินซึ่งจำเลยที่ ๒ ที่ ๓ มอบฉันทะโดยถูกต้องแล้วมายื่นต่อธนาคารเพื่อขอรับเงินสด โดยมีได้ยื่นหนังสือของจำเลยที่ ๒ ที่ให้นำเงินเข้าฝากในบัญชีกระแสรายวัน การที่จำเลยที่ ๔ โดยจำเลยที่ ๖ จ่ายเงินสดให้จำเลยที่ ๑ ไป จึงเป็นการกระทำตามหน้าที่ มิได้ประมาทเลินเล่อ

มาตรา ๘ วรรคสาม บัญญัติไว้เพื่อคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐ หากพิสูจน์ได้ว่าหน่วยงานของรัฐมีส่วนผิดด้วย หน่วยงานของรัฐต้องหักส่วนแห่งความรับผิดชอบและความบกพร่องดังกล่าวออกด้วย การพิจารณาว่าการละเมิดเกิดจากส่วนใดมากกว่ากัน และควรกำหนดสัดส่วนต่อไปเท่าใด เช่น เจ้าหน้าที่นำรถยนต์ของทางราชการไปปฏิบัติหน้าที่แล้วเกิดอุบัติเหตุเฉี่ยวชนรถยนต์ของบุคคลภายนอกเนื่องจากระบบห้ามล้อของรถยนต์คันนั้นไม่ทำงานอันสืบเนื่องมาจากความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐซึ่งมิได้จัดให้มีการบำรุงรักษารถยนต์คันดังกล่าว ให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ตามปกติ เป็นต้น

มาตรา ๘ วรรคท้าย กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดหลายคน ไม่ให้นำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมมาใช้ เจ้าหน้าที่แต่ละคนต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะส่วนของตนเองเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อให้ความเป็นธรรมกับเจ้าหน้าที่ซึ่งอาจมีส่วนร่วมในการกระทำละเมิดแต่เป็นเพียงผู้กระทำด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงให้ชดใช้แต่เฉพาะในส่วนของตนเองเท่านั้น เช่น ในฐานะผู้บังคับบัญชาปล่อยปละละเลยอาจต้องรับผิดชอบชดใช้เพียงอัตราร้อยละ ๖๐ ของค่าเสียหายเท่านั้นก็เป็นไปได้ หรือหากอยู่ในฐานะที่ยากแก่การควบคุมดูแลบุคคลดังกล่าวอาจไม่ต้องชดใช้ค่าเสียหายเลยหรือชดใช้ในอัตราน้อยที่สุดก็ได้ ขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงในแต่ละกรณีไป

๕. อายุความการใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน

มาตรา ๑๐ ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะเป็หน่วยงานของรัฐที่ผู้นั้นอยู่ในสังกัดหรือไม่ ถ้าเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ถ้ามิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ทั้งสองประการตามวรรคหนึ่ง ให้มีกำหนดอายุความสองปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน และกรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ต้องรับผิดชอบ แต่กระทรวงการคลังตรวจสอบแล้วเห็นว่าต้องรับผิดชอบ ให้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนนั้น มีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง”

หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ภายในกำหนดอายุความสองปี นับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐

ส่วนกรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ต้องรับผิดชอบ แต่กระทรวงการคลังตรวจสอบแล้ว เห็นว่าต้องรับผิดชอบ ให้สิทธิเรียกร้องนั้นมีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง

บุคคลภายนอกผู้ได้รับความเสียหายมีสิทธิเรียกร้องให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้ภายในกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน หรือภายในกำหนดอายุความ ๑๐ ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๔๘ ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายอันเกิดแต่มูลละเมิดนั้น ท่านว่าขาดอายุความเมื่อพ้นปีหนึ่งนับแต่วันที่ผู้ต้องเสียหายรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จะพึงต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน หรือเมื่อพ้นสิบปีนับแต่วันทำละเมิด”

๖. การเรียกร้องต่อหน่วยงานของรัฐ

มาตรา ๑๑ “ในกรณีที่ผู้เสียหายเห็นว่า หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบตามมาตรา ๕ ผู้เสียหายจะยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดแก่ตนก็ได้ในการนี้หน่วยงานของรัฐต้องออกไปรับคำขอให้ไว้เป็นหลักฐานและพิจารณาคำขอนั้นโดยไม่ชักช้า เมื่อหน่วยงานของรัฐมีคำสั่งเช่นใดแล้วหากผู้เสียหายยังไม่พอใจในผลการวินิจฉัยของหน่วยงานของรัฐก็ให้มีสิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ตนได้รับแจ้งผลการวินิจฉัย

ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาคำขอที่ได้รับตามวรรคหนึ่งให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน หากเรื่องใดไม่อาจพิจารณาได้ทันในกำหนดนั้นจะต้องรายงานปัญหาและอุปสรรคให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดหรือกำกับหรือควบคุมดูแลหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นทราบและขออนุมัติขยายระยะเวลาออกไปได้ แต่รัฐมนตรีดังกล่าวจะพิจารณาอนุมัติให้ขยายระยะเวลาให้อีกได้ไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน”

มาตรา ๑๔ “เมื่อได้มีการจัดตั้งศาลปกครองขึ้นแล้ว สิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามมาตรา ๑๑ ให้ถือว่าเป็นสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง

การร้องขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ให้ผู้เสียหายยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดสังกัดอยู่โดยตรง หากหน่วยงานของรัฐพิจารณาเห็นว่าเจ้าหน้าที่ของตนไม่ต้องรับผิดชอบก็ให้ยกคำร้องและแจ้งให้ผู้ยื่นคำร้องทราบ และหากผู้เสียหายไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของหน่วยงานของรัฐ ให้สิทธิฟ้องศาลปกครองได้ภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งผลการวินิจฉัย

๗. การออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชำระเงิน

มาตรา ๑๒ “ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ให้แก่อุบัติเหตุตามมาตรา ๘ หรือในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๑๐ ประกอบกับมาตรา ๘ ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายมีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นชำระเงินดังกล่าวภายในเวลาที่กำหนด”

หน่วยงานของรัฐมีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชำระเงิน หากเจ้าหน้าที่ไม่ชำระเงินภายในเวลาที่กำหนด หน่วยงานของรัฐมีอำนาจใช้มาตรการบังคับทางปกครอง ตามนัยมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และหากกรณีเจ้าหน้าที่ไม่สามารถชดใช้เงินได้ในวันเดียว ให้เจ้าหน้าที่ที่ผ่อนชำระเงินได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดให้พิจารณาผ่อนผันตามความเหมาะสม และต้องไม่ดำเนินคดีล้มละลายหากการที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้นั้นมิได้เกิดจากการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

๘. การยุติข้อพิพาทระหว่างส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ ในกรณีผู้เสียหายเป็นหน่วยงานของรัฐ

ในกรณีผู้เสียหายเป็นหน่วยงานของรัฐด้วยกันเอง ได้มีมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๙ เห็นชอบแนวทางในการดำเนินคดีอาญา คดีแพ่งและคดีปกครอง ในส่วนการยุติข้อพิพาทระหว่างส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ ดังนี้

๘.๑ ให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ เมื่อมีพยานหลักฐานชัดเจนว่าฝ่ายที่ก่อให้เกิดความเสียหาย ดำเนินการชำระค่าเสียหายให้แก่ฝ่ายที่ได้รับความเสียหายให้เรียบร้อยโดยเร็ว เพื่อมิให้เกิดคดีความระหว่างส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจด้วยกันเอง

๘.๒ กรณีส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจเกิดข้อพิพาทระหว่างกันมิให้ฟ้องคดีต่อศาล ให้ส่งเรื่องที่มีข้อพิพาทเรียกร้องไปยังสำนักงานอัยการสูงสุดภายในอายุความเพื่อพิจารณาเสนอคณะกรรมการพิจารณาชี้ขาดการยุติในการดำเนินคดีแพ่งของส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ให้สำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณาและมีความเห็นเสนอคณะกรรมการพิจารณาชี้ขาดการยุติในการดำเนินคดีแพ่งของส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาดัดสินชี้ขาดแล้วเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อการดำเนินคดีแพ่งของส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาดัดสินชี้ขาดแล้วเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบต่อไป

ให้สำนักงานอัยการสูงสุดส่งคำตัดสินชี้ขาดและมติคณะรัฐมนตรีแจ้งให้คู่กรณีทราบและถือปฏิบัติ หากส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐและรัฐวิสาหกิจใดเพิกเฉยไม่ปฏิบัติตามคำตัดสินชี้ขาดดังกล่าวข้างต้นให้นำเรื่องเสนอนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการตามที่เห็นสมควร

ภาคผนวก

พระราชบัญญัติ
ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
พ.ศ. ๒๕๓๙

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๙
เป็นปีที่ ๕๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่สมควรมีกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ บรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับใด ๆ ในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือ ซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่น ไม่ว่า จะเป็นการแต่งตั้งในฐานะเป็นกรรมการหรือฐานะอื่นใด

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติ หรือ พระราชกฤษฎีกา และให้หมายความรวมถึงหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

มาตรา ๕ หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดต่อผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำ ในการปฏิบัติหน้าที่ ในกรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องหน่วยงานของรัฐดังกล่าวได้โดยตรง แต่จะฟ้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้

ถ้าการละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่ซึ่งไม่ได้สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใดให้ถือว่ากระทรวงการคลังเป็น หน่วยงานของรัฐที่ต้องรับผิดตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๖ ถ้าการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่มิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ เจ้าหน้าที่ต้องรับผิด ในการนั้นเป็นการเฉพาะตัว ในกรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องเจ้าหน้าที่ได้โดยตรง แต่จะฟ้องหน่วยงานของรัฐไม่ได้

มาตรา ๗ ในคดีที่ผู้เสียหายฟ้องหน่วยงานของรัฐ ถ้าหน่วยงานของรัฐเห็นว่าเป็นเรื่องที่เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบหรือต้องร่วมรับผิดชอบ หรือในคดีที่ผู้เสียหายฟ้องเจ้าหน้าที่ ถ้าเจ้าหน้าที่เห็นว่าเป็นเรื่องที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบหรือต้องร่วมรับผิดชอบ หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ดังกล่าวมีสิทธิขอให้ศาลที่พิจารณาคดีนั้นอยู่เรียกเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐ แล้วแต่กรณี เข้ามาเป็นคู่ความในคดี

ถ้าศาลพิพากษายกฟ้องเพราะเหตุที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ที่ถูกฟ้องมิใช่ผู้ต้องรับผิดชอบให้ขยายอายุความฟ้องร้องผู้ที่ต้องรับผิดชอบซึ่งมิได้ถูกเรียกเข้ามาในคดีออกไปถึงหกเดือนนับแต่วันที่คำพิพากษานั้นถึงที่สุด

มาตรา ๘ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายเพื่อการละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวแก่หน่วยงานของรัฐได้ถ้าเจ้าหน้าที่ได้กระทำการนั้นไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

สิทธิเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามวรรคหนึ่งจะมีได้เพียงใดให้คำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมในแต่ละกรณีเป็นเกณฑ์โดยมิต้องให้ใช้ได้เต็มจำนวนของความเสียหายก็ได้

ถ้าการละเมิดเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวม ให้หักส่วนแห่งความรับผิดชอบดังกล่าวออกด้วย

ในกรณีที่การละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่หลายคน มิให้นำหลักเรื่องลูกหนี้รวมมาใช้บังคับและเจ้าหน้าที่แต่ละคนต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะส่วนของตนเท่านั้น

มาตรา ๙ ถ้าหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหาย สิทธิที่จะเรียกให้อีกฝ่ายหนึ่งชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนให้มีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้นแก่ผู้เสียหาย

มาตรา ๑๐ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ผู้นั้นอยู่ในสังกัดหรือไม่ ถ้าเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ถ้ามิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ทั้งสองประการตามวรรคหนึ่ง ให้มีกำหนดอายุความสองปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน และกรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ต้องรับผิดชอบ แต่กระทรวงการคลังตรวจสอบแล้วเห็นว่าต้องรับผิดชอบให้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนนั้นมีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง

มาตรา ๑๑ ในกรณีที่ผู้เสียหายเห็นว่า หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบตามมาตรา ๕ ผู้เสียหายจะยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดแก่ตนก็ได้ ในการนี้ หน่วยงานของรัฐต้องออกไปรับคำขอให้ไว้เป็นหลักฐานและพิจารณาคำขอนั้นโดยไม่ชักช้า เมื่อหน่วยงานของรัฐมีคำสั่งเช่นใดแล้วหากผู้เสียหายยังไม่พอใจในผลการวินิจฉัยของหน่วยงานของรัฐก็ให้มีสิทธิร้องทุกข์ต่อ

คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ตนได้รับแจ้งผลการวินิจฉัย

ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาคำขอที่ได้รับตามวรรคหนึ่งให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน หากเรื่องใดไม่อาจพิจารณาได้ทันในกำหนดนั้นจะต้องรายงานปัญหาและอุปสรรคให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดหรือกำกับหรือควบคุมดูแลหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นทราบและขออนุมัติขยายระยะเวลาออกไปได้ แต่รัฐมนตรีดังกล่าวจะพิจารณาอนุมัติให้ขยายระยะเวลาให้อีกได้ไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน

มาตรา ๑๒ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๘ หรือในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๑๐ ประกอบกับมาตรา ๘ ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายมีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ ผู้นั้นชำระเงินดังกล่าวภายในเวลาที่กำหนด

มาตรา ๑๓ ให้คณะรัฐมนตรีจัดให้มีระเบียบเพื่อให้เจ้าหน้าที่ซึ่งต้องรับผิดชอบตามมาตรา ๘ และมาตรา ๑๐ สามารถผ่อนชำระเงินที่จะต้องรับผิดชอบนั้นได้โดยคำนึงถึงรายได้ ฐานะ ครอบครัวและความรับผิดชอบ และพฤติการณ์แห่งกรณีประกอบด้วย

มาตรา ๑๔ เมื่อได้มีการจัดตั้งศาลปกครองขึ้นแล้ว สิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามมาตรา ๑๑ ให้ถือว่าเป็นสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง

มาตรา ๑๕ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

บรรหาร ศิลปอาชา

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ การที่เจ้าหน้าที่ดำเนินกิจการต่าง ๆ ของหน่วยงานของรัฐนั้น หาได้เป็นไปเพื่อประโยชน์อันเป็นการเฉพาะตัวไม่ การปล่อยให้ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ในกรณีที่ปฏิบัติงานในหน้าที่และเกิดความเสียหายแก่เอกชนเป็นไปตามหลักกฎหมายเอกชนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จึงเป็นการไม่เหมาะสมก่อให้เกิดความเข้าใจผิดว่า เจ้าหน้าที่จะต้องรับผิดชอบในการกระทำต่าง ๆ เป็นการเฉพาะตัวเสมอไป เมื่อการที่นำไปทำให้หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอกเพียงใดก็จะมี การฟ้องไล่เบี้ยเอาจากเจ้าหน้าที่เต็มจำนวนนั้น ทั้งที่บางกรณีเกิดขึ้นโดยความไม่ตั้งใจ หรือความผิดพลาดเพียงเล็กน้อยในการปฏิบัติหน้าที่ นอกจากนี้ ยังมีการนำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมในระบบกฎหมายแพ่งมาใช้บังคับ ให้เจ้าหน้าที่ต้องร่วมรับผิดชอบในการกระทำของเจ้าหน้าที่ผู้อื่นด้วย ซึ่งระบบนั้นมุ่งหมายแต่จะได้อเงินครบโดยไม่คำนึงถึงความเป็นธรรมที่จะมีต่อแต่ละคน กรณีเป็นการก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่เจ้าหน้าที่และยังเป็นการบั่นทอนกำลังใจในการทำงานของเจ้าหน้าที่ด้วย จนบางครั้งกลายเป็นปัญหาในการบริหารเพราะเจ้าหน้าที่ไม่กล้าตัดสินใจดำเนินงานเท่าที่ควร เพราะเกรงความรับผิดชอบที่จะเกิดแก่ตน อนึ่งการให้คุณให้โทษแก่เจ้าหน้าที่เพื่อควบคุมการทำงานของเจ้าหน้าที่ยังมีวิธีการในการบริหารงาน

บุคคล และการดำเนินการทางวินัยกำกับดูแลอีกส่วนหนึ่ง อันเป็นหลักประกันมิให้เจ้าหน้าที่ทำการใดๆ โดยไม่รอบคอบอยู่แล้ว ดังนั้น จึงสมควรกำหนดให้เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดทางละเมิดในการปฏิบัติงานในหน้าที่ เฉพาะเมื่อเป็นการจงใจกระทำเพื่อการเฉพาะตัว หรือจงใจให้เกิดความเสียหายหรือประมาทเลินเล่ออย่าง ร้ายแรงเท่านั้น และให้แบ่งแยกความรับผิดชอบของแต่ละคนมิให้นำหลักกฎหมายนี้รวมมาใช้บังคับ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิด ความเป็นธรรมและเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของรัฐ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๓ ตอนที่ ๖๐ ก วันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๓๙)

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่
พ.ศ. ๒๕๓๙

โดยที่ได้มีการตราพระราชบัญญัติความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ ขึ้น และกฎหมายดังกล่าวมีหลักการเกี่ยวกับความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปจากแนวทางปฏิบัติในเรื่องความรับผิดชอบแพ่งที่ทางราชการถือปฏิบัติในปัจจุบัน โดยได้แยกความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ออกเป็นเหตุที่เนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่และไม่ใช้การปฏิบัติหน้าที่ โดยเมื่อมีความเสียหายเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่นั้น หน่วยงานของรัฐจะต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายไปก่อน ส่วนเจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายต่อหน่วยงานของรัฐเพียงใดนั้น ให้ไปไล่เบียดต่อไปในภายหลัง โดยจะยึดหลักว่าจะเรียกเอาแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐเฉพาะกรณีความเสียหายนั้นเกิดขึ้นโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น นอกจากนี้ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถผ่อนชำระค่าสินไหมทดแทนได้โดยคำนึงถึงรายได้ ฐานะ ครอบครัวและความรับผิดชอบ และพฤติการณ์แห่งกรณี ประกอบด้วย สำหรับความเสียหายที่เกิดจากการที่ไม่ใช้การปฏิบัติหน้าที่ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องถูกฟ้องและชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นการส่วนตัว โดยไม่เกี่ยวกับทางราชการ สมควรวางระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ คณะรัฐมนตรีจึงมีมติให้วางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙"

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

(๑) ระเบียบความรับผิดชอบของข้าราชการในทางแพ่ง ซึ่งออกตามมติคณะรัฐมนตรี โดยหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วน ที่ นว ๑๕๕/๒๕๐๓ ลงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๐๓

(๒) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ ๑๓๕๘๒,๑๓๕๘๓(บคร.)/๒๕๐๔ ลงวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๐๔

(๓) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๘/๖๔๖๖ ลงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๐๙

(๔) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๘/๑๐๒๘๓ ลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๑๖

(๕) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๘/ว.๒๗๒๗๔ ลงวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๒๕

(๖) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๑๔/๒๑๗๓๘ ลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๒๘

- (๗) หนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค ๐๕๑๔/๒๓๐๒ ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๒๙
- (๘) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๑๔/๑๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๓๐
- (๙) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๑๔/๕๒๓๓๓ ลงวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๓๐
- (๑๐) หนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค ๐๕๑๔/๕๙๗๕ ลงวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๓๐
- (๑๑) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๑๔/๒๓๒๒๘ ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม

๒๕๓๑

(๑๒) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๑๔/๖๓๑๑๙ ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๓๑
บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ หรือมติคณะรัฐมนตรีอื่นใดในส่วนที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้
หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

"เจ้าหน้าที่" หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่น
ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งในฐานะเป็นกรรมการหรือฐานะอื่นใด บรรดาซึ่งได้รับแต่งตั้งหรือถูกส่งให้ปฏิบัติงาน
ให้แก่หน่วยงานของรัฐ

"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบ

"ผู้แต่งตั้ง" หมายความว่า ผู้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นเพื่อปฏิบัติตามระเบียบนี้

"ความเสียหาย" หมายความว่า ความเสียหายที่เกิดจากการละเมิดอย่างใด ๆ แต่ไม่
รวมถึงการออกคำสั่งหรือกฎ

ข้อ ๕ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้

หมวด ๑

กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ

ข้อ ๖ ในหมวดนี้

"หน่วยงานของรัฐ" หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียก
ชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราช
บัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบ
เจ้าหน้าที่

ข้อ ๗ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐ ให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องแจ้งต่อผู้บังคับ
บัญชาโดยไม่ชักช้า และให้มีการรายงานตามลำดับชั้นถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น

ข้อ ๘ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดขึ้นคณะหนึ่ง โดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดชอบและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้

คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้มีจำนวนไม่เกินห้าคน โดยแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นหรือหน่วยงานของรัฐอื่นตามที่เห็นสมควร

กระทรวงการคลังอาจประกาศกำหนดว่าในกรณีความเสียหายที่เกิดขึ้นมีมูลค่าความเสียหายตั้งแต่จำนวนเท่าใด จะให้มีผู้แทนของหน่วยงานของรัฐหน่วยงานใดเข้าร่วมเป็นกรรมการด้วยก็ได้

ในการแต่งตั้งคณะกรรมการ ให้กำหนดเวลาแล้วเสร็จของการพิจารณาของคณะกรรมการไว้ด้วย

ข้อ ๙ ถ้าเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่ง ทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐอีกแห่งหนึ่ง ให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายแจ้งต่อผู้บังคับบัญชา และให้มีการรายงานตามลำดับชั้นจนถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัด เว้นแต่

(๑) ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นรัฐมนตรี ให้แจ้งต่อนายกรัฐมนตรี

(๒) ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นกรรมการที่ตั้งขึ้นเพื่อปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐแห่งใด ให้แจ้งต่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น

(๓) ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นผู้ซึ่งไม่ได้สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใด ให้แจ้งต่อกระทรวงการคลัง

(๔) ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นผู้ซึ่งไม่มีผู้บังคับบัญชา และมีใช้ปฏิบัติ งานในราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้แจ้งต่อผู้มีอำนาจกำกับดูแลผู้แต่งตั้งตนหรือผู้ซึ่งสั่งให้ตนปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานของรัฐ

ข้อ ๑๐ ในกรณีความเสียหายเกิดขึ้นตามข้อ ๙ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหาย และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัด หรือผู้ซึ่งระเบียบนี้กำหนดให้เป็นผู้รับแจ้งตามข้อ ๙(๑)(๒)(๓) หรือ (๔) แล้วแต่กรณี มีอำนาจร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ

ข้อ ๑๑ ในกรณีที่เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐมากกว่าหนึ่งแห่ง และหรือความเสียหายเกิดจากผลการกระทำของเจ้าหน้าที่หลายหน่วยงาน ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๘ หรือข้อ ๑๐ บรรดาที่เกี่ยวข้องแล้วแต่กรณี ร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ

ข้อ ๑๒ ถ้าผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการ ตามข้อ ๘ ข้อ ๑๐ หรือข้อ ๑๑ ไม่ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการภายในเวลาอันควรหรือแต่งตั้งกรรมการโดยไม่เหมาะสม ให้ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง หรือรัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา หรือกำกับดูแล หรือควบคุมการปฏิบัติงานของบุคคลดังกล่าว มีอำนาจ

แต่งตั้งคณะกรรมการหรือเปลี่ยนแปลงกรรมการแทนผู้มีอำนาจแต่งตั้งนั้นได้ตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๑๓ ในการประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุม หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนใดคนหนึ่งขึ้นทำหน้าที่แทน

มติที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการที่ไม่เห็นด้วยกับมติที่ประชุม อาจทำความเห็นแย้งมติที่ประชุมรวมไว้ในความเห็นของคณะกรรมการได้

ข้อ ๑๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่พิจารณาข้อเท็จจริงอันเกี่ยวกับการกระทำละเมิด โดยตรวจสอบข้อเท็จจริง และรวบรวมพยานหลักฐานทั้งปวงที่เกี่ยวข้อง รับฟังพยานบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญ และตรวจสอบเอกสาร วัตถุ หรือสถานที่

กระทรวงการคลังอาจกำหนดแนวทางการสอบข้อเท็จจริง การทำบันทึกและการรายงานผลเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติเป็นการทั่วไปได้

ข้อ ๑๕ คณะกรรมการต้องให้โอกาสแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือผู้เสียหาย ได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนอย่างเพียงพอและเป็นธรรม

ข้อ ๑๖ เมื่อคณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้วให้เสนอความเห็นไปยังผู้แต่งตั้ง ถ้าผู้แต่งตั้งขอให้ทบทวนหรือสอบสวนเพิ่มเติม ให้คณะกรรมการรีบดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในเวลาที่ผู้แต่งตั้งกำหนด

ความเห็นของคณะกรรมการต้องมีข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่แจ่มชัด และต้องมีพยานหลักฐานที่สนับสนุนประกอบด้วย

ความเห็นของคณะกรรมการไม่ผูกมัดผู้แต่งตั้งหรือรัฐที่จะมีความเห็นเป็นอย่างอื่น

ข้อ ๑๗ เมื่อผู้แต่งตั้งได้รับผลการพิจารณาของคณะกรรมการแล้ว ให้วินิจฉัยสั่งการว่ามีผู้รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่ และเป็นจำนวนเท่าใด แต่ยังมีต้องแจ้งการสั่งการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

ให้ผู้แต่งตั้งส่งสำนวนภายในเจ็ดวันนับแต่วันวินิจฉัยสั่งการให้กระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบ เว้นแต่เป็นเรื่องที่กระทรวงการคลังประกาศกำหนดว่าไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

ให้กระทรวงการคลังพิจารณาโดยไม่ชักช้า และให้มีอำนาจตรวจสอบพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่เห็นสมควรจะให้บุคคลใดส่งพยานหลักฐาน หรือมาให้ถ้อยคำเพื่อประกอบการพิจารณาเพิ่มเติมอีกก็ได้

ในระหว่างการพิจารณาของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งสั่งการให้เตรียมเรื่องให้พร้อมสำหรับการออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชำระค่าสินไหมทดแทนหรือดำเนินการฟ้องคดีเพื่อมิให้ขาดอายุความสองปี นับจากวันที่ผู้แต่งตั้งวินิจฉัยสั่งการ

ให้กระทรวงการคลังพิจารณาให้แล้วเสร็จก่อนอายุความสองปีสิ้นสุดไม่น้อยกว่าหกเดือน ถ้ากระทรวงการคลังไม่แจ้งผลการตรวจสอบให้ทราบภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามที่เห็นสมควร และแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ เว้นแต่ในกรณีหน่วยงานของรัฐนั้นเป็นราชการส่วนท้องถิ่น

รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้กระทรวงการคลังพิจารณาให้แล้วเสร็จก่อนอายุความสองปีสิ้นสุดไม่น้อยกว่าหนึ่งปี ถ้ากระทรวงการคลังไม่แจ้งผลการตรวจสอบให้ทราบภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามที่เห็นสมควรและแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

ข้อ ๑๘ เมื่อกระทรวงการคลังพิจารณาเสร็จแล้ว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังและแจ้งคำสั่งนั้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ แต่ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เสียหายเป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ให้ผู้บังคับบัญชา หรือผู้กำกับดูแล หรือควบคุมหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นวินิจฉัยสั่งการให้หน่วยงานของรัฐดังกล่าวปฏิบัติตามที่เห็นว่าถูกต้อง

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เสียหายตามวรรคหนึ่ง สั่งการตามความเห็นของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งดำเนินการเพื่อออกคำสั่งให้ชำระค่าสินไหมทดแทนหรือฟ้องคดีต่อศาลอย่าให้ขาดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้แต่งตั้งแจ้งคำสั่งให้ผู้รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนทราบ

ข้อ ๑๙ การแจ้งคำสั่งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบตามข้อ ๑๗ และข้อ ๑๘ ให้แจ้งด้วยว่าผู้นั้นมีสิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์และฟ้องคดีต่อศาลได้ พร้อมกับแจ้งกำหนดอายุความร้องทุกข์และอายุความฟ้องคดีต่อศาลให้ทราบด้วย

ข้อ ๒๐ ในกรณีร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๑๐ หรือข้อ ๑๑ ให้ผู้แต่งตั้งร่วมกันวินิจฉัยสั่งการ และเสนอความเห็นทั้งหมด ไม่ว่าจะเห็นตรงกันหรือไม่ ไปยังกระทรวงการคลัง และเมื่อได้ดำเนินการตามข้อ ๑๗ และข้อ ๑๘ แล้ว ถ้าผลในขั้นที่สุดผู้แต่งตั้งร่วมยังมีความเห็นตามข้อ ๑๘ แตกต่างกันจนหาข้อยุติไม่ได้ก็ให้เสนอเรื่องให้คณะรัฐมนตรีวินิจฉัยชี้ขาด

ข้อ ๒๑ ในการพิจารณาของกระทรวงการคลัง ให้มี "คณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่ง" เป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นต่อกระทรวงการคลัง

ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งประกอบด้วยอธิบดีกรมบัญชีกลางเป็นประธานกรรมการ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน และผู้แทนกระทรวงการคลัง ตามจำนวนที่จำเป็น ซึ่งปลัดกระทรวงการคลังแต่งตั้งเป็นกรรมการ

คณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่งอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่มอบหมายได้

ในการประชุมของคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่งให้นำความในข้อ ๑๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๒๒ ในกรณีที่ความเสียหายเกิดแก่เงิน ให้ใช้เป็นเงินแต่เพียงอย่างเดียว

ข้อ ๒๓ ในกรณีที่ความเสียหายมิได้เกิดแก่เงิน จะดำเนินการดังต่อไปนี้แทนการชำระเงินก็ได้

(๑) ชดใช้เป็นทรัพย์สินอย่างเดียวกัน โดยมีสภาพ คุณภาพ ปริมาณ และลักษณะเดียวกันกับทรัพย์สินที่สูญหาย หรือเสียหายและใช้งานแทนได้เช่นเดียวกับทรัพย์สินที่สูญหาย หรือเสียหาย โดยทำสัญญายินยอมชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นทรัพย์สินดังกล่าว

(๒) ซ่อมแซมหรือบูรณะทรัพย์สินที่ชำรุดเสียหายให้คงสภาพเดิม โดยทำสัญญาว่าจะจัดการให้ทรัพย์สินคงสภาพเหมือนเดิมภายในเวลาไม่เกินหกเดือน

(๓) การชดใช้เป็นทรัพย์สินหรือการซ่อมแซมหรือบูรณะทรัพย์สินที่แตกต่างไปจาก

(๑) หรือ (๒) ต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลังก่อน

การชดใช้ค่าเสียหายเป็นทรัพย์สินหรือการซ่อมแซมหรือบูรณะทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง ให้มีการตรวจรับตามระเบียบว่าด้วยการพัสดุของทางราชการหรือของหน่วยงานของรัฐนั้น ๆ

การทำสัญญาตามวรรคหนึ่งต้องจัดให้มีผู้ค้ำประกัน และในกรณีที่เห็นสมควรจะให้วางหลักประกันด้วยก็ได้

ข้อ ๒๔ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบตาย ให้รับดำเนินการตามระเบียบนี้โดยอนุโลมเพื่อให้ได้ข้อยุติโดยเร็วและระมัดระวังอย่าให้ขาดอายุความมรดก ในกรณีที่ผู้แต่งตั้งเห็นว่าเจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่หน่วยงานของรัฐ ให้ส่งเรื่องให้พนักงานอัยการเพื่อฟ้องผู้จัดการมรดกหรือทายาทต่อไป ในกรณีของผู้แต่งตั้งร่วม ถ้ามีความเห็นแตกต่างกันให้ดำเนินการไปพลางก่อนตามความเห็นของผู้แต่งตั้งสำหรับหน่วยงานของรัฐที่เสียหาย และถ้าต่อมามีข้อยุติเป็นประการใด ให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงการดำเนินการไปตามนั้น

ข้อ ๒๕ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบและขอผ่อนชำระค่าสินไหมทดแทน ไม่ว่าจะเกิดขึ้นในขั้นตอนใด ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายกำหนดจำนวนเงินที่ขอผ่อนชำระนั้นตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงรายได้ ค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพตามฐานานุรูปของเจ้าหน้าที่ ความรับผิดชอบที่บุคคลนั้นมีอยู่ตามกฎหมายหรือศีลธรรมอันดี และพฤติการณ์แห่งกรณีประกอบด้วย

ในการให้ผ่อนชำระ ต้องจัดให้มีผู้ค้ำประกัน และในกรณีที่เห็นสมควรจะให้วางหลักประกันด้วยก็ได้

ข้อ ๒๖ กระทรวงการคลังอาจประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการค้ำประกัน การวางหลักประกัน หนังสือผ่อนชำระ และสัญญาค้ำประกันก็ได้

ข้อ ๒๗ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน แม้ปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายพิจารณาผ่อนผันตามความเหมาะสมตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนดและต้องไม่ดำเนินคดีล้มละลายแก่ผู้นั้น แต่ถ้าการที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้นั้นเกิดจากการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงของเจ้าหน้าที่หรือเจ้าหน้าที่กระทำการใด ๆ อันเป็นการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงเพื่อให้หน่วยงานของรัฐไม่ได้รับชำระหนี้ครบถ้วน ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายส่งเรื่องให้พนักงานอัยการดำเนินคดีล้มละลาย

ข้อ ๒๘ การประนีประนอมยอมความไม่ว่าจะเกิดขึ้นในขั้นตอนใดต้องได้รับความเห็นจากกระทรวงการคลังก่อน เว้นแต่กระทรวงการคลังจะประกาศกำหนดเป็นอย่างอื่น

ข้อ ๒๙ ในกรณีตามข้อ ๒๖ ข้อ ๒๗ หรือข้อ ๒๘ ถ้าเกี่ยวกับหน่วยงานของรัฐที่เป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ การดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบสำหรับหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น

หมวด ๒

กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก

ข้อ ๓๐ ในหมวดนี้

"หน่วยงานของรัฐ" หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม และราชการส่วนภูมิภาค แต่ไม่รวมถึงราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

ข้อ ๓๑ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลภายนอก ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเห็นว่าความเสียหายเกิดขึ้นเนื่องในการที่ตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นแจ้งต่อผู้บังคับบัญชาโดยไม่ชักช้า และให้มีการรายงานตามลำดับชั้นถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น แต่ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นรัฐมนตรีหรือกรรมการที่ตั้งขึ้นเพื่อปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐ หรือผู้ซึ่งไม่สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใด หรือผู้ซึ่งไม่มีผู้บังคับบัญชา ให้ดำเนินการตามข้อ ๙ (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) และให้นำข้อ ๘ ถึงข้อ ๒๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๓๒ ในกรณีที่ผู้เสียหายยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ให้หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัด หรือกระทรวงการคลัง ในกรณีที่เจ้าหน้าที่มิได้สังกัดหน่วยงานใด หรือหน่วยงานของรัฐแห่งใดแห่งหนึ่ง ในกรณีที่ความเสียหายเกิดจากผลการกระทำของเจ้าหน้าที่หลายหน่วยงานรับคำขอนั้น และดำเนินการตามระเบียบนี้โดยไม่ชักช้า

ในกรณีที่ผู้เสียหายยื่นคำขอผิดหน่วยงาน ให้หน่วยงานผู้รับคำขอรับส่งเรื่องไปยังหน่วยงานของรัฐที่เห็นว่าเป็นหน่วยงานของรัฐที่จะต้องรับผิดชอบพิจารณาต่อไป และให้แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบ กรณีดังกล่าวนี้ให้ถือว่าหน่วยงานของรัฐได้รับคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน นับแต่วันที่รับคำขอที่ส่งมานั้น

ข้อ ๓๓ เมื่อได้รับคำขอตามข้อ ๓๒ และหน่วยงานของรัฐที่ได้รับคำขอไว้เห็นว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตนให้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการต่อไปโดยไม่ชักช้า

ข้อ ๓๔ ในกรณีที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนปฏิบัติตามที่กระทรวงการคลังกำหนด

ให้คิดดอกเบี้ยตามอัตราดอกเบี้ยผิดนัด นับแต่วันกระทำละเมิดในจำนวนเงินที่ต้องชดใช้
ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ยื่นคำขอจนถึงวันชำระค่าสินไหมทดแทน

ข้อ ๓๕ ในกรณีที่ผู้เสียหายฟ้องคดีต่อศาล ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการโดยไม่ชักช้า
เว้นแต่จะได้มีการตั้งคณะกรรมการดังกล่าวไว้แล้ว และให้ประสานงานกับสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อเตรียม
การต่อสู้คดีต่อไป พร้อมทั้งรายงานให้กระทรวงการคลังทราบและปฏิบัติตามที่ได้รับคำแนะนำจากกระทรวง
การคลัง

ข้อ ๓๖ ถ้าผู้แต่งตั้งเห็นว่าความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่มิได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่
หรือเมื่อได้ฟังความเห็นของคณะกรรมการหรือได้รับทราบผลการพิจารณาของกระทรวงการคลังแล้ว เห็นว่า
ความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่มิได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ให้เรียกเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเข้ามาเป็นคู่ความในคดี
ด้วย

ข้อ ๓๗ ถ้าผลการพิจารณาของผู้แต่งตั้งยุติเป็นที่สุดว่า ความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่ได้
กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ จะต้องไม่มีการเรียกเจ้าหน้าที่เข้ามาเป็นคู่ความในคดี แต่ถ้าผู้เสียหายได้ฟ้อง
เจ้าหน้าที่ต่อศาลก่อนแล้วหรือมีการเรียกเจ้าหน้าที่เข้ามาเป็นคู่ความในคดีก่อนแล้ว ให้ผู้แต่งตั้งแจ้งผลการ
พิจารณาให้พนักงานอัยการเพื่อแถลงต่อศาล เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีโอกาสพ้นจากการเป็นคู่ความในคดี และ
ขอให้พนักงานอัยการช่วยเหลือทางคดีแก่เจ้าหน้าที่ในระหว่างนั้นด้วย

ข้อ ๓๘ ในกรณีหน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอก ในความเสียหายที่เกิดขึ้นจาก
การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่นั้น ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่จะมีหรือไม่ และเพียงใด เป็นกรณีที่หน่วยงาน
ของรัฐจะพิจารณาไล่เบี้ยเอาจากเจ้าหน้าที่ในภายหลัง ซึ่งคณะกรรมการ ผู้แต่งตั้ง และกระทรวงการคลัง
แล้วแต่กรณี ต้องพิจารณาด้วยว่าจะมีการไล่เบี้ยหรือไม่ หรือจะไล่เบี้ยให้ชดใช้เพียงใด และให้นำข้อ ๒๒
ถึงข้อ ๒๙ มาใช้บังคับกับการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ให้แก่ผู้เสียหาย โดยอนุโลม

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๙

บรรหาร ศิลปอาชา

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๓ ตอนพิเศษ ๓๙ ง วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๙)

ที่ กค ๐๕๓๐.๘/ว.๗๕

กระทรวงการคลัง

ถนนพระราม ๖ กทม. ๑๐๕๐๐

๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๔

เรื่อง แนวทางปฏิบัติกรณีเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดตาย

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง อธิบดี เลขาธิการ อธิการบดี ผู้อำนวยการ

เนื่องจากปัจจุบันยังมีหน่วยงานของรัฐหลายแห่งมิได้รับดำเนินการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดกรณีเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดตายให้เสร็จสิ้นไปโดยเร็ว ตามนัยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๒๔ ที่กำหนดว่า “ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดตายให้รับดำเนินการตามระเบียบโดยอนุโลม เพื่อให้ได้ข้อยุติโดยเร็วและระมัดระวังอย่าให้ขาดอายุความมรดก.....” ทำให้หน่วยงานของรัฐนั้นไม่อาจใช้สิทธิเรียกร้องได้ทันภายในอายุความมรดก และเป็นเหตุให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐนั้นต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด เพื่อหาตัวผู้รับผิดกรณีทำให้สิทธิเรียกร้องขาดอายุความขึ้นมาอีก

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นว่าเพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติและความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐในกรณีดังกล่าว จึงขอให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติดังนี้

๑. ในการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดหรืออาจต้องรับผิดทางละเมิดตาย ให้คณะกรรมการสอบสวนรับดำเนินการสอบสวน และรายงานผลการพิจารณาให้ผู้แต่งตั้งวินิจฉัยสั่งการให้เสร็จสิ้นโดยเร็วที่สุดพร้อมทั้งให้รวบรวมสำนวนการสอบสวนทั้งหมดส่งไปให้กระทรวงการคลังตรวจสอบอย่างซ้ำภายใน 6 เดือน นับแต่วันที่เจ้าหน้าที่ดังกล่าวถึงแก่ความตาย

๒. สำหรับการส่งสำนวนการสอบสวนไปให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ขอให้ระบุคำว่า “กรณีเจ้าหน้าที่ตาย” ด้วยตัวอักษรสีแดงที่เห็นได้อย่างชัดเจนไว้ที่บนด้านขวาของหนังสือด้วย

อนึ่ง กรณีเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดตายและหน่วยงานของรัฐไม่อาจใช้สิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดนั้นชดใช้ค่าสินไหมทดแทนภายในอายุความมรดกเนื่องจากการปฏิบัติงานล่าช้าของเจ้าหน้าที่ทำให้หน่วยงานของรัฐเสียสิทธิและได้รับความเสียหายเป็นกรณีมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ซึ่งหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นจะต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดต่อไปเพื่อหาตัวผู้รับผิดชอบในความเสียหายดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อทราบและแจ้งให้หน่วยงานที่อยู่ในการควบคุมดูแลหรือในกำกับดูแล
ถือเป็นหลักปฏิบัติโดยเคร่งครัดต่อไป

ขอแสดงความนับถือ
สุทธิพันธุ์ นิมมานเหมินท์
(นายสุทธิพันธุ์ นิมมานเหมินท์)
รองปลัดกระทรวงฯ ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงการคลัง

กรมบัญชีกลาง
สำนักกฎหมายและระเบียบ
ส่วนกฎหมายและระเบียบ ๘
โทร. ๐ ๒๒๗๑ ๑๒๑๗

ที่ กค ๐๕๓๐.๗/ว.๙๒

กระทรวงการคลัง

ถนนพระราม ๖ กทม.๑๐๔๐๐

๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๕

- เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่
เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ และหัวหน้า
หน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙
อ้างถึง ๑. พระราชบัญญัติความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙
๒. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบ
เจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙
๓. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๒๖.๖/ว.๓๔๐๘๖ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๐
๔. ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้
กระทรวงการคลังตรวจสอบ

ตามที่ได้มีพระราชบัญญัติความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ และระเบียบ
สำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙
ออกใช้บังคับ โดยกำหนดให้หน่วยงานของรัฐ ตามความหมายของพระราชบัญญัติและระเบียบสำนัก
นายกรัฐมนตรีดังกล่าว จะต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่
พ.ศ. ๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์ปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของ
เจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ตั้งแต่วันถัดจากวันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป นั้น

เนื่องจากปรากฏว่ายังคงมีหน่วยงานของรัฐหลายแห่งไม่ได้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติความ
รับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติ
เกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยเฉพาะหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นราชการ
ส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา รวมทั้งหน่วยงานอื่นของรัฐที่มี
พระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่
พ.ศ. ๒๕๓๙ กล่าวคือ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐก็ได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง
ความรับผิดชอบหรือเมื่อสอบสวนเสร็จแล้วก็มิได้ส่งสำนวนการสอบสวนไปให้กระทรวงการคลัง
ตรวจสอบ ดังนั้น เพื่อเป็นการรักษาประโยชน์ของทางราชการและเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย
และระเบียบดังกล่าว กระทรวงการคลังจึงขอเรียนชักชวนความเข้าใจในแนวทางปฏิบัติทั่วไป ดังนี้

๑. เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานใด และหัวหน้าหน่วยงานนั้น เห็นว่าน่าจะเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ หัวหน้าหน่วยงานจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบตามที่

๒. เมื่อหัวหน้าหน่วยงานได้รับผลการพิจารณาของคณะกรรมการแล้ว ให้นิพนธ์สั่งการว่ามีผู้รับผิดชอบใช้คำสั่งใหม่ทดแทนหรือไม่ เป็นจำนวนเท่าใด โดยไม่ต้องแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องทราบพร้อมกับส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบภายในเจ็ดวันนับแต่วันวินิจฉัยสั่งการ เว้นแต่เป็นเรื่องที่กระทรวงการคลังประกาศกำหนดว่าไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ก็ให้นิพนธ์สั่งการได้ทันที

๓. ในระหว่างการศึกษาของกระทรวงการคลัง ให้หัวหน้าหน่วยงานสั่งการให้ตระเตรียมเรื่องให้พร้อมสำหรับการออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชำระค่าสินไหมทดแทน หรือดำเนินการฟ้องคดีเพื่อมิให้เกิดขาดอายุความ

๔. เมื่อได้รับผลการพิจารณาของกระทรวงการคลังแล้ว ให้หัวหน้าหน่วยงานมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง และแจ้งคำสั่งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ สำหรับราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแลหรือควบคุมหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น วินิจฉัยสั่งการให้หน่วยงานของรัฐดังกล่าวปฏิบัติตามที่เห็นว่าถูกต้อง

๕. กรณีเจ้าหน้าที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลภายนอก และผู้เสียหายยื่นคำขอให้หน่วยงานชดเชยค่าสินไหมทดแทนหรือฟ้องคดีต่อศาล ให้หัวหน้าหน่วยงาน (เฉพาะกระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม และราชการส่วนภูมิภาค แต่ไม่รวมถึงราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ) แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบตามข้อ ๑- ๒ และให้ประสานงานกับสำนักงานอัยการสูงสุด เพื่อเตรียมการต่อสู้คดี

๕.๑ ถ้าเห็นว่า ความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่ได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ไม่ให้เรียกเจ้าหน้าที่ผู้นั้นมาเป็นคู่ความในคดี แต่ถ้าผู้เสียหายได้ฟ้องเจ้าหน้าที่ต่อศาลแล้ว ให้หัวหน้าหน่วยงานแจ้งผลการพิจารณาให้พนักงานอัยการเพื่อแถลงต่อศาลเพื่อให้เจ้าหน้าที่พ้นจากการเป็นคู่ความในคดี และขอให้พนักงานอัยการช่วยเหลือทางคดีแก่เจ้าหน้าที่ในระหว่างนั้นด้วย

๕.๒ ถ้าเห็นว่า ความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่มิได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ให้เรียกเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเข้ามาเป็นคู่ความในคดีด้วย

๖. ในการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบ โดยเฉพาะกรณีการทุจริตหรือเงินขาดบัญชี นอกจากจะพิจารณาให้ผู้กระทำการทุจริตหรือผู้ที่ทำให้เงินขาดบัญชีรับผิดชอบใช้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้ว ขอให้พิจารณาด้วยว่า มีผู้เกี่ยวข้องหรือผู้บังคับบัญชาคนใดกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงจนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ ซึ่งจะต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ ด้วยหรือไม่

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และกำชับให้ผู้เกี่ยวข้องถือปฏิบัติตามแนวทางข้างต้น ตลอดจนพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยเคร่งครัดด้วย

ขอแสดงความนับถือ
สุทธิพันธุ์ นิมมานเหมินท์
(นายสุทธิพันธุ์ นิมมานเหมินท์)
รองปลัดกระทรวงฯ ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงการคลัง

กรมบัญชีกลาง
สำนักกฎหมายและระเบียบ
ส่วนกฎหมายและระเบียบ ๗
โทร. ๐ ๒๒๗๑ ๐๙๑๖

ที่ กค ๐๕๐๗.๒/ว.๘๑

กระทรวงการคลัง

ถนนพระราม ๖ กทม.๑๐๔๐๐

๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง หลักเกณฑ์การคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินที่ต้องเรียกชดใช้ตามความรับผิดทางละเมิด

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ

อ้างถึง ๑. พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

๒. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

๓. หนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๕๓๐.๖/ว.๑๓๓ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๔

สิ่งที่ส่งมาด้วย หลักเกณฑ์การคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินที่ต้องเรียกชดใช้ตามความรับผิดทาง

ละเมิด ๑ ฉบับ

ตามหนังสือที่อ้างถึง ๑ และ ๒ ได้กำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่โดยแยกความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ออกเป็นเหตุเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่และมิใช่การปฏิบัติหน้าที่และหนังสือที่อ้างถึง ๓ กระทรวงการคลังได้ประกาศกำหนดให้หน่วยงานของรัฐจะต้องรายงานความเสียหายที่เกิดขึ้นทุกระยะเวลาเดือน ๓ เดือน นั้น

เพื่อให้ส่วนราชการมีหลักเกณฑ์ในการคำนวณมูลค่าทรัพย์สินเพื่อเรียกชดใช้จากผู้รับผิดทางละเมิดเป็นมาตรฐานเดียวกัน กระทรวงการคลังจึงได้กำหนดหลักเกณฑ์การคำนวณค่าเสื่อมราคาทางละเมิดของทรัพย์สินประเภทที่กำหนดในบัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์ของสำนักงบประมาณ โดยไม่รวมทรัพย์สินที่เป็นวัตถุโบราณหรือของที่มีค่า ตามสิ่งที่ส่งมาด้วยโดยมีหลักเกณฑ์และวิธีการดังนี้

๑. การชดใช้ค่าเสียหายเป็นเงิน กรณีที่ทรัพย์สินสูญหายหรือเสียหาย ยังไม่ได้ใช้งาน ให้ชดใช้ตามราคาทรัพย์สินดังกล่าวในปีที่สูญหายหรือเสียหาย โดยไม่มีการหักค่าเสื่อมราคาหรือค่าสึกหรอของทรัพย์สินนั้น หากเป็นกรณีที่ทรัพย์สินได้ใช้งานแล้วก็จะมีการหักค่าเสื่อมราคาตามระยะเวลาที่ใช้งานมาแล้วหรือตามมูลค่าซากของทรัพย์สินนั้น ๆ ขึ้นอยู่กับระยะเวลาการใช้ทรัพย์สินว่าอยู่ในช่วงเวลาหรือเกินระยะเวลาที่กำหนดการใช้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ทั้งนี้กระทรวงการคลังได้กำหนดอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพของทรัพย์สินแต่ละประเภทตลอดจนอัตรามูลค่าซาก โดยอ้างอิงจากหน่วยงานของรัฐวิสาหกิจและเอกชน เป็นมาตรฐานในการถือปฏิบัติ

๒. อายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพของทรัพย์สิน กำหนดโดยนำสถิติจากการใช้ทรัพย์สินของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่มีการใช้ทรัพย์สินลักษณะและประเภทเดียวกันเป็นเกณฑ์ สำหรับอัตรามูลค่า

ซากคำนวณหาโดยวิธียอดคงเหลือลดลง (Double Declining Balance Method) ซึ่งอัตรามูลค่าซากของทรัพย์สินที่ยังมีอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพจะคงที่ หากทรัพย์สินดังกล่าวหมดอายุการใช้งานแล้ว อัตรามูลค่าซากจะลดลงในอัตราคงที่ในอัตราร้อยละ ๐.๕ ต่อปี จนกว่าจะเหลืออัตรามูลค่าซากร้อยละ ๕ ซึ่งเป็นอัตราต่ำสุดสำหรับการเรียกชดใช้

๓. ทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายรายการใดที่มีราคาปัจจุบันไม่เกิด ๒,๐๐๐ บาท ให้ชดใช้ตามราคาปัจจุบันของทรัพย์สินนั้น

๔. ทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายที่ไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่กำหนด ให้ส่วนราชการขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลังเป็นกรณีๆ ไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

สุทธิพันธุ์ นิมมานเหมินท์

(นายสุทธิพันธุ์ นิมมานเหมินท์)

รองปลัดกระทรวงฯ ปฏิบัติราชการแทน

ปลัดกระทรวงการคลัง

กรมบัญชีกลาง

สำนักบัญชีและตรวจสอบภายใน

โทร. ๐- ๒๒๗๐ - ๐๓๗๐

โทรสาร ๐- ๒๒๗๓ - ๙๗๙๖

หลักเกณฑ์การคำนวณ
ค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินที่ต้องเรียกชดใช้
ตามความรับผิดชอบละเมิด

สารบัญ

๑. ความเป็นมา
 ๒. วัตถุประสงค์
 ๓. ขอบเขตและข้อจำกัด
 ๔. หลักเกณฑ์และวิธีการ
 ๕. ขั้นตอนการคำนวณค่าเสื่อมราคา
 ๖. การควบคุมและติดตามหนี้
 ๗. สรุป
- ภาคผนวก
๑. ตารางอัตรามูลค่าซาก แยกตามอายุการใช้งานของทรัพย์สิน
 ๒. ตารางอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพของทรัพย์สิน
 ๓. ตัวอย่างการคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหาย

หลักเกณฑ์การคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินที่ต้องเรียกชดใช้ ตามความรับผิดทางละเมิด

๑. ความเป็นมา

ในปี พ.ศ. ๒๕๓๙ สำนักนายกรัฐมนตรีได้กำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ โดยได้แยกความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ออกเป็นเหตุที่เนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่และที่ไม่ใช่การปฏิบัติหน้าที่ ความเสียหายที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่หน่วยงานของรัฐต้องรับภาระชดใช้ค่าเสียหายไปก่อน ส่วนเจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับผิดชดใช้ค่าเสียหายต่อหน่วยงานของรัฐเพียงใดนั้น ให้ไปไล่เบียดต่อในภายหลัง โดยยึดหลักว่าจะเรียกเอาแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐเฉพาะกรณีความเสียหายเกิดขึ้นโดยจงใจประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น สำหรับความเสียหายที่เกิดจากการที่ไม่ใช่การปฏิบัติหน้าที่ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องถูกฟ้องและชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นการส่วนตัวโดยไม่เกี่ยวกับทางราชการ ในการดำเนินการสอบสวนผู้รับผิด หัวหน้าหน่วยงานภาครัฐจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทน ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐจะต้องวินิจฉัยสั่งการว่ามีผู้รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่และเป็นจำนวนเท่าใด และส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบภายในเจ็ดวันนับแต่วันวินิจฉัยสั่งการ เว้นแต่กระทรวงการคลังประกาศกำหนดว่าไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

หลักการชดใช้ความเสียหายที่เป็นเงิน ก็ให้ใช้เป็นเงินแต่เพียงอย่างเดียว แต่ถ้าความเสียหายมิได้เป็นเงินจะดำเนินการชำระเป็นเงินแทนหรือชดใช้ทรัพย์สินอย่างเดียวกัน โดยมีสภาพ คุณภาพ ปริมาณ และลักษณะเดียวกันกับทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหาย และใช้งานแทนได้เช่นเดียวกับทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหาย หรือซ่อมแซมหรือบูรณะทรัพย์สินที่ชำรุดเสียหายให้คงสภาพเดิม กรณีการชดใช้ที่แตกต่างจากที่กล่าวมาข้างต้น ต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลังก่อน

ในทางปฏิบัติของการชดใช้ความเสียหายของทรัพย์สิน ผู้รับผิดชอบส่วนใหญ่จะชดใช้เป็นเงินแทนการชดใช้ตัวทรัพย์สินกระทรวงการคลังโดยกรมบัญชีกลางก็จะพิจารณาคำนวณค่าเสียหายของทรัพย์สินเพื่อเรียกชดใช้เป็นกรณี ๆ ตามลักษณะและคุณสมบัติของทรัพย์สิน ดังนั้นเพื่อให้หน่วยงานของรัฐสามารถคำนวณหามูลค่าทรัพย์สินที่จะเรียกชดใช้ภายใต้เกณฑ์ที่เหมาะสม กระทรวงการคลังจึงได้กำหนดหลักเกณฑ์การคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินที่ต้องเรียกชดใช้ตามความรับผิดทางละเมิดให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติเป็นมาตรฐานเดียวกัน

หน่วยงานของรัฐในนี้ หมายถึง กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค สำหรับราชการส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หน่วยงานอื่นของรัฐที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐ สามารถนำหลักเกณฑ์ที่กำหนดเป็นแนวทางปฏิบัติได้

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้หน่วยงานของรัฐที่มีทรัพย์สินสูญหายหรือเสียหาย สามารถนำหลักเกณฑ์ที่กำหนดไปคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินเพื่อเรียกชดใช้จากผู้รับผิดชอบตามสมควรเป็นมาตรฐานเดียวกัน

๒. เพื่อความสะดวกและคล่องตัวในการปฏิบัติงานของหน่วยงาน ลดปริมาณงานที่ต้องส่งเรื่องมาให้กระทรวงการคลังกำหนดมูลค่าความเสียหาย

๓. ขอบเขตและข้อจำกัด

ทรัพย์สินที่ศึกษาเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การคำนวณมูลค่าความเสียหายในที่นี่ เป็นทรัพย์สินประเภทที่กำหนดในบัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์ของสำนักงบประมาณเท่านั้น โดยไม่ครอบคลุมถึงทรัพย์สินที่เป็นวัตถุโบราณหรือของมีค่า เนื่องจากมูลค่าของทรัพย์สินดังกล่าวมิได้เปลี่ยนแปลงตามภาวะเศรษฐกิจและอาจมีปัญหาในการกำหนดมูลค่าความเสียหาย ดังนั้น ทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหาย นอกเหนือจากประเภทที่กำหนด ให้หน่วยงานของรัฐส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังพิจารณาคำนวณค่าเสื่อมราคา

๔ หลักเกณฑ์และวิธีการ

หลักเกณฑ์ที่กำหนดต่อไปนี้ยึดหลักความเป็นธรรมทั้ง ๒ ฝ่าย คือ หน่วยงานของรัฐและผู้รับผิดชอบ โดยหน่วยงานของรัฐจะได้รับเงินชดใช้ในจำนวนเงินที่เหมาะสมตามสภาพของการใช้ทรัพย์สินนั้นมาสำหรับผู้รับผิดชอบก็ให้รับผิดชอบใช้เงินกับหน่วยงานของรัฐที่ไม่เกินมูลค่าทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหาย

ในการชดใช้ค่าเสียหายของทรัพย์สินเป็นเงิน ให้ชดใช้ตามสภาพการใช้งานของทรัพย์สินเป็นเกณฑ์ในการคำนวณมูลค่าความเสียหาย โดยมีหลักเกณฑ์พิจารณา ดังนี้

๑. ทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายยังไม่ได้ใช้งาน ให้ชดใช้ตามราคาปัจจุบัน

๒. ทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายได้ใช้งานแล้ว

๒.๑ กรณีความเสียหายเกิดขึ้นในระหว่างที่ทรัพย์สินนั้นยังมีอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพอยู่ให้ชดใช้ตามราคาปัจจุบันหักด้วยค่าเสื่อมราคาสะสมถึงปีสูญหายหรือเสียหาย

ราคาที่เรียกชดใช้ = ราคาปัจจุบัน - ค่าเสื่อมราคา

๒.๒ กรณีความเสียหายเกิดขึ้นเมื่อทรัพย์สินนั้นสูญหายหรือเสียหายหมดอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว

ราคาที่เรียกชดใช้ = ราคาปัจจุบัน x อัตรามูลค่าค่าซากปีที่สูญหาย/เสียหาย

สำหรับราคาปัจจุบันของทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายรายการใดมีมูลค่าไม่ถึง ๒,๐๐๐ บาท ให้ชดใช้ตามราคาปัจจุบัน

ข้อมูลที่เป็นสาระสำคัญในการคำนวณมูลค่าทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายเพื่อเรียกชดใช้ ได้แก่ราคาปัจจุบัน ราคาซาก อายุการใช้งาน และค่าเสื่อมราคา

๑) ราคาปัจจุบัน เป็นราคาของทรัพย์สินในปีที่สูญหายหรือเสียหาย โดยใช้ตามบัญชีราคาตามมาตรฐานครุภัณฑ์ของสำนักงบประมาณ หรือราคาตลาดหรือราคาซื้อขายทรัพย์สิน ซึ่งเป็นชนิด ลักษณะ และขนาดเดียวกัน หรือคล้ายคลึงกัน กรณีที่ไม่ใช่บัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์ของสำนักงบประมาณ ส่วนราชการจะต้องมีหลักฐานการสืบราคาจากบริษัทหรือห้างร้านที่จำหน่ายหรือเป็นตัวแทนจำหน่ายทรัพย์สินนั้น เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ

๒) ราคาซาก เป็นราคาที่ประมาณว่าจะขายทรัพย์สินได้ในขณะที่ทรัพย์สินนั้นหมดอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว การกำหนดอัตรามูลค่าซากของทรัพย์สินที่หมดอายุการใช้งานแล้ว กำหนดให้ลดลงปีละ ๐.๕ จนเหลืออัตรามูลค่าซากร้อยละ ๕ เป็นอัตราต่ำสุดที่เรียกชดใช้

๓) อายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นระยะเวลาของการใช้ทรัพย์สินที่ประมาณว่า หากได้มีการใช้ทรัพย์สินอย่างสม่ำเสมอ ประสิทธิภาพสูงสุดได้จากการใช้ทรัพย์สินควรมีอายุการใช้งานเท่าใด การกำหนดอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพของทรัพย์สิน (ภาคผนวก ๒) จำแนกตามบัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์ของสำนักงบประมาณ

๔) ค่าเสื่อมราคา เป็นการปันส่วนมูลค่าเสื่อมสภาพของทรัพย์สินอย่างมีระบบตลอดอายุการใช้งานที่ได้ประมาณไว้ วิธีการคำนวณค่าเสื่อมราคาเพื่อเรียกชดใช้ให้ใช้วิธีเส้นตรง (Straight – Line Method) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$\text{ค่าเสื่อมราคาต่อปี} = \frac{\text{ราคาปัจจุบัน} - \text{ราคาซาก}}{\text{อายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ}}$$

การคำนวณค่าเสื่อมราคาเพื่อหามูลค่าทรัพย์สินเพื่อเรียกชดใช้ตามความรับผิดชอบทางละเมิดเป็นกรณีการคำนวณค่าเสื่อมราคาตามหลักบัญชีเกณฑ์คงค้าง เนื่องจากทรัพย์สินที่หักค่าเสื่อมราคาตามหลักบัญชี เมื่อหมดอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว จะคงมูลค่าตามบัญชีด้วยราคา ๑ บาท เพื่อการควบคุมและตรวจสอบทรัพย์สิน ซึ่งจะนำมาเป็นมูลค่าเรียกชดใช้ไม่ได้

๕. ขั้นตอนการคำนวณค่าเสื่อมราคา

การคำนวณค่าเสื่อมราคาเพื่อหามูลค่าเรียกชดใช้ มีขั้นตอนดังนี้

๑. คำนวณอายุการใช้งานจริงของทรัพย์สิน โดยนำ วัน เดือน ปี ที่สูญหายหรือเสียหายหักด้วย วัน เดือน ปี ที่ซื้อทรัพย์สิน จะได้อายุการใช้งานของทรัพย์สินนั้น(เศษของวันเกินกว่าหรือเท่ากับ ๑๕ วัน ให้คิดเป็น ๑ เดือน ถ้าน้อยกว่าให้ตัดทิ้ง)

๒. ตรวจสอบอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพของทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายจากตารางอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพของทรัพย์สิน และนำมาเปรียบเทียบกับผลที่คำนวณได้จากข้อ ๑ เพื่อดูว่าทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหาย ยังอยู่ในระหว่างอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ หรือหมดอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว

๓. หาราคาปัจจุบันในปีที่ทรัพย์สินสูญหายหรือเสียหาย โดยใช้วิธีการสืบราคาจากบริษัท ห้างร้าน หรือใช้ตามบัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์ของสำนักงบประมาณแล้วแต่กรณี

๔. การคำนวณมูลค่าทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายเพื่อเรียกชดเชย

๔.๑ กรณีที่ทรัพย์สินสูญหายหรือเสียหาย ระหว่างอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ

สูตรการคำนวณค่าเสื่อมราคาต่อปี = $\frac{\text{ราคาปัจจุบัน} - \text{ราคาซาก}}{\text{อายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ}}$

อายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ

การหารราคาซาก ให้ใช้อัตรามูลค่าซากที่กำหนดในช่วงที่ทรัพย์สินมีอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ และนำอัตรามูลค่าซากคูณกับราคาปัจจุบัน

ราคาซาก = ราคาปัจจุบัน x อัตรามูลค่าซาก

เมื่อได้ราคาซากแล้วนำไปคำนวณตามสูตร เพื่อหาค่าเสื่อมราคาต่อปี กรณีทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายได้มีการใช้งานมากกว่าหรือน้อยกว่า ๑ ปี ต้องหาค่าเสื่อมราคาที่เกิดขึ้นตามระยะเวลาการใช้ทรัพย์สิน ดังนี้

ค่าเสื่อมราคาสะสม = ค่าเสื่อมราคาต่อปี x อายุการใช้งานของทรัพย์สินที่คำนวณได้

จำนวนเงินที่เรียกให้ชดเชย = ราคาปัจจุบัน - ค่าเสื่อมราคาสะสม

๔.๒ กรณีที่ทรัพย์สินสูญหายหรือเสียหายหมดอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว

(๑) ให้คำนวณหาอัตรามูลค่าซาก ตามอายุการใช้งานของทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหาย โดยใช้วิธีการเทียบบัญชีไตรยางค์

(๒) จำนวนเงินที่เรียกให้ชดเชย = ราคาปัจจุบัน x อัตรามูลค่าซากตามข้อ (๑)

การคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายทั้ง ๒ กรณีปรากฏตามตัวอย่าง

(ภาคผนวก ๓)

๖. การควบคุมและติดตามหนี้

เมื่อผู้รับผิดชอบทางละเมิดยินยอมชดเชยจำนวนเงินตามที่คำนวณได้ และได้มีการชดเชยครั้งเดียวทั้งจำนวน ให้หน่วยงานของรัฐนำเงินที่ได้รับส่งคลังเป็นเงินรายได้แผ่นดิน หากเป็นการทำสัญญารับประกันหนี้และขอผ่อนชำระ หน่วยงานของรัฐควรมีการควบคุมรายการดังกล่าวในระบบบัญชี เพื่อเป็นข้อมูลในการควบคุมและติดตามผลการเรียกเก็บเงินจากผู้รับผิดชอบทางละเมิด ทั้งนี้ ในช่วงระยะแรกที่หน่วยงานยังไม่มีมีการปรับเปลี่ยนระบบบัญชีจากเกณฑ์เงินสดเป็นเกณฑ์คงค้าง ให้หน่วยงานของรัฐควบคุมรายการดังกล่าวในทะเบียนไปพลางก่อน เมื่อมีการใช้ระบบบัญชีเกณฑ์คงค้างแล้ว ให้ตั้งยอดลูกหนี้ในระบบบัญชีด้วย

๗. สรุป

หลักเกณฑ์การคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินที่ต้องเรียกชดเชยตามความรับผิดชอบทางละเมิดที่กำหนดเป็นแนวทางให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติ ซึ่งยังมีอาจพิจารณาได้ครอบคลุมทรัพย์สินทุกประเภทที่หน่วยงานของรัฐมี ดังนั้น หากทรัพย์สินที่สูญหาย หน่วยงานของรัฐไม่สามารถจะคำนวณมูลค่าเพื่อเรียกชดเชยได้ ก็ให้ส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังพิจารณา อย่างไรก็ตามกรอบแนวทางที่กำหนดดังกล่าวจะทำให้หน่วยงานของรัฐสามารถคำนวณมูลค่าทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายได้อย่างมีหลักเกณฑ์และเป็นมาตรฐานเดียวกัน

**ตารางอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพของทรัพย์สิน
ตามบัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์ของสำนักงานประมาณ**

ประเภททรัพย์สิน	อายุการใช้งาน(ปี)
๑. ครุภัณฑ์ก่อสร้าง	๑๐
ยกเว้น รถเข็น	๕
๒. ครุภัณฑ์การเกษตร	๑๐
๓. ครุภัณฑ์การแพทย์	๑๐
ยกเว้น รถเข็น	๘
๔. ครุภัณฑ์การศึกษา	๑๐
๕. ครุภัณฑ์โฆษณาและเผยแพร่	๑๐
๖. ครุภัณฑ์งานบ้านงานครัว	๑๐
ยกเว้น เต้าแก๊ส	๕
๗. ครุภัณฑ์ไฟฟ้าและวิทยุ	๑๐
ยกเว้น วิทยุ – เทป	๕
๘. ครุภัณฑ์ยานพาหนะและขนส่ง	๘
ยกเว้น รถจักรยานยนต์	๕
๙. ครุภัณฑ์โรงงาน	๑๐
๑๐. ครุภัณฑ์สำนักงาน	๑๐
๑๑. ครุภัณฑ์สำรวจ	๑๐
ยกเว้น เทปวัดระยะ ,ไม้สตัฟ	๕
๑๒. ครุภัณฑ์อาวุธ	๑๐

ตัวอย่างการคำนวณการเสื่อมราคาทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหาย

ตัวอย่างที่ ๑ เครื่องรับส่งวิทยุสื่อสารชนิดมือถือมูลค่า ๑๓,๕๐๐ บาท ซื้อมาเมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๑
สูญหาย เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๔

การคำนวณหามูลค่าทรัพย์สินที่จะเรียกชดใช้เป็นดังนี้

อายุการใช้งานของเครื่องรับส่งวิทยุสื่อสาร ชนิดมือถือ ๓ ปี ๖ เดือน

อายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพของทรัพย์สิน ๑๐ ปี

ราคาปัจจุบันในปีที่สูญหายเท่ากับ ๑๒,๐๐๐ บาท

(ตามบัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์ปี ๒๕๕๔ ของสำนักงานงบประมาณ)

จำนวนเงินที่เรียกให้ชดใช้ = ราคาปัจจุบัน - ค่าเสื่อมราคาสะสมถึงปีที่สูญหาย

ค่าเสื่อมราคาต่อปี = ราคาปัจจุบัน - ราคาซาก

อายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ

ราคาซาก = ราคาปัจจุบัน x อัตรามูลค่าซากปีที่หมดอายุการใช้งาน

อัตรามูลค่าซากปีที่หมดอายุการใช้งาน = ๑๑ %

ราคาซาก = ๑๒,๐๐๐ x ๑๑ = ๑,๓๒๐ บาท

๑๐๐

ค่าเสื่อมราคาต่อปี = ๑๒,๐๐๐ - ๑,๓๒๐ = ๑,๐๖๘ บาท

๑๐

ค่าเสื่อมราคาสะสมถึงปีที่สูญหาย (๓ ปี ๖ เดือน)

= ๑,๐๖๘ x ๓ + [๑,๐๖๘ x ๖/๑๒] = ๓,๗๓๘ บาท

จำนวนเงินที่เรียกให้ชดใช้ = ๑๒,๐๐๐ - ๓,๗๓๘ = ๘,๒๖๒ บาท

ตัวอย่างที่ ๒ เครื่องรับส่งวิทยุสื่อสารชนิดมือถือ ตามตัวอย่างที่ ๑ หากซื้อมาเมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๓๔
สูญหายเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๔

การคำนวณหามูลค่าทรัพย์สินที่จะเรียกชดใช้เป็นดังนี้

อายุการใช้งานของเครื่องรับส่งวิทยุสื่อสาร ๑๐ ปี ๖ เดือน ซึ่งเป็นกรณีที่สูญหายเมื่อทรัพย์สิน
หมดอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว

จำนวนเงินที่เรียกให้ชดใช้ = ราคาปัจจุบัน x อัตรามูลค่าซากปีที่สูญหาย

อัตรามูลค่าซากปีที่ ๑๐ = ๑๑ %

อัตรามูลค่าซากปีที่ ๑๑ = ๑๐.๕ %

ผลต่างระหว่างปีที่ ๑๐ ถึง ๑๑ = ๐.๕ %

คำนวณอัตรามูลค่าซากปีที่สูญหาย โดยวิธีเทียบบัญญัติไตรยางค์

อายุการใช้งาน ๑๒ เดือน = ๐.๕

อายุการใช้งาน ๖ เดือน = ๐.๕ x ๖/๑๒ = ๐.๒๕ บาท

ดังนั้น อัตรามูลค่าซากปีที่สูญหาย (๑๐ ปี ๖ เดือน)

= ๑๑ - ๐.๒๕ = ๑๐.๗๕ %

จำนวนเงินที่เรียกให้ชดใช้ = ๑๒,๐๐๐ x ๑๐.๗๕/๑๐๐ = ๑,๒๙๐ บาท

ตัวอย่างที่ ๓ เครื่องขยายเสียงมูลค่า ๕๕,๐๐๐ บาท ซื้อมาเมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๑ สูญหายเมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๔

การคำนวณหามูลค่าทรัพย์สินที่จะเรียกชดใช้เป็นดังนี้

อายุการใช้งานของเครื่องขยายเสียง ๓ ปี ๙ เดือน

อายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพของทรัพย์สิน

๑๐ ปี

ราคาซื้อขยายเครื่องขยายเสียงในปีปัจจุบัน(ปี ๒๕๕๔) คือ

๕๐,๐๐๐ บาท

(ตามบัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์ปี ๒๕๕๔ ของสำนักงานงบประมาณ)

จำนวนเงินที่เรียกให้ชดใช้

$$= \text{ราคาปัจจุบัน} - \text{ค่าเสื่อมราคาสะสมถึงปีที่สูญหาย}$$

ค่าเสื่อมราคาต่อปี

$$= \text{ราคาปัจจุบัน} - \text{ราคาซาก}$$

อายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ

ราคาซาก

$$= \text{ราคาปัจจุบัน} \times \text{อัตรามูลค่าซากปีที่หมดอายุการใช้งาน}$$

อัตรามูลค่าซากปีที่หมดอายุการใช้งาน = ๑๑ %

ราคาซาก

$$= ๕๐,๐๐๐ \times ๑๑/๑๐๐ = ๕,๕๐๐ \text{ บาท}$$

ค่าเสื่อมราคาต่อปี

$$= ๕๐,๐๐๐ - ๕,๕๐๐ = ๔,๔๕๐ \text{ บาท}$$

๑๐

$$\text{ค่าเสื่อมราคา ๓ ปี ๙ เดือน} = ๔,๔๕๐ \times ๓ + \left[๔,๔๕๐ \times \frac{๙}{๑๒} \right] = ๑๖,๖๘๗.๕๐ \text{ บาท}$$

$$\text{จำนวนเงินที่เรียกให้ชดใช้} = ๕๐,๐๐๐ - ๑๖,๖๘๗.๕๐ = ๓๓,๓๑๒.๕๐ \text{ บาท}$$

ที่ กค ๐๔๑๘.๗/ว.๑๐๕

กระทรวงการคลัง

ถนนพระราม ๖ กทม. ๑๐๕๐๐

๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๑

เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์การคิดดอกเบี้ยกรณีเบิกจ่ายไม่ถูกต้อง และกรณีกระทำผิดทางละเมิด
เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ

ด้วยปรากฏว่า มีส่วนราชการหลายแห่งขอให้กระทรวงการคลังพิจารณาเกี่ยวกับการคิดดอกเบี้ย กรณีเจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่เบิกเกินสิทธิหรือได้รับไปโดยไม่มีสิทธิคืนแก่ทางราชการ เช่น เงินเดือน เงินค่ารักษาพยาบาล เงินค่าเล่าเรียนบุตร เงินสวัสดิการหรือเงินอื่นใดของทางราชการ และกรณีการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของเจ้าหน้าที่ที่ได้กระทำละเมิดตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งส่วนราชการได้เรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบชดใช้เงินคืนภายในกำหนดเวลา แต่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ได้ชดใช้เงินตามกำหนดดังกล่าว โดยแต่ละส่วนราชการจะถือปฏิบัติแตกต่างกัน ซึ่งการที่ต้องใช้คืนเงินที่เบิกจ่ายไปจากทางราชการหรือการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนทางละเมิดก็ดี หากเป็นกรณีมีคดีขึ้นสู่ศาล ศาลก็จะมีคำพิพากษาให้มีการชำระดอกเบี้ยตามคำขอของโจทก์ ประกอบกับขณะนี้กระทรวงการคลังยังมิได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ แต่จะพิจารณาให้เป็นการเฉพาะรายโดยคำนึงถึงเหตุผล ความจำเป็นและภาระของผู้ที่ต้องรับผิดชอบ

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การพิจารณาคิดดอกเบี้ยอันเกิดจากหนี้ดังกล่าวข้างต้นมีหลักเกณฑ์ที่ให้ความเป็นธรรมแก่ลูกหนี้ และเกิดประโยชน์แก่ทางราชการ จึงเห็นควรกำหนดเป็นแนวทางการคิดดอกเบี้ยไว้โดยปรับใช้กับเหตุที่เกิดขึ้นและพฤติการณ์ในการปฏิบัติการชำระหนี้ของผู้ที่ต้องรับผิดชอบ และใช้หลักเกณฑ์ในการคิดดอกเบี้ยตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๐๖ ซึ่งบัญญัติว่า “ในกรณีหนี้อันเกิดแต่มูลละเมิด ลูกหนี้ได้ชดใช้ว่าผิดนัดมาแต่เวลาที่ทำละเมิด” และมาตรา ๒๒๔ ซึ่งบัญญัติว่า “หนี้เงินนั้นท่านให้คิดดอกเบี้ยในระหว่างผิดนัดร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปี...” โดยพิจารณาเป็น ๒ กรณี ดังนี้

๑. กรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่เบิกเกินสิทธิหรือได้รับไปโดยไม่มีสิทธิคืนแก่ทางราชการ

๑.๑ กรณีเจ้าหน้าที่มีพฤติการณ์จงใจที่จะเบิกเงินหรือรับเงินของทางราชการไปโดยทราบอยู่แล้วว่าตนเองไม่มีสิทธิหรือเกิดสิทธิที่จะได้รับ ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการโดยไม่สุจริต ถือว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นผิดนัดนับแต่วันที่รับเงินไป ให้ส่วนราชการเรียกชดใช้ดอกเบี้ยตามกฎหมายตั้งแต่วันที่รับเงิน

๑.๒ กรณีเจ้าหน้าที่เบิกเงินไปเกินสิทธิหรือได้รับไปโดยไม่มีสิทธิโดยสุจริต กรณีนี้ทางราชการไม่ควรลงโทษเจ้าหน้าที่ที่รับเงินไปให้ต้องชดใช้ในส่วนของดอกเบี้ย ถ้าปรากฏว่าส่วนราชการได้เรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นนำเงินที่รับไปดังกล่าวคืนภายในกำหนดระยะเวลาอันสมควรแล้ว หากเจ้าหน้าที่ผู้นั้นยังไม่ยอมชำระหนี้ภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ส่วนราชการเรียกดอกเบี้ยตั้งแต่วันที่ผิดนัด

๒. กรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

๒.๑ เมื่อส่วนราชการได้มีคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนภายในกำหนดระยะเวลาอันสมควรแล้ว หากไม่ชำระหนี้ดังกล่าวภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้เรียกดอกเบี้ยตั้งแต่วันที่ผิดนัด

๒.๒ กรณีเจ้าหน้าที่จงใจทุจริตยกเงินหรือทรัพย์สินขอมทางราชการไป และมีมูลความผิดทางอาญาด้วย ให้ส่วนราชการเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นชำระดอกเบี้ยของเงินหรือทรัพย์สินที่ต้องชดใช้ตั้งแต่วันที่กระทำการทุจริต

๒.๓ กรณีการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่มีใช้การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ให้รับผิดชอบตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยให้เรียกดอกเบี้ยตามสิทธิของเจ้าหน้าที่ตั้งแต่วันที่ทำการละเมิด

จึงเรียนมาเพื่อทราบและโปรดแจ้งหน่วยงานในสังกัดถือเป็นหลักปฏิบัติ ทั้งนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ขอแสดงความนับถือ

สมหมาย ภาชี

(นายสมหมาย ภาชี)

รองปลัดกระทรวงการคลัง

หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

กรมบัญชีกลาง

สำนักกฎหมายและระเบียบ

ส่วนกฎหมายและระเบียบ ๗

โทร.๐-๒๒๗๑-๐๙๑๖

ด่วนที่สุด

ที่ กค ๐๔๐๖.๓/ว.๑๑๕

กระทรวงการคลัง

ถนนพระราม ๖ กทม.๑๐๔๐๐

๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

เรื่อง ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ของเจ้าหน้าที่
เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ
สิ่งที่ส่งมาด้วย ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ของเจ้าหน้าที่

ตามที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิด
ของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๒๗ และข้อ ๒๘ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายจากการ
กระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่พิจารณาผ่อนผันกรณีเจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่ไม่สามารถ
ชำระหนี้ได้และขอผ่อนชำระโดยให้พิจารณาตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนดและกรณีเป็นเรื่องการ
ประนีประนอมยอมความจะต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลังก่อน เว้นแต่กระทรวงการคลังจะ
ประกาศกำหนดเป็นอย่างอื่น นั้น

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย
หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และเป็นไปตามเจตนารมณ์
ของพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายคุ้มครองการปฏิบัติ
หน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ได้รับความเป็นธรรมตามสมควร รวมทั้งเพื่อให้หน่วยงานของรัฐมีหลักเกณฑ์
การพิจารณาในเรื่องการผ่อนผันให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่เป็นธรรมและเป็นแนวทางเดียวกันจึงได้กำหนด

หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ของเจ้าหน้าที่ตามประกาศที่ส่งมาพร้อมนี้ ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไปเล่ม ๑๑๙ ตอนพิเศษ ๙๐ ง วันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๕๕

จึงเรียนมาเพื่อทราบและโปรดแจ้งให้เจ้าหน้าที่ในสังกัดถือปฏิบัติตามประกาศกระทรวงการคลังต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ
สมหมาย ภาษี
(นายสมหมาย ภาษี)
รองปลัดกระทรวงการคลัง
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน
กระทรวงการคลัง

กรมบัญชีกลาง
สำนักความรับผิดชอบทางแพ่ง
กลุ่มพัฒนาและบริหารงานละเมิดและแพ่ง ๑
โทร.๐-๒๒๗๑ ๓๑๓๕

ประกาศกระทรวงการคลัง
เรื่อง หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ของเจ้าหน้าที่

โดยที่พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีเจตนารมณ์เพื่อคุ้มครองการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ได้รับความเป็นธรรมตามสมควรและเพื่อให้หน่วยงานของรัฐมีหลักเกณฑ์การพิจารณาในเรื่องการผ่อนผันให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่เป็นธรรมและเป็นแนวทางเดียวกัน

อาศัยข้อกำหนดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๒๗ และข้อ ๒๘ กระทรวงการคลังจึงกำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ของเจ้าหน้าที่ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในประกาศนี้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นซึ่งมีฐานะเป็นกรม และราชการส่วนภูมิภาค แต่ไม่รวมถึงราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

“วงเงินที่ผ่อนชำระ” หมายความว่า จำนวนเงินที่ต้องรับผิด รวมทั้งดอกเบี้ย ค่าฤชาธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี (ถ้ามี)

“พ้นจากราชการ” หมายความว่า การออกจากราชการทุกกรณี รวมถึงการเกษียณอายุด้วย

ข้อ ๒ การอนุมัติให้ผ่อนชำระตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ต้องมีใช้กรณีที่เกิดจากการทุจริตของเจ้าหน้าที่ และเป็นกรณีที่ขอผ่อนชำระเต็มจำนวนที่ต้องรับผิด รวมทั้งดอกเบี้ย ค่าฤชาธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี (ถ้ามี)

ข้อ ๓ เมื่อเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดขอเสนอขอผ่อนชำระ ให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติดังต่อไปนี้

(๓.๑) ตรวจสอบสถานภาพปัจจุบัน ณ วันเสนอขอผ่อนชำระเกี่ยวกับรายได้ ค่าใช้จ่าย และทรัพย์สิน ทั้งของเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดและคู่สมรส โดยมีหลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษรจากเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดหรือหน่วยงานของข้อมูล แล้วแต่กรณีเพื่อประกอบการพิจารณา

(๓.๒) ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาผ่อนผันและกำหนดจำนวนเงินที่ต้องผ่อนชำระเป็นรายเดือนตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงรายได้ ค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพตามฐานานุกรม ความรับผิดชอบที่เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดนั้นมีอยู่ตามกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีและพฤติการณ์แห่งกรณีประกอบด้วย ภายใต้เงื่อนไขดังนี้

(๓.๒.๑) กรณีผ่อนชำระภายในกำหนดเวลา ๑ ปี โดยไม่จำกัดวงเงินที่ผ่อนชำระ

(๓.๒.๒) กรณีวงเงินที่ผ่อนชำระไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท ให้ผ่อนชำระเป็นรายเดือน ในอัตราเดือนละไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๒๐ ของเงินเดือน ภายในกำหนดเวลาไม่เกิน ๕ ปี

(๓.๒.๓) กรณีวงเงินที่ผ่อนชำระไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท ให้ผ่อนชำระเป็นรายเดือน ในอัตราเดือนละไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๒๐ ของเงินเดือนภายในกำหนดเวลาไม่เกิน ๑๐ ปี

ทั้งนี้ กำหนดระยะเวลาการผ่อนชำระต้องสิ้นสุดก่อนเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบจากราชการ

ข้อ ๔ ให้เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบจัดหาบุคคล นิติบุคคลหรือทรัพย์สินค้ำประกันการผ่อนชำระด้วย

ข้อ ๕ เมื่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐหรือกระทรวงการคลังอนุมัติให้ผ่อนชำระแล้ว ให้เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบทำหนังสือรับสภาพหนี้ สัญญาผ่อนชำระและสัญญาค้ำประกันตามแบบที่กระทรวงการคลังกำหนดท้ายประกาศนี้ แล้วจัดส่งสำเนาให้กระทรวงการคลัง ๑ ชุด เมื่อได้รับชำระเงินในเดือนใด และนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน หรือนำส่งเข้าบัญชีอื่นตามหลักการบัญชีแล้ว ให้แจ้งเลขที่ใบนำส่ง เลขที่คลังรับวัน เดือน ปี และจำนวนเงินไปให้กรมบัญชีกลางทราบโดยตรง หากบุคคลดังกล่าวผิดนัดเดือนใดเดือนหนึ่งหรือบิดพลิ้วหรือประวิงเวลาชำระหนี้ให้ดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

ข้อ ๖ ให้คิดดอกเบี้ยระหว่างการผ่อนชำระในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อไป นับแต่วันครบกำหนดที่หน่วยงานของรัฐเรียกใช้ขาดใช้จนกว่าจะชำระเสร็จ โดยให้ถือจำนวนเงินที่ผ่อนชำระในแต่ละเดือนเป็นการชำระดอกเบี้ยรายเดือนที่เกิดขึ้นก่อนส่วนที่เหลือให้ถือเป็นการผ่อนชำระเงินต้นที่ค้างอยู่ เว้นแต่ผ่อนชำระภายในกำหนดเวลา ๑ ปี ทางราชการผ่อนผันไม่คิดดอกเบี้ยระหว่างการผ่อนชำระ

ข้อ ๗ กรณีเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบผ่อนชำระเต็มจำนวนตามคำฟ้องในระหว่างการทำเนิกระบวนการพิจารณาในศาล ไม่ว่าจะอยู่ในศาลชั้นใด ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการตามหลักเกณฑ์ในข้อ ๑ ถึงข้อ ๖ โดยอนุโลมและให้เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบชำระค่าใช้จ่ายในชั้นศาลทั้งหมดแทนส่วนราชการ

ข้อ ๘ หากเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบจากราชการระหว่างการผ่อนชำระข้อตกลงเรื่องการผ่อนชำระเป็นอันยุติ ให้หน่วยงานของรัฐเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบชดใช้เงินที่ค้างชำระอยู่ทั้งหมดทันที

ข้อ ๙ หน่วยงานของรัฐแห่งใดไม่สามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์นี้ได้ให้ขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลัง

ข้อ ๑๐ บรรดาคำสั่งหรือหลักเกณฑ์ใดซึ่งกำหนดไว้แล้วในประกาศนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับประกาศนี้ให้ใช้ประกาศนี้แทน

ข้อ ๑๑ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับสำหรับคำเสนอขอผ่อนชำระที่หน่วยงานของรัฐได้รับแต่งตั้งวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๕ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๙ กันยายน พ.ศ.๒๕๔๕

สมใจนึก เองตระกูล

ปลัดกระทรวงการคลัง

สัญญาผ่อนชำระหนี้

เลขที่/.....

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี.....อาชีพ.....

ตำแหน่ง.....สังกัด.....

อยู่บ้านเลขที่หมู่.....ถนน.....ตำบล/แขวง.....

อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....ขอทำสัญญาผ่อนชำระหนี้ให้ไว้แก่

.....โดย.....เป็นผู้แทน ดังมีข้อความต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้าพเจ้ายินยอมชดใช้เงินจำนวน.....บาท(.....
.....) พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี/งดดอกเบี้ยกรณีได้รับยกเว้น
ตามสัญญาฉบับที่...../.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
โดยจะขอผ่อนชำระให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลา.....ปี.....เดือน.....ตามตาราง
รายละเอียดการผ่อนชำระหนี้แนบท้ายสัญญานี้

ข้อ ๒ จำนวนเงินที่ข้าพเจ้ายินยอมชดใช้ตามข้อ ๑ ข้าพเจ้าขอผ่อนชำระรายเดือนในอัตรา
เดือนละ.....บาท (.....)

จนกว่าจะครบจำนวนที่ต้องชดใช้และขอรับรองว่าจะไม่เรียกร้องเพื่อระงับหรืองดเว้นการชำระหนี้รายนี้เป็น
อันขาด ทั้งนี้ จะเริ่มผ่อนชำระตั้งแต่เดือน..... พ.ศ.เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ข้าพเจ้ายินยอมให้เจ้าหน้าที่ผู้จ่ายเงินเดือน หักเงินเดือนของข้าพเจ้า ณ ที่จ่ายเป็น
รายเดือนทุก ๆ เดือนจนกว่าจะครบ

ข้อ ๔ หากต้องเสียค่าธรรมเนียมในการส่งเงิน ข้าพเจ้ายินยอมออกค่าใช้จ่ายเองทั้งสิ้น

ข้อ ๕ หากข้าพเจ้าพ้นจากราชการระหว่างการผ่อนชำระข้อตกลงเรื่องการผ่อนชำระเป็นอันยุติ
ข้าพเจ้ายินยอมชดใช้เงินที่ค้างชำระอยู่ทั้งหมดทันที

ข้อ ๖ หากข้าพเจ้าผิดนัดชำระเดือนใดเดือนหนึ่ง หรือผิดสัญญานี้ด้วยประการใดก็ตาม
ข้อตกลงเรื่องการผ่อนผันให้งดดอกเบี้ยกรณีได้รับยกเว้นเป็นอันยกเลิกตั้งแต่ต้น ข้าพเจ้ายินยอมให้ทาง
ราชการดำเนินคดีตามกฎหมายกับข้าพเจ้าได้ทันที

สัญญาผ่อนชำระหนี้ทำขึ้นฉบับ ข้อความตรงกัน ข้าพเจ้าได้อ่านและมีความ
เข้าใจข้อความในสัญญาฉบับนี้โดยตลอดแล้วเห็นว่าถูกต้อง จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานต่อหน้าพยาน

ลงชื่อ.....ผู้ให้สัญญา
(.....)

ลงชื่อ.....ผู้รับสัญญา
(.....)

ลงชื่อ.....พยาน
(.....)

ลงชื่อ.....พยาน
(.....)

หมายเหตุ ผู้รับสัญญา คือ ผู้รับมอบอำนาจจากส่วนราชการซึ่งเป็นนิติบุคคล

สัญญาค้ำประกัน

เลขที่/.....

เขียนที่.....

.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า.....(๑).....อายุ.....ปี อาชีพ.....

ตำแหน่ง.....สังกัด.....

สถานภาพ 0 โสด 0 สมรส 0 คู่สมรสตาย/หย่าร้าง

อยู่บ้านเลขที่.....หมู่.....ถนน.....ตำบล/แขวง.....

อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....คู่สมรสชื่อ.....

ขอทำสัญญาค้ำประกันให้ไว้แก่.....ตั้งมีข้อความต่อไปนี้

ข้อ ๑ ตามที่(๒)ได้ทำสัญญาผ่อนชำระหนี้ไว้ต่อ

.....(๓).....ตามสัญญาผ่อนชำระหนี้เลขที่...../.....

ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ..... นั้น ข้าพเจ้าได้ทราบและเข้าใจข้อความในสัญญาดังกล่าวโดย

ตลอดแล้ว จึงขอทำสัญญาค้ำประกันไว้ต่อ.....(๓).....ว่า

ถ้า.....(๒).....กระทำผิดสัญญาดังกล่าวไม่ว่าข้อหนึ่งข้อใด

ด้วยประการใด ๆ ข้าพเจ้ายินยอมชำระหนี้ตามข้อผูกพันที่ระบุไว้ในสัญญาดังกล่าวนั้นทุกประการให้แก่

.....(๓)ทันที โดย.....(๓).....มี

จำต้องเรียกร้องให้.....(๒).....ชำระหนี้ก่อนและข้าพเจ้าจะรับผิดชอบตามสัญญา

ตลอดไปจนกว่าจะมีการชำระหนี้ครบเต็มจำนวน

ข้อ ๒ ไม่ว่าในกรณีใด ๆ ที่(๓).....ผ่อนเวลา

หรือผ่อนจำนวนเงินในการชำระหนี้ตามสัญญาดังกล่าวไว้ให้แก่.....(๒).....

โดยจะได้แจ้งหรือมิได้แจ้งให้ข้าพเจ้าทราบก็ตาม ให้ถือว่าข้าพเจ้าได้ตกลงยินยอมในการผ่อนเวลาหรือผ่อน

จำนวนเงินในการชำระหนี้ด้วยทุกครั้ง ข้าพเจ้ายอมมิให้เอาการผ่อนเวลาหรือผ่อนจำนวนเงินในการชำระ

หนี้ดังกล่าวเป็นเหตุปลดเปลื้องความรับผิดชอบของข้าพเจ้าและข้าพเจ้าจะรับผิดชอบในฐานะผู้ค้ำประกันตามสัญญา

ตลอดไปจนกว่าจะมีการชำระหนี้ครบเต็มจำนวน

ข้อ ๓ ข้าพเจ้าขอแสดงหลักทรัพย์ซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ของข้าพเจ้าและปลดจากภาระผูกพันใด ๆ

อันจะทำให้ทรัพย์สินนั้นเสื่อมค่า เพื่อเป็นหลักฐานในการค้ำประกันไว้ต่อ.....(๓).....

ดังนี้

ที่ดิน

๑) โฉนดเลขที่.....หน้าสำรวจ.....ระวาง.....
เนื้อที่.....ไร่.....งาน.....วา อยู่ที่ตำบล/แขวง.....
อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....ราคาประมาณ.....บาท
(.....)

๒) โฉนดเลขที่.....หน้าสำรวจ.....ระวาง.....
เนื้อที่.....ไร่.....งาน.....วา อยู่ที่ตำบล/แขวง.....
อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....ราคาประมาณ.....บาท
(.....)

หลักทรัพย์อื่น

๑)
ราคาประมาณ.....บาท (.....)

๒)
ราคาประมาณ.....บาท (.....)

ข้อ ๔ ข้าพเจ้าไม่จำหน่าย จ่าย โอน ก่อหนี้สินหรือภาระผูกพันใด ๆ ในทรัพย์สินของข้าพเจ้า
ตามที่ได้ระบุไว้ในข้อ ๓ ตลอดระยะเวลาที่สัญญาค้ำประกันฉบับนี้ยังคงมีผลใช้บังคับอยู่ เว้นแต่จะได้รับความ
ยินยอมเป็นหนังสือจาก.....(๓).....

ข้อ ๕ ข้าพเจ้าจะไม่เพิกถอนการค้ำประกันในระหว่างที่(๒).....
.....ต้องรับผิดชอบอยู่ตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในสัญญาผ่อนชำระหนี้

สัญญาค้ำประกันทำขึ้น.....ฉบับ ข้อความตรงกัน ข้าพเจ้าได้อ่านและมีความเข้าใจ
ข้อความในสัญญาฉบับนี้โดยตลอดแล้วเห็นว่าถูกต้อง จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานต่อหน้าพยาน

ลงชื่อ.....ผู้ค้ำประกัน
(.....)

ลงชื่อ.....พยาน
(.....)

ลงชื่อ.....พยาน
(.....)

ข้าพเจ้า.....คู่สมรสของ.....
ผู้ค้าประกัน ได้ทราบข้อความในสัญญาค้าประกันแล้ว ยินยอมให้
ทำสัญญาค้าประกันฉบับนี้ได้

ลงชื่อ.....คู่สมรสผู้ยินยอม

(.....)

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

หมายเหตุ

- (๑) ชื่อผู้ทำสัญญาค้าประกัน
- (๒) ชื่อผู้ทำสัญญาผ่อนชำระหนี้
- (๓) ชื่อส่วนราชการซึ่งเป็นนิติบุคคลผู้รับสัญญา

ด่วนที่สุด

ที่ กค ๐๔๐๖.๔/ว.๑๑๘

กระทรวงการคลัง

ถนนพระราม ๖ กทม.๑๐๕๐๐

๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทน กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐ
กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ
สิ่งที่ส่งมาด้วย ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทน กรณีเจ้าหน้าที่
ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิด
ของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ ได้กำหนดให้ผู้เสียหายยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทน
เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่อันเป็นการละเมิดต่อผู้เสียหาย และความเสียหาย
เป็นไปตามคำนิยามในข้อ ๔ ซึ่งหมายความว่า ความเสียหายที่เกิดจากการละเมิดอย่างไร้ แต่ไม่รวมถึงการ
ออกคำสั่งหรือกฎ เมื่อหน่วยงานของรัฐได้รับคำขอแล้วจะต้องดำเนินการตามขั้นตอนในหมวด ๒ ของระเบียบ
สำนักนายกรัฐมนตรีฯ ดังกล่าว และข้อ ๓๔ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า “ในกรณีที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน
ให้แก่ผู้ยื่นคำขอ ให้หน่วยงานของรัฐที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนปฏิบัติตามที่กระทรวงการคลังกำหนด” นั้น

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้เป็นไปตามนัยข้อ ๓๔ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบ
สำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙
จึงได้กำหนดหลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก ตาม
ประกาศกระทรวงการคลังที่ส่งมาพร้อมนี้ ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม ๑๑๙
ตอนพิเศษ ๙๒ ง วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๕

อนึ่ง เพื่อให้การปฏิบัติตามนัยประกาศกระทรวงการคลังดังกล่าวเป็นไปในแนวทางเดียวกัน
กระทรวงการคลังจึงขอเรียนชักชวนความเข้าใจเกี่ยวกับการส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทาง
ละเมิดให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ดังนี้

๑. ตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้อง
รายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ฉบับลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๔ ข้อ ๒ กำหนดว่า ความเสียหาย
เกิดแก่ส่วนราชการเกิดจากสาเหตุทั่วไป ค่าเสียหายครั้งละไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท ไม่ต้องส่งเรื่องให้กระทรวง

การคลังตรวจสอบ ดังนั้น ความเสียหายที่เกิดจากสาเหตุทั่วไปเกินกว่า ๔๐,๐๐๐ บาท ส่วนราชการจึงต้องส่ง
สำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิดให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

๒. กรณีที่หน่วยงานของรัฐได้รับคำขอจากผู้เสียหาย และได้พิจารณาคำขอตาม
หลักเกณฑ์ประกาศกระทรวงการคลัง ฉบับลงวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๔๕ แล้ว เห็นว่าจะต้องชดให้ค่าสินไหม
ทดแทนให้แก่ผู้ยื่นคำขอเป็นจำนวนเงินเกินกว่า ๔๐,๐๐๐ บาท ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการตามขั้นตอน
ของประกาศกระทรวงการคลังฉบับนี้ให้ครบถ้วนก่อน แล้วจึงส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทาง
ละเมิดให้กระทรวงการคลังตรวจสอบตามข้อ ๑ ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และโปรดแจ้งให้เจ้าหน้าที่ในสังกัดถือปฏิบัติตามนัยข้างต้น และ
ประกาศกระทรวงการคลังต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ
สมหมาย ภาชี
(นายสมหมาย ภาชี)
รองปลัดกระทรวงการคลัง
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

กรมบัญชีกลาง
สำนักความรับผิดชอบแพ่ง
กลุ่มตรวจสอบวินิจัยงานละเมิดและแพ่ง ๒
โทร.๐ ๒๒๗๑ ๓๓๓๙

ประกาศกระทรวงการคลัง
เรื่อง หลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทน
กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีบุคคลภายนอกได้รับความเสียหายอันเนื่องมาจากเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งสังกัดหน่วยงานของรัฐตามข้อ ๓๐ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ ได้กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกอันเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นกรอบและแนวทางในการพิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายที่ยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

ฉะนั้น อาศัยข้อกำหนดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ ข้อ ๓๔ วรรคหนึ่ง กระทรวงการคลังจึงประกาศกำหนดเรื่องหลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในประกาศนี้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม และราชการส่วนภูมิภาค แต่ไม่รวมถึงราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

“ผู้เสียหาย” หมายความว่า บุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคล ที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ข้อ ๒ ในกรณีที่ผู้เสียหาย ทายาทหรือผู้จัดการมรดกของผู้เสียหาย แล้วแต่กรณี ยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเนื่องจากเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่อันเป็นการละเมิดต่อผู้เสียหาย เมื่อหน่วยงานของรัฐผู้รับคำขอได้ดำเนินการตามขั้นตอนในหมวด ๒ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ แล้ว หากเห็นว่าเป็นกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ยื่นคำขอ การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจะพึงใช้โดยสถานใด เพียงใด ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณากำหนดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายหรือสูญหายแก่ทรัพย์สินแก่ร่างกายหรือชีวิต ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดตามข้อ ๓ และข้อ ๔ แล้วแต่กรณี

ข้อ ๓ ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายหรือสูญหายแก่ทรัพย์สิน ถ้าเป็นความเสียหายเกิดแก่เงินให้ใช้เป็นเงินตามจำนวนความเสียหายที่เกิดขึ้น ถ้าเป็นความเสียหายเกิดแก่ทรัพย์สินอื่นให้ใช้ราคาสุทธิหลังหักค่าเสื่อมราคาแล้ว หรือใช้ค่าซ่อมเพื่อให้ทรัพย์สินนั้นกลับคืนสู่สภาพเดิม โดยมีหลักฐาน เช่น ภาพถ่ายของทรัพย์สินที่เสียหาย ค่าซ่อมตามใบเสร็จรับเงินของบริษัท ห้าง หรือร้าน ที่ทำการซ่อมและใบกำกับภาษี

เป็นต้น โดยให้คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดมีหน้าที่ในการพิจารณากำหนดจำนวนเงินค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหาย หรือสูญหายแก่ทรัพย์สินนั้น ตามความเหมาะสมและเป็นธรรม

การคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินเพื่อให้ได้ราคาทรัพย์สินสุทธิตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินที่กระทรวงการคลังกำหนดให้การเรียกให้ผู้กระทำละเมิดชดใช้ความเสียหายให้แก่ทางราชการโดยอนุโลม

ข้อ ๔ ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายแก่ร่างกายหรือชีวิต ได้แก่

(๑) ค่าใช้จ่ายที่ผู้เสียหายต้องเสียไปเป็นค่ารักษาพยาบาลให้ชดใช้เท่าที่จ่ายจริงตามความจำเป็นแต่ไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท ต่อผู้เสียหายหนึ่งราย โดยมีใบเสร็จรับเงินของสถานพยาบาลมาแสดงเป็นหลักฐาน

(๒) ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ในระหว่างเจ็บป่วย กรณีผู้เสียหายที่มีรายได้ไม่แน่นอนหรือ ไม่มีรายได้ประจำ หากระหว่างเจ็บป่วยผู้เสียหายต้องขาดประโยชน์การทำมาหาได้ไป ให้ชดใช้ความเสียหายได้ตามช่วงเวลาที่ผู้เสียหายไม่สามารถไปทำงานได้ แต่ไม่เกิน ๖๐ วัน ต่อผู้เสียหายหนึ่งราย ทั้งนี้ให้คำนวณจากอัตราค่าจ้างขั้นต่ำรายวันตามกฎหมายว่าด้วยคุ้มครองแรงงาน สำหรับผู้เสียหายที่มีรายได้ประจำหากว่าในระหว่างเจ็บป่วยไม่สามารถไปทำงานได้และไม่ได้รับค่าจ้างหรือค่าตอบแทนจากนายจ้าง ให้ชดใช้ตามเสียหายโดยจ่ายให้ตามอัตราค่าจ้างหรือค่าตอบแทนที่ผู้นั้นได้รับแต่ไม่เกินเดือนละ ๙,๐๐๐ บาท และไม่เกิน ๒ เดือน ต่อผู้เสียหายหนึ่งราย

(๓) ค่าชดเชยแทนการสูญเสียอวัยวะหรือสูญเสียสมรรถภาพในการทำงานของอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งหรือหลายส่วนของร่างกาย โดยมีหลักฐานทางการแพทย์ว่าผู้เสียหายต้องสูญเสียอวัยวะไปนั้นตกเป็นผู้พิการหรือทุพพลภาพ ให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามความสำคัญของอวัยวะที่สูญเสียไปโดยให้พิจารณาว่าอวัยวะที่สูญเสียไปนั้น ทำให้เป็นอุปสรรค หรือเสียความสามารถในการทำงาน หรือในการประกอบวิชาชีพ หรือในการดำรงชีพมากน้อยเพียงใด การพิจารณาว่าอวัยวะส่วนใดมีความสำคัญมากน้อยเพียงใดให้เทียบเคียงกับกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไขและอัตราในการจ่ายเงินสงเคราะห์และกำหนดลักษณะของความพิการทุพพลภาพขนาดหนักจนเป็นอุปสรรคสำคัญยิ่งในการประกอบอาชีพหรือในการดำรงชีพ พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งออกตามพระราชบัญญัติสงเคราะห์ผู้ประสบภัยเนื่องจากการช่วยเหลือราชการการปฏิบัติงานของชาติหรือการปฏิบัติตามหน้าที่มนุษยธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ โดยอนุโลม แต่ทั้งนี้ให้จ่ายได้ไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท ต่อผู้เสียหายหนึ่งราย

(๔) ค่าปลงศพและค่าใช้จ่ายอันจำเป็นในการจัดการศพตามประเพณีทางศาสนา หรือประเพณีแห่งท้องถิ่น โดยกำหนดให้ชดใช้ตามที่จ่ายจริง ไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท ต่อผู้เสียหายที่เสียชีวิตหนึ่งราย

(๕) ค่าขาดไร้อุปการะ ให้พิจารณาว่าทายาทของผู้เสียหายที่ถึงแก่ความตายนั้น ต้องเป็นทายาท ผู้มีสิทธิได้รับการอุปการะเลี้ยงดูจากผู้ตายตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์โดยจ่ายให้ไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท ต่อผู้เสียหายที่เสียชีวิตหนึ่งราย ถ้าผู้เสียหายมีทายาทผู้มีสิทธิได้รับการอุปการะเลี้ยงดูจากผู้ตายตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มากกว่าสามคนขึ้นไปให้จ่ายขึ้นได้อีกไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท ต่อผู้เสียหายที่เสียชีวิตหนึ่งราย

ข้อ ๕ การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามข้อ ๓ และข้อ ๔ จะต้องให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐเจ้าของงบประมาณที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบ ทั้งนี้ การพิจารณาให้ความเห็นชอบให้กระทำภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับรายงานผลการสอบสวน

ข้อ ๖ ในหน่วยงานของรัฐที่ได้รับคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแจ้งผลการพิจารณาวินิจฉัยแก่ผู้ยื่นคำขอทราบโดยเร็ว กรณีเป็นที่พอใจของผู้เสียหายให้ดำเนินการตามข้อ ๗ ต่อไป แต่ถ้าผู้เสียหายยังไม่พอใจในผลการวินิจฉัย ผู้เสียหายมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมหรือศาลปกครองที่มีอำนาจพิจารณาคดีภายใน ๙๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ผู้เสียหายได้รับแจ้งผลการวินิจฉัย

ข้อ ๗ การเบิกจ่ายเพื่อชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายให้กระทำภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ผู้เสียหายตอบรับผลการวินิจฉัยตามข้อ ๖

ข้อ ๘ ค่าสินไหมทดแทนที่เกินกว่าที่กำหนดตามข้อ ๓ และข้อ ๔ หรือค่าสินไหมทดแทนกรณีอื่นอันพึงมีนอกเหนือจากประกาศนี้ ให้หน่วยงานของรัฐขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลังเป็นรายกรณีไป

ข้อ ๙ ประกาศนี้ให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๔๕

ประกอบ ตันติยาพงศ์

รองปลัดกระทรวงฯ รักษาราชการแทน

ปลัดกระทรวงการคลัง

ที่ กค ๐๔๐๖.๔/ว.๒๕๕

กระทรวงการคลัง

ถนนพระราม ๖ กทม. ๑๐๔๐๐

๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการส่งสำนวนสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด
 เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง อธิบดี อธิการ เลขานุการ ผู้อำนวยการ และหัวหน้า
 หน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙
 อ้างถึง ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของ
 เจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

ตามระเบียบที่อ้างถึงข้อ ๘ กำหนดว่า “เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใดและ
 หัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ
 แห่งนั้นให้หัวหน้าหน่วยงานดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดชั้นคณะหนึ่ง
 โดยไม่ชักช้าเพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิด และจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้”
 และข้อ ๑๗ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า “เมื่อผู้แต่งตั้งได้รับผลการพิจารณาของคณะกรรมการแล้ว ให้วินิจฉัย
 สั่งการว่ามีผู้รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่ และเป็นจำนวนเท่าใด แต่ยังมีต้องแจ้งการสั่งการให้ผู้
 เกี่ยวข้องทราบ” และวรรคสองกำหนดว่า “ให้ผู้แต่งตั้งส่งสำนวนภายในเจ็ดวันนับแต่วันวินิจฉัยสั่งการให้
 กระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบ...” นั้น

กรมบัญชีกลางโดยได้รับมอบหมายจากกระทรวงการคลังให้เป็นผู้ตรวจสอบสำนวนสอบ
 ข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ขอเรียนว่า ตามระเบียบดังกล่าวข้อ ๒๑ กำหนดว่า “ในการ
 พิจารณาของกระทรวงการคลังให้มี “คณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่ง” เป็นผู้พิจารณาให้
 ความเห็นต่อกระทรวงการคลัง ซึ่งทางปฏิบัติให้การนำเสนอต่อคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่ง
 กรมบัญชีกลางจะต้องประมวลเรื่องและสรุปรายงานผลการสอบสวนของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความ
 รับผิดทางละเมิด ตลอดจนข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย รวมทั้งคำให้การพยานผู้เกี่ยวข้องในแต่ละกรณี เพื่อใช้
 ประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่ง ซึ่งต้องใช้เวลาในการจัดพิมพ์เอกสาร
 ค่อนข้างมากทำให้ไม่สามารถนำเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่งได้รวดเร็วเท่าที่ควร
 และในปัจจุบันปรากฏว่า หน่วยงานของรัฐส่วนมากได้ดำเนินการจัดทำรายงานผลการสอบสวนโดยใช้
 โปรแกรม Microsoft Word บนระบบปฏิบัติการ Windows แล้ว ดังนั้น เพื่อให้การตรวจสอบสำนวนสอบสวน
 ของกรมบัญชีกลางเป็นไปด้วยความรวดเร็ว สามารถตอบสนองต่อความต้องการของหน่วยงานของรัฐและ
 เจ้าหน้าที่ได้เร็วขึ้นและทันเหตุการณ์จึงใคร่ขอความร่วมมือดำเนินการ ดังนี้

๑. การจัดส่งสำนวนสอบสวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบให้ปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์เกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ สำหรับเอกสารซึ่งเป็นพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ให้ใช้สำเนาเอกสารที่เจ้าหน้าที่รับรองสำเนาถูกต้อง ส่วนเอกสารต้นฉบับให้เก็บรักษาที่หน่วยงาน เพื่อสามารถนำไปใช้อ้างอิงหรือใช้ประกอบเป็นพยานหลักฐานในการฟ้องคดีได้ทันที

๒. นอกจากสำนวนสอบสวนและพยานหลักฐานต่างๆ ที่จะต้องส่งให้กระทรวงการคลังตามระเบียบแล้ว หากหน่วยงานของรัฐแห่งใดได้จัดพิมพ์รายงานการสอบสวนโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ Microsoft Word บนระบบปฏิบัติการ Windows ขอให้หน่วยงานของรัฐทำการบันทึกข้อมูลรายงานผลการสอบสวนนั้นลงบนแผ่นบันทึกข้อมูล (Diskette) และจัดส่งแผ่นบันทึกข้อมูลนั้นมาให้กระทรวงการคลังพร้อมกับสำนวนการสอบสวนด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบและโปรดแจ้งให้หน่วยงานในสังกัดและ/หรือหน่วยงานที่อยู่ในการกำกับดูแลทราบและถือปฏิบัติต่อไปด้วย จะขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถือ

สุธีพร ดวงโต

(นางสาวสุธีพร ดวงโต)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมบัญชีกลาง

สำนักความรับผิดชอบแห่ง

กลุ่มตรวจสอบวินิจัยงานละเมิดและแพ่ง ๒

โทร. ๐-๒๒๗๑-๓๓๓๙

โทรสาร ๐-๒๒๗๑-๓๓๓๙

ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๑๓๙

กระทรวงการคลัง

ถนนพระราม ๖ กทม. ๑๐๕๐๐

๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๗

เรื่อง แนวทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กรณีเจ้าหน้าที่ที่พักอยู่ในบ้านพักของทางราชการกระทำละเมิด

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

อ้างถึง ๑. พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

๒. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

๓. หนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๕/๖๒๘ ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๗

ด้วยกรมบัญชีกลางรายงานว่าได้หารือปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กรณีการเกิดเพลิงไหม้บ้านพักที่ทางราชการจัดให้ว่า การที่เจ้าหน้าที่ผู้เข้าพักดังกล่าวมีหน้าที่ดูแลรักษาบ้านพักเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือไม่ และถ้าหากทำให้เกิดความเสียหายขึ้นกับบ้านพักของทางราชการจะต้องรับผิดตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่ ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่เจ้าหน้าที่เข้าพักในบ้านพักของทางราชการไม่ใช่การปฏิบัติหน้าที่ให้แก่หน่วยงานของรัฐ เมื่อเจ้าหน้าที่ผู้นั้นทำให้เกิดความเสียหายขึ้นกับบ้านพักการพิจารณาความรับผิดจึงต้องเป็นไปตามระเบียบหรือข้อบังคับว่าด้วยการพักอาศัยในบ้านพักของทางราชการ ถ้าไม่มีระเบียบหรือข้อบังคับดังกล่าวก็ต้องเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ การพิจารณาความรับผิดของเจ้าหน้าที่จึงพิจารณาเพียงว่าเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อหรือไม่เท่านั้นโดยไม่ต้องพิจารณาว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือไม่

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วขอเรียนว่า เนื่องจากปัจจุบันนี้มีหน่วยงานของรัฐต่าง ๆ แจ้งผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดกรณีเกิดเพลิงไหม้บ้านพักของทางราชการในลักษณะดังกล่าวเพื่อให้กระทรวงการคลังตรวจสอบเป็นจำนวนมาก โดยคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดผู้แต่งตั้งได้พิจารณาความรับผิดของเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งไม่เป็นไปตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ข้างต้น ดังนั้น เพื่อให้การ

ปฏิบัติเป็นไปในแนวทางเดียวกัน กระทรวงการคลังเห็นควรเวียนแจ้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) เพื่อให้หน่วยงานของรัฐต่างๆ ถือปฏิบัติให้ถูกต้องต่อไป สำหรับรายละเอียดความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) สามารถตรวจสอบได้จากเว็บไซต์ของกรมบัญชีกลาง (www.cgd.go.th)
จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องถือปฏิบัติให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยของ
คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ข้างต้นด้วย

ขอแสดงความนับถือ
ประกอบ ตันติยาพงศ์
(นายประกอบ ตันติยาพงศ์)
รองปลัดกระทรวงการคลัง
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

กรมบัญชีกลาง
สำนักความรับผิดชอบทางแพ่ง
กลุ่มพัฒนาและบริหารงานละเมิดและแพ่ง
โทร. ๐ ๒๒๗๑ ๑๙๙๙
Call Center ๐ ๒๒๗๑ ๐๖๘๖ - ๙๐ ต่อ ๖๔๑๕
Email : civibur@cgd.go.th

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง หารือแนวทางการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

พ.ศ. ๒๕๓๙ : กรณีเจ้าหน้าที่ที่พักอยู่ในบ้านพักของทางราชการกระทำละเมิด

กรมบัญชีกลางมีหนังสือ ที่ กค ๐๔๐๖.๖/๑๓๙๘๓ ลงวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๔๗ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอหารือปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ สรุปความได้ว่า ด้วยกรมทางหลวงได้แจ้งผลการพิจารณาความรับผิดทางละเมิด กรณีเกิดเหตุเพลิงไหม้บ้านพักแขวงการทางอุบลราชธานีที่ 1 ซึ่งเป็นบ้านไม่มีลักษณะห้องแถวอยู่ในสภาพทรุดโทรมในขณะที่เกิดเพลิงไหม้บ้านพักแขวงการทางอุบลราชธานีที่ 1 ซึ่งเป็นบ้านไม่มีลักษณะเป็นห้องแถวอยู่ในสภาพทรุดโทรมในขณะที่เกิดเหตุผู้ที่พักอยู่ได้ยินเสียงคล้ายไฟฟ้าช็อตดังมาจากห้องพักที่ไม่มีบุคคลใดอาศัยอยู่และถูกล็อกไว้จากนั้นเพลิงก็ลุกไหม้ขึ้น ความเห็นของช่างผู้ชำนาญการของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคผู้ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุระบุว่า สาเหตุการเกิดเพลิงไหม้อาจเกิดจากมีสิ่งของหรือสัตว์เข้าไปทำให้เกิดประกายไฟและมีสะเก็ดไฟลุกไหม้ขึ้นไปถูกของอื่นที่ติดไฟทำให้เกิดเพลิงไหม้ คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดและกรมทางหลวงพิจารณาแล้วเห็นว่า สาเหตุของการเกิดเพลิงไหม้ไม่ได้เกิดจากการวางเพลิงหรือโดยความประมาทเลินเล่อของบุคคลใด แต่เกิดจากเหตุสุดวิสัยซึ่งไม่มีผู้ใดต้องรับผิด

กรมบัญชีกลางชี้แจงว่า คณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่งมีปัญหาในการพิจารณาเกี่ยวกับหน้าที่ของข้าราชการที่เข้าพักในบ้านพักที่ทางราชการจัดให้ จึงขอหารือดังนี้

๑. ข้าราชการที่เข้าพักในบ้านพักที่ทางราชการจัดทำให้มีหน้าที่ต้องระมัดระวังดูแลรักษาบ้านพักของทางราชการให้อยู่ในสภาพที่ปลอดภัย และไม่เกิดอันตรายต่อทรัพย์สินของทางราชการอย่าง วิทยุชนจะพึงปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการตามคำสั่งที่ทางราชการได้จัดทาบ้านพักให้ข้าราชการเข้าพักด้วยหรือไม่

๒. หากเกิดความเสียหายแก่บ้านพักที่ทางราชการจัดทำให้ เช่น กรณีเกิดเพลิงไหม้โดยข้อเท็จจริงปรากฏว่า ข้าราชการที่พักในบ้านพักดังกล่าวไม่ได้ใช้ความระมัดระวังดูแลรักษาบ้านพักอย่าง วิทยุชนจะพึงปฏิบัติ จะถือว่าความเสียหายดังกล่าวเกิดจากการละเว้นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อหรือไม่ และจะถึงขั้นที่เป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือไม่ อย่างไร

๓. กรณีตามตัวอย่างข้างต้นอยู่ในข่ายที่ต้องพิจารณาความรับผิดของข้าราชการหรือลูกจ้างที่พักอยู่ในบ้านพักที่ทางราชการจัดทำให้ว่ากระทำโดยประมาทเลินเล่อทำให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของทางราชการตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวโดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้วเห็นว่า มีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่า การที่เจ้าหน้าที่ผู้เข้าพักในบ้านพักที่ทางราชการจัดหาให้มีหน้าที่ดูแลรักษาบ้านพักเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือไม่ และถ้าหากทำให้เกิดความเสียหายขึ้นกับบ้านพักของทางราชการจะต้องรับผิดชอบตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่เจ้าหน้าที่เข้าพักในบ้านพักของทางราชการไม่ใช่การปฏิบัติหน้าที่ให้แก่หน่วยงานของรัฐ เมื่อเจ้าหน้าที่ผู้นั้นทำให้เกิดความเสียหายขึ้นกับบ้านพักการพิจารณาความรับผิดจึงต้องเป็นไปตามระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการพักอาศัยในบ้านพักของทางราชการ ถ้าไม่มีระเบียบหรือข้อบังคับดังกล่าวก็ต้องเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

เมื่อความรับผิดของเจ้าหน้าที่ในกรณีนี้เป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้ว การพิจารณาความรับผิดของเจ้าหน้าที่จึงพิจารณาเพียงว่าเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อหรือไม่เท่านั้น โดยไม่จำเป็นต้องพิจารณาว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือไม่

พรทิพย์ จਾਲะ
(คุณพรทิพย์ จาละ)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สิงหาคม ๒๕๔๗

ด่วนมาก

ที่ กค ๐๕๐๖.๒/ว.๙

กระทรวงการคลัง

ถนนพระราม ๖ กทม.๑๐๕๐๐

๑๘ มกราคม ๒๕๕๘

- เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการดำเนินการกับทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายจากภัยธรรมชาติ
- เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙
- อ้างถึง ๑. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.๒๕๓๕
๒. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙
๓. คำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ) ลงวันที่ มีนาคม ๒๕๕๑
๔. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๒๖.๗/ว.๒๒ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๒

ตามที่ได้เกิดเหตุภัยธรรมชาติ (ธรณีพิบัติภัยอันสืบเนื่องจากแผ่นดินไหวและคลื่นยักษ์สึนามิ) บริเวณชายฝั่งทะเลอันดามัน เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๗ ส่งผลให้ทรัพย์สินของหน่วยงานของรัฐหลายหน่วยงานสูญหายหรือได้รับความเสียหายเป็นจำนวนมาก นั้น

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วขอเรียนชักซ้อมแนวทางปฏิบัติในการดำเนินการกับทรัพย์สินที่สูญหายหรือได้รับความเสียหายจากภัยธรรมชาติดังกล่าวและภัยธรรมชาติประเภทอื่น ๆ ดังนี้

๑. หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นราชการบริหารส่วนกลางและราชการบริหารส่วนภูมิภาค

๑.๑ กรณีทรัพย์สินสูญหายหรือเสียหายจนไม่สามารถซ่อมแซมได้หรือหากซ่อมแซมได้จะสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายมาก ให้ดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.๒๕๓๕ หมวด ๓ เรื่องการควบคุมและการจำหน่ายพัสดุ

๑.๒ กรณีทรัพย์สินได้รับความเสียหายแต่ยังสามารถซ่อมแซมได้ ให้ดำเนินการตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๒๖.๗/ว.๒๒ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๒ โดยการเบิกจ่ายเงินค่า

ซ่อมแซมให้อยู่ในดุลยพินิจของหัวหน้าส่วนราชการเจ้าของงบประมาณที่จะพิจารณาอนุมัติตามความจำเป็นเหมาะสมและประหยัด

๒. หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาและหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ ให้ดำเนินการควบคุมและจำหน่าย หรือซ่อมแซมตามระเบียบปฏิบัติของหน่วยงานนั้น ๆ

๓. ส่วนการดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ ให้ดำเนินการตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ) ลงวันที่ มีนาคม ๒๕๕๑ โดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิดเนื่องจากกรณีดังกล่าวไม่มีเหตุอันควรเชื่อว่าความเสียหายเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่

อย่างไรก็ดี หน่วยงานของรัฐควรตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นก่อนว่า ทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายดังกล่าว ขณะเกิดเหตุได้ถูกนำไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ หรือการปฏิบัติงานของหน่วยงานหรือไม่ หากข้อเท็จจริงปรากฏว่า ทรัพย์สินสูญหายหรือเสียหายมิได้ถูกนำไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ หรือการปฏิบัติงานของหน่วยงาน หน่วยงานของรัฐก็ยังคงต้องดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ เพื่อหาตัวผู้ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายต่อไป

สำหรับรายละเอียดของหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๒๖.๗/ว.๒๒ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๒ และคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ) ลงวันที่ มีนาคม ๒๕๕๑ สามารถตรวจสอบได้จากเว็บไซต์ของกรมบัญชีกลาง (www.cgd.go.th)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องถือปฏิบัติให้เป็นไปตามแนวทางข้างต้นด้วย

ขอแสดงความนับถือ

ประกอบ ตันติยาพงศ์

(นายประกอบ ตันติยาพงศ์)

รองปลัดกระทรวงการคลัง

หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

กรมบัญชีกลาง

สำนักความรับผิดชอบแพ่ง

กลุ่มพัฒนาและบริหารงานละเมิดและแพ่ง

โทร.๐-๒๒๗๑-๐๙๑๖

Call center ๐ ๒๒๗๑ ๐๖๘๖ - ๙๐ ต่อ ๖๔๑๕

Emaill : [civilbur @ cgd.go.th](mailto:civilbur@cgd.go.th)

ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๔๘

กระทรวงการคลัง

ถนนพระราม ๖ กทม.๑๐๔๐๐

๑๖ มีนาคม ๒๕๕๘

เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ กรณียานพาหนะเกิดอุบัติเหตุเสียหาย
เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ และหัวหน้าหน่วยงาน
ของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

- อ้างถึง ๑. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบ
ของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙
๒. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๒๖.๖/ว.๓๕๐๘๖ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๐

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบ
ของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๑๔ วรรคสอง กำหนดว่า กระทรวงการคลังอาจกำหนดแนวทางการสอบ
ข้อเท็จจริงความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ให้แก่หน่วยงานของรัฐ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติเป็นการทั่วไปได้
นั้น

เนื่องจากปัจจุบันจากผลการตรวจสอบสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบกรณี
การใช้ยานพาหนะของหน่วยงานของรัฐมักจะประสบอุบัติเหตุบ่อยครั้งมาก และก่อให้เกิดความเสียหายแก่
หน่วยงานของรัฐเป็นจำนวนมาก โดยสาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากการนำยานพาหนะของหน่วยงานไปใช้ มิใช่ใน
การปฏิบัติหน้าที่ นอกจากนี้ยังพบว่าอุบัติเหตุเกิดจากผู้ขับขี่เสพสุราหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ซึ่งเป็นการ
ขัดต่อนโยบายของรัฐที่มุ่งจะลดอุบัติเหตุที่เกิดจากผู้ขับขี่เสพสุราหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ทำให้
หน่วยงานของรัฐได้รับความเสียหายและต้องเสียเวลามาแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนหาตัวบุคคลผู้ต้อง
รับผิดชอบโดยไม่ใช่เหตุอันควร

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วขอเรียนว่า เพื่อป้องกันมิให้หน่วยงานของรัฐได้รับความ
เสียหายและต้องสูญเสียเวลากับการสอบสวนเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกรณีดังกล่าว จึงเห็นควรให้หน่วยงานของรัฐ
จัดให้มีมาตรการควบคุมการใช้ยานพาหนะของหน่วยงานในการปฏิบัติหน้าที่เท่านั้น และควบคุมพนักงาน
ผู้ขับขี่หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่พนักงานผู้ขับขี่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความระมัดระวัง โดยเฉพาะการดื่ม
สุราในระหว่างขับขี่ยานพาหนะ ทั้งนี้หากการใช้ยานพาหนะของหน่วยงานของรัฐยังประสบอุบัติเหตุได้รับความ
เสียหายให้หน่วยงานของรัฐจะต้องมีรายงานการสอบข้อเท็จจริงดังนี้

๑. พฤติการณ์การใช้ยานพาหนะของผู้ขับขี่ผู้ควบคุมและผู้อนุญาตว่าได้ใช้ยานพาหนะของหน่วยงานไปในการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ ตลอดจนพฤติการณ์ในการขับขี่ของผู้ขับขี่ว่า เป็นการประมาทเลินเล่อหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือไม่ เช่น ขับรถยนต์ด้วยความเร็วสูง ขับรถยนต์โดยไม่เว้นระยะให้ห่างรถคันหน้าพอสมควรในระยะที่จะหยุดรถได้โดยปลอดภัยในเมื่อจำเป็นต้องหยุดรถหรือขับรถยนต์ฝ่าฝืนกฎจราจร เป็นต้น

๒. สรุปผลการสอบสวนของพนักงานสอบสวนในทุกกรณี

๓. ผลการตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์ในร่างกายของผู้ขับขี่ประกอบสำนวนการสอบสวน และหากไม่มีรายงานผลการตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์ดังกล่าว จะต้องชี้แจงเหตุผลและความจำเป็นไว้ในสำนวนการสอบสวนด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องถือปฏิบัติให้เป็นไปตามแนวทางดังกล่าวด้วย

ขอแสดงความนับถือ
ประกอบ ตันติยาพงศ์
(นายประกอบ ตันติยาพงศ์)
รองปลัดกระทรวงการคลัง
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

กรมบัญชีกลาง

สำนักความรับผิดชอบทางแพ่ง

กลุ่มพัฒนาและบริหารงานละเมิดและแพ่ง

โทร.๐-๒๒๗๑-๑๙๙๙

Call center ๐ ๒๒๗๑ ๐๖๘๖ - ๙๐ ต่อ ๖๔๑๕

Email : civilbur @ cgd.go.th

ที่ กค ๐๕๐๖.๒/ว.๖๐

กระทรวงการคลัง

ถนนพระราม ๖ กทม.๑๐๕๐๐

๒๙ มีนาคม ๒๕๕๘

เรื่อง การอุทธรณ์คำสั่งตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙
เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง อธิบดี อธิการบดี เลขธิการ ผู้อำนวยการ และหัวหน้าหน่วยงาน
ของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

ด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้มีคำวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในการพิจารณาอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กรณีการมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังให้เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบใช้คำสั่งใหม่ทดแทนตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๑๘ และเจ้าหน้าที่ผู้ถูกบังคับตามคำสั่งนั้นได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวรวมทั้งการมีคำสั่งไปก่อนที่กระทรวงการคลังจะให้ความเห็น โดยคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) มีความเห็นโดยสรุปว่า

๑. การมีคำสั่งตามข้อ ๑๘ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หน่วยงานของรัฐที่เป็นราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาคต้องมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง เมื่อมีการอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ต้องผูกพันตามความเห็นของกระทรวงการคลังด้วย

๒. กรณีหน่วยงานของรัฐได้ส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบในระหว่างนั้นได้ออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชำระคำสั่งใหม่ทดแทนและผู้รับคำสั่งดังกล่าวได้อุทธรณ์คำสั่ง ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ควรรอผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลังก่อน แต่หากพิจารณาแล้วเห็นว่าถ้าไม่ดำเนินการวินิจฉัยอุทธรณ์แล้วจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการก็สามารถวินิจฉัยอุทธรณ์ได้โดยไม่ต้องรอผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลัง

๓. หากกระทรวงการคลังพิจารณาแล้วมีความเห็นต่างจากหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ต้องมีคำสั่งใหม่ตามความเห็นของกระทรวงการคลัง โดยเพิกถอนคำสั่งเดิมทั้งหมดหรือบางส่วนแล้วแต่กรณี

(รายละเอียดความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) สามารถตรวจสอบได้จากเว็บไซต์กรมบัญชีกลาง www.cgd.go.th)

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้หน่วยงานของรัฐตามความหมายของพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ สามารถปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ

กฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ข้างต้นและลดปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในทางปฏิบัติ จึงขอแนะนำขั้นตอนและวิธีดำเนินการในการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งของหน่วยงานของรัฐ ดังนี้

๑. กรณีผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามที่เห็นสมควรและแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องทราบไปก่อนโดยไม่รอผลการตรวจสอบจากกระทรวงการคลัง ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๑๗ วรรคห้า และผู้ถูกบังคับได้อุทธรณ์คำสั่งให้หน่วยงานของรัฐแจ้งคำอุทธรณ์ให้กระทรวงการคลังทราบภายในกำหนดเวลา ๕ วัน นับแต่ได้รับอุทธรณ์และรอผลการตรวจสอบจากกระทรวงการคลัง เมื่อได้รับผลการตรวจสอบจากกระทรวงการคลังให้ถือปฏิบัติ ดังนี้

๑.๑ กรณีหน่วยงานของรัฐซึ่งมีฐานะเป็นกระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรม และราชการส่วนภูมิภาค ให้ผู้แต่งตั้งและหรือผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้วแต่กรณี วินิจฉัยสั่งการคำอุทธรณ์ตามผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลัง โดยไม่ต้องส่งคำอุทธรณ์ให้กระทรวงการคลังพิจารณาอีก

๑.๒ กรณีหน่วยงานของรัฐซึ่งมีฐานะเป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้ผู้แต่งตั้งพิจารณาคำอุทธรณ์ประกอบกับผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลัง ดังนี้

ก. หากผู้แต่งตั้งเห็นด้วยกับผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งส่งคำอุทธรณ์และความเห็นดังกล่าวให้ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ วินิจฉัยสั่งการคำอุทธรณ์ตามที่ได้เห็นว่าถูกต้อง โดยไม่ต้องส่งคำอุทธรณ์ให้กระทรวงการคลังพิจารณาอีก

ข. หากผู้แต่งตั้งไม่เห็นด้วยกับผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งส่งคำอุทธรณ์และความเห็นดังกล่าวให้ผู้บังคับบัญชาและหรือผู้กำกับดูแลหรือควบคุมหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น วินิจฉัยสั่งการคำอุทธรณ์ตามที่ได้เห็นว่าถูกต้อง โดยไม่ต้องส่งคำอุทธรณ์ให้กระทรวงการคลังพิจารณาอีก

๒. กรณีผู้แต่งตั้งได้มีคำสั่งหลังจากทราบผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลัง ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๑๘ วรรคหนึ่งแล้ว และผู้ถูกบังคับตามคำสั่งได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติ ดังนี้

๒.๑ หน่วยงานของรัฐซึ่งมีฐานะเป็นกระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรมและราชการส่วนภูมิภาค ให้ผู้แต่งตั้งและหรือผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ วินิจฉัยสั่งการคำอุทธรณ์ดังกล่าวตามผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลัง โดยไม่ต้องส่งคำอุทธรณ์มาให้กระทรวงการคลังพิจารณาอีก

๒.๒ หน่วยงานของรัฐซึ่งมีฐานะเป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้ผู้แต่งตั้งพิจารณาคำอุทธรณ์ประกอบกับผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลัง ดังนี้

ก. หากผู้แต่งตั้งเห็นด้วยกับผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งส่งคำอุทธรณ์และความเห็นดังกล่าวให้ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ วินิจฉัยสั่งการคำอุทธรณ์ตามที่เห็นว่าถูกต้อง โดยไม่ต้องส่งคำอุทธรณ์ให้กระทรวงการคลังพิจารณาอีก

ข. หากผู้แต่งตั้งไม่เห็นด้วยกับผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งส่งคำอุทธรณ์และความเห็นดังกล่าวให้ผู้บังคับบัญชาและหรือผู้กำกับดูแลหรือควบคุมหน่วยงานของรัฐวินิจฉัยสั่งการคำอุทธรณ์ตามที่เห็นว่าถูกต้อง โดยไม่ต้องส่งคำอุทธรณ์ให้กระทรวงการคลังพิจารณาอีก

อย่างไรก็ดีในการวินิจฉัยสั่งการอุทธรณ์กรณีหน่วยงานของรัฐซึ่งมีฐานะเป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาหรือหน่วยงานของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่นั้น ให้ผู้แต่งตั้ง ผู้บังคับบัญชา ผู้กำกับดูแลหรือควบคุม และผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้วแต่กรณี วินิจฉัยสั่งการและหรือพิจารณาคำอุทธรณ์โดยคำนึงถึงประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญ หากได้วินิจฉัยสั่งการและหรือพิจารณาคำอุทธรณ์ไปโดยแตกต่างไปจากผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลัง และการวินิจฉัยสั่งการและหรือการพิจารณาคำอุทธรณ์นั้น ไม่ชอบด้วยกฎหมายและเกิดความเสียหายแก่ทางราชการในภายหลัง ผู้แต่งตั้ง ผู้บังคับบัญชา ผู้กำกับดูแลหรือควบคุม หรือผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ดังกล่าว แล้วแต่กรณีจะต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นทั้งหมด

อนึ่ง เนื่องจากการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองเป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ออกคำสั่งที่จะใช้ดุลพินิจ ดังนั้น จึงเห็นควรให้นำขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติข้างต้นไปประกอบการพิจารณาในการใช้ดุลพินิจต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

ประกอบ ตันติยาพงศ์

(นายประกอบ ตันติยาพงศ์)

รองปลัดกระทรวงการคลัง

หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

กรมบัญชีกลาง

สำนักความรับผิดชอบและแพ่ง

กลุ่มพัฒนาและบริหารงานละเมิดและแพ่ง

โทร. ๐ ๒๒๗๑ ๑๙๙๙

Call center ๐ ๒๒๗๑ ๐๖๘๖-๙๐ ต่อ ๖๔๑๕

Email : civilbur @ cgd.go.th

ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๖๔

กระทรวงการคลัง

ถนนพระราม ๖ กทม. ๑๐๔๐๐

๑ เมษายน ๒๕๔๘

เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการประนีประนอมยอมความในคดีแพ่ง

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ

ตามที่พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๑๐ กำหนดให้กระทรวงการคลังมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการเงินการคลังและเกี่ยวกับทรัพย์สินของแผ่นดิน ประกอบกับคณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีความเห็นว่าการตกลงประนีประนอมยอมความและการถอนฟ้องคดีในชั้นศาล ส่วนราชการผู้เป็นเจ้าของคดีสามารถพิจารณาได้โดยหรือกระทรวงการคลังซึ่งเป็นส่วนราชการผู้ที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการเงินของแผ่นดินตามบทบัญญัติมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ.๒๕๓๔ (ในขณะนั้น) ก่อน ฉะนั้น กระทรวงการคลังจึงเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาสั่งการเกี่ยวกับถอนฟ้องและประนีประนอมยอมความของส่วนราชการต่าง ๆ ได้ (รายละเอียดความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาสามารถตรวจสอบได้จากเว็บไซต์ของกรมบัญชีกลาง www.cgd.go.th) ทำให้ในการพิจารณาเกี่ยวกับคดีความต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินของแผ่นดินที่ส่วนราชการเป็นคู่ความในคดี หากประสงค์ที่จะถอนฟ้องหรือประนีประนอมยอมความเพื่อยุติคดีจะต้องทำความเข้าใจกับกระทรวงการคลังทุกกรณี จึงทำให้บางครั้งเกิดความล่าช้าซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อคดีได้ นั้น

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นว่า แม้กระทรวงการคลังจะมีหน้าที่เกี่ยวกับการเงินการคลัง และกิจการเกี่ยวกับทรัพย์สินของแผ่นดิน ซึ่งการตกลงประนีประนอมยอมความและการถอนฟ้องคดีในชั้นศาล ส่วนราชการผู้เป็นเจ้าของคดีจะต้องหารือกระทรวงการคลังก่อนก็ตาม แต่เนื่องจากในทางปฏิบัติกระทรวงการคลังจะมีได้เข้าร่วมเป็นคู่ความในคดีด้วยและไม่ทราบกระบวนการพิจารณาและฐานะคดีมาตั้งแต่แรก ดังนั้น เพื่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็วในการดำเนินคดีและสอดคล้องกับพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.๒๕๔๖ มาตรา ๔๒ ที่ให้ส่วนราชการที่มีอำนาจออกกฎระเบียบ ข้อบังคับหรือประกาศเพื่อใช้บังคับกับส่วนราชการอื่นปรับปรุงแก้ไข กฎ ระเบียบ ข้อบังคับหรือประกาศ ที่เป็นอุปสรรคหรือก่อให้เกิดความยุ่งยากซับซ้อน หรือความล่าช้าต่อการปฏิบัติหน้าที่ให้เหมาะสม เพื่อให้การปฏิบัติราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความสะดวกรวดเร็วตลอดจนนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการลดกระบวนการหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ล่าช้าหรือไม่จำเป็นและการกระจายอำนาจให้ผู้ปฏิบัติงาน จึงควรกำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการประนีประนอมยอมความในคดีแพ่งขึ้น โดยให้ส่วนราชการเจ้าของคดีสามารถใช้ดุลยพินิจร่วมกับพนักงานอัยการในการพิจารณาเกี่ยวกับการประนีประนอมยอมความสำหรับคดีแพ่งบางประเภทได้ ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

๑. คดีแพ่งที่มีทุนทรัพย์ไม่เกิน ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท ไม่ว่าจะส่วนราชการจะเป็นโจทก์หรือจำเลย หากส่วนราชการเจ้าของคดีและพนักงานอัยการผู้ดำเนินคดีมีความเห็นสอดคล้องเป็นประการใด ให้พิจารณาดำเนินการตามความเห็นดังกล่าวได้ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญ และไม่ต้องส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังพิจารณา

๒. คดีตามข้อ ๑ หากส่วนราชการเจ้าของคดีและพนักงานอัยการผู้ดำเนินคดีมีความเห็นไม่ตรงกันให้ส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังเพื่อพิจารณา

๓. คดีแพ่งที่มีทุนทรัพย์เกิน ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท ให้ส่วนราชการเจ้าของคดีส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังเพื่อพิจารณา

จึงเรียนมาเพื่อทราบและโปรดแจ้งให้เจ้าหน้าที่ในสังกัดถือปฏิบัติตามแนวทางข้างต้นต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ
ประกอบ ตันติยาพงศ์
(นายประกอบ ตันติยาพงศ์)
รองปลัดกระทรวงการคลัง
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

กรมบัญชีกลาง

สำนักความรับผิดชอบทางแพ่ง

กลุ่มพัฒนาและบริหารงานละเมิดและแพ่ง

โทร. ๐ ๒๒๗๑ ๑๙๙๙

Call center ๐ ๒๒๗๑ ๐๖๘๖ - ๙๐ ต่อ ๖๔๑๕

Email : civibur@cgd.go.th

ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๙๘

กระทรวงการคลัง

ถนนพระราม ๖ กทม. ๑๐๔๐๐

๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๘

เรื่อง ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการและหัวหน้าหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

อ้างถึง หนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๕๓๐.๖/ว.๑๓๓ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๕

ตามหนังสือที่กระทรวงการคลังอาศัยข้อกำหนดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๑๗ วรรคสอง ออกประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ฉบับลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๔ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม ๑๑๘ ตอนพิเศษ ๑๑๑ ง วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ และได้แจ้งเวียนให้หน่วยงานของรัฐตามความหมายของพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ถือปฏิบัติตามหนังสือที่อ้างถึง นั้น

บัดนี้ กระทรวงการคลังได้ยกเลิกประกาศกระทรวงการคลังฉบับดังกล่าวและได้ออกประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ประกาศ ณ วันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม ๑๒๒ ตอนพิเศษ ๔๑ ง วันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๘ พร้อมทั้งกำหนดแบบให้หน่วยงานของรัฐรวบรวมสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดที่ไม่ต้องส่งให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ เพื่อรายงานให้กระทรวงการคลังทราบต่อไป

สำหรับการปฏิบัติตามประกาศกระทรวงการคลังดังกล่าว เพื่อให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน กระทรวงการคลังขอเรียนชักชวนความเข้าใจ ดังนี้

๑. กรณีความเสียหายเกิดขึ้นแก่หน่วยงานของรัฐอันมีสาเหตุและค่าเสียหายเป็นไปตามนัยประกาศกระทรวงการคลัง ซึ่งอยู่ระหว่างการดำเนินการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดหรือการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเสร็จสิ้นแล้ว แต่ยังมีได้ส่งสำนวนการสอบสวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ นับตั้งแต่วันที่ประกาศมีผลใช้บังคับหน่วยงานของรัฐไม่ต้องส่งสำนวนการสอบสวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

๒. สำนักงานการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดที่หน่วยงานของรัฐไม่ต้องส่งให้กระทรวงการคลังตรวจสอบตามข้อ ๑ ให้หน่วยงานของรัฐรวบรวมรายงานให้กระทรวงการคลังทราบทุกกระยะ ๓ เดือน ตามแบบที่กระทรวงการคลังกำหนด

๓. ในกรณีที่เกิดความสงสัยและเห็นสมควร กระทรวงการคลังอาจเรียกสำนักงานการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดที่หน่วยงานของรัฐไม่ต้องส่งให้กระทรวงการคลังดังกล่าว เพื่อตรวจสอบได้ตามความเหมาะสม

ประกาศกระทรวงการคลังและแบบที่กระทรวงการคลังกำหนด ตลอดจนเหตุผลในการออกประกาศหน่วยงานของรัฐ สามารถค้นหาและตรวจสอบได้ที่ www.cgd.go.th

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ
ประกอบ ตันติยาพงศ์
(นายประกอบ ตันติยาพงศ์)
รองปลัดกระทรวงการคลัง
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

กรมบัญชีกลาง

สำนักความรับผิดทางแพ่ง

กลุ่มพัฒนาและบริหารงานละเมิดทางแพ่ง

โทร. ๐ ๒๒๗๑ ๑๙๙๙

Call center ๐ ๒๒๗๑ ๒๖๘๖ – ๙๐ ต่อ ๖๔๑๕

Email:civibur@cgd.go.th

ประกาศกระทรวงการคลัง
เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงาน
ให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

โดยที่เป็นการสมควรยกเลิกประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ตามประกาศกระทรวงการคลัง ฉบับลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๔ และเพื่อเป็นการลดขั้นตอนวิธีปฏิบัติและให้การพิจารณาผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเสร็จสิ้นไปโดยเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๗ วรรคสอง แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กระทรวงการคลังจึงยกเลิกประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ฉบับลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๔ และให้ใช้ข้อความตามประกาศฉบับนี้แทน

๑. ความเสียหายที่เกิดขึ้นกับทรัพย์สินของหน่วยงานของรัฐจากสาเหตุทั่วไป (เช่น อุบัติเหตุเพลิงไหม้ทรัพย์สินเสียหายหรือสูญหาย เป็นต้น) ซึ่งมีได้มีสาเหตุจากการทุจริต เงินขาดบัญชีหรือการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ มติคณะรัฐมนตรีหรือข้อบังคับต่าง ๆ หน่วยงานของรัฐไม่ต้องส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ดังนี้

๑.๑ สำหรับส่วนราชการ ค่าเสียหายครั้งละไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท

๑.๒ สำหรับราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่นของรัฐ ค่าเสียหายครั้งละไม่เกิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท

๑.๓ ความเสียหายที่มีจำนวนเกินกว่า ข้อ ๑.๑ และ ๑.๒ และหน่วยงานของรัฐพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายตั้งแต่ร้อยละ ๗๕ ของค่าเสียหายทั้งหมด

๒. ความเสียหายเกิดขึ้นแก่หน่วยงานของรัฐซึ่งมีสาเหตุจากการทุจริต เงินขาดบัญชีหรือการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ มติคณะรัฐมนตรีหรือข้อบังคับต่าง ๆ (เช่น การไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณหรือระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเงินการคลังการจัดซื้อจัดจ้างไม่ปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการพัสดุหรือฝ่าฝืนมติคณะรัฐมนตรี เป็นต้น) หน่วยงานของรัฐไม่ต้องส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ดังนี้

๒.๑ ความเสียหายซึ่งมีสาเหตุจากการทุจริตและหน่วยงานของรัฐได้พิจารณาให้ผู้ทุจริตรับผิดชอบชดใช้เต็มจำนวนความเสียหายและพิจารณาให้ผู้เกี่ยวข้องที่ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จนเป็นโอกาสหรือช่องทางให้เกิดการทุจริตชดใช้ค่าเสียหายเต็มจำนวนความเสียหายตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้ว

๒.๒ ความเสียหายซึ่งมีสาเหตุจากการที่เงินขาดบัญชีหรือการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบมติคณะรัฐมนตรีหรือข้อบังคับต่าง ๆ และต้องมิได้เกิดจากการทุจริต เมื่อหน่วยงานของรัฐได้พิจารณา

ให้ผู้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงชดใช้ค่าเสียหายเต็มจำนวนความเสียหายตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้ว

ความเสียหายที่หน่วยงานของรัฐไม่ต้องส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังตรวจสอบตามนัยดังกล่าวข้างต้น หน่วยงานของรัฐจะต้องรายงานความเสียหายที่เกิดขึ้น ตามแบบที่กระทรวงการคลังกำหนดไปให้กระทรวงการคลังทราบทุกระยะ ๓ เดือน

ทั้งนี้ ให้มีผลบังคับนับตั้งแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

ประกอบ ตันติยาพงศ์

(นายประกอบ ตันติยาพงศ์)

รองปลัดกระทรวงการคลัง

หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

รายงานความเสียหายที่ไม่ต้องส่งสำนวนการสอบสวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบและตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๑๗

ชื่อหน่วยงานของรัฐ

ลำดับที่	หน่วยงานย่อย	เหตุแห่งความเสียหายและ จำนวนความเสียหาย	วัน เดือน ปี	สถานที่เกิดเหตุ	ข้อเท็จจริงโดยย่อ	ความเห็นหัวหน้า หน่วยงานของรัฐ

*หมายเหตุ การรายงานให้กระทรวงการคลังทราบทุกระยะ ๓ เดือน ให้รายงานเป็นรายไตรมาส

หมายเหตุ : เหตุผลในการประกาศใช้ประกาศกระทรวงการคลังฉบับนี้เนื่องจากในปัจจุบันได้มีพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๔๒ กำหนดให้ส่วนราชการที่มีอำนาจออก กฎ ระเบียบ ข้อบังคับหรือประกาศ เพื่อใช้บังคับกับส่วนราชการอื่น มีหน้าที่ตรวจสอบว่ากฎ ระเบียบ ข้อบังคับหรือประกาศนั้นเป็นอุปสรรคหรือก่อให้เกิดความยุ่งยาก ซ้ำซ้อนหรือล่าช้าต่อการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการอื่น และปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมโดยเร็ว ซึ่งประกาศกระทรวงการคลังฉบับเดิม (ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๔) อาจก่อให้เกิดความล่าช้าต่อการออกคำสั่งและการบังคับทางปกครองกับผู้ต้องรับผิด ในกรณีที่ปรากฏตัวผู้ต้องรับผิดแล้ว ประกอบกับขณะนี้พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้ใช้บังคับมาเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้ว คณะกรรมการกฤษฎีกาและศาลปกครองสูงสุดได้มีคำวินิจฉัยและคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่เป็นบรรทัดฐานจำนวนมาก ซึ่งหน่วยงานของรัฐสามารถนำคำวินิจฉัยและคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่เป็นบรรทัดฐานดังกล่าวมาปรับใช้กับการวินิจฉัยสั่งการของหน่วยงานของรัฐให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายนอกจากนี้ความเสียหายที่มีได้เกิดจากการทุจริตเงินขาดบัญชีหรือการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ มติคณะรัฐมนตรีหรือข้อบังคับต่าง ๆ จะเป็นความเสียหายทั่วไป ๆ ที่เกิดกับทรัพย์สินของหน่วยงานสมควรให้หน่วยงานเจ้าของทรัพย์สินได้บริหารจัดการทรัพย์สินของตนเองได้อย่างมีเอกภาพ สอดคล้องกับการปฏิรูประบบราชการและการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่โดยกระทรวงการคลังจะให้คำปรึกษาแนะนำแก่หน่วยงานของรัฐในการดำเนินการต่าง ๆ ตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงการคลัง

สำหรับความเสียหายที่มูลค่าสูงมากหรือสาเหตุจากการทุจริต เงินขาดบัญชีหรือการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ มติคณะรัฐมนตรีหรือข้อบังคับต่าง ๆ เป็นความเสียหายที่มีลักษณะกระทบถึงระบบการบริหารราชการแผ่นดินโดยรวมและจากสำนวนสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดที่หน่วยงานของรัฐต่าง ๆ ส่งให้กระทรวงการคลังตรวจสอบที่ผ่านมา โดยเฉพาะสำนวนที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตมักจะพบว่าหน่วยงานของรัฐจะวินิจฉัยสั่งการให้เพียงผู้ทุจริตเท่านั้นเป็นผู้ต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหาย ซึ่งส่วนใหญ่ผู้ทุจริตจะหลบหนีหรือหน่วยงานไม่ได้รับการชดใช้ค่าเสียหายจากบุคคลดังกล่าว แต่ในข้อเท็จจริงปรากฏว่า การทุจริตเกิดจากความบกพร่องของผู้เกี่ยวข้องตลอดจนผู้บังคับบัญชาที่มีได้ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของผู้ทุจริตจนเป็นช่องทางให้ผู้ทุจริตสามารถกระทำการทุจริตได้ อันเป็นการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง การตรวจสอบของกระทรวงการคลังจะเป็นผลให้รัฐได้รับการชดใช้ค่าเสียหายจากผู้กระทำละเมิดเพิ่มขึ้น เป็นการรักษาประโยชน์ของรัฐสามารถป้องกันการรั่วไหลของทรัพย์สินของแผ่นดิน และควบคุมให้หน่วยงานรักษาวินัยการเงินการคลังโดยเคร่งครัด ตลอดจนป้องปรามการทุจริตตามนโยบายของรัฐบาลในแง่ของการตรวจสอบควบคุมการจ่ายเงินแผ่นดินให้เกิดความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพได้ส่วนหนึ่ง

ที่ กค ๐๔๐๖.๒/๑๕๕๙๕-๑๕๕๙๗

กระทรวงการคลัง

ถนนพระราม ๖ กทม. ๑๐๕๐๐

๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๘

เรื่อง แนวทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ กรณีการเกิดความเสียหายกับทรัพย์สินของทางราชการอันเนื่องมาจากสถานการณ์ความไม่สงบใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด (ยะลา ปัตตานี นราธิวาส)

อ้างถึง สำเนาความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ) เรื่องเสร็จที่ ๙๑/๒๕๕๑

เนื่องจากปัจจุบันมีส่วนราชการต่าง ๆ ในเขตพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รายงานผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด กรณีการเกิดความเสียหายกับทรัพย์สินของทางราชการอันเนื่องมาจากสถานการณ์ความไม่สงบใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่น กรณีการวางระเบิด หรือการเกิดเพลิงไหม้สถานที่ราชการหรือยานพาหนะของทางราชการ เป็นต้น เพื่อให้กระทรวงการคลังตรวจสอบตามนัยพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งจากการตรวจสอบพบว่า เหตุแห่งความเสียหายเกิดจากบุคคลภายนอกที่ก่อความไม่สงบใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้และไม่มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วขอเรียนชักซ้อมความเข้าใจว่า กรณีการเกิดความเสียหายกับทรัพย์สินของทางราชการอันเนื่องมาจากสถานการณ์ความไม่สงบใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น หากรายงานผลการสอบสวนข้อเท็จจริงเบื้องต้น หรือปรากฏรายงานความเห็นของพนักงานสอบสวน หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความมั่นคงและความสงบโดยแจ้งชัดว่า เจ้าหน้าที่ได้ใช้ทรัพย์สินของทางราชการในการปฏิบัติหน้าที่ และเหตุแห่งความเสียหายเกิดจากบุคคลภายนอกที่ก่อความไม่สงบใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งความเสียหายที่เกิดขึ้นไม่มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ จึงไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด โดยให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ) เรื่องเสร็จที่ ๙๑/๒๕๕๑ ที่แนบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องถือปฏิบัติให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ
ประกอบ ตันติยาพงศ์
(นายประกอบ ตันติยาพงศ์)
รองปลัดกระทรวงการคลัง
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

กรมบัญชีกลาง

สำนักความรับผิดชอบทางแพ่ง

กลุ่มพัฒนาและบริหารงานละเมิดและแพ่ง

โทร. ๐ ๒๒๗๑ ๑๙๙๙

Call center ๐ ๒๒๗๑ ๐๖๘๖ – ๙๐ ต่อ ๖๔๑๕

Email : civibur@cgd.go.th

ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๔๔

กระทรวงการคลัง

ถนนพระราม ๖ กทม. ๑๐๔๐๐

๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๙

เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการอุทธรณ์ ฎีกาคดีแพ่งและอุทธรณ์คดีปกครอง
เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ
อ้างอิง หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๒๓ ลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗
สิ่งที่ส่งมาด้วย หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการอุทธรณ์ ฎีกาคดีแพ่งและอุทธรณ์คดีปกครอง

ตามหนังสือที่อ้างถึง กระทรวงการคลังได้แจ้งเวียนแนวทางปฏิบัติในการอุทธรณ์ ฎีกาคดีแพ่งและอุทธรณ์คดีปกครองในคดีแพ่งใดๆ เพื่อให้ส่วนราชการถือปฏิบัติ กรณีที่ศาลมีคำพิพากษาให้ส่วนราชการเป็นฝ่ายแพ้คดี หรือชนะคดีไม่เต็มตามฟ้อง นั้น

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อเป็นการกระจายอำนาจการตัดสินใจ และเกิดความสะดวกรวดเร็วต่อการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการ ลดกระบวนการหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ล่าช้าหรือไม่จำเป็นของส่วนราชการ จึงให้ยกเลิกหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๒๓ ลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ และให้ส่วนราชการ (กระทรวง กรม หรือส่วนราชการอื่นและมีฐานะเป็นกรม และราชการส่วนภูมิภาค แต่ไม่รวมถึงราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ) ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการอุทธรณ์ฎีกาคดีแพ่งและอุทธรณ์คดีปกครองที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและแจ้งให้หน่วยงานในสังกัดถือเป็นหลักปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

ประกอบ ตันติยาพงศ์

(นายประกอบ ตันติยาพงศ์)

รองปลัดกระทรวงการคลัง

หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

กรมบัญชีกลาง

สำนักความรับผิดชอบแพ่ง

กลุ่มพัฒนาและบริหารงานละเมิดทางแพ่ง

โทร. ๐ ๒๒๗๑ ๑๙๙๙

Call center ๐ ๒๒๗๑ ๒๖๘๖ – ๙๐ ต่อ ๖๔๑๕

Email:civibur@cgd.go.th

หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการอุทธรณ์ฎีกาคดีแพ่งและอุทธรณ์คดีปกครอง

๑. หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการอุทธรณ์ฎีกาคดีแพ่งในศาลยุติธรรม

๑.๑ คดีแพ่งที่มีจำนวนทุนทรัพย์ในชั้นอุทธรณ์หรือฎีกาไม่เกิน ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท และศาลพิพากษาให้ส่วนราชการเป็นฝ่ายแพ้คดีหรือพิพากษาให้ส่วนราชการชนะคดีไม่เต็มตามฟ้อง กรณีจะอุทธรณ์ฎีกา หรือไม่ ให้อยู่ในดุลพินิจของส่วนราชการเจ้าของคดีและพนักงานอัยการที่สำนักงานอัยการสูงสุดมอบหมาย โดยไม่ต้องส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังพิจารณา ทั้งนี้ โดยให้คำนึงถึงความเป็นธรรมและประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญ

ในกรณีที่ส่วนราชการเจ้าของคดีและพนักงานอัยการที่สำนักงานอัยการสูงสุดมอบหมายมีความเห็นไม่ตรงกัน ให้พิจารณาว่า การอุทธรณ์ฎีกา จะเป็นประโยชน์กับทางราชการและผลของคำพิพากษาจะใช้เป็นบรรทัดฐานให้ดำเนินการอุทธรณ์ฎีกา ต่อไป โดยไม่ต้องส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังพิจารณา

๑.๒ คดีแพ่งที่มีจำนวนทุนทรัพย์ในชั้นอุทธรณ์หรือฎีกาเกินกว่า ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท และศาลพิพากษาให้ส่วนราชการเป็นฝ่ายแพ้คดีหรือพิพากษาให้ส่วนราชการชนะคดีไม่เต็มตามฟ้อง หากส่วนราชการเจ้าของคดีและพนักงานอัยการที่สำนักงานอัยการสูงสุดมอบหมายเห็นควรอุทธรณ์ฎีกา ให้ส่วนราชการดำเนินการอุทธรณ์ฎีกา โดยไม่ต้องส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังพิจารณา

ในกรณีที่ส่วนราชการเจ้าของคดีและพนักงานอัยการที่สำนักงานอัยการสูงสุดมอบหมายมีความเห็นไม่ตรงกัน ให้พิจารณาว่า การอุทธรณ์ฎีกา จะเป็นประโยชน์กับทางราชการและผลของคำพิพากษาจะใช้เป็นบรรทัดฐานให้ดำเนินการอุทธรณ์ฎีกา ต่อไป โดยไม่ต้องส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังพิจารณา

ในกรณีที่ส่วนราชการเจ้าของคดี และพนักงานอัยการที่สำนักงานอัยการสูงสุดมอบหมายเห็นตรงกันว่าคดีไม่ควรอุทธรณ์ฎีกา ให้ดำเนินการอุทธรณ์ฎีกา ไปก่อนเนื่องจากเป็นคดีที่มีทุนทรัพย์สูง แล้วจึงส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังพิจารณาโดยเร็วโดยให้ส่งเอกสารและแจ้งข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณาของกระทรวงการคลัง ดังนี้

- ๑.๒.๑ สำเนาคำฟ้อง คำให้การ ประเด็นที่อุทธรณ์ฎีกา
- ๑.๒.๒ สำเนาคำพิพากษาศาลชั้นต้น และศาลอุทธรณ์ แล้วแต่กรณี
- ๑.๒.๓ ความเห็นของส่วนราชการเจ้าของคดี
- ๑.๒.๔ ความเห็นของพนักงานอัยการที่สำนักงานอัยการสูงสุดมอบหมาย

๒. หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการอุทธรณ์คดีปกครองในศาลปกครอง

๒.๑ คดีปกครองที่มีค่าขอให้ศาลสั่งให้ใช้เงินหรือส่งมอบทรัพย์สินไม่เกิน ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท (เว้นแต่คดีปกครองที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ตาม ข้อ ๒.๓) และศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ส่วนราชการเป็นฝ่ายแพ้คดีหรือให้ส่วนราชการชนะคดีไม่เต็มตามฟ้อง ไม่ว่าจะมีส่วนพนักงานอัยการเป็นผู้ว่าคดีหรือไม่ก็ตาม กรณีจะอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดหรือไม่ ให้อยู่ในดุลพินิจของ

ส่วนราชการเจ้าของคดี โดยไม่ต้องส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังพิจารณา ทั้งนี้ โดยให้คำนึงถึงประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญ

๒.๒ คดีปกครองที่มีค่าขอให้ศาลสั่งให้ใช้เงินหรือส่งมอบทรัพย์สินเกินกว่า ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท (เว้นแต่คดีปกครองที่เกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ตาม ข้อ ๒.๓) และศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ส่วนราชการเป็นฝ่ายแพ้คดีหรือให้ส่วนราชการชนะคดีไม่เต็มตามฟ้อง ไม่ว่าจะมีส่วนงานอัยการเป็นผู้ว่าคดีหรือไม่ก็ตาม หากส่วนราชการเจ้าของคดีเห็นควรอุทธรณ์ ให้ส่วนราชการเจ้าของคดีอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุด โดยไม่ต้องส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังพิจารณา ทั้งนี้ โดยให้คำนึงถึงประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญ

ในกรณีที่ส่วนราชการเจ้าของคดีเห็นว่า คดีไม่ควรอุทธรณ์ ให้ดำเนินการอุทธรณ์โดยศาลปกครองสูงสุดไปก่อน เนื่องจากเป็นคดีที่มีทุนทรัพย์สูง แล้วจึงส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังพิจารณาโดยเร็ว โดยให้ส่งเอกสารและแจ้งข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณาของกระทรวงการคลัง ดังนี้

๒.๒.๑ สำเนาคำฟ้อง คำให้การแก้คำฟ้อง ประเด็นที่อุทธรณ์

๒.๒.๒ สำเนาคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลปกครองชั้นต้น

๒.๒.๓ ความเห็นของส่วนราชการเจ้าของคดี

๒.๒.๔ ความเห็นของพนักงานอัยการที่สำนักงานอัยการสูงสุดมอบหมาย (หากมีพนักงานอัยการเป็นผู้ว่าคดี)

๒.๓ คดีปกครองเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่และเป็นไปตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบฉบับลงที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๔๘ ซึ่งกระทรวงการคลังมอบให้เป็นดุลพินิจของส่วนราชการในกรณีวินิจฉัยสั่งการหากมีการดำเนินคดีในศาลปกครอง กรณีจะอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดหรือไม่ให้อยู่ในดุลพินิจของส่วนราชการเจ้าของคดีโดยไม่ต้องส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังพิจารณา

สำหรับคดีปกครองเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดที่ส่วนราชการมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง หากศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ส่วนราชการเป็นฝ่ายแพ้คดีหรือให้ส่วนราชการชนะคดีไม่เต็มตามฟ้อง ให้ส่วนราชการเจ้าของคดีอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดไปก่อนแล้วจึงแจ้งเรื่องให้กระทรวงการคลังทราบต่อไป

๒.๔ คดีปกครองที่ไม่มีค่าขอให้ศาลสั่งให้ใช้เงินหรือส่งมอบทรัพย์สิน เช่น คดีที่เกี่ยวกับสถานะของบุคคล เป็นต้น กรณีจะอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดหรือไม่ เป็นอำนาจของส่วนราชการเจ้าของคดี โดยไม่ต้องส่งให้กระทรวงการคลังพิจารณา

ที่ กค ๐๔๐๖.๓/ว.๓๓๖

กระทรวงการคลัง

ถนนพระราม ๖ กทม. ๑๐๔๐๐

๑๙ กันยายน ๒๕๔๙

เรื่อง การส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ
เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ และหัวหน้าหน่วยงาน
ของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

อ้างถึง ๑. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๒๖.๖/ว.๓๔๐๘๖ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๔๐

๒. หนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค ๐๔๐๖.๔/ว.๒๔๕๕ ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๔๐

ตามหนังสือที่อ้างถึง กระทรวงการคลังได้กำหนดหลักเกณฑ์วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินการ
ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐถือเป็นแนวทางปฏิบัติในการสอบข้อเท็จจริง
ความรับผิดทางละเมิดและการส่งสำนวนสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดโดยกำหนดให้ส่งเป็นสำเนา
เอกสารที่เจ้าหน้าที่รับรองสำเนาถูกต้องพร้อมขอความร่วมมือส่งแผ่นบันทึกข้อมูล (Diskette) รายงานผลการ
สอบสวนสำหรับหน่วยงานที่ทำการบันทึกลงในแผ่นบันทึกข้อมูลดังกล่าว นั้น

กรมบัญชีกลางโดยได้รับมอบหมายจากกระทรวงการคลังให้เป็นผู้ตรวจสอบสำนวนการสอบ
ข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่พิจารณาแล้วขอเรียนว่า จากการตรวจสอบสำนวนการสอบ
ข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของหน่วยงานต่างๆ ปรากฏว่า สำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทาง
ละเมิดส่วนใหญ่มีเอกสารประกอบการพิจารณาเป็นจำนวนมาก ซึ่งบางเรื่องเป็นเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการ
พิจารณา บางเรื่องเป็นการส่งเอกสารซ้ำซ้อนหรือเอกสารภายในที่ไม่เกี่ยวข้องกับสำนวนการสอบละเมิดแต่
อย่างไรก็ดี หรือบางเรื่องมีเอกสารไม่มากแต่ก็จัดส่งไม่ครบถ้วนซึ่งเอกสารดังกล่าวก่อให้เกิดภาระด้านค่าใช้จ่าย
ในการส่งเอกสารแก่หน่วยงานนั้นและกรมบัญชีกลางในฐานะผู้ตรวจสอบสำนวนและเก็บรักษาเอกสาร
ประกอบกับปัจจุบันหน่วยงานต่างๆ ได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการทำงาน ดังนั้น เพื่อเป็นการแบ่ง
เบาภาระดังกล่าวและลดการใช้ทรัพยากร ขณะเดียวกันเป็นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า อีกทั้งเป็นการ
เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน จึงขอยกเลิกหนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค ๐๔๐๖.๔/ว.๒๔๕๕ ลงวันที่ ๒๑
สิงหาคม ๒๕๔๐ เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการส่งสำนวนสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด โดยขอให้
ถือปฏิบัติ ดังนี้

๑. ตรวจสอบเอกสารประกอบสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดให้ครบถ้วน
เช่น คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด หนังสือมอบอำนาจการวินิจฉัยสั่งการ

ของผู้แต่งตั้ง คำให้การของผู้ต้องรับผิดและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผู้บังคับบัญชาตามสายงาน และเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ดังนี้

๑.๑ กรณีทุจริตทางการเงิน เช่น กฎหมาย ระเบียบ หรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง ฎีกาเบิกจ่ายเงิน เช็คสั่งจ่ายเงิน หรือเอกสารอื่นอันแสดงให้เห็นว่ามีกาทุจริต เป็นต้น

๑.๒ กรณีไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ เช่น กฎหมาย ระเบียบ หรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง รายงานการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน เอกสารการจัดซื้อจัดจ้างและเอกสารคำนวณราคากลาง เป็นต้น

๑.๓ กรณียานพาหนะเกิดอุบัติเหตุ เช่น ผลการสอบสวนของพนักงานสอบสวน ผลการดำเนินคดี ผลการตรวจระดับแอลกอฮอล์ในร่างกายของผู้ขับขี่ และภาพถ่ายหรือแผนที่เกิดเหตุ เป็นต้น

๑.๔ กรณีทรัพย์สินสูญหาย เช่น ภาพถ่ายสถานที่เก็บรักษาทรัพย์สิน แผนผังบริเวณอาคารหรือสถานที่เก็บรักษาทรัพย์สิน หลักฐานปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยและแผนที่แสดงช่องทางที่คนร้ายเข้ามาโจรกรรม (กรณีทรัพย์สินสูญหายจากการโจรกรรม) เป็นต้น

๑.๕ กรณีอาคารสถานที่ราชการถูกเพลิงไหม้ เช่น มาตรการในการป้องกันเพลิงไหม้ของหน่วยงานระเบียบหรือคำสั่งที่เกี่ยวข้องกับการดูแลรักษาสถานที่ราชการ การจัดเจ้าหน้าที่รักษาการณ์ ผลการสอบสวนของพนักงานสอบสวน ตลอดจนความเห็นของกองพิสูจน์หลักฐาน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นต้น

๒. Scan เอกสารประกอบการพิจารณา และทำการบันทึกเป็น PDF ไฟล์ (.pdf) โดยหากเป็นเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเงินหรือคำให้การของผู้เกี่ยวข้องหรือต้องรับผิดจะต้อง Scan ส่วนที่ปรากฏลายมือชื่อของผู้เกี่ยวข้อง หรือต้องรับผิดด้วย

๓. ทำการบันทึกเอกสารที่จัดทำขึ้น เช่น รายงานผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดด้วยโปรแกรม Microsoft Word (.doc)

๔. ทำการบันทึกข้อมูลตามข้อ ๒ และข้อ ๓ ลงแผ่น CD-ROM แล้วจัดส่งพร้อมรายงานผลการสอบสวนที่ส่งให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ โดยไม่ต้องส่งสำเนาเอกสารให้กรมบัญชีกลางอีก

ทั้งนี้ หากหน่วยงานใดยังไม่มีความพร้อมในการดำเนินการดังกล่าว จะจัดส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิดเป็นเอกสารไปพลางก่อนก็ได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้เจ้าหน้าที่ในสังกัดถือปฏิบัติตามแนวทางข้างต้นต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ

มนัส แจ่มเวหา

(นายมนัส แจ่มเวหา)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมบัญชีกลาง

สำนักความรับผิดชอบแพ่ง

กลุ่มตรวจสอบวินิจัยงานละเมิดและแพ่ง ๑ โทร. ๐ ๒๒๗๑ ๓๑๓๕

ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๑

กระทรวงการคลัง

ถนนพระราม ๖ กทม. ๑๐๔๐๐

๘ มกราคม ๒๕๕๐

เรื่อง การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดที่มีผลมาจากการตรวจสอบของสำนักงาน
การตรวจเงินแผ่นดิน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ และหัวหน้า
หน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

ตามที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบ
ทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๑๗ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความ
รับผิดชอบทางละเมิดที่ผู้แต่งตั้งวินิจฉัยสั่งการแล้วให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ นั้น

กระทรวงการคลังขอเรียนว่า จากการตรวจสอบสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบ
ทางละเมิดที่มีผลมาจากการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน พบว่ามีหลายกรณีที่ไม่มีผู้ต้องรับผิด
ชดใช้ค่าเสียหาย เช่น กรณีไม่มีพยานให้ตรวจสอบแต่พบพยานในภายหลังหรือไม่มีเอกสารทางการเงินแสดงต่อ
สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ในขณะที่รับการตรวจแต่พบเอกสารในภายหลัง หรือกรณีสามารถชี้แจงได้ว่า
ดำเนินการไปโดยชอบแล้วตามระเบียบ หลักเกณฑ์ หรือหนังสือสั่งการในเรื่องนั้นแล้ว เป็นต้น ซึ่งกรณีดังกล่าว
ยังไม่ถือว่าเกิดความเสียหายขึ้นกับหน่วยงานของรัฐ เนื่องจากหน่วยรับตรวจสามารถชี้แจงข้อเท็จจริงโดยการ
ส่งเอกสารหรือพยานหลักฐานต่อสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ ดังนั้น เพื่อมิให้ต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่าย
ในการดำเนินการสอบสวนแก่หน่วยงานของรัฐ จึงเห็นควรให้หน่วยงานของรัฐที่ได้รับการทักท้วงจากสำนักงาน
การตรวจเงินแผ่นดินได้พิจารณาและตรวจสอบเอกสารหรือพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องและหากเห็นว่าสามารถ
ชี้แจงต่อสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ให้ดำเนินการชี้แจงไปก่อนที่จะดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบ
ข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความ
รับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ทั้งนี้ เมื่อได้ชี้แจงแล้วหากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินยังคง

ยืนยันให้หน่วยรับตรวจดำเนินการประการใด ก็ให้หน่วยรับตรวจดำเนินการตามข้อเสนอแนะของสำนักงาน
การตรวจเงินแผ่นดินต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและแจ้งให้หน่วยงานในสังกัดถือเป็นหลักปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

อุทิศ ธรรมวาทีน

(นายอุทิศ ธรรมวาทีน)

รองปลัดกระทรวงการคลัง

หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

กรมบัญชีกลาง

สำนักความรับผิดชอบทางแพ่ง

กลุ่มพัฒนาและบริหารงานละเมิดทางแพ่ง

โทร. ๐ ๒๒๗๑ ๑๙๙๙

www:cgd.go.th

ที่ กค ๐๔๐๖.๗/ว.๕๖

กระทรวงการคลัง

ถนนพระราม ๖ กทม. ๑๐๕๐๐

๑๒ กันยายน ๒๕๕๐

เรื่อง แนวทางการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบตามประเภทสำนวนการสอบสวน
เรียน ปลัดกระทรวง ผู้ว่าราชการจังหวัด อธิบดี ผู้อำนวยการ เลขาธิการ ผู้บัญชาการ อธิการบดี และ
หัวหน้าหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

- อ้างถึง ๑. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบ
ของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙
๒. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๒๖.๖/ว ๓๔๐๘๖ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๐
๓. หนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค ๐๔๐๖.๓/ว ๓๓๖ ลงวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๙

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แนวทางการสอบสวนตามประเภทสำนวน (ส.๑ – ส.๕)
๒. แบบบันทึกการสอบสวน (สล.๑)
๓. แบบรายงานผลการสอบสวน (สล.๒)

ตามที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบ
ละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๑๔ วรรคสอง กำหนดว่า “กระทรวงการคลังอาจกำหนดแนวทาง
การสอบข้อเท็จจริง การทำบันทึกและการรายงานผล เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติเป็นการทั่วไปได้” ซึ่ง
กระทรวงการคลังได้กำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ โดยกำหนดหัวข้อ
การสอบสวนและแบบบันทึกการสอบสวนให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติตามหนังสือที่อ้างถึง ๒ ความละเอียด
แจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นว่า แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับหัวข้อการสอบสวนและบันทึก
การสอบสวนตามหนังสือกระทรวงการคลังดังกล่าวข้างต้น ได้เข้ามาเป็นระยะเวลานานพอสมควรแล้วประกอบ
กับจากการตรวจสอบสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิดของกระทรวงการคลังในช่วงเวลา
ที่ผ่านมาพบว่า หน่วยงานของรัฐบางแห่งได้ดำเนินการสอบสวนและสรุปรายงานผลการสอบสวนโดยมีข้อมูล
รายละเอียดและเอกสารพยานหลักฐานยังไม่ครบถ้วนเพียงพอที่จะประกอบการตรวจสอบข้อเท็จจริงและ
พิจารณาให้ความเป็นธรรมแก่เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องซึ่งอาจจะต้องรับผิดชอบละเมิด รวมทั้งบุคคลภายนอก

ผู้ได้รับความเสียหายจากเหตุละเมิด ทำให้กระทรวงการคลังต้องขอให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการแสวงหา พยานเอกสารหลักฐานและสอบสวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติม และในบางกรณีศาลปกครองมีคำสั่งให้ยกเลิก เพิกถอนคำสั่งของหน่วยงานของรัฐที่เรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเนื่องจาก มิได้ให้โอกาสแก่เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานอย่างเพียงพอ และเป็นธรรม ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการเกี่ยวกับการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ เป็นไปด้วยความรวดเร็ว รอบคอบ และมีแนวทางเดียวกันจึงให้ยกเลิกหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๒๖.๖/ว.๓๔๐๘๖ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๐ และกำหนดแนวทางปฏิบัติใหม่ ดังนี้

๑. แนวทางการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ โดยแยกตามประเภท การกระทำความเสียหาย เพื่อให้การสอบสวนเป็นไปได้ ความละเอียด รอบคอบและครบถ้วนทุกประเด็นให้ จัดประเภทสำนวนการสอบสวนเป็น ๕ ประเภท ดังนี้

๑.๑	ทุจริตทางการเงินหรือทรัพย์สิน	(ส.๑)
๑.๒	ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบ	(ส.๒)
๑.๓	คนร้ายกระทำโจรกรรมหรือทรัพย์สินสูญหาย	(ส.๓)
๑.๔	อาคารสถานที่ถูกเพลิงไหม้	(ส.๔)
๑.๕	อุบัติเหตุ	(ส.๕)

๒. แบบบันทึกการสอบสวน (สส.๑) กำหนดให้มีการแจ้งสิทธิให้ผู้ถูกสอบสวนทราบก่อน ดำเนินการสอบสวน รวมทั้งกำหนดสาระสำคัญของสำเนา เนื่องจากอาจต้องใช้เอกสารดังกล่าวเป็น พยานหลักฐานในการดำเนินคดีชั้นศาล

๓. แบบรายงานผลการสอบสวน (สส.๒) กำหนดสาระสำคัญของสำเนาเพื่อให้คณะกรรมการ สอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิดใช้เป็นแนวทางการรายงานผลการพิจารณาและเสนอความเห็นต่อ หน่วยงานของรัฐ และให้หน่วยงานของรัฐผู้แต่งตั้งใช้ประกอบการพิจารณาวินิจฉัยสั่งการความรับผิดชอบ ละเมิดของเจ้าหน้าที่ต่อไป

สำหรับการส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ให้ กระทรวงการคลังตรวจสอบ ขอให้ดำเนินการตามนัยหนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค ๐๔๐๖.๓/ว.๓๓๖ ลงวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๙ (หนังสือที่อ้างถึง ๓) โดยให้ Scan เอกสารประกอบการพิจารณาและทำการบันทึกเป็น PDF ไฟล์ (.pdf) และบันทึกเอกสารที่จัดทำขึ้นใหม่ด้วยโปรแกรม Microsoft Word (.doc) รวมทั้งบันทึกข้อมูล ดังกล่าวลงแผ่น CD-ROM แล้วจัดส่งพร้อมรายงานผลการสอบสวนที่ส่งให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

โดยไม่ต้องส่งสำเนาเอกสารให้กระทรวงการคลังอีก ทั้งนี้ หากหน่วยงานใดยังไม่มีความพร้อมในการดำเนินการดังกล่าว จะจัดส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเป็นเอกสารไปพลาทก่อนได้ จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งเจ้าหน้าที่ในสังกัดถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ
อุทิศ ธรรมวาทิน
(นายอุทิศ ธรรมวาทิน)
รองปลัดกระทรวงการคลัง
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

กรมบัญชีกลาง
สำนักความรับผิดทางแพ่ง
กลุ่มพัฒนาและบริหารงานละเมิดทางแพ่ง
โทร. ๐ ๒๒๙๘ ๖๘๒๗
<http://www.cgd.go.th>

แนวทางการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามประเภทสำนวนการสอบสวน

๑. ประเภทสำนวนการสอบสวน จัดเป็น ๕ ประเภท ดังนี้

๑) ทุจริตทางการเงินหรือทรัพย์สิน	(ส.๑)
๒) ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบ	(ส.๒)
๓) คนร้ายกระทำโจรกรรมหรือทรัพย์สินสูญหาย	(ส.๓)
๔) อาคารสถานที่ถูกเพลิงไหม้	(ส.๔)
๕) อุบัติเหตุ	(ส.๕)

โดยมีแนวทางการสอบสวนตามหัวข้อการสอบสวนแต่ละประเภทที่กำหนดในแบบ ส. ๑-๕

๒. แบบบันทึกการสอบสวน (สล.๑)

ให้ใช้แบบบันทึกการสอบสวน (สล.๑) สำหรับบันทึกการให้ถ้อยคำของเจ้าหน้าที่หรือผู้เกี่ยวข้อง โดยก่อนดำเนินการสอบสวน คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดมีหน้าที่ต้องแจ้งสิทธิให้บุคคลผู้จะให้ถ้อยคำทราบดังนี้

๑) ผู้ให้ถ้อยคำมีสิทธิชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานอย่างเพียงพอและเป็นธรรม

๒) คำถามที่คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดจะถามต่อไปนี้ ผู้ให้ถ้อยคำจะตอบหรือไม่ก็ได้ ถ้าคำถามใดไม่ตอบ ขอให้ให้เหตุผลสั้น ๆ เพื่อคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดจะได้บันทึกไว้ รวมทั้งการให้ถ้อยคำตามบันทึกการสอบสวนฉบับนี้อาจใช้เป็นพยานหลักฐานในชั้นศาลได้

๓) คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดมิได้ทำหรือจัดทำกรใด ๆ ซึ่งเป็นการล่อลวงหรือขู่เข็ญ หรือให้สัญญาเพื่อจูงใจให้ผู้ให้ถ้อยคำให้ถ้อยคำอย่างใด ๆ

สำหรับคำถามอื่น ๆ ให้ใช้แนวทางหัวข้อการสอบสวนที่กำหนดตามประเภทสำนวนการสอบสวน (ส. ๑-๕) หรือคำถามอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดจะเห็นสมควร และสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม

๓. แบบรายงานผลการสอบสวน (สล.๒)

เมื่อคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดสอบสวนเสร็จสิ้นแล้ว ให้จัดทำรายงานผลการสอบสวนตามแนวทางที่กำหนดในแบบรายงานผลการสอบสวน (สล.๒) โดยควรมีข้อมูลรายละเอียดการสอบสวนสอดคล้องกับแนวทางหัวข้อการสอบสวนที่กำหนดตามประเภทสำนวนการสอบสวน (ส. ๑-๕) หรือข้อเท็จจริงหรือข้อมูลรายละเอียดอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดจะเห็นสมควร และสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติม ได้ตามความเหมาะสม

**แนวทางการสอบสวนตามประเภทสำนวน
(ส. ๑ - ๕)**

1. ทุจริตทางการเงินหรือทรัพย์สิน

หัวข้อการสอบสวนโดยสังเขป

- ๑) วัน เวลาที่เกิดการทุจริต
- ๒) ชื่อ ตำแหน่ง และอำนาจหน้าที่ของผู้กระทำทุจริตในการปฏิบัติราชการโดยปกติ
- ๓) การกระทำ และพฤติการณ์ในการกระทำทุจริต
- ๔) ชื่อ ตำแหน่ง และอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่ร่วมงานหรือที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้บังคับบัญชาตามสายงาน
- ๕) รายละเอียดการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดรวมทั้งผู้บังคับบัญชาว่าตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง และหรือทางปฏิบัติที่ถูกต้องควรเป็นอย่างไร เปรียบเทียบกับการกระทำที่เกิดขึ้นจริง พร้อมแผนภูมิประกอบเปรียบเทียบระหว่างแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องกับการกระทำที่เกิดขึ้นจริง
- ๖) กฎหมายระเบียบข้อบังคับและคำสั่งเกี่ยวกับงานในหน้าที่นั้น ๆ หรืองานที่ได้รับมอบหมายมืออย่างไร
- ๗) หลักและวิธีปฏิบัติโดยปกติของงานหรือกิจการนั้นเป็นอย่างไร
- ๘) หลักฐานและเอกสารที่ผู้ทุจริตได้กระทำหรือหลักฐานที่ผู้ทุจริตจะต้องกระทำแต่ได้ละเว้นไม่กระทำ
- ๙) รายการและจำนวนเงินที่ทุจริต หรือขาดหายไป
- ๑๐) เอกสารแจ้งความร้องทุกข์ สำเนาสำนวนการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ พนักงานอัยการ และความเห็น (ถ้ามี) ตลอดจนผลการฟ้องคดี
- ๑๑) กรณีมีการระบุว่า ลายมือชื่อปลอม ได้มีการส่งหลักฐานให้ผู้ชำนาญของกองพิสูจน์หลักฐานตรวจสอบหรือไม่ (ถ้ามี) ขอรายงานผลการพิสูจน์ดังกล่าว
- ๑๒) การเรียกร้องหรือฟ้องคดีกับธนาคารผู้จ่ายเงิน (ถ้ามี)
- ๑๓) ในกรณีเป็นเรื่องเกี่ยวกับเช็ค ขอสำเนาเช็ค สำเนาใบเสร็จรับเงิน เอกสารประกอบการส่งจ่ายผู้มีอำนาจสั่งจ่าย หลักฐานการได้รับชำระหนี้และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- ๑๔) พฤติการณ์และกรณีแวดล้อมอื่น ๆ เช่น ผู้ทุจริตเป็นคนชอบเล่นการพนัน ใช้เงินเกินฐานะภาวะแห่งจิตใจ ฯลฯ
- ๑๕) สำเนารายงานความเห็นของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน หรือเหตุที่ทำให้ทราบว่ามีการกระทำทุจริต (ถ้ามี)
- ๑๖) ความเห็นและผลการดำเนินการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และผลการดำเนินคดีอาญา (ถ้ามี)
- ๑๗) กรณีการกระทำทุจริตเกิดขึ้นหลายกรณี ให้แยกการสอบสวนเป็นรายกรณี พร้อมความเห็นของผู้กระทำการทุจริตและผู้บังคับบัญชา จะต้องรับผิดชอบหรือไม่ อย่างไร และเป็นจำนวนเงินเท่าใด

๑๘) บันทึกการให้ปากคำของผู้เกี่ยวข้อง และโดยเฉพาะผู้ที่ต้องรับผิดชอบหรืออาจจะต้องรับผิดชอบนี้ ต้องให้บุคคลดังกล่าวได้มีโอกาสที่จะทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและเป็นธรรม และให้มีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนด้วย โดยต้องมีได้กระทำการใดอันเป็นการล่อลวง ชู้เชิญ ให้สัญญา หรือกระทำโดยมิชอบด้วยประการอื่น

๑๙) กรณีช่วงระยะเวลาที่เกิดความเสียหายมีผู้รับผิดชอบและเกี่ยวข้องหลายคนซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งผู้รับผิดชอบหรือที่เกี่ยวข้องและหรือมีการโยกย้าย ให้ระบุรายละเอียดช่วงเวลาที่แต่ละคนต้องรับผิดชอบ และจำนวนความเสียหายซึ่งเกิดในช่วงระยะเวลาดังกล่าวพร้อมแผนภูมิประกอบ

๒๐) ข้อมูลรายละเอียดอื่น ๆ

.....

๒. ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบ

หัวข้อการสอบสวนโดยสังเขป

- ๑) กฎหมาย ระเบียบ มติคณะรัฐมนตรี ข้อบังคับและคำสั่งที่เกี่ยวข้อง
- ๒) สำเนารายงานความเห็นของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน หรือเหตุที่ทำให้ทราบว่ามี การไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบ (ถ้ามี)
- ๓) ความเห็นและหรือผลการดำเนินการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แห่งชาติ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และผลการดำเนินคดีอาญา (ถ้ามี)
- ๔) กรณีกำหนดราคากลางสูงกว่าราคาค่าก่อสร้าง
 - ก. รายละเอียดแสดงวิธีคำนวณราคาแฟคเตอร์เอฟ (ถ้ามี)
 - ข. แหล่งที่มาของราคาวัสดุที่ใช้กำหนดเป็นราคากลาง
 - ค. ราคาวัสดุแยกเป็นประเภท ชนิด พร้อมราคา
- ๕) กรณีไม่ปฏิบัติตามระเบียบพัสดุ
 - ก. ขั้นตอนดำเนินการก่อนมีการประกาศสอบราคา ประกวดราคาจัดซื้อจัดจ้าง โดยวิธีพิเศษ หรือก่อนมีการตกลงราคา แล้วแต่กรณี
 - ข. ประกาศสอบราคา ประกวดราคา ฯลฯ
 - ค. รายชื่อคณะกรรมการที่แต่งตั้งตามระเบียบทุกคน
 - ง. รายละเอียดการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดรวมทั้ง ผู้บังคับบัญชาาระบุชื่อและตำแหน่งว่าตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง และหรือทางปฏิบัติที่ถูกต้องควร เป็นอย่างไร เปรียบเทียบกับการกระทำที่เกิดขึ้นจริงพร้อมแผนภูมิประกอบเปรียบเทียบระหว่างทางปฏิบัติที่ ถูกต้องกับการกระทำที่เกิดขึ้นจริง
 - จ. รายงานผลการปฏิบัติงานและความเห็นของเจ้าหน้าที่และคณะกรรมการที่ เกี่ยวข้อง ทุกคณะ
 - ฉ. หากมีการยกเลิกการสอบราคา ประกวดราคาฯ ขอเหตุผลพร้อมหลักฐานที่ เกี่ยวข้อง
 - ช. ความเห็นของผู้สั่งซื้อ / สั่งจ้าง
- ๖) จำนวนเงินที่ถือว่าทำให้ทางราชการได้รับความเสียหาย
- ๗) บันทึกการให้ปากคำของผู้เกี่ยวข้อง และโดยเฉพาะผู้ที่จะต้องรับผิดชอบหรืออาจจะต้องรับผิดชอบ ทั้งนี้ ต้องให้บุคคลดังกล่าวได้มีโอกาสที่จะทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและเป็นธรรม และให้มีโอกาสโต้แย้ง และแสดงพยานหลักฐานของตนด้วย โดยต้องมีได้กระทำการใดอันเป็นการล่อลวง ชูเชิญ ให้สัญญา หรือ กระทำโดยมิชอบด้วยประการอื่น

๘) กรณีช่วงระยะเวลาที่เกิดความเสียหายมีผู้รับผิดชอบและเกี่ยวข้องหลายคนซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งผู้รับผิดชอบหรือที่เกี่ยวข้องและหรือมีการโยกย้าย ให้ระบุรายละเอียดช่วงเวลาที่แต่ละคนต้องรับผิดชอบและจำนวนความเสียหายซึ่งเกิดในช่วงระยะเวลาดังกล่าวพร้อมแผนภูมิประกอบ

๙) ข้อมูลรายละเอียดอื่นๆ

.....

๓. คนร้ายกระทำโจรกรรมหรือทรัพย์สินสูญหาย

หัวข้อการสอบสวนโดยสังเขป

- ๑) ข้อเท็จจริงทั่วไป และรายละเอียดของทรัพย์สินที่หาย
 - ก. วัน เวลาที่เกิดเหตุ
 - ข. เป็นทรัพย์สินชนิดใด ตั้งหรือเก็บรักษา ณ ที่ใด บริเวณที่ตั้งทรัพย์สินหรือสถานที่เก็บรักษาทรัพย์สินนั้น มีทรัพย์สินที่ไม่ได้ถูกลักไปอยู่ด้วยหรือไม่ ถ้ามี อะไรบ้าง (อธิบายโดยละเอียดหรือแยกเป็นรายการ)
 - ค. รายการและมูลค่าของทรัพย์สินที่หายทั้งก่อนและหลังคำนวณค่าเสื่อมราคา
- ๒) อาคารและสถานที่ที่เก็บทรัพย์สิน
 - ก. ลักษณะของอาคาร ทางเข้า ทางออก ร่องรอยที่คนร้ายเข้าและออก มีรั้วรอบขอบชิดหรือไม่อย่างไร แผนผังบริเวณอาคารหรือสถานที่เก็บรักษาทรัพย์สินที่สูญหาย
 - ข. พฤติการณ์ที่คนร้ายเข้าไปในอาคาร และทำการลักทรัพย์อย่างไร (ถ้าไม่มีหลักฐานแน่นอนก็ควรสันนิษฐาน)
 - ค. สถานที่เก็บทรัพย์สิน เป็นอะไร เช่น ตู้เหล็ก ตู้ไม้ ฯลฯ และมีลักษณะอย่างไร มีลิ้นชัก หรือมีของอื่นเก็บรวมอยู่ด้วยหรือไม่ ถ้ามี มีอะไรบ้าง ความมั่นคงแข็งแรงของที่เก็บทรัพย์สินนั้น เช่น เป็นตู้เหล็ก มีกุญแจ ฯลฯ และตั้งอยู่ในบริเวณส่วนใดของอาคาร
 - ง. มีของอื่นที่ไม่หายเก็บรวมอยู่ในที่เก็บทรัพย์สินนั้นหรือไม่
 - จ. กุญแจอาคาร กุญแจสถานที่เก็บทรัพย์สิน เก็บรักษาไว้ที่ใด ผู้ใดเป็นผู้รับผิดชอบหรือเก็บรักษา และสูญหายหรือเสียหายไปในขณะเกิดเหตุหรือไม่
- 3) ระเบียบ คำสั่ง และมาตรการในการป้องกันรักษาทรัพย์สิน
 - ก. ระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งที่เกี่ยวกับการป้องกันดูแลรักษาทรัพย์สินกำหนดไว้อย่างไร
 - ข. มีการจัดเวรยามหรือไม่ ถ้ามี จัดเวรยามไว้อย่างไร
 - ค. ใครมีหน้าที่อยู่เวรยามและตรวจเวรในระหว่างทรัพย์สินหาย หรือสันนิษฐานว่าเป็นผู้มีหน้าที่เวรยามในระหว่างทรัพย์สินหาย ให้ระบุชื่อตำแหน่ง และการปฏิบัติหน้าที่ของเวรยามเหล่านั้น
 - ง. เจ้าหน้าที่เวรยามและผู้ตรวจได้ปฏิบัติอย่างไร หรือละเลยต่อหน้าที่อย่างไร
 - จ. นอกจากเวรยามแล้ว ยังมีมาตรการอื่นที่ใช้สำหรับป้องกันอันตรายของทรัพย์สินด้วยหรือไม่
 - ฉ. บันทึกการตรวจเวรยามในช่วงเวลาที่เกิดเหตุ
- ๔) บันทึกการให้ปากคำของผู้เกี่ยวข้อง และโดยเฉพาะผู้ที่จะต้องรับผิดชอบหรืออาจจะต้องรับผิดชอบ ทั้งนี้ ต้องให้บุคคลดังกล่าวได้มีโอกาสที่จะทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและเป็นธรรม และให้มีโอกาส

โต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนด้วย โดยต้องมีได้กระทำการใดอันเป็นการล่อลวง ชูเชิญ ให้สัญญา หรือกระทำโดยมิชอบด้วยประการอื่น

๕) กรณีช่วงระยะเวลาที่เกิดความเสียหายมีผู้รับผิดชอบและเกี่ยวข้องหลายคนซึ่งมีการเปลี่ยนแปลง ตำแหน่งผู้รับผิดชอบหรือที่เกี่ยวข้องและหรือมีการโยกย้าย ให้บรรยายละเอียดช่วงเวลาที่แต่ละคนต้อง รับผิดชอบและจำนวนความเสียหายซึ่งเกิดในช่วงระยะเวลาดังกล่าวพร้อมแผนภูมิประกอบ

๖) ข้อมูลรายละเอียดอื่นๆ

๕. อาคารสถานที่ถูกเพลิงไหม้

หัวข้อการสอบสวนโดยสังเขป

- ๑) ข้อเท็จจริงทั่วไป
 - ก. วัน เวลาที่เกิดเพลิงไหม้
 - ข. ตัวอาคารที่เกิดเพลิงไหม้ และลักษณะของอาคาร เช่น คอนกรีตเสริมเหล็ก ฯลฯ
 - ค. มูลค่าและรายการทรัพย์สินที่ถูกเพลิงไหม้แยกจากตัวอาคารที่ต้องซ่อมแซม
- ๒) การตรวจสอบสาเหตุ
 - ก. วัตถุประสงค์และร่องรอยที่เหลือจากเพลิงไหม้เพื่อนำมาสันนิษฐานว่าเกิดจากสาเหตุใด (ถ้าเป็นเพลิงไหม้จากที่อื่นที่เห็นชัดเจนแล้วลูกถามมาอาจจะไม่ต้องสอบปัญหานี้ก็ได้)
 - ข. ประจักษ์พยานที่เห็นเหตุการณ์เพลิงไหม้ก่อนจะมีลักษณะรุนแรง (ถ้ามี) ที่จะชี้แจงว่าต้นเพลิงอยู่ตำแหน่งใด
- ๓) มาตรการในการป้องกันเพลิง
 - ก. มีการจัดเจ้าหน้าที่เวรรักษาการและดูแลสถานที่หรือไม่ อย่างไร
 - ข. ระเบียบหรือคำสั่งที่เกี่ยวกับการจัดเจ้าหน้าที่รักษาการดังกล่าวใครเป็นผู้วางระเบียบหรือออกคำสั่ง
 - ค. ได้มีการปฏิบัติหน้าที่เวรรักษาการอย่างไร หรือไม่ ในระหว่างเวลาเกิดเพลิงไหม้
- ๔) บุคคลที่เกี่ยวข้องที่เข้าทำงานหรือปฏิบัติหน้าที่เป็นประจำหรืออยู่อาศัยในอาคารหลังนั้นสอบพฤติการณ์รายละเอียดในการทำงานหรือปฏิบัติหน้าที่ หรืออยู่ในอาคารหลังนั้นครั้งสุดท้ายก่อนเพลิงไหม้
- ๕) การร้องทุกข์ และการสอบสวนของพนักงานสอบสวน และความเห็นของเจ้าหน้าที่กองพิสูจน์หลักฐาน หรือวิทยาการ ตลอดจนความเห็นของพนักงานอัยการ
- ๖) ข้อสันนิษฐานหรือข้อพิสูจน์สาเหตุที่เกิดเพลิงไหม้ อาจเป็นกรณีต่อไปนี้
 - ก. ไฟฟ้าช็อต มีผู้ใดกระทำโดยประมาทหรือไม่ อย่างไร
 - ข. เป็นการลอบวางเพลิงหรือไม่ รู้ตัวและจับตัวผู้ต้องหาได้แล้วหรือไม่
 - ค. สาเหตุเกิดจากความประมาทของบุคคลหรือไม่ เช่น ทิ้งก้นบุหรี่ในที่ติดไฟง่าย ติดหลอดไฟฟ้าไว้ในอับและมีวัตถุที่ติดไฟได้ง่าย
 - ง. เหตุุนอกเหนือการควบคุม เช่น พายุพัดแรง เสาไฟฟ้าโค่นลงมาทำให้สายไฟเกิดลัดวงจร และสายไฟอยู่ใกล้อาคาร ฯลฯ
- ๗) บันทึกการให้ปากคำของเกี่ยวข้อง และโดยเฉพาะผู้ที่จะต้องรับผิดชอบหรืออาจจะต้องรับผิดชอบ ทั้งนี้ต้องให้บุคคลดังกล่าวมีโอกาสที่จะทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและเป็นธรรม และให้มีโอกาสโต้แย้งและแสดง

พยานหลักฐานของตนด้วย โดยต้องมีได้กระทำการใดอันเป็นการล่อลวง ชู่เชิญ ให้สัญญา หรือกระทำโดยมิชอบด้วยประการอื่น

๘) ข้อมูลรายละเอียดอื่น ๆ

๕. อุบัติเหตุ

หัวข้อการสอบสวนโดยสังเขป

- ๑) ข้อเท็จจริงทั่วไป
 - ก. วัน เวลาที่เกิดเหตุ
 - ข. ชื่อ ยี่ห้อ และเลขทะเบียนรถ
 - ค. ชื่อผู้ขับ และฐานะตำแหน่ง
 - ง. ชื่อเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาหรือผู้ควบคุมดูแลรถตลอดจนอำนาจหน้าที่
 - จ. รายการและมูลค่าของทรัพย์สินที่สูญหาย (ก่อนและหลังหักค่าเสื่อมราคา)
 - ฉ. มีผู้บาดเจ็บหรือเสียชีวิตหรือไม่
- ๒) การตรวจสอบสาเหตุที่เกิดขึ้น
 - ก. ตรวจวัตถุพยาน เช่น ค้นชัก ค้นส่ง พวงมาลัย เครื่องยนต์ ฯลฯ
 - ข. ร่องรอยล้อและเบรก ขอบภาพถ่ายสี่ประกอบ (ถ้ามี)
 - ค. รถคู่กรณีมีหรือไม่ ถ้ามีจะต้องสอบถามข้อ (๑) - (๒) ก. - ข. ด้วย
 - ง. อัตราวิ่งของรถขณะเกิดเหตุ และก่อนหน้านั้นตลอดจนพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องอื่น
 - จ. สภาพของทางหรือพื้นถนน
 - ฉ. สาเหตุภายนอกที่เข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น คนวิ่งตัดหน้า สัตว์วิ่งตัดหน้า ฯลฯ
 - ช. ระยะห่างระหว่างรถคันหน้าและรถคันหลัง (ในกรณีเกิดเหตุชนท้าย)
 - ซ. พฤติการณ์อื่น ๆ
- ๓) สภาพของรถก่อนใช้
 - ก. ตรวจสอบสภาพก่อนใช้อย่างไรหรือไม่
 - ข. สภาพของรถเป็นอย่างไร เช่น เบรก พวงมาลัย ยาง และประวัติการบำรุงรักษาฯ
- ๔) สภาพความเสียหายของรถหลังเกิดเหตุ
 - ก. ตรวจสอบสภาพความเสียหายของรถเปรียบเทียบกับอัตราวิ่งของรถว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ เช่น ผู้ขับรถให้ถ้อยคำว่าขับรถด้วยความเร็ว ๖๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมง แต่สภาพของรถได้รับความเสียหายทั้งคัน หรือได้รับความเสียหายมากเกินกว่าที่ควรจะเป็น ฯลฯ ขอบภาพถ่ายประกอบ (ถ้ามี)
 - ข. กรณีมีรถคู่กรณี ต้องตรวจสอบสภาพความเสียหายของทั้งสองฝ่าย เช่น รถคันใดวิ่งด้านซ้าย รถคันใดวิ่งด้านขวา หรือวิ่งตามกันมาในทิศทางเดียวกัน ฯลฯ เกิดการเฉี่ยวชนกันอย่างไร

ความเสียหายที่เกิดขึ้นกับรถราชการและรถคู่อริสอดคล้องกับค่าให้การของฝ่ายใดมากกว่ากันและฝ่ายใด น่าจะเป็นฝ่ายก่อให้เกิดความเสียหายมากกว่ากัน หรือต่างฝ่ายต่างก่อให้เกิดความเสียหายไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน ฯลฯ

(๕) สภาพของพื้นถนนหรือทางเป็นอย่างไร เช่น สภาพความกว้างของถนนและไหล่ถนน และใช้วีรรถ ได้กี่ช่องทาง ขอภาพถ่ายสี่ประกอบ (ถ้ามี)

(๖) เมื่อเกิดอุบัติเหตุแล้วมีการแจ้งความต่อนักงานสอบสวนหรือไม่ ถ้าไม่มีการแจ้งความขอทราบ ว่าเพราะเหตุใด จึงไม่แจ้งความ

(๗) ถ้ามีผู้บาดเจ็บหรือเสียชีวิต มีการร้องทุกข์และการสอบสวนของพนักงานสอบสวนหรือไม่ พร้อม ความเห็นของพนักงานอัยการ (ถ้ามี)

(๘) ระเบียบข้อบังคับในการใช้รถมีอย่างไร

(๙) นำรถไปใช้ในราชการหรือไม่ ถ้าไปใช้ในราชการ ขอหลักฐานแสดงการขอใช้รถที่ได้รับอนุญาตจาก ผู้บังคับบัญชา

(๑๐) ผู้ขับขี่มีใบอนุญาตขับขี่หรือไม่ หรือได้ขับรถมาแล้วนานเท่าใด

(๑๑) สภาพแห่งจิตใจหรือสภาพแห่งร่างกายของผู้ขับเป็นอย่างไร เช่น ขับรถแล้วเป็นปกติ ขับรถ ในขณะมีเมามสุรา เคยเป็นโรคลมบ้าหมูหรือมีประวัติเป็นโรคหัวใจ หรือต้องขับรถติดต่อกันเป็นเวลานาน

(๑๒) รายงานผลการตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์ในร่างกายของผู้ขับขี่

(๑๓) บุคคลภายนอกซึ่งเป็นผู้เสียหายฟ้องเรียกค่าเสียหายจากทางราชการหรือไม่ ผลคดีเป็นอย่างไร

(๑๔) บันทึกการให้ปากคำของผู้เกี่ยวข้อง และโดยเฉพาะผู้ที่ต้องรับผิดชอบหรืออาจจะต้องรับผิดชอบ ทั้งนี้ ต้องให้บุคคลดังกล่าวได้มีโอกาสที่จะทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและเป็นธรรม และให้มีโอกาสโต้แย้งและ แสดงพยานหลักฐานของตนด้วย โดยต้องมีได้กระทำการใดอันเป็นการล่อลวง ชูเชิญ ให้สัญญา หรือกระทำ โดยมีชอบด้วยประการอื่น

(๑๕) ข้อมูลรายละเอียดอื่น ๆ

บันทึกการสอบสวน
คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด
ตามคำสั่ง..... (หน่วยงาน)ที่...../.....
ลงวันที่เดือน..... พ.ศ.

เรื่อง.....

สถานที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี เชื้อชาติ.....

สัญชาติ.....ศาสนา.....อาชีพ.....

อยู่บ้านเลขที่.....ตรอก/ซอย.....ถนน.....

แขวง.....เขต.....จังหวัด.....โทร.....

บัตรประจำตัว.....เลขประจำตัวประชาชน.....

ออกให้โดย.....เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.

หมดอายุวันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ข้าพเจ้าขอให้ถ้อยคำด้วยความสมัครใจและสัตย์จริงดังนี้

๑.....

.....

๒.....

.....

๓.....

.....

๔.....

.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า

ก. คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดได้แจ้งให้ทราบว่า ข้าพเจ้ามี
สิทธิชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานอย่างเพียงพอและเป็นธรรม รวมทั้งการให้ถ้อยคำตาม
บันทึกการสอบสวนฉบับนี้อาจใช้เป็นพยานหลักฐานในชั้นศาลได้

ข. คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดมิได้ทำหรือจัดให้ทำการใด ๆ
ซึ่งเป็นการล่อลวงหรือขู่เข็ญ หรือให้สัญญาเพื่อจูงใจให้ข้าพเจ้าให้ถ้อยคำอย่างใด ๆ

ค. ข้าพเจ้าได้อ่านบันทึกการสอบสวนฉบับนี้โดยตลอดแล้ว ขอรับรองว่าถูกต้องตรง
ตามที่ให้ถ้อยคำไว้จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

ลงชื่อ ผู้ให้ถ้อยคำ
(.....)

ลงชื่อ ประธานกรรมการ
(.....)

ลงชื่อ กรรมการ
(.....)

ลงชื่อ กรรมการ
(.....)

ลงชื่อ กรรมการ
(.....)

ลงชื่อ กรรมการ
(.....)

ลงชื่อ ผู้พิมพ์/ผู้บันทึก
(.....)

(สล.๒)

รายงานผลการสอบสวน

คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

ตามคำสั่ง..... (หน่วยงาน)ที่...../.....

ลงวันที่เดือน..... พ.ศ.

สถานที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

๑ ประเภทสำนวน.....

๒ เรื่อง.....

๓ ส่วนราชการ.....

๔ วันเวลาเกิดเหตุ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.เวลา.....น

๕ สถานที่เกิดเหตุ

๖ สารสำคัญในข้อเท็จจริงบางประการ

๑) ผู้กระทำความเสียหายและผู้เกี่ยวข้อง

๑.๑ นาย..... (ผู้ก่อเหตุ)

๑.๒ นาย..... (ผู้บังคับบัญชา/เกี่ยวข้อง)

๒) ความเสียหายบาท (ตายคน บาดเจ็บคน)

๓) ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน วันที่เดือน.....พ.ศ.

๔) ความเห็นพนักงานสอบสวน รับแจ้งไว้เป็นหลักฐานเพื่อดำเนินการต่อไปส่ง ปปช.....

๕) คำสั่งพนักงานอัยการ สั่งฟ้อง/งดการสอบสวน.....

๖) คำพิพากษา ให้กรม...../นาย....รับผิดชอบใช้เงินจำนวน.....บาท/ยกฟ้อง

๗) ข้อเท็จจริงได้ความว่า เมื่อวันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

.....

.....

.....

.....

๘) ตามผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดปรากฏข้อเท็จจริงสรุปได้ดังนี้

๑. ข้อเท็จจริง

๑.๑ ความเป็นมา/ผู้ตรวจสอบ/ร้องเรียน.....

.....

.....

๑.๒ จากการตรวจสอบพบข้อเท็จจริง (ขั้นตอนที่กระทำผิด) ว่า.....

.....
.....

๑.๓ ขั้นตอนการดำเนินการที่ถูกต้อง.....

.....
.....

๙ ๒. ผู้เกี่ยวข้องให้ถ้อยคำสรุปได้ดังนี้

๒.๑ นาย.....ตำแหน่ง.....(ผู้ก่อเหตุ)

ให้ถ้อยคำว่า
.....

๒.๒ นาย.....ตำแหน่ง.....(ผู้บังคับบัญชา/เกี่ยวข้อง)

ให้ถ้อยคำว่า
.....

๒.๓ นาย.....ตำแหน่ง..... (พยานผู้รู้เห็นเหตุการณ์)

ให้ถ้อยคำว่า.....
.....

๒.๔ นาย.....ตำแหน่ง.....(พยานแวดล้อมอื่น

ที่เห็นว่าสำคัญและมีผลต่อการพิจารณา) ให้ถ้อยคำว่า.....
.....

๑๐ ๓. พยานหลักฐานสำคัญ (ถ้ามี)

๓.๑ เอกสาร ได้แก่.....

๓.๒ หลักฐานอื่นๆ ได้แก่.....

๑๑ ๔. ข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อประกอบการพิจารณา

๔.๑ กฎหมาย/ระเบียบ/คำสั่ง ที่เกี่ยวข้อง

๔.๑.๑ พระราชบัญญัติ.....มาตรา.....บัญญัติว่า

“.....”

๔.๑.๒ ระเบียบ.....ข้อ.....กำหนดว่า

“.....”

๔.๑.๓ มติ ค.ร.ม. เมื่อวันที่.....แจ้งตามหนังสือ.....

๔.๑.๔ คำสั่งกระทรวง.....ที่...../.....ลงวันที่.....เดือน.....

.....พ.ศ.....กำหนดสาระสำคัญโดยสรุปว่า.....
.....

๔.๒ คำพิพากษาศาล.....คดีหมายเลขแดงที่...../.....ลงวันที่.....

เดือน.....พ.ศ.....วินิจฉัยโดยสรุปว่า.....

๔.๓ กรม.....มีหนังสือที่...../.....ลงวันที่.....เดือน
.....พ.ศ.....ชี้แจงข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า.....

.....

๔.๔ ผลการสอบสวนข้อเท็จจริงเบื้องต้น สรุปได้ว่า.....

๔.๕ ผลการสอบสวนทางวินัย สรุปได้ว่า.....

๔.๖ ความเห็นพนักงานสอบสวน/วิทยาการ/ผู้เชี่ยวชาญ.....สรุปได้ว่า

.....

๔.๗ นาย.....(ผู้ต้องรับผิด) มีหนังสืออุทธรณ์ลงวันที่.....
เดือน.....พ.ศ. สรุปได้ว่า.....

๑๒

๕. ความเห็นของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด
(เหตุผลประกอบการพิจารณา).....

.....

.....

(ความเห็น - มีผู้ต้องรับผิดหรือไม่ จำนวนเท่าใด).....

.....

.....

.....

ลงชื่อ ประธานกรรมการ
(.....)

ลงชื่อ กรรมการ
(.....)

ลงชื่อ กรรมการ
(.....)

ลงชื่อ กรรมการ
(.....)

ลงชื่อ กรรมการ
(.....)

.....

ความเห็นผู้สั่งแต่งตั้ง

-

-

ลงชื่อ ผู้แต่งตั้ง
(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

คำอธิบาย

๑ ระบุประเภทความเสียหาย เช่น ทุจริตทางการเงินหรือทรัพย์สิน ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบ
คนร้ายกระทำโจรกรรมหรือทรัพย์สินสูญหาย อาคารสถานที่ถูกเพลิงไหม้ อุบัติเหตุ หรือเหตุอื่น ๆ

๒ ตั้งชื่อเรื่องให้ตรงกับข้อเท็จจริง และระบุชื่อหน่วยงานที่ได้รับความเสียหายด้วย เช่น “เจ้าหน้าที่ของส่วน
ราชการไม่ปฏิบัติตามระเบียบ”

๓ ระบุชื่อหน่วยงานของรัฐระดับกรม หากมีการเปลี่ยนชื่อใหม่ ให้วงเล็บชื่อเดิมกำกับไว้ด้วย เช่น กรม
ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท เดิม) สำนักงานพัฒนาการกีฬา และ
นันทนาการ(กรมพลศึกษา เดิม) เทศบาลตำบลคลองหลวง (องค์การบริหารส่วนตำบลคลองหลวง เดิม)

๔ ระบุวันเดือนปีและเวลาที่เกิดเหตุให้ชัดเจน หากเป็นช่วงเวลาคาบเกี่ยวไม่แน่นอนให้ระบุช่วงเวลา
ใกล้เคียงที่สุดหรือตามที่หน่วยงานของรัฐวินิจฉัยไว้

- กรณีอุบัติเหตุ ให้ระบุวันด้วย เช่น วันจันทร์ อังคาร พุธฯ
- กรณีทุจริต ให้ระบุช่วงเวลาของการกระทำทุจริต ว่า ตั้งแต่เมื่อใดถึงเมื่อใด
- กรณีเป็นความเสียหายตามคำพิพากษา ให้ระบุวันที่หน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่จ่ายเงินตามคำพิพากษา

๕ ระบุชื่อสถานที่เกิดเหตุ หรือชื่อหน่วยงานย่อยที่ได้รับความเสียหาย พร้อมทั้งที่ตั้ง (ตำบล อำเภอ จังหวัด)

๖ ๑) ผู้กระทำความเสียหายและผู้เกี่ยวข้อง

- ระบุชื่อผู้ก่อเหตุแห่งความเสียหาย เช่น ผู้ทุจริต ผู้ขับรถ (ไม่ว่าจะต้องรับผิดชอบหรือไม่ก็ตาม)
ผู้ลักทรัพย์ ผู้วางเพลิง/ตันเพลิง ฯลฯ และชื่อผู้เกี่ยวข้องกับเหตุละเมิดโดยตรง

๒) ความเสียหาย

- ระบุตามจำนวนที่หน่วยงานของรัฐแจ้งมาในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบ
ทางละเมิด (ความเสียหายตามความเห็นของคณะกรรมการระบุไว้ในความเห็นท้ายรายงานผลการ
สอบสวน)

๓) ระบุวันเดือนปีที่แจ้งความ กรณีไม่ได้แจ้งให้ระบุว่าไม่มีการแจ้งความ (เฉพาะเรื่องที่ต้องแจ้งความ)

๔) สรุปความเห็นของตำรวจ เช่น รับแจ้งความเป็นหลักฐาน/ดำเนินการต่อไป/ส่ง ปปช./นาย ก. กระทำ
โดยประมาทผิด พรบ.จราจรทางบกฯ /งดการสอบสวนเนื่องจากพยานหลักฐานไม่พอพ้อง-ไม่รู้ตัวผู้กระทำ
ความผิด ฯลฯ

๕) คำสั่งพนักงานอัยการ เช่น สั่งฟ้อง นาย ก. ข้อหา/งดการสอบสวน ฯลฯ

๖) คำพิพากษา ให้ระบุผลคำพิพากษาถึงที่สุด ว่า ยกฟ้อง/ให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ต้องรับผิด
หรือไม่ จำนวนเท่าใด

โดยตามหัวข้อ ๓) – ๖) หากกรณีใดไม่มีข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องก็ไม่ต้องจำเป็นต้องระบุ หรือหากจะ
พิมพ์หัวข้อไว้แล้วระบุว่า “ไม่มี” หรือ “ ” ก็ได้

๗ ให้สรุปข้อเท็จจริงซึ่งเป็นสาระสำคัญของสำนวนนี้ เช่น

- “ข้อเท็จจริงได้ความว่า ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๓๙-๒๕๔๐ นายสอน ระเบียบดี ข้าราชการ ตำแหน่งหัวหน้าศูนย์ได้ออกหลักฐานใบเสร็จรับเงินค่าลงทะเบียนของ.....ประจำภาคที่ ๑ ปีงบประมาณ ๒๕๓๙ จำนวน ๓ เล่ม คิดเป็นเงิน ๕๑,๐๖๐ บาท และภาคที่ ๒ ปีงบประมาณ ๒๕๔๐ จำนวน ๓ เล่ม คิดเป็นเงิน ๔๕,๓๗๕ บาท แล้วไม่นำเงินส่งให้ศูนย์.....เป็นเหตุให้ทางราชการ ได้รับความเสียหายคิดเป็นเงินรวมทั้งสิ้น ๙๖,๔๓๕ บาท”

๘ ๑.๑ สรุปข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นทั้งหมดตามลำดับการสอบสวนเริ่มตั้งแต่ ผู้พบเหตุ เช่น ใครร้องเรียนเรื่องอะไรอย่างไร/ สดง.ตรวจสอบพบอะไรที่ไหนอย่างไร/หน่วยตรวจสอบภายในของกรมนั้นตรวจสอบพบอะไรอย่างไร

๑.๒ กก.ละเมิดตรวจสอบข้อกล่าวหาตามข้อ ๑.๑ แล้ว พบว่า ข้อเท็จจริงเป็นไปตามที่กล่าวหาหรือไม่ เหมือนกัน หรือต่างกันอย่างไร หน่วยงานของรัฐได้รับความเสียหายหรือไม่ จำนวนเท่าใด

๑.๓ หากผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงตามข้อ ๑.๒ พบว่า มีผู้กระทำผิดจริง ให้อธิบายขั้นตอนการดำเนินการที่ถูกต้อง/หรือระเบียบของทางราชการในเรื่องนั้น ๆ ว่า ผู้เกี่ยวข้องต้องดำเนินการเช่นไรจึงจะไม่เกิดความเสียหาย (อ้างอิงระเบียบ/คำสั่ง ประกอบได้แต่ไม่ต้องละเอียดหรือยกทั้งข้อทั้งมาตราเพราะจะไประบุไว้ในข้อมูลเพิ่มเติม ๔.๑) โดยในหัวข้อนี้ให้คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบตามประมวลข้อมูลจากบันทึกการสอบสวน(สล.๑) ข้อมูลและเอกสารหลักฐานทั้งหมดตามแนวทางที่กำหนดไว้ตาม ส. ๑-๕ และเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมอื่น ๆ

๙ สรุปถ้อยคำของผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดที่เป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาให้บุคคลใดต้องรับผิดหรือไม่ต้องรับผิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องมีถ้อยคำของผู้ต้องรับผิดครบทุกคน ยกเว้นกรณี กก.ละเมิด เชิญแล้วไม่มาหรือติดต่อไม่ได้หรือมีข้อขัดข้อง แต่ต้องระบุไว้ เช่น กก.ละเมิด ได้มีหนังสือลงวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๐ เชิญ นาย ก. ผู้บังคับบัญชา ซึ่งปัจจุบันเกษียณอายุไปแล้วมาให้ถ้อยคำ แต่นาย ก. ไม่มาตามนัดโดยไม่แจ้งเหตุขัดข้อง ตามเอกสารไต่สวนฯ ดอรับ เลขที่) ทั้งนี้ เนื่องจากศาลปกครองถือเป็นสาระสำคัญหากไม่ให้ออกาสผู้ต้องรับผิดชี้แจงแสดงพยานหลักฐานอย่างเพียงพอและเป็นธรรมโดยไม่มีเหตุอันจะอ้างได้ เป็นเหตุที่จะยกเลิกถอนคำสั่งที่เรียกให้บุคคลนั้นรับผิด

๑๐ ระบุพยานหลักฐานสำคัญ เช่น เอกสารหรือวัตถุ ที่เป็นหลักฐานสำคัญต่อการพิจารณาหรือวินิจฉัย เช่น สำเนาเช็ค.....(มีความผิดปกติอย่างไร) หนังสืออนุมัติ/อนุญาต.....บุคคลใดลงลายมือชื่อ มีจุดผิดสังเกตหรือแสดงความบกพร่องอย่างไรภาพถ่ายสถานที่เกิดเหตุ.....แสดงให้เห็นว่าฝ่ายใดถูกหรือผิดอย่างไร ฯลฯ

๑๑ ระบุข้อมูลเพิ่มเติมซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาของหน่วยงานของรัฐผู้แต่งตั้ง

๑๒ ระบุรายละเอียดโดยชัดเจนว่า กก.ละเมิด มีเหตุผลประกอบการพิจารณาอย่างไร จึงได้ชี้ว่าเกิดความเสียหายและมีเจ้าหน้าที่ที่ต้องรับผิดหรือไม่ต้องรับผิด

ระบุความเห็นของ กก.ละเมิด ว่า ทางราชการเสียหายหรือไม่ จำนวนเท่าใด มีผู้ต้องรับผิดหรือไม่ จำนวนเท่าใด ฐานความผิดใด

เช่น

กรณีไม่ต้องรับผิด ข้อเท็จจริงตามสำนวนการสอบสวนปรากฏว่า เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๘ เวลาประมาณ ๑๗.๓๐ น. นายxxxx ตำแหน่งพนักงานขับรถยนต์ได้ขับรถยนต์บรรทุก หมายเลขทะเบียนxxxx กรุงเทพมหานคร ของกรมxxxx กลับจากการปฏิบัติราชการที่จังหวัดระยอง นายxxxx ได้รับขับรถด้วยความเร็วประมาณ ๖๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมง ได้บรรทุกของหนักเต็มรถและได้เปลี่ยนช่องทางวิ่งตามหลังรถโดยสารประจำทางขณะลงเนินเขา นายxxxx ควรจะต้องใช้ความระมัดระวังมากกว่าปกติ โดยเว้นระยะห่างจากรถคันหน้าพอสมควรและชะลอรถพร้อมที่จะหยุดได้เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน การที่นายxxxx ไม่สามารถหยุดรถได้ทันทำให้ชนท้ายรถโดยสารประจำทางอย่างแรงจนชนรถที่จอดอยู่ข้างหน้าต่อ ๆ กันไปอีก ๔ คัน และรถคันที่นายxxxx ขับได้เสียการควบคุมเนื่องจากเพลาคหักพุ่งไปชนรถในช่องทางวิ่งด้านซ้ายอีกด้วย รวมทั้งสิ้น ๖ คัน เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่รถของราชการและของบุคคลภายนอกรวม ๗ คัน ประกอบกับตามบันทึกรายงานประจำวันของสถานีตำรวจทางหลวง นายxxxx ได้ให้การรับสารภาพว่าขับโดยประมาทเป็นเหตุให้ทรัพย์สินผู้อื่นเสียหายและมีผู้ได้รับอันตรายแก่กายและจิตใจ กับได้ให้พนักงานสอบสวนเปรียบเทียบปรับด้วยแล้ว การกระทำของนายxxxx จึงเป็นการกระทำโดยประมาทปราศจากความระมัดระวัง ซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ และนายxxxx อาจใช้ความระมัดระวังเช่นว่านั้นได้แต่หากได้เพียงพอ ไม่แต่มีได้มีลักษณะของการกระทำโดยขาดความระมัดระวังที่เบี่ยงเบนไปจากเกณฑ์มาตรฐานอย่างมาก เช่น คาดเห็นได้ว่า ความเสียหายอาจเกิดขึ้นได้หรือหากความระมัดระวังสักเล็กน้อยยังคงได้คาดเห็นว่าอาจเกิดความเสียหายขึ้นเช่นนั้นอันจะถือเป็นการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง กรณีตามข้อเท็จจริงดังกล่าวเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งมีได้กระทำด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๕ มาตรา ๘ วรรคแรก และมาตรา ๑๐ วรรคแรก แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ นายxxxx จึงไม่ต้องรับผิดในความเสียหายของรถยนต์ราชการหมายเลขทะเบียนxxxx กรุงเทพมหานคร และความเสียหายที่เกิดขึ้นกับรถยนต์ของบุคคลภายนอกจากเหตุละเมิดดังกล่าว

กรณีให้รับผิด ข้อเท็จจริงตามสำนวนการสอบสวนปรากฏว่า เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๘ เวลาประมาณ ๑๗.๓๐ น. นายxxxx ตำแหน่งพนักงานขับรถยนต์ได้ขับรถยนต์บรรทุก หมายเลขทะเบียนxxxx กรุงเทพมหานคร ของกรมxxxx กลับจากการปฏิบัติราชการที่จังหวัดระยอง เมื่อเดินทางถึงทางหลวงพิเศษหมายเลข ๗ ถนนกรุงเทพ - พัทยา ระหว่างกิโลเมตร ที่ ๒๓ - ๒๔ ช่วงลงเนินเขา รถยนต์โดยสารประจำทางหมายเลขทะเบียนxxxx กรุงเทพมหานคร ซึ่งวิ่งอยู่ด้านหน้าทางซ้ายของรถยนต์ราชการได้เปลี่ยนช่องทางมาทางขวาและหยุดรถยนต์อย่างกะทันหัน นายxxxx อ้างว่าได้พยายามเบรกหยุดรถ แต่เบรกแข็งไม่สามารถหยุดรถยนต์ได้ทัน รถยนต์ของทางราชการจึงเฉี่ยวชนท้ายรถยนต์โดยสารประจำทาง

คันดังกล่าวทำให้รถยนต์โดยสารประจำทางพุ่งไปเฉี่ยวชนท้ายรถยนต์ต่อกันไป ในขณะเดียวกันรถยนต์ของทางราชการได้เสียหลักไปเฉี่ยวชนท้ายรถตู้ทำให้รถยนต์ตู้พุ่งไปชนรถยนต์กระบะอีกทอดหนึ่งเป็นเหตุให้บุคคลภายนอกผู้ที่โดยสารมากับรถยนต์หมายเลขทะเบียนxxxx กรุงเทพมหานคร ได้รับบาดเจ็บจำนวน ๓ คน รถยนต์ของทางราชการได้รับความเสียหายคิดเป็นเงิน ๓๒๗,๗๔๑ บาท และรถยนต์ของบุคคลภายนอกได้รับความเสียหาย รวม ๖ คัน เมื่อพิจารณาถึงสภาพความเสียหายทั้งของรถยนต์ราชการและบุคคลภายนอก ซึ่งได้รับความเสียหาย คิดเป็นเงินค่าซ่อมแซมจำนวนค่อนข้างสูงประกอบกับตามรายละเอียดการซ่อมแซมรถยนต์ของทางราชการหลังเกิดเหตุไม่ปรากฏว่ามีรายการซ่อมแซมระบบเบรกแต่อย่างใด จึงเชื่อได้ว่านายxxxx ขับรถยนต์มาด้วยความเร็วสูง ซึ่งนายxxxx ในฐานะมีอาชีพเป็นพนักงานขับรถยนต์ควรใช้ความระมัดระวังโดยเว้นระยะห่างจากรถยนต์คันหน้าพอสมควร และพร้อมที่จะหยุดรถยนต์ได้แต่หาได้ใช้ความระมัดระวังอย่างเพียงพอไม่ จึงไม่สามารถหยุดรถได้ทันเมื่อจำเป็นต้องหยุดรถ พฤติการณ์ถือได้ว่าเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง นายxxxx จึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้แก่ทางราชการ เมื่อคำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมแห่งกรณีและผู้ขับรถยนต์โดยสารประจำทาง ก็มี ส่วนประมาทด้วยเช่นกัน จึงให้นายxxxx รับผิดชอบใช้ในอัตราร้อยละ ๕๐ ของค่าเสียหายจำนวน ๓๒๗,๗๔๑ บาท คิดเป็นเงิน ๑๖๓,๘๗๐.๕๐ บาท และหากกรมxxxx ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้บุคคลภายนอก ก็ให้นายxxxx รับผิดชอบใช้ในอัตราเดียวกัน ตามนัยมาตรา ๑๐ ประกอบมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

อนึ่ง คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดอาจปรับปรุงหัวข้อการนำเสนอและรายละเอียดประกอบการพิจารณาตามนัยข้อเท็จจริงที่ปรากฏในแต่ละสำนวนการสอบสวนได้ตามความเหมาะสม

ด่วนที่สุด

ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๖๖

กระทรวงการคลัง

ถนนพระราม ๖ กทม. ๑๐๔๐๐

๒๕ กันยายน ๒๕๕๐

เรื่อง แนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

เรียน ปลัดกระทรวง ผู้ว่าราชการจังหวัด อธิบดี ผู้อำนวยการ เลขานุการ ผู้บัญชาการ อธิการบดี และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

อ้างถึง ๑. พระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

๒. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๖/ว.๑๒๑ ลงวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๔๕

สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวทางในการกำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบทางละเมิด

ตามที่พระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๘ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่หน่วยงานของรัฐในกรณีเจ้าหน้าที่ได้กระทำไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง โดยสิทธิเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีดังกล่าวจะมีได้เพียงใด ให้คำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรม หรือความผิดหรือความบกพร่อง หรือระบบดำเนินงานของหน่วยของรัฐในแต่ละกรณีเป็นเกณฑ์ และกระทรวงการคลังได้กำหนดหลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของเจ้าหน้าที่ไว้ตามหนังสือที่อ้างถึง ๒ นั้น

กระทรวงการคลังขอเรียนว่า เนื่องจากพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๘ ข้างต้น มิให้นำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับกับกรณีที่เกิดการละเมิดจากเจ้าหน้าที่หลายคนและเจ้าหน้าที่แต่ละคนต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะส่วนของตนเท่านั้น แต่ปรากฏว่าหลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๖/ว.๑๒๑ ลงวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๔๕ ที่ส่วนราชการต่าง ๆ ถือปฏิบัติอยู่ ยังมิได้มีการกำหนดแนวทางแบ่งสัดส่วนความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแต่ละรายไว้ ทำให้การกำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานยังคงเกิดความเหลื่อมล้ำไม่เป็นธรรม และเกิดความไม่เสมอภาคแก่เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของแต่ละหน่วยงานของรัฐ จึงเห็นสมควรยกเลิกหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๖/ว.๑๒๑ ลงวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๔๕ และเพื่อให้หน่วยงานของรัฐมีบรรทัดฐานในการกำหนดความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดให้เป็นไปใน

แนวทางเดียวกันและเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเสมอภาคกับเจ้าหน้าที่ของทุกหน่วยงาน จึงเห็นควร กำหนดแนวทางในการเรียกค่าสินไหมทดแทนของเจ้าหน้าที่ที่ได้กระทำให้เกิดความเสียหายที่เกิดขึ้นอยู่เป็นประจำ โดยได้แบ่งตามลักษณะของความเสียหายและกำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนตามกลุ่มหรือแต่ละรายเพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้ประกอบเป็นแนวทางในการพิจารณาสำนวนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ต่อไป (สิ่งที่ส่งมาด้วย)

อนึ่ง ในการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ หน่วยงานของรัฐอาจพิจารณาโดยคำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำ และความเป็นธรรมในแต่ละกรณีเป็นเกณฑ์โดยมิต้องใช้สิทธิเรียกให้ใช้เต็มจำนวนความเสียหาย ตามมาตรา ๘ วรรค ๒ และถ้าการละเมิดเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวมให้หักส่วนแห่งความรับผิดดังกล่าวออกด้วยตามมาตรา ๘ วรรค ๓ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้วจึงนำความเสียหายที่ลดส่วนและ/หรือหักส่วนแล้วมาพิจารณาความรับผิดให้เหมาะสมตามพฤติการณ์ของเจ้าหน้าที่แต่ละราย โดยใช้แนวทางการกำหนดสัดส่วนดังกล่าวประกอบการพิจารณา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องใช้แนวทางดังกล่าวประกอบการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

อุทิศ ธรรมวาทีน

(นายอุทิศ ธรรมวาทีน)

รองปลัดกระทรวงการคลัง

หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

กรมบัญชีกลาง

สำนักความรับผิดทางแพ่ง

กลุ่มพัฒนาและบริหารงานละเมิดทางแพ่ง

โทร. ๐ ๒๒๗๑ ๑๙๙๙

แนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบและเม็ดเงินของเจ้าหน้าที่

กรณีไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบ

กรณี	ลักษณะความเสียหาย	สัดส่วนความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ (ร้อยละ)						หมายเหตุ
		คณะกรรมการ		ผู้เกี่ยวข้อง (ตรวจสอบ/เสนอ ความเห็น)		ผู้บังคับบัญชา (ผบ.)		
		ชื่อ	สัดส่วน	ตำแหน่ง	สัดส่วน	ชั้นต้น- กลาง/ ผู้ผ่านงาน	ชั้นสูง/ ผู้อนุมัติ	
๑	การจัดจ้าง/จัดซื้อ ราคาแพง							
	๑.๑ วิธีการจัดซื้อ/จัดจ้าง ไม่ถูกต้อง	กก.พิจารณาผล	๖๐	ฝ่ายพัสดุ	๒๐	๑๐	๑๐	กรณีผ่าน จนท.ฝ่ายพัสดุ
		กก.พิจารณาผล	๖๐	-		๒๐	๒๐	กรณีไม่ผ่าน จนท.ฝ่ายพัสดุ
		กก.พิจารณาผล	๖๐	-			๔๐	กรณีไม่ผ่าน จนท. ฝ่ายพัสดุ/ผบ. ชั้นต้น- กลาง
	๑.๒ กำหนดราคากลางสูงกว่าความเป็นจริง							
	(๑) ใช้ค่า Factor F /ราคารั่วสุด ไม่ถูกต้อง	กก.กำหนดราคากลาง	๗๐	ฝ่ายพัสดุ	๑๕	๑๐	๕	กรณีผ่าน จนท.ฝ่ายพัสดุ
		กก.กำหนดราคากลาง	๗๐	-		๒๐	๑๐	กรณีไม่ผ่าน จนท.ฝ่ายพัสดุ
		กก.กำหนดราคากลาง	๗๐	-		-	๓๐	กรณีไม่ผ่าน จนท.ฝ่ายพัสดุ/ผบ.ชั้นต้น-กลาง
	(๒) จำนวนปริมาณงานผิดพลาด	กก.กำหนดราคากลาง	๑๐๐	-		-	-	
	๑.๓ ไม่คัดเลือกผู้เสนอราคาต่ำสุดที่มีคุณสมบัติถูกต้องตามเงื่อนไขที่กำหนด							
	(๑) วิธีสอบราคา	กก.เปิดซอง	๖๐	ฝ่ายพัสดุ	๑๕	๑๕	๑๐	กรณีตาม (๑) และ (๒) จนท.ฝ่ายพัสดุ/ ผู้ผ่านงานที่ทรงแล้ว แต่ผู้บังคับบัญชา ใช้อำนาจสั่งอนุมัติ ให้ผู้อนุมัติรับผิดชอบร้อยละ๔๐ (จนท.ฝ่ายพัสดุ/ผู้ผ่านงาน ไม่ต้องรับผิดชอบ)
	(๒) วิธีประกวดราคา	กก.พิจารณาผล	๖๐	ฝ่ายพัสดุ	๑๕	๑๕	๑๐	

กรณีไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบ (ต่อ)

กรณี	ลักษณะความเสียหาย	สัดส่วนความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ (ร้อยละ)						หมายเหตุ
		คณะกรรมการ		ผู้เกี่ยวข้อง (ตรวจสอบ/เสนอความเห็น)		ผู้บังคับบัญชา (ผบ.)		
		ชื่อ	สัดส่วน	ตำแหน่ง	สัดส่วน	ตำแหน่ง/ผู้ผ่านงาน	ชั้นต้น- ชั้นสูง/ ผู้อนุมัติ	
๒	การตรวจการจ้าง/ตรวจนับ ไม่ถูกต้อง							
	๒.๑ การก่อสร้างไม่เป็นไปตามแบบรูป รายการ	กค.ตรวจการจ้าง	๓๐	ผู้ควบคุมงาน	๕๐	๑๐	๑๐	กรณีข้อเท็จจริงปรากฏเป็นที่ประจักษ์ชัดเจน ว่าผู้บังคับบัญชามีเหตุที่น่าเชื่อว่าควรจะได้รู้ถึง การตรวจรับงานไม่เป็นไปตามรูปแบบ รายการ
		กค.ตรวจการจ้าง	๕๐	ผู้ควบคุมงาน	๖๐	-	-	กรณีผู้บังคับบัญชาไม่น่าจะรู้ว่าการตรวจรับ งานไม่เป็นไปตามรูปแบบรายการไม่ต้อง รับผิดชอบ
	๒.๒ สิ่งของไม่ตรงตามสัญญา	กค.ตรวจรับ	๖๐	ฝ่ายพัสดุ	๒๐	๑๐	๑๐	กรณีข้อเท็จจริงปรากฏเป็นที่ประจักษ์ชัดเจน ว่า จนท.ฝ่ายพัสดุ/ผู้บังคับบัญชามีเหตุ เชื่อว่าควรได้รู้ถึงการส่งของไม่ตรงตาม สัญญา
		กค.ตรวจรับ	๑๐๐	-	-	-	-	กรณี จนท.ฝ่ายพัสดุ/ผู้บังคับบัญชา ไม่น่าจะ รู้ว่าการส่งของไม่ตรงตามสัญญา ไม่ต้องรับ ผิด

กรณีไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบ(ต่อ)

กรณี	ลักษณะความเสียหาย	สัดส่วนความรับผิดชอบเจ้าหน้าที่ (ร้อยละ)						หมายเหตุ
		คณะกรรมการ		ผู้เกี่ยวข้อง (ตรวจสอบ/เสนอความเห็น)		ผู้บังคับบัญชา (ผบ.)		
		ชื่อ	สัดส่วน	ตำแหน่ง	สัดส่วน	ชั้นต้น- กลาง/ ผู้ผ่านงาน	ชั้นสูง/ ผู้อนุมัติ	
๓	ไม่เรียกค่าปรับกรณีส่งมอบงาน/ของล่าช้า	กก.ตรวจการ จ้าง/รับ	๗๐	ฝ่ายพัสดุ	๑๐	๑๐	๑๐	กรณีข้อเท็จจริงปรากฏเป็นที่ประจักษ์ชัดแจ้ง ว่า จนท.ฝ่ายพัสดุ/ผู้บังคับบัญชา มีเหตุ น่าเชื่อว่าควรจะได้รู้ถึงการส่งมอบงาน/ของ ล่าช้า
		กก.ตรวจการ จ้าง/รับ	๑๐๐	-	-	-	-	กรณี จนท.ฝ่ายพัสดุ/ผู้บังคับบัญชา ไม่อาจ ทราบข้อเท็จจริงได้ว่ามีการส่งมอบงาน/ของ ล่าช้า ไม่ต้องรับผิดชอบ เช่น กก.ตรวจการจ้าง/ รับ ปกติไม่แจ้งให้ทราบลงนามตรวจรับ- ย้อนหลัง เป็นต้น
๔.	การใช้เงินผิดระเบียบ							
	๔.๑ ไม่นำเงินรายได้เข้าบัญชีที่เกี่ยวข้อง แต่นำไปใช้โดยผิดระเบียบ			ฝ่ายการเงิน	๒๐	๓๐	๕๐	กรณีเป็นเรื่องที่ผู้เสนอและผู้บังคับบัญชา ปฏิบัติผิดหลักการทางการเงินการคลัง
				-	-	-	๑๐๐	กรณีผู้อนุมัติใช้อำนาจสั่งการและเป็นผู้อนุมัติ ให้รับผิดชอบเพิ่มเติมจำนวนร้อยละ ๑๐๐ (จนท. ฝ่ายการเงิน/ผู้ผ่านงานไม่ต้องรับผิดชอบ)

กรณีไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบ

กรณี	ลักษณะความเสียหาย	สัดส่วนความรับผิดชอบเจ้าหน้าที่ (ร้อยละ)						หมายเหตุ
		คณะกรรมการ		ผู้เกี่ยวข้อง (ตรวจสอบ/เสนอความเห็น)		ผู้บังคับบัญชา (ยบ.)		
		ชื่อ	สัดส่วน	ตำแหน่ง	สัดส่วน	ชั้นต้น- กลาง/ ผู้ผ่านงาน	ชั้นสูง/ ผู้อนุมัติ	
๔.๒	จ่ายเงินเกินสิทธิ/ไม่มีสิทธิ/ผิดระเบียบ			ฝ่ายการเงิน	๖๐	๒๐	๒๐	กรณีมีเงินงบประมาณ/เงินราชการสำหรับใช้ จ่ายแล้ว แต่จ่ายผิดระเบียบหรือจ่ายเกินกว่า สิทธิที่ควรได้รับ

คำอธิบายเพิ่มเติม

- กรณีเจ้าหน้าที่อยู่ในกลุ่มที่ต้องรับผิดชอบมากกว่า ๑ คน เช่น คณะกรรมการกำหนดราคากลางมีจำนวน ๓ คน หรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายพัสดุที่เกี่ยวข้องมีจำนวน ๒ คน ให้แต่ละคนรับผิดชอบส่วนเท่า ๆ กัน
- ฝ่ายพัสดุ/ฝ่ายการเงิน หมายถึง เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในฝ่ายพัสดุ/ฝ่ายการเงินหรือทีมซื้อหรือเรียกอย่างอื่นแต่มีลักษณะการปฏิบัติหน้าที่ราชการและความรับผิดชอบเช่นเดียวกัน แนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบจะเมื่อดูจากหน้าที่นั้น เป็นเพียงแนวทางการพิจารณาในเบื้องต้นเท่านั้น หากมีกรณีนอกเหนือจากแนวทางการดังกล่าว ให้ดำเนินการ ดังนี้
- กรณีที่มีความเสียหายตนเองเดียวกับลักษณะความเสียหายข้างต้นก็ให้นำสัดส่วนดังกล่าวมาเทียบเคียงและปรับใช้ตามความเหมาะสม
 - กรณีมีข้อเท็จจริง/กลุ่มเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้บังคับบัญชาแตกต่างกันไปจากแนวทางการข้างต้น ให้ปรับเปลี่ยนสัดส่วนใหม่ได้ตามความเหมาะสม
 - กรณีมีลักษณะความเสียหายนอกเหนือจากแนวทางการข้างต้น ให้กำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่แต่ละกรณีได้ตามความเหมาะสม

แนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่

กรณีทุจริตทางการเงินหรือทรัพย์สิน

กรณี	ลักษณะความเสียหาย	ผู้ทุจริต	สัดส่วนความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ (ร้อยละ)				หมายเหตุ
			คณะกรรมการ	ผู้เกี่ยวข้อง (ตรวจสอบ/เสนอความเห็น)	ผู้บังคับบัญชา (ผบ.)		
			ชื่อ	ตำแหน่ง	สัดส่วน	ชั้นต้น- กลาง/ ผู้ผ่านงาน	ชั้นสูง/ ผู้อนุมัติ
๑.	รับเงินแล้วนำไปใช้ส่วนตัว ๑.๑ รับเงินแล้วไม่ออกใบเสร็จรับเงิน/แก้ไขหรือปลอมใบเสร็จรับเงิน ๑.๒ ออกใบเสร็จรับเงินแล้วไม่นำเงินส่ง	๑๐๐	กก.เก็บรักษาเงิน	ฝ่ายการเงิน	๖๐	๒๐	๒๐
		๑๐๐	กก.เก็บรักษาเงิน	ฝ่ายการเงิน	๒๐	๑๐	๑๐
		๑๐๐		ฝ่ายการเงิน	๖๐	๒๐	๒๐
๒.	เบิกจ่ายเงินโดยทุจริต ๒.๑ ไม่มีหลักฐานการจ่าย ๒.๒ ทำหลักฐานการจ่ายเท็จ ๒.๓ แก้ไขเอกสารการเบิกจ่าย	๑๐๐		ฝ่ายการเงิน	๖๐	๒๐	๒๐
		๑๐๐		ฝ่ายการเงิน	๖๐	๒๐	๒๐
		๑๐๐		ฝ่ายการเงิน	๖๐	๔๐	-
		๑๐๐		ฝ่ายการเงิน	๖๐	๔๐	-

กรณีทุจริตทางการเงินหรือทรัพย์สิน (ต่อ)

กรณี	ลักษณะความเสียหาย	สัดส่วนความรับผิดชอบเจ้าหน้าที่ (ร้อยละ)					หมายเหตุ
		ผู้ทุจริต	คณะกรรมการ	ผู้เกี่ยวข้อง (ตรวจสอบ/เสนอความเห็น)	ผู้บังคับบัญชา (ผบ.)		
		ชื่อ	สัดส่วน	ตำแหน่ง	สัดส่วน- กลาง/ ผู้ปฏิบัติงาน	ชั้นสูง/ ผู้นุมัติ	
							อย่างต่อเนื่อง ให้ผู้นุมัติรับผิดชอบด้วย โดยปรับ สัดส่วนเท่ากับ ๒.๑
	๒.๔ แก้ไขหรือเติมจำนวนเงินใน เช็ค/ใบถอนเงินให้สูงขึ้น			ผู้ลงนามในเช็ค/ ใบถอนเงิน	๑๐๐	-	กรณีผู้ลงนามในเช็ค/ใบถอนเงิน ไม่ปฏิบัติ ตามระเบียบ เช่น ลงนามไว้ล่วงหน้าโดยยัง ไม่ได้กรอกจำนวนเงิน เขียนจำนวนเงิน โดยเว้นช่องว่างข้างหน้าไว้ให้เติมได้, ไม่ขีดคร่อมเช็คสั่งจ่ายให้เจ้าหน้าที่โดยตรง เป็นต้น ให้ผู้ลงนามในเช็ค/ใบถอนเงินรับผิดชอบ คนละส่วนเท่า ๆ กัน

คำอธิบายเพิ่มเติม

- กรณีเจ้าหน้าที่อยู่ในกลุ่มที่ต้องรับผิดชอบมากกว่า ๑ คน เช่น คณะกรรมการกำหนดราคากลางมีจำนวน ๓ คน หรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายผลิตที่เกี่ยวข้องมีจำนวน ๒ คน ให้แต่ละคนรับผิดชอบส่วนเท่า ๆ กัน
- ฝ่ายการเงิน หมายถึง เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในฝ่ายการเงินหรือที่มีชื่อเรียกอย่างอื่นแต่มีลักษณะการปฏิบัติงานที่ราชการและความรับผิดชอบเช่นเดียวกัน
- แนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบเจ้าหน้าที่ เป็นเพียงแนวทางประกอบการพิจารณาในเบื้องต้นเท่านั้น หากมีกรณีนอกเหนือจากแนวทางการดังกล่าว ให้ดำเนินการ ดังนี้
 - กรณีที่มีความเสียหายทำนองเดียวกับลักษณะความเสียหายข้างต้นก็ให้นำสัดส่วนดังกล่าวมาเทียบเคียงและปรับใช้ตามความเหมาะสม
 - กรณีมีข้อเท็จจริง/กลุ่มเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้บังคับบัญชาแตกต่างไปจากแนวทางการข้างต้น ให้ปรับเปลี่ยนสัดส่วนใหม่ได้ตามความเหมาะสม
 - กรณีมีลักษณะความเสียหายนอกเหนือจากแนวทางการข้างต้น ให้กำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบเจ้าหน้าที่แต่ละกรณีได้ตามความเหมาะสม

แนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่

กรณีอุบัติเหตุ

กรณี	ลักษณะความเสียหาย	สัดส่วนความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ (ร้อยละ)		หมายเหตุ
		พนักงานขับรถ		
๑.	ฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับการจราจร	๑๐๐		กรณีพนักงานขับรถกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงและฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับการจราจรแต่เพียงฝ่ายเดียวหรือโดยลำพัง
๒.	ฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับการจราจรและมีเหตุปัจจัยภายนอกประกอบด้วย	๗๕		กรณีมีเหตุปัจจัยภายนอกมาประกอบด้วย เช่น ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ขับรถมิได้มีตำแหน่งหน้าที่โดยตรงเป็นพนักงานขับรถไม่ชำนาญเส้นทาง สภาพถนนหรือทัศนวิสัยไม่ดี, สภาพยานพาหนะก่อนนำมาใช้ไม่สมบูรณ์ หรือมีความจำเป็นเร่งด่วน เช่น พนักงานขับรถพยาบาลต้องรับนำผู้ได้รับบาดเจ็บไปส่งโรงพยาบาลโดยเร็ว เป็นต้น
๓.	ฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับการจราจร และคู่กรณีมีส่วนประมาทร่วมอยู่ด้วย	๕๐		

คำอธิบายเพิ่มเติม

- กรณีที่มีการนำยานพาหนะของทางราชการไปใช้ในกิจการส่วนตัวหรือเดินทางออกนอกเส้นทางจากที่ได้รับอนุญาตให้ไปปฏิบัติหน้าที่ราชการเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เดิมจำนวนความเสียหาย (ร้อยละ ๑๐๐)
- แนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่นี้ เป็นเพียงแนวทางประกอบการพิจารณาในเบื้องต้นเท่านั้น หากมีกรณีนอกเหนือจากแนวทางการดังกล่าว ให้ดำเนินการ ดังนี้
 - กรณีที่มีความเสียหายทำนองเดียวกับลักษณะความเสียหายข้างต้นก็ให้นำสัดส่วนดังกล่าวมาเทียบเคียงและปรับใช้ตามความเหมาะสม
 - กรณีมีข้อเท็จจริงหรือลักษณะความเสียหายที่แตกต่างหรือนอกเหนือจากแนวทางการข้างต้น ให้กำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่แต่ละกรณีได้ตามความเหมาะสม

ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๗๕

กระทรวงการคลัง

ถนนพระราม ๖ กทม. ๑๐๔๐๐

๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๐

- เรื่อง ชักซ้อมความเข้าใจแนวทางปฏิบัติในการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด
- เรียน ปลัดกระทรวง ผู้ว่าราชการจังหวัด อธิบดี ผู้อำนวยการ เลขานุการ ผู้บัญชาการ อธิการบดี และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙
- อ้างถึง ๑. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙
๒. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๗/ว.๕๖ ลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๐ และ ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๖๖ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๐

ตามที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๘ วรรคแรก ได้กำหนดว่า เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดชั้นคณะหนึ่งโดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้ และวรรคสี่ กำหนดว่า ในการแต่งตั้งคณะกรรมการ ให้กำหนดเวลาแล้วเสร็จของการพิจารณาของคณะกรรมการไว้ด้วย นั้น

กระทรวงการคลังขอเรียนว่า จากการที่กระทรวงการคลังได้ตรวจสอบสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดพบว่า เมื่อเกิดความเสียหายขึ้นกับหน่วยงานของรัฐและมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ หน่วยงานของรัฐหลายแห่งก็ได้ดำเนินการเร่งรัดให้มีการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นเหตุให้ข้อเท็จจริงที่ได้ไม่ครบถ้วน พยานหลักฐานบางอย่างสูญหายทำให้เกิดความยุ่งยากในการสอบสวน และการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดอาจเกิดความคลาดเคลื่อนซึ่งจะทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่เจ้าหน้าที่ได้ประกอบกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ดังกล่าวมิได้กำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จของการพิจารณาของคณะกรรมการไว้โดยให้เป็นดุลพินิจของผู้แต่งตั้ง ดังนั้น เพื่อให้การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดได้ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่ครบถ้วน ลดความยุ่งยากในการสอบสวน จึงเห็นควรชักซ้อมความเข้าใจให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการ ดังนี้

๑. เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นคณะหนึ่งโดยไม่ชักช้า อย่างช้าไม่ควรเกิน ๑๕ วัน นับแต่รู้หรือทราบความเสียหายและให้รีบดำเนินการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดให้แล้วเสร็จโดยเร็วอย่างช้าไม่ควรเกิน ๖๐ วัน นับแต่วันที่แต่งตั้ง ทั้งนี้ หากคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดไม่สามารถดำเนินการสอบสวนให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด ผู้แต่งตั้งคณะกรรมการฯ อาจอนุญาตให้ขยายระยะเวลาได้อีกครั้งละไม่เกิน ๓๐ วัน โดยให้คำนึงถึงเหตุผลและความจำเป็นในการขอขยายระยะเวลาและระมัดระวังเรื่องอายุความด้วย

๒. เมื่อการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเสร็จสิ้นแล้วให้ผู้แต่งตั้งรีบดำเนินการสั่งการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๑๗ อย่างช้าไม่ควรเกิน ๑๕ วัน นับแต่วันได้รับผลการสอบสวนและให้ส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดให้กระทรวงการคลังตรวจสอบภายใน ๗ วัน นับแต่วันวินิจฉัยสั่งการ เว้นแต่เป็นเรื่องที่กระทรวงการคลังประกาศกำหนดว่าไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ (เวียนแจ้งประกาศฯ ตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๙๘ ลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๘)

๓. เนื่องจากการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของหน่วยงานของรัฐหลายแห่ง คณะกรรมการฯ มิได้ให้โอกาสแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือผู้เสียหายได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนอย่างเพียงพอและเป็นธรรม ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๑๕ ทำให้การสอบสวนไม่ชอบและเป็นเหตุให้ศาลปกครองเพิกถอนคำสั่งที่หน่วยงานของรัฐเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายอยู่เสมอ ดังนั้น เพื่อมิให้กระบวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเกิดความล่าช้าจากการต้องกลับไปดำเนินการสอบสวนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือผู้เสียหายใหม่ จึงขอให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติตามข้อ ๑๕ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ดังกล่าวโดยเคร่งครัดด้วย

อนึ่ง เพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการดำเนินการเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ กระทรวงการคลังได้จัดทำแนวทางการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามประเภทสำนวนการสอบสวนและแนวทางกำหนดสัดส่วนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ เวียนแจ้งให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็น

แนวทางในการสอบข้อเท็จจริงองความรับผิดชอบตามหนังสือที่อ้างถึง ๒ แล้ว โดยหน่วยงานของรัฐสามารถค้นหาเอกสารหนังสือเวียนกระทรวงการคลังได้จากเว็บไซต์ของกรมบัญชีกลาง (www.cgd.go.th)
จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องใช้แนวทางดังกล่าวประกอบการพิจารณาความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ
อุทิศ ธรรมวาทีน
(นายอุทิศ ธรรมวาทีน)
รองปลัดกระทรวงการคลัง
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

กรมบัญชีกลาง
สำนักความรับผิดชอบแห่ง
กลุ่มพัฒนาและบริหารงานละเมิดทางแพ่ง
โทร. ๐ ๒๒๗๑ ๑๙๙๙

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง การนำหลักการตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มาใช้บังคับกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ก่อนบังคับใช้กฎหมาย

กระทรวงมหาดไทย ได้มีหนังสือ ด่วน ที่ มท ๐๒๐๓.๕/๙๑๘๕ ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๐ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ข้าราชการระดับ ๗ สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง เรื่องปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเป็นเหตุให้กระทรวงมหาดไทยและหน่วยงานในสังกัดถูกบุคคลภายนอกเรียกร้องให้ชำระเงิน สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยได้ดำเนินการทางวินัยและสอบสวนหาตัวผู้รับผิดชอบแล้วแต่ข้าราชการดังกล่าว ในส่วนที่ว่าด้วยความรับผิดในทางแพ่ง คณะกรรมการสอบสวนได้ยึดถือและปฏิบัติตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และมีความเห็นว่า ผู้ถูกกล่าวหาและผู้บังคับบัญชาที่เกี่ยวข้องจะต้องรับผิดชอบตามสัดส่วนแห่งหน้าที่รับผิดชอบของตน ซึ่งปลัดกระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาและจัดส่งสำนวนการสอบสวนทางแพ่งไปให้กระทรวงการคลังตรวจสอบตามนัยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิด พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้ว ต่อมาในการประชุม อ.ก.พ. สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ครั้งที่ ๓/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๐ ที่ประชุมได้พิจารณาเรื่องทางวินัยดังกล่าว โดยได้นำผลการพิจารณาทางแพ่งมาประกอบการพิจารณาด้วย ที่ประชุมมีข้อสังเกตว่า การกระทำผิดของผู้ถูกกล่าวหาได้เกิดขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๓๘ ก่อนที่พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีผลใช้บังคับการดำเนินการและการพิจารณาในส่วนความรับผิดทางแพ่งของผู้เกี่ยวข้องควรเป็นไปตามระเบียบความรับผิดชอบของข้าราชการในทางแพ่งตามหนังสือสำนักเลขาธิการรัฐมนตรีว่าฉบับที่ นว ๑๕๕/๒๕๐๓ ลงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๐๓ ซึ่งจะต้องดำเนินการไล่เบี้ยเรียกเงินชดใช้จากผู้ถูกกล่าวหาและผู้ร่วมรับผิดชอบที่เกี่ยวข้องในลักษณะลูกหนี้ร่วม

สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย พิจารณาแล้วเห็นว่า แนวความคิดในการปฏิบัติเพื่อหาตัวผู้รับผิดชอบแพ่ง ตลอดจนหลักการพิจารณาความรับผิดทางแพ่งสำหรับกรณีที่เกิดขึ้นก่อนที่พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีผลใช้บังคับยังคงมีความแตกต่างกัน จึงขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ได้ข้อยุติเพื่อถือเป็นหลักปฏิบัติต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ) ได้พิจารณาข้อหาหรือของกระทรวงมหาดไทยและรับฟังข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวง

มหาดไทย) และผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) แล้วเห็นว่ามีปัญหาข้อกฎหมายจะต้องพิจารณาว่าการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่กระทำก่อนในวันที่พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีผลบังคับใช้นั้นเป็นประการใด

เรื่องนี้คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ) ได้แยกพิจารณาเป็นสองส่วนคือ

๑) ในส่วนที่เป็นสารบัญญัติ เช่น ความรับผิดในการทางละเมิด สิทธิไล่เบี้ยความรับผิดอย่างลูกหนี้ร่วม ฯลฯ เห็นว่าให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยเรื่องละเมิดซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ในขณะที่มีการทำละเมิด

๒) ในส่วนที่เป็นวิธีบัญญัติ เช่น ขั้นตอนการตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง การพิจารณาของผู้มีอำนาจสั่งการ การรายงานกระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบการแจ้งผลการพิจารณา ฯลฯ ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เพราะหลักเกณฑ์การปฏิบัติตามระเบียบเดิมถูกยกเลิกไปแล้ว

อนึ่ง ความเห็นในทำนองเดียวกันนี้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เคยวินิจฉัยไว้แล้วในเรื่องเสรีจที่ ๖๑/๒๕๔๐[๑]

กล่าวโดยสรุป คณะกรรมการกฤษฎีกา(กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ) มีความเห็นว่าถ้าพฤติการณ์ของข้าราชการ ระดับ ๗ สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยดังกล่าวเป็นการทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกเป็นเหตุให้กระทรวงมหาดไทยต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน กระทรวงมหาดไทยย่อมมีสิทธิไล่เบี้ยเรียกเงินชดใช้จากผู้ทำละเมิดและผู้ร่วมรับผิดในลักษณะลูกหนี้ร่วมตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เพราะการกระทำละเมิดดังกล่าวได้เกิดขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีผลใช้บังคับ

(ลงชื่อ) อัครราช จุฬารัตน

(นายอัครราช จุฬารัตน)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กันยายน ๒๕๔๐

[๑] หนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตอบข้อหารือ เรื่อง ทาหรือแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ถึงอธิบดีกรมบัญชีกลาง ต่วนที่สุด ที่ นร ๐๖๐๑/๐๘๗ ลงวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง การพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

กรมบัญชีกลางได้มีหนังสือ ที่ กค ๐๕๒๖.๖/๒๑๑๒ ลงวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๑ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอรื้อการปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ กรณีนายบุญมาก จันทรมณี เจ้าหน้าที่ธุรการ ๖ ได้รับแต่งตั้งจากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลให้เป็นหัวหน้าคณะทำงานจำหน่ายใบสมัครสอบคัดเลือกให้เข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๐ ระหว่างวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ ถึงวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๐ ได้เงินทั้งสิ้น ๑๖๗,๕๐๐ บาท แต่นายบุญมาก จันทรมณี มิได้นำเงินที่ได้จากการจำหน่ายใบสมัครดังกล่าวส่งคืนแก่สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล เมื่อมีการทวงถาม นายบุญมาก จันทรมณี ก็ขอผิดผ่อนว่าจะนำเงินมาชำระภายในวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๐ พร้อมทั้งได้ทำหนังสือรับสภาพหนี้ ครั้นถึงกำหนดชำระก็ไม่สามารถนำเงินมาชำระได้ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลจึงตั้งคณะกรรมการสอบสวนความผิดทางวินัยแก่นายบุญมาก จันทรมณี ในการสอบสวนความผิดทางวินัย นายบุญมาก จันทรมณี ได้ยอมรับต่อคณะกรรมการสอบสวนว่าได้นำเอาเงินจำนวน ๑๖๗,๕๐๐ บาท ไปใช้ส่วนตัวและยังไม่สามารถหาเงินมาชดใช้คืนได้ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลจึงแจ้งให้กรมบัญชีกลางพิจารณาโดยไม่ได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเนื่องจากเห็นว่าเป็นเรื่องที่ทราบตัวผู้รับผิดชอบแน่นอน และผู้ทำละเมิดยินยอมรับผิดชดใช้ค่าเสียหายโดยทำเป็นหนังสือแล้ว กรมบัญชีกลางจึงขอรื้อว่าการที่สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลแจ้งกรมบัญชีกลางกรณีนายบุญมาก จันทรมณี ไม่นำเงินส่งคืนสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลโดยไม่ได้ตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดนั้น เป็นการปฏิบัติที่ถูกต้องตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙หรือไม่ เพราะเหตุใด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ) ได้พิจารณาประเด็นข้อหาดังกล่าวประกอบกับฟังคำชี้แจงจากผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ (สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล) และผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) แล้ว มีข้อเท็จจริงเพิ่มเติมสรุปความได้ว่า รายได้ที่ได้จากการจำหน่ายใบสมัครแต่ละวันนายบุญมาก จันทรมณี ไมได้นำส่งกองคลัง หรือนำส่งฝ่ายการเงิน สำนักบริการทางวิชาการและทดสอบแต่อย่างใด คงเก็บไว้เองจนเสร็จสิ้นกำหนดเวลาจำหน่ายใบสมัคร ต่อมากองคลังได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๐ และวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๐ ทวงถามเงินดังกล่าว สำนักบริการทางวิชาการและทดสอบต้นสังกัดของนายบุญมาก จันทรมณี ได้แจ้งเป็นหนังสือ ลงวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๑ ความว่าเรื่องนี้ฝ่าย

การเงิน สำนักบริการทางวิชาการและทดสอบได้ติดตามทวงถามตลอดมาแต่นายบุญมากฯ ขอผ่อนผันว่าจะนำส่งเงินภายในเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๐ อธิการบดีสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลจึงสั่งให้นายบุญมาก จันทรมณี ทำหนังสือรับสภาพหนี้ตามหนังสือรับสภาพหนี้ลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๑ โดยรับว่าจะส่งเงินคืนภายในวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๐ แต่เมื่อถึงกำหนดระยะเวลาดังกล่าว นายบุญมาก จันทรมณี ก็ไม่สามารถชำระหนี้ได้ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลจึงได้แจ้งความต่อพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีอาญา และมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนความผิดทางวินัย ผลการสอบสวนทางวินัย กระทรวงศึกษาธิการได้มีคำสั่งไล่นายบุญมาก จันทรมณี ออกจากราชการ

ผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) ซึ่งแจ้งว่า กรณีที่หารือมานั้นเนื่องจากเห็นว่า นอกจากนายบุญมาก จันทรมณี จะต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นแล้ว น่าจะมีเจ้าหน้าที่อื่นร่วมรับผิดชอบในการกระทำละเมิดครั้งนี้ด้วย สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลควรแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ) พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่นายบุญมาก จันทรมณี เจ้าหน้าที่ธุรการ ๖ ได้นำเงินที่ได้จากการจำหน่ายใบสมัครสอบคัดเลือกให้เข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๐ จำนวนทั้งสิ้น ๑๖๗,๕๐๐ บาท ไปใช้ส่วนตัวนั้น เกิดจากมิได้ปฏิบัติตามข้อ ๑๙[๑] ของระเบียบการเก็บรักษาเงินและนำเงินส่งคลังของส่วนราชการพ.ศ.๒๕๒๐ และการที่เจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนรับผิดชอบด้านการเงินไม่รายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบทันที เป็นการไม่ปฏิบัติตามข้อ ๗๓ [๒] ของระเบียบดังกล่าว ซึ่งเมื่อความเสียหายเกิดขึ้นจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดตามข้อ ๘[๓] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ เพื่อหาตัวผู้รับผิดชอบและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่จะชดใช้ ซึ่งความมุ่งหมายที่ให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด นอกจากจะหาตัวผู้รับผิดชอบและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่จะชดใช้แล้ว ระเบียบดังกล่าวยังมีประโยชน์สำหรับหน่วยงานของรัฐ ในการที่จะสอบหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่ามีผู้ใดร่วมในการทำความผิดในเรื่องดังกล่าวอีกหรือไม่และจะต้องรับผิดชอบชดใช้เป็นเงินจำนวนเท่าใด รวมตลอดถึงการรวบรวมพยานหลักฐานซึ่งอาจที่จะนำไปพิสูจน์ในชั้นพิจารณาคดีของศาลอีกด้วย การที่สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลไม่ได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดโดยที่เห็นว่านายบุญมาก จันทรมณี ทำหนังสือรับสภาพหนี้ไว้แล้ว จึงเป็นการไม่ถูกต้องตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙

การที่กระทรวงการคลังมีความเห็นว่า กรณีดังกล่าวสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลจะต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙

รัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ จึงเป็นความเห็นที่ชอบด้วยระเบียบแล้ว

อนึ่ง กรณีการดำเนินคดีกับนายบุญมาก จันทรมณี สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลควรรีบดำเนินการในทันที โดยไม่ต้องรอผลการดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙

(ลงชื่อ) อักษรพร จุฬารัตน
(นายอักษรพร จุฬารัตน)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
พฤษภาคม ๒๕๕๑

[๑] ระเบียบการเก็บรักษาเงินและนำเงินส่งคลังของส่วนราชการพ.ศ.๒๕๒๐

ข้อ ๑๙ เมื่อสิ้นเวลารับเงินให้เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่จัดเก็บหรือรับชำระเงินนำเงินที่ได้รับพร้อมกับสำเนาใบเสร็จรับเงินและเอกสารอื่นที่จัดเก็บในวันนั้นทั้งหมด ส่งต่อเจ้าหน้าที่การเงินของส่วนราชการหรือหน่วยงานนั้น แล้วแต่กรณี

[๒] ระเบียบการเก็บรักษาเงินและนำเงินส่งคลังของส่วนราชการพ.ศ.๒๕๒๐

ข้อ ๗๓ หากปรากฏว่าเงินในความรับผิดชอบของส่วนราชการแห่งใดขาดบัญชีหรือสูญเสียเพราะการทุจริตหรือพฤติการณ์ส่อไปในทางไม่สุจริต หรือเพราะเหตุหนึ่งเหตุใดซึ่งมิใช่กรณีปกติ ให้หัวหน้าส่วนราชการระดับกรมหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี รับผิดชอบให้กระทรวงเจ้าสังกัดและกระทรวงการคลังทราบโดยด่วน ในกรณีที่เห็นว่าเป็นความผิดอาญาแผ่นดินก็ให้ฟ้องร้องดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิด แต่กรณีจะเป็นประการใดก็ตามจะต้องตั้งกรรมการขึ้นดำเนินการสอบสวนเพื่อพิจารณาหาตัวผู้รับผิดชอบในทางแพ่งโดยด่วน

[๓] ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙

“ข้อ ๘ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น มีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดชั้นคณะหนึ่ง โดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดชอบและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้

คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้มีจำนวนไม่เกินห้าคน โดยแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น หรือหน่วยงานของรัฐอื่นตามที่เห็นสมควร

กระทรวงการคลังอาจประกาศกำหนดว่าในกรณีความเสียหายที่เกิดขึ้นมีมูลค่าความเสียหายตั้งแต่จำนวนเท่าใด จะให้มีผู้แทนของหน่วยงานของรัฐหน่วยงานใดเข้าร่วมเป็นกรรมการด้วยก็ได้

ในการแต่งตั้งคณะกรรมการ ให้กำหนดเวลาแล้วเสร็จของการพิจารณาของคณะกรรมการไว้ด้วย”

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ในกรณีมีการยกยอกเงิน

ขององค์การบริหารส่วนตำบลถ้ำทะลุ

กรมบัญชีกลาง ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๕๒๖.๖/๔๙๘๘ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๑ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาสรุปความว่า กรมบัญชีกลางได้รับผลการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่กรณีนางสาวสุดาพร ไตรสุวรรณตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานการเงินและบัญชี ระดับ ๒ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลถ้ำทะลุ จังหวัดยะลา (ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าส่วนการคลัง) ได้กระทำการทุจริตโดยรับเงินจากธนาคารแล้วไม่นำส่งคลัง กลับนำไปใช้ประโยชน์ส่วนตัวเป็นเหตุให้เงินขององค์การฯ ขาดบัญชี เหตุเกิดขึ้นระหว่างเดือนกันยายน ๒๕๕๐ ถึงเดือนมีนาคม ๒๕๕๑ ติดต่อกัน รวมเงินขาดบัญชีเป็นจำนวนทั้งสิ้น ๑,๓๘๗,๑๖๘.๔๗ บาท นั้น กรมบัญชีกลางขอหารือว่า

๑. การกระทำของนางสาวสุดาพร ไตรสุวรรณ ถือเป็นกระทำการในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ หรือไม่ เพียงใด

๒. กรณีมิใช่การกระทำการในการปฏิบัติหน้าที่ตามนัยกฎหมายดังกล่าวกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) จะมีวิธีปฏิบัติในการวินิจฉัยสั่งการเพื่อเรียกให้ผู้ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายในทางแพ่งอย่างไรจึงจะถูกต้อง

๓. สำหรับการวินิจฉัยสั่งการในส่วนของผู้บังคับบัญชา หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตามสายบังคับบัญชา ซึ่งมีได้เป็นผู้ร่วมกระทำการทุจริตด้วย แต่จำต้องรับผิดเพราะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จนเป็นเหตุให้ผู้ใต้บังคับบัญชาใช้เป็นโอกาสทำความเสียหายให้แก่ทางราชการ ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ กระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) จะมีวิธีปฏิบัติในการวินิจฉัยสั่งการเพื่อเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามกฎหมายดังกล่าวอย่างไรจึงจะถูกต้อง

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ) ได้พิจารณาข้อหาหรือของ กรมบัญชีกลาง และรับฟังข้อเท็จจริงจากผู้แทนกระทรวงการคลัง(กรมบัญชีกลาง) และผู้แทนองค์การบริหาร ส่วนตำบลถ้ำทะลุ อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา แล้ว มีข้อเท็จจริงเพิ่มเติมสรุปได้ดังนี้

๑. นางสาวสุตาพรฯ ได้เขียนเช็คเบิกเงินเกินกว่าจำนวนเงินในฎีกาที่ตั้งเบิกจ่าย แล้วนำเงิน ที่เกินไปใช้ส่วนตัว กล่าวคือ นางสาวสุตาพรฯ ได้ตั้งฎีกาเบิกเงินในวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๑ จ่ายเป็นค่าวัสดุ จำนวน ๑,๐๕๐ บาท ในวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๑ จ่ายเป็นเงินเดือนจำนวน ๓๑,๕๖๐ บาท และในวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ จ่ายเป็นค่าวัสดุก่อสร้างจำนวน ๑,๖๙๘ บาท ในการขออนุมัติฎีกาแต่ละครั้งนางสาวสุตาพรฯ ได้จัดทำและนำเช็คให้ประธานองค์การบริหารส่วนตำบลถ้ำทะลุลงนามในเช็คตามฎีกาที่อนุมัติด้วยโดย ไม่ได้กรอกจำนวนเงิน และประธานองค์การฯ ก็ได้ลงนามในเช็คดังกล่าวโดยไม่ได้กรอกจำนวนเงินเช่นกัน ในการนำเช็คไปเบิกเงินจากธนาคารตามฎีกาแต่ละฉบับ จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท ๒๐๐,๐๐๐ บาท และ ๓๘,๓๐๒ บาท ตามลำดับ รวมเป็นเงินที่เบิกเกินเป็นจำนวน ๓๓๘,๓๐๒ บาทแล้วนำเงินดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว

๒. นำเช็คไปเบิกจากธนาคารโดยไม่มีหลักฐาน (ฎีกา) แล้วนำเงินไปใช้ส่วนตัว กล่าวคือ นางสาวสุตาพรฯ ได้ตั้งฎีกาขออนุมัติเบิกจ่ายเงินหลายครั้งในการดำเนินการได้จัดทำและนำเช็คให้ประธาน องค์การบริหารส่วนตำบลถ้ำทะลุลงนามในเช็คโดยไม่ได้กรอกจำนวนเงินเท่าจำนวนฎีกาที่ขออนุมัติ ในการเบิก เงินจากธนาคารตามฎีกา นางสาวสุตาพรฯ กลับนำยอดเงินจากฎีกาหลายฉบับมาเบิกจากเช็คฉบับใดฉบับหนึ่ง แล้วเก็บเช็คที่เหลือไว้ ภายหลังจากนางสาวสุตาพรฯ ได้นำเช็คที่ลงนามแล้วไปกรอกจำนวนเงินเองโดยไม่มี หลักฐาน(ฎีกา) ไปเบิกเงินจากธนาคารจำนวนหลายครั้ง คือ ในวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๕๐ จำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๐ จำนวน ๙๐,๐๐๐ บาท วันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ จำนวน ๔๕,๐๐๐ บาท วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๐ จำนวน ๑๙๐,๐๐๐ บาท วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๐ จำนวนเงิน ๒๒๕,๕๗๐.๘๗ บาท วันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๑ จำนวน ๑๐๑,๗๕๐ บาท วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ จำนวน ๑๙๐,๐๐๐ บาท วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ จำนวน ๖๙,๐๐๐ บาท และวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๑ จำนวน ๓๖,๕๑๙.๘๙ บาท รวมเป็นเงินที่เบิกจากธนาคารโดยไม่มีฎีกาทั้งสิ้น ๑,๐๔๗,๘๔๐.๗๖ บาท แล้ว นำเงินจำนวนดังกล่าวไปใช้ส่วนตัว

๓. รับเงินที่ราษฎรนำมาชำระภาษีและค่าธรรมเนียมแล้วไม่นำเงินเข้าบัญชีเงินฝากตาม ใบเสร็จรับเงินจำนวน ๑๑ ครั้ง เป็นเงิน ๑,๐๒๕.๗๑ บาท แล้วนำเงินดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ) พิจารณาแล้วมีความเห็นดังนี้

๑. การที่นางสาวสุดาพราฯ ได้เขียนเช็คเบิกเงินเกินกว่าจำนวนเงินในฎีกาที่ตั้งเบิก และนำไปเบิกเงินจากธนาคาร และการที่นางสาวสุดาพราฯ รับเงินที่ราษฎรนำมาชำระภาษีและค่าธรรมเนียมแล้วไม่นำเงินเข้าบัญชีเงินฝากขององค์การบริหารส่วนตำบลถ้ำทะลุแล้วเบียดบังเงินดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว การกระทำดังกล่าวทั้งสองกรณีเป็นการกระทำโดยทุจริตเพื่อให้ตนเองได้ประโยชน์ จึงเป็นการกระทำผิดทางอาญาตามมาตรา ๑๔๗[๑] แห่งประมวลกฎหมายอาญา การกระทำของนางสาวสุดาพราฯ จึงมิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๐[๒] แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ แม้ว่านางสาวสุดาพราฯ มีตำแหน่งเป็นเจ้าหน้าที่บริหารการเงินและการบัญชีก็ตาม

๒. เมื่อการกระทำของนางสาวสุดาพราฯ มิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ กระทรวงการคลังก็ควรสั่งให้องค์การบริหารส่วนตำบลถ้ำทะลุดำเนินคดีกับนางสาวสุดาพราฯ ทั้งทางอาญาและทางแพ่ง

๓. ส่วนความผิดของผู้บังคับบัญชาซึ่งลงนามในเช็คเปล่าที่ไม่ได้กรอกจำนวนเงินหรือเจ้าหน้าที่อื่นนั้น อาจพิจารณาได้เป็นสองกรณี กล่าวคือ ถ้าหากข้อเท็จจริงพิจารณาได้ว่าผู้บังคับบัญชาหรือเจ้าหน้าที่อื่นมีส่วนร่วมหรือมีส่วนสนับสนุน การกระทำการทุจริต ผู้บังคับบัญชาหรือเจ้าหน้าที่ดังกล่าวต้องรับผิดชอบในส่วนที่เป็นมูลละเมิดร่วมกับนางสาวสุดาพราฯ อย่างลูกหนี้ร่วมตามมาตรา ๔๓๒[๓] แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่ถ้าข้อเท็จจริงฟังได้ว่าผู้บังคับบัญชาซึ่งลงนามในเช็คเปล่าที่ไม่ได้กรอกจำนวนเงินหรือเจ้าหน้าที่อื่นไม่ได้มีส่วนร่วมหรือให้การสนับสนุนการกระทำของนางสาวสุดาพราฯ แต่ได้ปฏิบัติหน้าที่โดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงจนเป็นเหตุให้องค์การบริหารส่วนตำบลถ้ำทะลุได้รับความเสียหาย การจะเรียกให้ผู้บังคับบัญชาหรือเจ้าหน้าที่อื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นจำนวนเท่าใดนั้น ให้พิจารณาจากยอดเงินที่ไม่อาจบังคับให้นางสาวสุดาพราฯ ชดใช้ได้ ซึ่งเป็นความเสียหายที่แท้จริงที่หน่วยงานได้รับ ส่วนผู้บังคับบัญชาหรือเจ้าหน้าที่อื่นคนใดจะรับผิดชอบเป็นจำนวนเท่าใดนั้น ย่อมเป็นไปตามหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๘ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่[๔] แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ และถ้าภายหลังสามารถบังคับให้นางสาวสุดาพราฯ ชำระค่าสินไหมทดแทนเพิ่มเติมได้อีก ค่าสินไหมทดแทนที่ผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่อื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องรับผิดชอบก็ลดลงตามจำนวนที่ได้รับชดใช้เพิ่มเติม

อนึ่ง คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ) มีข้อสังเกตว่า การทุจริตตามกรณีที่หารือมานั้น มีข้อเท็จจริงที่ผิดปกติดังกล่าวคือ มีการลงนามในเช็คที่ไม่ได้กรอกจำนวนเงินหลายฉบับ กรณีจึงอาจทำให้มองไปได้ว่าผู้บังคับบัญชาหรือเจ้าหน้าที่อื่นอาจมีส่วนร่วมหรือให้การสนับสนุนในการกระทำผิดของนางสาวสุดาพราฯ ฉะนั้น กระทรวงการคลังจึงควรสอบพยานหลักฐานและตรวจสอบข้อเท็จจริงเพิ่มตามมาตราข้อ ๑๗[๕] วรรคสาม ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความ

รับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงเป็นที่ยุติว่า การทุจริตในกรณีนี้หรือมานั้นนางสาวสุตาพรา ได้กระทำสำเร็จได้ด้วยตนเองลำพังเท่านั้นหรือไม่

(ลงชื่อ) อัคราทร จุฬารัตน
(นายอัคราทร จุฬารัตน)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ธันวาคม ๒๕๔๒

[๑] มาตรา ๑๔๗ ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการหรือรักษาทรัพย์สิน เบียดบังทรัพย์สินนั้นเป็นของตนหรือเป็นของผู้อื่นโดยทุจริต หรือโดยทุจริตยอมให้ผู้อื่นเอาทรัพย์สินนั้นเสีย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสี่หมื่นบาท

[๒] มาตรา ๑๐ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ผู้นั้นอยู่ในสังกัดหรือไม่ ถ้าเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ถ้าไม่ใช้การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ทั้งสองประการตามวรรคหนึ่ง ให้มีกำหนดอายุความสองปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน และกรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ต้องรับผิดชอบแต่กระทรวงการคลังตรวจสอบแล้วเห็นว่าต้องรับผิดชอบ ให้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนนั้นมีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง

[๓] มาตรา ๔๓๒ ถ้าบุคคลหลายคนก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นโดยร่วมกันทำละเมิด ท่านว่าบุคคลเหล่านั้นจะต้องร่วมกันรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายนั้น ความข้อนี้ท่านให้ใช้ตลอดถึงกรณีที่ไม่สามารถสืบรู้ได้ว่าในจำนวนผู้ที่ทำละเมิดร่วมกันนั้น คนไหนเป็นผู้ก่อให้เกิดเสียหายนั้นด้วย

อนึ่ง บุคคลผู้ยักส่งเสริมหรือช่วยเหลือในการทำละเมิด ท่านก็ให้ถือว่าเป็นผู้กระทำละเมิดร่วมกันด้วย

ในระหว่างบุคคลทั้งหลายซึ่งต้องรับผิดชอบร่วมกันใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้นท่านว่าต่างต้องรับผิดชอบเป็นส่วนเท่า ๆ กัน เว้นแต่โดยพฤติการณ์ศาลจะวินิจฉัยเป็นประการอื่น

[๔] มาตรา ๘ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐ ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายเพื่อการละเมิดของเจ้าหน้าที่ หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวแก่หน่วยงานของรัฐได้ ถ้าเจ้าหน้าที่ได้กระทำการนั้นไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

สิทธิเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามวรรคหนึ่งจะมีได้เพียงใด ให้คำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความ
เป็นธรรมในแต่ละกรณีเป็นเกณฑ์ โดยมีต้องให้ใช้เต็มจำนวนของความเสียหายก็ได้

ถ้าการละเมิดเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวม ให้หักส่วนแห่ง
ความรับผิดชอบดังกล่าวออกด้วย

ในกรณีที่การละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่หลายคน มิให้นำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับและเจ้าหน้าที่แต่ละคนต้องรับผิดชอบ
ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะส่วนของตนเท่านั้น

[๕] ข้อ ๑๗ เมื่อผู้แต่งตั้งได้รับผลการพิจารณาของคณะกรรมการแล้วให้วินิจฉัยสั่งการว่ามีผู้รับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทน
หรือไม่และเป็นจำนวนเท่าใดแต่ยังมีต้องแจ้งการสั่งการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

ให้ผู้แต่งตั้งส่งสำนวนภายในเจ็ดวันนับแต่วันวินิจฉัยสั่งการให้กระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบ เว้นแต่เป็นเรื่องที่
กระทรวงการคลังประกาศกำหนดว่าไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

ให้กระทรวงการคลังพิจารณาโดยไม่ชักช้า และให้มีอำนาจตรวจสอบพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่เห็นสมควรจะให้
บุคคลใดส่งพยานหลักฐานหรือมาให้ถ้อยคำเพื่อประกอบการพิจารณาเพิ่มเติมอีกก็ได้

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง ผลทางกฎหมายกรณีมีการแต่งตั้งผู้ที่อยู่ในข่ายจะต้องร่วมรับผิดชอบเป็นกรรมการ

สอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด

กรมบัญชีกลางมีหนังสือด่วนมาก ที่ กค ๐๕๒๖.๖/๔๓๐๒ ลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอรื้อปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ความว่า นายเทศมนตรีเมืองนครนายกได้แต่งตั้งกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด นางศรีกาญจนา มหาทรัพย์ เจ้าหน้าที่เทศบาลเมืองนครนายก กรณีออกไปเสริรับเงินค่าภาษีโรงเรือนและที่ดิน แต่ไม่ได้นำเงินส่งเข้าบัญชีเทศบาลเป็นเหตุให้เงินขาดบัญชี นายเทศมนตรีเมืองนครนายกได้พิจารณาและวินิจฉัยให้ชดใช้ค่าเสียหายทั้งสิ้นเป็นจำนวนเงิน ๓๕,๓๙๗.๓๑ บาท แก่ทางราชการ และรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจพิจารณา กระทรวงการคลังได้พิจารณาเรื่องดังกล่าวแล้วเห็นว่า การที่เทศบาลเมืองนครนายกได้แต่งตั้งนางจิราภรณ์ ลิ้มเสถียรวงศ์ ตำแหน่งผู้อำนวยการกองคลัง ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของนางศรีกาญจนา ผู้กระทำละเมิด เป็นประธานคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงฯ ดังกล่าวนั้น อาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เนื่องจากนางจิราภรณ์ฯ เป็นผู้อยู่ในข่ายที่ต้องร่วมรับผิดชอบกับ นางศรีกาญจนาฯ ด้วยกระทรวงการคลังจึงขอหารือว่า การแต่งตั้งดังกล่าวชอบหรือไม่ หากไม่ชอบคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดชอบทางแพ่งจะสั่งให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการและสอบสวนใหม่ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้หรือไม่อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ) พิจารณาข้อหารือของกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) ประกอบคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) และผู้แทนเทศบาลเมืองนครนายกแล้วมีความเห็น ดังนี้

๑. ในหลักการทั่วไป การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดไม่ควรแต่งตั้งผู้มีส่วนได้เสียหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องที่สอบข้อเท็จจริงฯ เป็นกรรมการ เพราะอาจทำให้การสอบข้อเท็จจริงฯ ไม่ได้ข้อเท็จจริงครบทุกด้านและจะทำให้มีการบิดเบือนข้อเท็จจริงได้ สำหรับกรณีที่หารือปรากฏข้อเท็จจริงจากการสอบข้อเท็จจริงของเทศบาลเมืองนครนายกว่า ความเสียหายที่เกิดขึ้นในครั้งนี้เกิดจากการ

กระทำละเมิดของนางศรีกาญจนา มหาทรัพย์ โดยลำพัง ไม่มีเจ้าหน้าที่อื่นต้องร่วมรับผิดชอบในการกระทำละเมิดในครั้งนี้แต่อย่างใด การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดของนางศรีกาญจนาฯ ที่ได้ดำเนินการโดยเทศบาลนครนายก และรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจพิจารณาตามข้อ ๑๗[๑] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิด พ.ศ. ๒๕๓๙ ย่อมไม่เสียไปแม้ว่าการดำเนินการสอบข้อเท็จจริงดังกล่าวจะแต่งตั้งให้นางจิราภรณ์ ลี้มเสถียรวงศ์ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของนางศรีกาญจนาฯ และอาจต้องร่วมรับผิดชอบในการกระทำละเมิดครั้งนี้เป็นกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงด้วยก็ตาม

แต่อย่างไรก็ดี หากกระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นว่ามูลละเมิดครั้งนี้มีกรณีพาดพิงว่านางจิราภรณ์ ลี้มเสถียรวงศ์ ต้องร่วมรับผิดชอบอยู่ด้วย กระทรวงการคลังอาจแจ้งความเห็นในเรื่องดังกล่าวโดยขอให้เทศบาลเมืองนครนายกพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดเฉพาะในส่วนของนางจิราภรณ์ฯ ได้อีก

๒. เมื่อการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดของเทศบาลเมืองนครนายกที่ได้กระทำไปแล้วไม่เสียไป ก็ไม่จำเป็นต้องพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดขึ้นทำการสอบสวนนางศรีกาญจนา มหาทรัพย์ ใหม่อีก

(ลงชื่อ) อัคราทร จุฬารัตน
(นายอัคราทร จุฬารัตน)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
พฤษภาคม ๒๕๕๒

[๑] ข้อ ๑๗ เมื่อผู้แต่งตั้งได้รับผลการพิจารณาของคณะกรรมการแล้ว ให้วินิจฉัยสั่งการว่ามีผู้รับผิดชอบใช้คำสั่งใหม่ทดแทนหรือไม่ และเป็นจำนวนเท่าใด แต่ยังมีต้องแจ้งการสั่งการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

ให้ผู้แต่งตั้งส่งสำนวนภายในเจ็ดวันนับแต่วันวินิจฉัยสั่งการให้กระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบ เว้นแต่เป็นกรณีที่กระทรวงการคลังประกาศกำหนดว่าไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

เรื่องเสร็จที่ ๒๓๘/๒๕๕๒

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง แนวทางปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
(กรณีการใช้งบประมาณค่าก่อสร้างอาคารสำนักงานพาณิชย์จังหวัด
นครราชสีมาเป็นค่าถมดินในที่สาธารณประโยชน์บริเวณบึงห้วยทะเล)

กรมบัญชีกลาง ได้มีหนังสือด่วน ที่ กค ๐๕๒๖.๖/๔๒๓๒ ลงวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๑ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาความว่า กระทรวงพาณิชย์ได้ขอความเห็นกรมบัญชีกลางเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กรณีการใช้งบประมาณค่าก่อสร้างอาคารสำนักงานพาณิชย์จังหวัดนครราชสีมาเป็นค่าถมดินในที่สาธารณประโยชน์บริเวณบึงห้วยทะเล เป็นเงินจำนวน ๔,๗๙๐,๐๐๐ บาท แต่ไม่สามารถดำเนินการก่อสร้างได้เนื่องจากคณะกรรมการพิจารณาสถานที่ทำงานของหน่วยราชการในเขตกรุงเทพมหานครและเมืองหลักมีมติไม่เห็นชอบให้กระทรวงพาณิชย์ใช้ที่ดินบริเวณดังกล่าว เพราะเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำประกอบกับเป็นพื้นที่รับน้ำของบริเวณโดยรอบสมควรสงวนรักษาไว้โดยให้จัดทำเป็นสวนสาธารณะ กระทรวงพาณิชย์ได้ขอให้คณะกรรมการฯ ทบทวนมติดังกล่าวอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งคณะกรรมการฯ ได้ยืนยันตามมติเดิม กระทรวงพาณิชย์ขอหารือกรมบัญชีกลางว่า การใช้งบประมาณจำนวน ๔,๗๙๐,๐๐๐ บาท จ้างถมดินในที่สาธารณประโยชน์บริเวณบึงห้วยทะเลโดยไม่ได้รับความเห็นชอบให้ก่อสร้างอาคารสำนักงานพาณิชย์จังหวัดนครราชสีมา นั้น เป็นกรณีที่เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่ และขอคำแนะนำเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในกรณีดังกล่าว

กรมบัญชีกลางพิจารณาแล้วเห็นว่า เป็นปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้และแนวทางปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ จึงหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ) ได้ฟังคำชี้แจงของผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่ กรมบัญชีกลาง กรมที่ดิน สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม จังหวัดนครราชสีมา และองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยทะเลแล้วเห็นว่า การใช้งบประมาณค่าก่อสร้างอาคารสำนักงานพาณิชย์จังหวัดนครราชสีมาจำนวน ๔,๗๙๐,๐๐๐ บาท ไปจ้างถมดินในที่สาธารณประโยชน์บริเวณบึงห้วยทะเล เพื่อใช้เป็นสถานที่ก่อสร้างอาคารสำนักงานพาณิชย์จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งต่อมาปรากฏว่าคณะกรรมการพิจารณาสถานที่ทำงานของหน่วยราชการในเขตกรุงเทพมหานครและเมืองหลักมีมติไม่เห็นชอบให้กระทรวงใช้ที่ดินบริเวณดังกล่าว กระทรวงพาณิชย์จึงไม่สามารถดำเนินการก่อสร้างอาคารสำนักงานพาณิชย์จังหวัดนครราชสีมาในที่ดินดังกล่าวต่อไปได้นั้นเป็นกรณีที่เกิดขึ้น

ความเสียหายแก่กระทรวงพาณิชย์โดยการกระทำของเจ้าหน้าที่แล้ว ส่วนความเสียหายนั้นเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่คนใดและจะต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเพียงใดหรือไม่นั้น ปลัดกระทรวงพาณิชย์ในฐานะหัวหน้าหน่วยงานชอบที่จะดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบตามนัยข้อ ๘[๑] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

(ลงชื่อ) อัคราทร จุฬารัตน
(นายอัคราทร จุฬารัตน)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เมษายน ๒๕๔๒

[๑] ข้อ ๘ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิดขึ้นคณะหนึ่ง โดยไม่ชักช้าเพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดชอบและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้

เรื่องเสร็จที่ ๑๒๙/๒๕๕๒

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง กรณีไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงตามความรับผิดชอบ
ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิด
ทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้มีหนังสือด่วนที่สุด
ที่ นร ๑๐๐๑/๔๕๐๔ ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาหรือว่า เมื่อวันที่
๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๑ รายนต์ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หมายเลข
ทะเบียน ๒ ณ-๙๐๘๓ กท. ได้เกิดอุบัติเหตุชนกับรถจักรยานยนต์ได้รับความเสียหาย สำนักงานฯ ได้แต่งตั้ง
คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง และคณะกรรมการฯ ได้สอบสวนข้อเท็จจริงในเบื้องต้นแล้วเห็นว่า อุบัติเหตุดังกล่าว
เกิดขึ้นเนื่องจากพนักงานขับรถยนต์ได้ขับรถของทางราชการ นำเจ้าหน้าที่ของสำนักงานฯ ไปปฏิบัติหน้าที่
นอกสำนักงานฯ ระหว่างเดินทางเกิดอุบัติเหตุชนกับรถจักรยานยนต์หมายเลขทะเบียน ท-๕๖๒๘ ซึ่งในการ
สอบสวนพยานที่เห็นเหตุการณ์ให้การตรงกันว่า พนักงานขับรถได้ขับรถอยู่ในช่องทางเดินรถปกติในช่องทาง
ขวามือชิดขอบทาง โดยใช้ความเร็วประมาณ ๕๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมง เมื่อถึงที่เกิดเหตุปรากฏว่า
มีรถจักรยานยนต์หมายเลขทะเบียน ท-๕๖๒๘ วิ่งมาจากด้านหลังช่องทางเดินรถซ้ายมือชิดขอบทางติดหน้า
รถโดยสารประจำทางที่เดินรถในช่องกลางแล้วพุ่งตรงเข้าหารถยนต์ของสำนักงานฯ ในระยะกระชั้นชิด
พนักงานขับรถพยายามห้ามล้อและบีบแตรแล้ว แต่รถจักรยานยนต์ไม่สามารถหยุดได้ทัน เพราะคนขับรถ
จักรยานยนต์ขาดสติขาดสติด้วยความเร็ว ภายหลังจากคนขับรถจักรยานยนต์ได้หลบหนีไปในระหว่าง
พักรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาล คณะกรรมการสอบสวนฯ และสำนักงานฯ พิจารณาแล้วเห็นว่าความเสียหายเกิด
จากการปฏิบัติหน้าที่และไม่มีเหตุอันควรเชื่อว่าความเสียหายดังกล่าวเกิดจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาท
เลินเล่อของเจ้าหน้าที่แต่อย่างใด ฉะนั้น เจ้าหน้าที่จึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายและมีความเห็นว่าไม่ต้อง
แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงตามความรับผิดชอบทางละเมิด ตามข้อ ๘ วรรคหนึ่ง ของระเบียบสำนัก
นายกรัฐมนตรีว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจึงขอหารือว่า แนวทางปฏิบัติ
ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
พ.ศ. ๒๕๓๙ ในกรณีความเสียหายเกิดขึ้นกับทรัพย์สินของสำนักงานฯ และสำนักงานฯ ได้แต่งตั้ง
คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับทรัพย์สินของทางราชการที่เสียหายแล้ว และได้ผลจากการสอบ

ข้อเท็จจริงว่า เป็นความเสียหายอันเนื่องมาจากปฏิบัติหน้าที่และไม่มีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากความผิดหรือประมาทเลินเล่อของเจ้าหน้าที่ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจะต้องดำเนินการอย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวแล้ว เห็นว่า ตามข้อ ๘[๑] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดว่าเมื่อเกิดความเสียหายขึ้นกับทรัพย์สินของหน่วยงานของรัฐ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐจะแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดต่อเมื่อมีข้อเท็จจริงว่าความเสียหายดังกล่าวมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่หรือเจ้าหน้าที่มีส่วนร่วมในการกระทำละเมิด

ถ้าข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ความเสียหายไม่ได้เกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ก็ไม่ต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดแต่หัวหน้าหน่วยงานจะต้องรายงานผลการพิจารณาให้ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง หรือรัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาหรือกำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงานของบุคคลดังกล่าวเพื่อให้ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง หรือรัฐมนตรี แล้วแต่กรณี พิจารณาว่าสมควรแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ตามข้อ ๑๒[๒] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ต่อไปหรือไม่ ซึ่งแนวทางเดียวกันนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ) ได้เคยตอบข้อหารือไปแล้วในเรื่องเสรีจที่ ๙๑/๒๕๕๑

กรณีตามข้อหารือ เมื่อสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงในเบื้องต้นแล้วเห็นว่า ความเสียหายที่เกิดขึ้นไม่ได้เกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่แต่เกิดจากการกระทำละเมิดของบุคคลภายนอกแต่เพียงฝ่ายเดียว เจ้าหน้าที่ไม่มีส่วนในการกระทำละเมิดแต่อย่างใดสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจึงไม่ต้องแต่งตั้งกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ตามข้อ ๘[๓] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ แต่ต้องรายงานผลการพิจารณาให้นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเพื่อพิจารณาตามข้อ ๑๒[๔] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ

อนึ่ง คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ) มีข้อสังเกตว่าเมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่าเหตุละเมิดเกิดจากการกระทำของบุคคลภายนอก สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจะต้องพิจารณาดำเนินการเรียกให้ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

แต่เนื่องจากระเบียบหลักเกณฑ์การปฏิบัติกรณีบุคคลภายนอกกระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ (ระเบียบความรับผิดชอบของข้าราชการในทางแพ่ง) ได้ถูกยกเลิกไปแล้ว และขณะนี้ยังไม่มีการจัดทำระเบียบหลักเกณฑ์ในเรื่องนี้ขึ้นมาใหม่ จึงเห็นว่าสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติควรดำเนินการติดตามผู้ต้องรับผิดชอบเพื่อเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามกฎหมายต่อไป

(ลงชื่อ) อัคราทร จุฬารัตน
(นายอัคราทร จุฬารัตน)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มีนาคม ๒๕๕๒

[๑] ข้อ ๘ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดชั้นคณะหนึ่งโดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดชอบและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้

ฯลฯ

ฯลฯ

[๒] ข้อ ๑๒ ถ้าผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๘ ข้อ ๑๐ หรือ ข้อ ๑๑ ไม่ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการภายในเวลาอันควรหรือแต่งตั้งกรรมการโดยไม่เหมาะสม ให้ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง หรือรัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา หรือกำกับดูแล หรือควบคุมการปฏิบัติงานของบุคคลดังกล่าว มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการหรือเปลี่ยนแปลงกรรมการแทนผู้มีอำนาจแต่งตั้งนั้นได้ตามที่เห็นสมควร

[๓] โปรดดูเชิงอรรถที่ (๑)

[๔] โปรดดูเชิงอรรถที่ (๒)

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

กรณีการทำลายผลิตภัณฑ์นมที่เสื่อมคุณภาพขององค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย (อ.ส.ค.)

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีหนังสือ ที่ กษ ๑๙๐๑/๒๕๗๖๙ ลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๓ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอรื้อตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์ การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ความว่า องค์การส่งเสริมกิจการโคนม แห่งประเทศไทย (อ.ส.ค.) ได้มีคำสั่งที่ ๒๐๒/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๒ แต่งตั้งคณะกรรมการ ตรวจสอบและกำหนดวิธีการทำลายผลิตภัณฑ์นมที่เสื่อมคุณภาพของสำนักงาน อ.ส.ค.ภาคกลาง (โรงงานนม มวกเหล็ก) คณะกรรมการชุดดังกล่าวตรวจสอบแล้วพบว่า ผลิตภัณฑ์นมที่เสื่อมคุณภาพของสำนักงาน อ.ส.ค. ภาคกลางที่ขออนุมัติทำลายประกอบด้วย ๒ ส่วน คือ

๑. ผลิตภัณฑ์ที่เสื่อมคุณภาพระหว่างรอการจำหน่าย ซึ่งมีสาเหตุจากสัตว์กัดทำลาย สภาพดิน ฟ้าอากาศ ซึ่งเกิดขึ้นตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๕๑ - กันยายน ๒๕๕๒ มีมูลค่าต้นทุนทั้งสิ้น ๑.๙๐๓ ล้านบาท หรือเฉลี่ยเดือนละ ๐.๑๕ ล้านบาท สาเหตุของการสูญเสียครั้งนี้เกิดจากการบริหารจัดการคลังสินค้า ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายด้าน มิใช่เฉพาะตัวบุคคล ดังนั้นในกรณีนี้จึงไม่อยู่ในกรณีที่จะหาบุคคล มารับผิดชอบได้

๒. ผลิตภัณฑ์ที่ไม่ผ่านคุณภาพและรอการนำไปผลิตใหม่ ผลิตภัณฑ์นมที่คุณภาพไม่ผ่าน การตรวจสอบ แผนกควบคุมคุณภาพสั่งให้นำไปผลิตใหม่ มียอดสะสมตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ๒๕๕๑ ถึงเดือน กันยายน ๒๕๕๒ มีมูลค่าต้นทุนรวมทั้งสิ้นประมาณ ๖.๗๓๓ ล้านบาท หรือเฉลี่ยเดือนละ ๐.๕๒ ล้านบาท แต่ผลิตภัณฑ์ดังกล่าวไม่สามารถนำไปผลิตใหม่ได้ เนื่องจากนมดิบที่รับซื้อเข้าในแต่ละวันมีปริมาณเกินกว่าจะ ทำการผลิตได้หมดในแต่ละวัน การนำผลิตภัณฑ์นมที่ไม่ผ่านคุณภาพมาผลิตใหม่ไม่สามารถกระทำ ได้เนื่องจากแผนการผลิตไม่เอื้ออำนวยต่อการนำนมที่ไม่มีคุณภาพมาผลิตใหม่ ประกอบกับการจำหน่ายไม่ดีและ ขายสินค้าได้น้อย ทำให้ผลิตภัณฑ์ดังกล่าวเสียเร็วขึ้น จึงต้องทำลายในที่สุด

อ.ส.ค.ได้เสนอคณะกรรมการ อ.ส.ค.พิจารณา ซึ่งคณะกรรมการ อ.ส.ค.พิจารณาแล้ว มีมติอนุมัติให้ทำลายผลิตภัณฑ์นมมูลค่า ๘,๖๓๖,๗๑๕.๘๐ บาท (แปดล้านหกแสนสาม-หมื่นหกพันเจ็ดร้อยสิบห้าบาทแปดสิบสตางค์) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงขอหารือว่า การทำลายผลิตภัณฑ์นมดังกล่าวของ อ.ส.ค. จะต้องดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่

กรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาข้อหารือประกอบคำชี้แจงของผู้แทนองค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย (อ.ส.ค.) แล้วมีความเห็นว่า ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นระเบียบที่กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ การแสวงหาข้อเท็จจริงกรณีเจ้าหน้าที่กระทำให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินของหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลภายนอกในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อพิจารณาว่าเจ้าหน้าที่ได้กระทำละเมิดและต้องรับผิดชอบในมูลละเมิดหรือไม่ และมีค่าสินไหมทดแทนที่ต้องชดใช้จำนวนเท่าใด ซึ่งข้อ ๘[๑] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ว่า ถ้าความเสียหายเกิดขึ้นโดยชัดแจ้งว่าเป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่หรือในกรณีที่ไม่ชัดแจ้งแต่มีเหตุอันควรเชื่อว่าความเสียหายดังกล่าวเจ้าหน้าที่มีส่วนกระทำให้เกิดความเสียหายขึ้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เสียหายแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดขึ้นมาคณะหนึ่ง เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดชอบและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดต้องชดใช้ กรณีที่หารือ ปรากฏว่า อ.ส.ค.ต้องทำลายผลิตภัณฑ์นมที่เสียและเสื่อมคุณภาพ ซึ่งความเสียหายดังกล่าวเกิดจากการบริหารจัดการเกี่ยวกับการผลิต การจัดเก็บสินค้า การจัดซื้อและการจัดจำหน่ายที่ไม่มีประสิทธิภาพ อันเกิดจากการกระทำโดยตรงของเจ้าหน้าที่ของ อ.ส.ค. ดังนั้น ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯดังกล่าว ผู้อำนวยการ อ.ส.ค.จึงต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด เพื่อให้คณะกรรมการได้แสวงหาข้อเท็จจริงและพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดชอบและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้กระทำละเมิดต้องรับผิดชอบ

(ลงชื่อ) ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์

(นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มีนาคม ๒๕๔๔

_ ส่งพร้อมหนังสือที่ นร ๐๖๐๖/๑๒๑ ลงวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๕ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการ
คณะรัฐมนตรี

[๑]ข้อ ๘ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น มีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิด
จากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิด
ทางละเมิดชั้นคณะหนึ่ง โดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้

ฯลฯ

ฯลฯ

เรื่องเสร็จที่ ๑๙๓/๒๕๕๓

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด
กรณีไปรษณีย์ภัณฑ์สูญหาย

การสื่อสารแห่งประเทศไทยมีหนังสือ ที่ กสท. ๖๐๓ สต.(พส.)/๓๕๘๗ ลงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๒ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาขอ ท้าหรือปัญหาข้อกฎหมายและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กรณีผู้รับไปรษณีย์ภัณฑ์ ร้องเรียนว่าไปรษณีย์ภัณฑ์ลงทะเลเบียดต่างประเทศซึ่งบรรจุธนบัตร จำนวน ๑,๐๐๐ ดอยซ์มาร์ก มาด้วยสูญหาย ขอให้การสื่อสารแห่งประเทศไทยชดใช้ การสื่อสารแห่งประเทศไทยได้ตรวจสอบพบว่าไปรษณีย์ภัณฑ์ดังกล่าว สูญหายไปขณะอยู่ในความครอบครองของพนักงานของการสื่อสารแห่งประเทศไทยจำนวนสองคน จึงพิจารณาให้พนักงานดังกล่าวชดใช้เงินจำนวน ๑,๐๐๐ ดอยซ์มาร์ก หรือเท่ากับเงินไทยจำนวน ๒๐,๒๒๐ บาท ให้แก่ผู้ร้องเรียน และพนักงานทั้งสองคนยินยอมชดใช้เงินจำนวนดังกล่าว แต่ขอให้ การสื่อสารแห่งประเทศไทยทดรองจ่ายเงินให้แก่ผู้ร้องเรียนไปก่อนโดยขอให้การสื่อสารแห่งประเทศไทย อนุมัติให้ผ่อนชำระคืนเป็นรายเดือน และข้อเท็จจริงปรากฏว่าพนักงานทั้งสองได้ชดใช้ค่าเสียหายมาแล้ว บางส่วน การสื่อสารแห่งประเทศไทยจึงขอหารือว่า กรณีเช่นนี้ผู้ว่าการการสื่อสารแห่งประเทศไทยจะต้อง แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามระเบียบดังกล่าวหรือไม่หรือควรให้ดำเนินการ ต่อไปอย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าว โดยได้ฟังคำชี้แจงจากผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) และผู้แทนการสื่อสารแห่งประเทศไทยแล้ว ได้ข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า กรณีที่ไปรษณีย์ภัณฑ์ดังกล่าวสูญหายนั้น การสื่อสารแห่งประเทศไทยได้พิจารณาเป็น ๒ ส่วน คือ ส่วนแรกเรื่องไปรษณีย์ภัณฑ์สูญหาย ส่วนที่ ๒ เรื่องเงินที่บรรจุในไปรษณีย์ภัณฑ์สูญหาย สำหรับ ส่วนแรกข้อเท็จจริงเป็นที่ยุติว่าไปรษณีย์ภัณฑ์ที่สูญหายอยู่ในความรับผิดชอบของการสื่อสารแห่งประเทศไทย การสื่อสารแห่งประเทศไทยจึงชดใช้ค่าเสียหายให้แก่การไปรษณีย์เยอรมัน ณ ประเทศต้นทางไปแล้วเป็น จำนวน ๑,๑๕๔ บาท ตามประกาศการสื่อสารแห่งประเทศไทยเรื่องอัตราการใช้ค่าเสียหาย สำหรับ ไปรษณีย์ภัณฑ์และพัสดุไปรษณีย์ระหว่างประเทศ ลงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๑ ส่วนการบรรจุธนบัตรจำนวน ๑,๐๐๐ ดอยซ์มาร์ก ในซองไปรษณีย์ภัณฑ์นั้น เห็นว่า นอกจากเป็นการปฏิบัติที่ผิดระเบียบแล้วยังไม่อาจทราบ

ได้ว่าไปรษณีย์ภัณฑ์ที่สูญหายนั้นมีธนบัตรบรรจุมาจริงหรือไม่ จำนวนเท่าใด การสื่อสารแห่งประเทศไทย จึงไม่ต้องรับผิดชอบค่าเสียหายในส่วนนี้ ฉะนั้น ข้อเท็จจริงที่การสื่อสารแห่งประเทศไทยหรือมานั้น จึงเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม กล่าวคือ การสื่อสารแห่งประเทศไทยเสียหายเพียง ๑,๑๕๔ บาท ไม่ใช่ ๒๐,๒๒๐ บาท (เท่ากับ ๑,๐๐๐ ดอยซ์มาร์ก)

การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดตามข้อ ๘ วรรคหนึ่ง[๑] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบว่ามีการกระทำละเมิดเกิดขึ้นหรือไม่ มีเจ้าหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ ค่าเสียหายอันเนื่องมาจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือไม่ เจ้าหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ ค่าเสียหายจะต้องรับผิดชอบใช้เป็นจำนวนเท่าใด ในกรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดหลายคนเจ้าหน้าที่แต่ละคนมีส่วนความรับผิดชอบเป็นอย่างไร และความเสียหายที่เกิดขึ้นหน่วยงานของรัฐมีส่วนบกร่องด้วยหรือไม่ เพื่อที่จะได้นำส่วนแห่งความรับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐไปหักออกจากค่าเสียหายที่จะเรียกให้เจ้าหน้าที่ ชดใช้ ดังนั้น หน่วยงานจึงต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด เพื่อสอบสวน ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเหตุละเมิดที่เจ้าหน้าที่ได้กระทำให้ได้ความกระจ่าง แต่ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐทราบแน่ ชัดว่า เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดที่จะต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนคือผู้ใด ทราบจำนวนค่าเสียหายที่ แน่นนอน และเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดยินยอมชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่หน่วยงานของรัฐแล้ว หน่วยงาน ของรัฐก็ไม่จำเป็นต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด

กรณีที่การสื่อสารแห่งประเทศไทยหรือมานั้น การสื่อสารแห่งประเทศไทยได้ตรวจสอบจน ทราบแน่ชัดแล้วว่า พนักงานของการสื่อสารแห่งประเทศไทยที่ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนคือผู้ใด ทราบจำนวนค่าเสียหายเป็นที่แน่นอน และเจ้าหน้าที่ดังกล่าวได้ยินยอมชดใช้ค่าสินไหมทดแทนโดยผ่อนชำระ ให้แก่การสื่อสารแห่งประเทศไทยบางส่วนแล้ว การสื่อสารแห่งประเทศไทยจึงไม่มีความจำเป็นต้องแต่งตั้ง คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดขึ้นอีก

(ลงชื่อ) ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์

(นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์)

รองเลขาธิการฯ รักษาราชการแทน

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เมษายน ๒๕๔๓

[๑] ข้อ ๘ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น มีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดชั้นคณะหนึ่ง โดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดชอบและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้

ฯลฯ

ฯลฯ

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง หรือเรื่องอายุความและแนวทางปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย
หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขได้มีหนังสือ ต่วนที่สุด ที่ สธ ๐๒๐๓/๗๔/๑๓๘ ลง
วันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๔๔ ขอหารือเรื่อง อายุความและแนวทางปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วย
หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยมีข้อเท็จจริงสรุปได้ดังนี้

๑. สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขได้มีคำสั่งที่ ๒๕/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๔๒
แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนหาข้อเท็จจริง กรณีมีการรายงานผลการตรวจราชการกรณีพิเศษพบว่า สำนักงาน
สาธารณสุขจังหวัดสกลนครมีการใช้จ่ายเงินไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์และจัดซื้อยาและเวชภัณฑ์ที่มีค่าใช้จ่าย
เอกชนในราคาที่สูงกว่าปกติ และเป็นยาที่องค์การเภสัชกรรมผลิต ซึ่งไม่เป็นไปตามระเบียบสำนัก
นายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ คณะกรรมการสืบสวนพิจารณาแล้วมีความเห็นว่า สำนักงาน
สาธารณสุขจังหวัดสกลนครดำเนินการจัดซื้อพัสดุกพร่องโดยใช้งบประมาณไม่ถูกต้องตามวัตถุประสงค์
ของการใช้จ่ายเงินงบประมาณ ไม่รายงานราคาที่เคยซื้อครั้งสุดท้ายในรอบ ๒ ปี ไม่ระบุคุณลักษณะเฉพาะของ
พัสดุนั้นเป็นสาระสำคัญในการจัดซื้อ หลีกเลี่ยงการจัดซื้อยาที่องค์การเภสัชกรรมผลิตจำหน่ายโดยวิธีกรณี
พิเศษแต่ไปซื้อจากเอกชนโดยวิธีสอบราคา แบ่งซื้อแบ่งจ้างโดยวิธีการสอบราคาเพื่อหลีกเลี่ยงการจัดซื้อโดย
วิธีการประกวดราคา และจัดซื้อพัสดุในราคาสูงผิดปกติโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร เป็นการดำเนินการจัดซื้อที่
ไม่ปกติ ไม่ชอบด้วยระเบียบของทางราชการและทำให้ทางราชการเสียหาย กรณีมีมูลความผิดวินัยอย่าง
ร้ายแรง เห็นควรดำเนินการทางวินัยอย่างร้ายแรงแก่นายสมบัติ โรงสะอาด ตำแหน่งเภสัชกร ๖ เจ้าหน้าที่พัสดุ
ที่ดำเนินการจัดซื้อ และนายสมาน ชัยสิทธิ์ เมื่อครั้งปฏิบัติราชการในตำแหน่งนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด
สกลนคร ผู้อนุมัติจัดซื้อ ทั้งนี้ ปลัดกระทรวงสาธารณสุขได้รับทราบรายงานการสืบสวนหาข้อเท็จจริงเมื่อวันที่
๒๖ กรกฎาคม ๒๕๔๒ โดยเห็นชอบด้วยกับคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง

๒. กระทรวงสาธารณสุขได้มีคำสั่งที่ ๗๐๔/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๔๒ แต่งตั้ง
คณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงแก่นายสมานและนายสมบัติ คณะกรรมการสอบสวนมีความเห็นว่า
ในเบื้องต้นพบว่าการจัดซื้อยาและเวชภัณฑ์ที่มีค่าใช้จ่ายสูงกว่าราคาที่โรงพยาบาลชุมชนเคยจัดซื้อหรือราคาที่
สามารถซื้อขายทั่วไปในท้องตลาด เป็นจำนวนเงิน ๒,๔๔๕,๘๘๕ บาท พฤติกรรมของนายสมานเป็นการกระทำ
ผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

สมควรลงโทษปลดนายสมานออกจากราชการ และพฤติกรรมของนายสมบัติเป็นการกระทำผิดวินัยที่ไม่ร้ายแรง ฐานจงใจไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการตามระเบียบกฎหมายของทางราชการตามมาตรา ๘๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ สมควรลงโทษลดขั้นเงินเดือนจำนวน ๑ ขั้น ทั้งนี้ ปลัดกระทรวงสาธารณสุขได้รับทราบรายงานการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงเมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๔๓ โดยเห็นชอบด้วยกับคณะกรรมการสอบสวน

๓. กระทรวงสาธารณสุขได้มีคำสั่งที่ ๙๑๙/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๔๓ ลงโทษปลดนายสมานออกจากราชการ และมีคำสั่งที่ ๗๖๖/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๔๓ และที่ ๙๙๒/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๓ ลงโทษลดขั้นเงินเดือนนายสมบัติ จำนวน ๑ ขั้น

๔. สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๔๓ แจ้งให้จังหวัดสกลนครดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด (ก่อนหน้านั้น ปลัดกระทรวงสาธารณสุขได้มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทนในส่วนที่เกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ตามคำสั่งที่ ๒๕๑๑/๒๕๔๑ ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๔๑)

๕. จังหวัดสกลนครได้มีคำสั่งที่ ๒๐๒๕/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๔๓ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ตามข้อ ๘ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ คณะกรรมการฯ ได้มีบันทึก ลงวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๔๓ รายงานผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดว่า สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสกลนครจัดซื้อยาและเวชภัณฑ์ที่มีไซยาสูงกว่าราคาที่น่ามาเปรียบเทียบเป็นเงินทั้งสิ้น ๑,๙๕๕,๓๖๐ บาท โดยเห็นควรเรียกเงินจากนายสมาน เพื่อชดเชยค่าเสียหายจำนวนร้อยละ ๗๕ ของเงินที่ได้เปรียบเทียบราคาแล้ว เป็นเงิน ๑,๔๖๕,๗๗๐ บาท และควรเรียกเงินจากนายสมบัติ เพื่อชดเชยค่าเสียหายจำนวนร้อยละ ๒๕ ของจำนวนเงินที่ได้เปรียบเทียบราคาแล้ว เป็นเงิน ๔๘๘,๕๙๐ บาท ผู้ว่าราชการจังหวัดสกลนครได้รับทราบรายงานผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๔๔ โดยสั่งการเห็นชอบตามความเห็นของคณะกรรมการฯ และได้มีหนังสือลงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๔๔ ส่งสำนวนการสอบสวนไปให้กระทรวงการคลังพิจารณา และรายงานผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดให้ปลัดกระทรวงสาธารณสุขทราบและพิจารณา ซึ่งกองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ได้มีบันทึกลงวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๔๔ รายงานผลถึงปลัดกระทรวงสาธารณสุข และปลัดกระทรวงสาธารณสุขได้รับทราบรายงานผลการสอบสวนดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๔๔

จากข้อเท็จจริงข้างต้นสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขจึงขอหารือตามประเด็นดังต่อไปนี้

๑) อายุความ ๒ ปี ในการใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ ตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เริ่มนับตั้งแต่วันที่ใด จึงจะถูกต้อง

ก. เริ่มนับตั้งแต่วันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๔๒ ซึ่งเป็นวันที่ปลัดกระทรวงสาธารณสุข รับทราบรายงานผลการสืบสวนข้อเท็จจริง

ข. เริ่มนับตั้งแต่วันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๔๓ ซึ่งเป็นวันที่ปลัดกระทรวงสาธารณสุขรับทราบ รายงานผลการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง

ค. เริ่มนับตั้งแต่วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๔๔ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ว่าราชการจังหวัดสกลนคร (ผู้รับมอบอำนาจจากปลัดกระทรวงสาธารณสุข) รับทราบรายงานผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิด ทางละเมิด

ง. เริ่มนับตั้งแต่วันที่ปลัดกระทรวงสาธารณสุขรับทราบผลการรายงานสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดทางละเมิดจากจังหวัดสกลนคร (วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๔๔)

๒) ตามข้อ ๑๗ วรรคสี่ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติ เกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ อายุความเริ่มนับตั้งแต่วันที่ผู้ว่าราชการจังหวัด สกลนครรับทราบและวินิจฉัยสั่งการเมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๔๔ และอายุความครบสองปี ในวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๔๖ นั้น ถูกต้องหรือไม่ หากไม่ถูกต้อง ที่ถูกต้องคืออย่างไร

๓) ตามข้อ ๑๗ วรรคห้า แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติ เกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หากกระทรวงการคลังไม่แจ้งผลการตรวจสอบให้ ทราบภายในระยะเวลาที่กำหนด จังหวัดสกลนครมีหน้าที่ต้องออกคำสั่งให้นายสมานและนายสมบัติดำเนินการ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ตามที่จังหวัดสกลนครมีความเห็นและตามที่รายงานให้กระทรวงการคลังพิจารณา ใช้หรือไม่ อย่างไร และต้องแจ้งให้ดำเนินการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนภายในกี่วัน ตามระเบียบหรือ กฎหมายใด

๔) ตามข้อ ๑๗ วรรคห้า ข้อ ๑๘ และข้อ ๑๙ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หากกระทรวงการคลังไม่แจ้ง ผลการตรวจสอบให้ทราบภายในกำหนดเวลา หรือกระทรวงการคลังพิจารณาเสร็จแล้วก็ดี จังหวัดสกลนคร ต้องมีคำสั่งให้นายสมานและนายสมบัติดำเนินการชดใช้ค่าสินไหมทดแทน หรือฟ้องคดีต่อศาลอย่าให้ขาดอายุ ความหนึ่งปี นับแต่วันที่ผู้ว่าราชการจังหวัดสกลนครแจ้งคำสั่งให้บุคคลทั้งสองชดใช้ค่าสินไหมทดแทนทราบ

เป็นหนังสือราชการ ส่งไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ ถูกต้องหรือไม่ อย่างไร หรือนับตั้งแต่วันพ้นกำหนดที่บุคคลทั้งสองไม่ดำเนินการชำระค่าสินไหมทดแทนตามกำหนดเวลาที่แจ้งไปในข้อหาหรือข้อ ๓ และในหนังสือดังกล่าวต้องแจ้งให้บุคคลทั้งสองทราบด้วยว่า มีสิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ และฟ้องคดีต่อศาลได้ จึงหาหรือว่ากำหนดอายุความร้องทุกข์และอายุความฟ้องคดีต่อศาลที่ต้องแจ้งให้บุคคลทั้งสองทราบ มีอายุความกี่วัน และอายุความนับตั้งแต่เมื่อใด

๕) หากนายสมานและนายสมบัติไม่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขจะต้องฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมหรือศาลปกครอง และการแจ้งให้บุคคลทั้งสองทราบว่าสิทธิร้องทุกข์และฟ้องคดีต่อศาล เนื่องจากขณะนี้ศาลปกครองแล้วบุคคลทั้งสองมีสิทธิจะร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์อยู่หรือไม่ และการที่บุคคลทั้งสองจะฟ้องศาล จะต้องฟ้องต่อศาลยุติธรรมหรือศาลปกครอง

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาข้อหาหรือดังกล่าวโดยได้ฟังคำชี้แจงเพิ่มเติมจากผู้แทนสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขแล้ว เห็นว่ามีประเด็นที่ต้องพิจารณา ๒ ประเด็น คือ

๑. ตามข้อเท็จจริงในเรื่องนี้ อายุความสองปีในการใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เริ่มนับเมื่อใด

๒. การดำเนินการเพื่อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ในกรณีนี้มีวิธีการเป็นอย่างไร

ในประเด็นแรก คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) เห็นว่า มาตรา ๑๐ วรรคสอง[๑] แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่บัญญัติให้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่งมีอายุความสองปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้พึงจะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้น เป็นเรื่องเกี่ยวกับอายุความการฟ้องคดี การนับอายุความจึงต้องเริ่มนับตั้งแต่วันที่ผู้มีอำนาจฟ้องคดีรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้พึงจะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ซึ่งในส่วนของผู้มีอำนาจฟ้องคดีนั้น เนื่องจากเรื่องนี้เป็นกรณีที่มีความเสียหายเกิดขึ้นแก่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดซึ่งไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล ดังนั้น จึงไม่อยู่ในฐานะเป็นเจ้าของทรัพย์สินได้ การฟ้องคดีจึงเป็นอำนาจของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขซึ่งเป็นนิติบุคคลเจ้าของทรัพย์สิน และแม้ว่าจะมีคำสั่งสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ที่ ๒๕๑๑/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๑ (เรื่อง มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทนในส่วนที่เกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่) มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทนปลัดกระทรวงสาธารณสุขตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ แต่ก็เป็นกรมมอบให้ปฏิบัติหน้าที่แทนเฉพาะบางเรื่องเท่านั้น และไม่รวมถึงการฟ้องคดีในศาล ดังนั้น การนับอายุความในเรื่องนี้จึงต้องเริ่ม

นับตั้งแต่วันที่ปลัดกระทรวงสาธารณสุขในฐานะผู้แทนของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขรู้ถึงการทะเล่เมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้พิงจะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

สำหรับวันใดจะถือว่าเป็นวันที่รู้ถึงการทะเล่เมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้พิงจะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้น เห็นว่า การที่จะถือว่าเป็นหน่วยงานของรัฐรู้ถึงการทะเล่เมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้พิงจะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง อาจเป็นไปได้ใน ๒ กรณี คือ ๑) การรู้ตามข้อเท็จจริง และ ๒) รู้จากรายงานของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางทะเล่เมิดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางทะเล่เมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กล่าวคือ หากปรากฏข้อเท็จจริงที่ชัดเจนว่ามีการทะเล่เมิดเกิดขึ้นและรู้ตัวผู้ต้องรับผิดชอบแล้วก็ต้องเริ่มนับอายุความสองปีนับแต่วันที่ปรากฏข้อเท็จจริงดังกล่าว (ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) เคยมีความเห็นตามเรื่องเสร็จที่ ๑๙๓/๒๕๔๓[๒]ว่าไม่ต้องมีการตั้งคณะกรรมการสอบสวนอีก) แต่หากหัวหน้าหน่วยงานยังไม่ทราบแน่ชัดว่ามีการทะเล่เมิดเกิดขึ้นหรือไม่ และผู้ใดต้องรับผิดชอบจะต้องตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงตามระเบียบฯ เพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงในเรื่องดังกล่าว

ในกรณีที่หาหรือมาขึ้นข้อเท็จจริงปรากฏว่า แม้จะมีการตั้งคณะกรรมการสืบสวนหาข้อเท็จจริงและคณะกรรมการสอบความผิดทางวินัย และคณะกรรมการทั้งสองชุดก็ได้ทำการสืบสวนสอบสวนและรายงานผลการพิจารณาให้ปลัดกระทรวงสาธารณสุขทราบแล้วก็ตาม (ว่านายสมานและนายสมบัติต้องรับผิดชอบวินัย) แต่การสืบสวนและสอบสวนดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ในการหาตัวผู้ต้องรับผิดชอบในทางวินัย และจากรายงานผลการสืบสวนและสอบสวนก็ได้มีการระบุว่าเจ้าหน้าที่ทั้งสองคนจะต้องรับผิดชอบในทางแพ่ง ดังนั้น จึงยังถือไม่ได้ว่าปลัดกระทรวงสาธารณสุขรู้ถึงการทะเล่เมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบจากผลการรายงานการสืบสวนและสอบสวนดังกล่าว โดยจะต้องถือว่าเป็นปลัดกระทรวงสาธารณสุขรู้ถึงการทะเล่เมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้พิงจะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากรายงานผลการสอบสวนของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางทะเล่เมิดที่ผู้ว่าราชการจังหวัดสกลนครแจ้งให้ทราบ ซึ่งปรากฏตามบันทึกกองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ปกปิด ด่วนที่สุด ที่ สธ ๐๒๐๓/๗๔/๒๐๒ ลงวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๔๔ ว่าปลัดกระทรวงสาธารณสุขได้รับทราบผลการสั่งการของผู้ว่าราชการจังหวัดสกลนครเมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๔๔ ดังนั้น อายุความสองปีในเรื่องนี้จึงต้องเริ่มนับตั้งแต่วันที่ดังกล่าว

สำหรับประเด็นที่สอง เห็นว่าเมื่อได้พิจารณาพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางทะเล่เมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๒ การดำเนินการเรียกร้องให้เจ้าหน้าที่ของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในกรณีที่เจ้าหน้าที่ดังกล่าวกระทำทะเล่เมิดต่อหน่วยงานของรัฐในการปฏิบัติหน้าที่ สามารถกระทำได้ ๒ วิธี คือ ๑) การออกคำสั่งตามมาตรา ๑๒[๓] และ ๒) การฟ้องคดีภายในอายุความตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๐ วรรคสอง[๔]

การออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชำระเงินตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีเงื่อนไขว่าต้องเป็นกรณีที่หน่วยงานของรัฐเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชดใช้ให้แก่ผู้เสียหายจากการทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๘[๕] หรือกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๐[๖] ประกอบกับมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว กรณีนี้การจัดซื้อที่สูงกว่าราคาจริงเป็นการทำละเมิดต่อสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของนายสมานชัยสิทธิ์ นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดสกลนครในฐานะผู้อนุมัติจัดซื้อ และนายสมบัติ โรงสะอาด เจ้าหน้าที่พัสดุผู้ดำเนินการจัดซื้อ จึงเป็นกรณีที่อาจออกคำสั่งตามมาตรา ๑๒ ให้เจ้าหน้าที่ชำระเงินเพื่อชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้ตามเงื่อนไขดังกล่าวข้างต้น

อย่างไรก็ดี เนื่องจากปรากฏว่าปัจจุบันนายสมานได้ออกจากราชการแล้ว ทำให้ไม่สามารถใช้วิธีการออกคำสั่งเพื่อเรียกให้นายสมานชำระเงินเพื่อชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๑๒ ได้ และทั้งนายสมานและนายสมบัติต่างก็ต้องรับผิดในมูลหนี้เดียวกัน ดังนั้น เพื่อความสะดวกและเป็นธรรมในการเรียกร้องให้ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขจึงควรฟ้องทั้งนายสมานและนายสมบัติเป็นคดีเดียวกันต่อศาลยุติธรรม (ศาลแพ่ง) ที่มีเขตอำนาจ

(ลงชื่อ) ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์
(นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สิงหาคม ๒๕๔๔

สิ่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๖๐๖/๔๔๖ ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๔๔ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการ
คณะรัฐมนตรี

[๑] มาตรา ๑๐ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ผู้นั้นอยู่ในสังกัดหรือไม่ ถ้าเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ถ้ามิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ทั้งสองประการตามวรรคหนึ่ง ให้มีกำหนดอายุความสองปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน และกรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ต้องรับผิดชอบแต่กระทรวงการคลังตรวจสอบแล้วเห็นว่าต้องรับผิดชอบ ให้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนนั้นมีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง

[๒] บันทึก เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดกรณีไปรษณีย์ภัณฑ์สูญหาย

[๓] มาตรา ๑๒ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๘ หรือในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๑๐ ประกอบกับมาตรา ๘ ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายมีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นชำระเงินดังกล่าวภายในเวลาที่กำหนด

[๔] โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑

[๕] มาตรา ๘ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหาย เพื่อการละเมิดของเจ้าหน้าที่ให้หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวแก่หน่วยงานของรัฐได้ ถ้าเจ้าหน้าที่ได้กระทำการนั้นไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

สิทธิเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามวรรคหนึ่งจะมีได้เพียงใดให้คำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมในแต่ละกรณีเป็นเกณฑ์โดยมิต้องให้ใช้เต็มจำนวนของความเสียหายก็ได้

ถ้าการละเมิดเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวมให้หักส่วนแห่งความรับผิดชอบดังกล่าวออกด้วย

ในกรณีที่การละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่หลายคน มิให้นำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับและเจ้าหน้าที่แต่ละคนต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะส่วนของตนเท่านั้น

[๖] โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑

เรื่องเสร็จที่ ๓๗๐/๒๕๕๔

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การพิจารณาคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการกระทำละเมิด

กระทรวงยุติธรรมได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ยธ ๐๒๐๒/๐๓๗๕๕ ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า กระทรวงยุติธรรมได้รับคำขอจากบุคคลภายนอกให้ กระทรวงยุติธรรมชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งกระทรวงยุติธรรมได้พิจารณาคำขอดังกล่าวแล้วมีความเห็นว่ากรณีไม่ถือว่าเจ้าหน้าที่ของกระทรวงยุติธรรมกระทำการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง กระทรวงยุติธรรมจึงไม่ต้องรับผิดชอบชดใช้ในผลเสียหายที่เกิดขึ้นแก่บุคคลภายนอก และได้ส่งเรื่องไปให้กระทรวงการคลังตรวจสอบและพิจารณา ซึ่งกระทรวงการคลังได้พิจารณาแล้วเห็นว่ากรณีเป็นความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของเจ้าหน้าที่ กระทรวงยุติธรรมต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอก

กระทรวงยุติธรรมได้พิจารณาแล้วเห็นว่า การพิจารณาคำขอดังกล่าวเป็นดุลพินิจของกระทรวงยุติธรรมที่จะพิจารณาว่าจะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอกผู้ยื่นคำขอหรือไม่ เพียงใด ตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ประกอบกับกระทรวงการคลังได้เคยมีหนังสือตอบข้อหารือว่าการพิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ยื่นคำขอเป็นดุลพินิจของกระทรวงยุติธรรม แต่เพื่อให้เป็นการถูกต้องและเป็นบรรทัดฐานในการดำเนินการต่อไป จึงขอหารือว่ากรณีตามความในข้อ ๓๒ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ จะให้นำความในข้อ ๘ ถึงข้อ ๒๐ มาใช้โดยอนุโลมหรือไม่ อีกทั้งอำนาจพิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายแก่บุคคลภายนอกเป็นดุลพินิจเฉพาะของหน่วยงานนั้น หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าว โดยมีผู้แทนกระทรวงยุติธรรมและผู้แทนกระทรวงการคลัง เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า การที่บุคคลภายนอกยื่นคำขอให้กระทรวงยุติธรรมชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลางซึ่งมีหน้าที่ในการดำเนินการทางปฏิบัติเกี่ยวกับการกำกับผู้ใช้อำนาจปกครองผู้เยาว์ ได้ใช้โอกาสในการปฏิบัติหน้าที่เบิกถอนเงินจากบัญชีเงินฝากของผู้เยาว์หลายครั้ง โดยมีทั้งการใช้ใบเบิกถอนเงินที่ผู้ใช้อำนาจปกครองได้ลงลายมือชื่อไว้ล่วงหน้าและปลอมลายมือชื่อของผู้ใช้อำนาจปกครอง และได้ยกยอดเงินดังกล่าวเป็นจำนวน

๒,๐๓๑,๕๐๐ บาท ไปเป็นของตน คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดที่กระทรวงยุติธรรม แต่งตั้งขึ้นมีความเห็นว่า ความเสียหายของผู้เยาว์เกิดจากการกระทำในทางปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่สถาน พินิจฯ และมีส่วนเกิดจากการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของผู้ใช้อำนาจปกครองและธนาการ ด้วย กระทรวงยุติธรรมจึงต้องรับผิดชอบใช้เพียง ๑,๓๕๔,๓๓๓ บาท แต่กระทรวงยุติธรรมเห็นว่าความเสียหาย เกิดจากความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของธนาการ เพียงฝ่ายเดียว กระทรวงยุติธรรมจึงไม่ต้องรับผิด และได้ส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังพิจารณา ซึ่งกระทรวงการคลังได้พิจารณาสำนวนดังกล่าวเฉพาะใน ประเด็นความรับผิดของเจ้าหน้าที่ต่อสถานพินิจฯ เท่านั้น โดยเห็นว่าการกระทำของเจ้าหน้าที่สถานพินิจฯ มิใช่ การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ เจ้าหน้าที่จึงต้องรับผิดชอบเป็นการส่วนตัวเต็มจำนวน แต่เมื่ออดีตผู้อำนวยการ สถานพินิจฯมีส่วนก่อให้เกิดความเสียหายโดยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงที่ไม่ตรวจสอบการเบิกถอน เงิน กระทรวงยุติธรรมจึงต้องออกคำสั่งให้อดีตผู้อำนวยการสถานพินิจฯรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนด้วย

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาประเด็นข้อหาหรือของกระทรวงยุติธรรม ประกอบกับข้อเท็จจริงดังกล่าวมีความเห็นว่า การดำเนินการในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อ บุคคลภายนอกนั้น ข้อ ๓๑[๑] แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความ รับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งเป็นบทบัญญัติของการเริ่มต้นกระบวนการสอบข้อเท็จจริง เกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ต่อบุคคลภายนอก ได้กำหนดให้นำข้อ ๘ ถึงข้อ ๒๐ มาใช้บังคับ โดยอนุโลม ดังนั้น แม้ว่าข้อ ๓๓[๒] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ จะกำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่รับ คำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของบุคคลภายนอกแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทาง ละเมิดขึ้นเพื่อดำเนินการต่อไป โดยไม่ได้กำหนด

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการฯ หรือผู้แต่งตั้ง หรือไม่ได้กำหนดกระบวนการอื่นใดที่จะต้อง ปฏิบัติไว้ก็ตาม แต่ย่อมเข้าใจได้ว่าการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามข้อ ๓๓ นั้น หมายความว่าปฏิบัติตามข้อ ๓๑ ประกอบกับข้อ ๘ ถึงข้อ ๒๐ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ กรณีจึงย่อมรวมถึงการส่งสำนวนไปให้กระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบตามข้อ ๑๗[๓] ด้วย อย่างไรก็ตาม การ ส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบดังกล่าว จะกระทำเฉพาะกรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นสมควรให้ชดใช้ ค่าสินไหมทดแทนเท่านั้น เนื่องจากมีความเสียหายแก่ทรัพย์สินของรัฐซึ่งกระทรวงการคลังมีหน้าที่กำกับดูแล รับผิดชอบเกิดขึ้นแล้ว แต่ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งไม่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามคำขอของ บุคคลภายนอกเป็นกรณีที่หน่วยงานของรัฐยังไม่มี ความเสียหายเกิดขึ้น กระทรวงการคลัง จึงไม่มีหน้าที่ ตรวจสอบสำนวนข้อเท็จจริงในกรณีดังกล่าว กรณีตามที่กระทรวงยุติธรรมหารือมา เมื่อปลัดกระทรวง ยุติธรรม มีคำสั่งไม่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอกแล้ว กระทรวงยุติธรรมจึงไม่จำเป็นต้องส่ง สำนวนไปให้กระทรวงการคลังตรวจสอบแต่อย่างใด แต่ถ้ากระทรวงยุติธรรมมีคำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหม ทดแทนแก่บุคคลภายนอก ก็ต้องส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังพิจารณา

อนึ่ง การที่กระทรวงยุติธรรมระบุในหนังสือหรือปัญหาข้อกฎหมายดังกล่าวว่ากระทรวงยุติธรรมเห็นว่ากรณีนี้ไม่ถือว่าเจ้าหน้าที่กระทรวงยุติธรรมกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง กระทรวงยุติธรรมจึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้คำสั่งใหม่ทดแทนนั้น ยังเป็นความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน เนื่องจากการพิจารณาใช้คำสั่งใหม่ทดแทนแก่บุคคลภายนอก หน่วยงานของรัฐจะต้องพิจารณาตามหลักความรับผิดชอบตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ส่วนการที่หน่วยงานจะไล่เบี้ยให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าเสียหายหรือไม่ ต้องพิจารณาตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

(ลงชื่อ) ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์
(นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กรกฎาคม ๒๕๕๔

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๖๐๖/ ๓๙๐ ลงวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนัก
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

[๑] ข้อ ๓๑ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลภายนอก ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเห็นว่าความเสียหายเกิดขึ้นเนื่องในการที่ตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นแจ้งต่อผู้บังคับบัญชาโดยไม่ชักช้า และให้มีการรายงานตามลำดับชั้นถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น แต่ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นรัฐมนตรีหรือกรรมการที่ตั้งขึ้นเพื่อปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐหรือผู้ซึ่งไม่สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใดหรือผู้ซึ่งไม่มีผู้บังคับบัญชา ให้ดำเนินการตามข้อ ๙ (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) และให้นำข้อ ๘ ถึงข้อ ๒๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

[๒] ข้อ ๓๓ เมื่อได้รับคำขอตามข้อ ๓๒ และหน่วยงานของรัฐที่ได้รับคำขอไว้เห็นว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตน ให้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการต่อไปโดยไม่ชักช้า

[๓] ข้อ ๑๗ เมื่อผู้แต่งตั้งได้รับผลการพิจารณาของคณะกรรมการแล้ว ให้วินิจฉัยสั่งการว่ามีผู้รับผิดชอบใช้คำสั่งใหม่ทดแทนหรือไม่ และเป็นจำนวนเท่าใด แต่ยังมีต้องแจ้งการสั่งการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

ให้ผู้แต่งตั้งส่งสำนวนภายในเจ็ดวันนับแต่วันวินิจฉัยสั่งการให้กระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบ เว้นแต่เป็นเรื่องที่กระทรวงการคลังประกาศกำหนดว่าไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

ให้กระทรวงการคลังพิจารณาโดยไม่ชักช้า และให้มีอำนาจตรวจสอบพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ในกรณี que เห็นสมควรจะให้บุคคลใดส่งพยานหลักฐานหรือมาให้ถ้อยคำเพื่อประกอบการพิจารณาเพิ่มเติมอีกก็ได้

ในระหว่างการพิจารณาของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งสั่งการให้เตรียมเรื่องให้พร้อมสำหรับการออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชำระค่าสินไหมทดแทนหรือดำเนินการฟ้องคดีเพื่อมีให้ขาดอายุความสองปีนับจากวันที่ผู้แต่งตั้งวินิจฉัยสั่งการ

ให้กระทรวงการคลังพิจารณาให้แล้วเสร็จก่อนอายุความสองปีสิ้นสุดไม่น้อยกว่าหกเดือน ถ้ากระทรวงการคลังไม่แจ้งผลการตรวจสอบให้ทราบภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามที่เห็นสมควรและแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ เว้นแต่ในกรณีหน่วยงานของรัฐนั้นเป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ให้กระทรวงการคลังพิจารณาให้แล้วเสร็จก่อนอายุความสองปีสิ้นสุดไม่น้อยกว่าหนึ่งปี ถ้ากระทรวงการคลังไม่แจ้งผลการตรวจสอบให้ทราบภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามที่เห็นสมควรและแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

เรื่องเสร็จที่ ๒๒๑/๒๕๔๔

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง ทารือกรณีธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
ขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหาย

กระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) ได้มีหนังสือ ด่วนมาก ที่ กค ๐๕๒๖.๖/๒๓๓๑ ลงวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๔๓ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอรือปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กรณีธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรขอให้กรมที่ดินชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหาย ความว่า กรมที่ดินมีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๗๑๒/๑๑๑๒๙ ลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๓ ถึงกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) ขอรือแนวทางปฏิบัติในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด กรณีธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรขอให้กรมที่ดินชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นเงินจำนวน ๑๕,๑๔๘,๔๖๔ บาท ดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑๙ ต่อปี กับค่าบริการสินเชื่อในอัตราร้อยละ ๑ ต่อปี จากต้นเงิน ๗,๘๕๐,๐๐๐ บาท นับตั้งแต่วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๓ จนกว่าจะชำระเสร็จ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ที่ดิน ๓ เมื่อครั้งรักษาการในตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดินอำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้ปลอมหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ ก.) ที่ดินตำบลเมืองปอน อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน ๒๘ แปลงมีชื่อนายวิสุทธิ บุรุษภักดี เป็นผู้ครอบครองและได้ทำประโยชน์ และได้รับจดทะเบียนจำนองที่ดินตามหลักฐาน น.ส.๓ ก. ทั้ง ๒๘ แปลงดังกล่าว เพื่อประกันเงินกู้ของนายวิสุทธิ บุรุษภักดี ทำให้ธนาคารหลงเชื่อในหลักประกัน จึงอนุมัติและจ่ายเงินกู้จำนวน ๘,๐๐๐,๐๐๐ บาท ให้แก่นายวิสุทธิ โดยมีได้มีหลักประกัน ซึ่งเป็นการกระทำละเมิดต่อธนาคาร เป็นเหตุให้ธนาคารได้รับความเสียหาย เนื่องจากไม่ได้รับชำระหนี้แต่อย่างใด กรมที่ดินพิจารณาแล้วเห็นว่า เรื่องนี้มีแนวทางปฏิบัติในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดได้เป็น ๒ ประการ คือ

๑. หากพิจารณาแล้วเห็นว่า เป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่กระทำความผิดต่อหน่วยงานของรัฐ และเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐมากกว่าหนึ่งแห่ง คือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรและกรมที่ดิน ก็จะเป็นกรณีที่ทั้งสองหน่วยงานจะต้องร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการตามความในข้อ ๑๑ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙
๒. หากพิจารณาแล้วเห็นว่า การที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรได้ยื่นคำขอต่อกรมที่ดินให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหาย เป็นกรณีตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติ

รับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กรมที่ดินก็มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการได้ตามข้อ ๓๓ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ

กรมบัญชีกลางพิจารณาแล้วเห็นว่า ปัญหาที่กรมที่ดินหรือเป็นปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้และแนวทางปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ จึงขอหารือมายังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวโดยมีผู้แทนกรมบัญชีกลางเป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดแล้ว มีความเห็นว่า เจ้าหน้าที่ของกรมที่ดินได้ปลอมหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ ก.) และให้นายวิสุทธ์ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกนำหนังสือรับรองการทำประโยชน์ดังกล่าวไปจำหน่ายเพื่อประกันเงินกู้ของนายวิสุทธ์กับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร โดยที่เจ้าหน้าที่ที่ดินผู้นั้นเองเป็นผู้รับจดทะเบียนจำหน่ายที่ดิน การที่เจ้าหน้าที่ที่ดินรับจดทะเบียนจำหน่ายที่ดินโดยรู้ว่ายู่ว่าหนังสือรับรองการทำประโยชน์เป็นเอกสารปลอม เป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ที่ดินได้ปฏิบัติหน้าที่และก่อให้เกิดความเสียหายแก่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ตามข้อ ๙[๑] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ดังนั้น อธิบดีกรมที่ดินและผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จึงมีอำนาจร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิดขึ้น ตามข้อ ๑๐[๒] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ แล้วดำเนินการตามข้อ ๒๐[๓] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯต่อไป

การร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิดขึ้น เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดชอบและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้ต้องหาต้องชดใช้ ตามข้อ ๑๐ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯนั้น หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายและหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดสังกัดจะต้องร่วมกันพิจารณาและลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิด โดยให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องตกลงกันให้หน่วยงานของรัฐแห่งใดแห่งหนึ่งเป็นผู้ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิด แล้วให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องร่วมลงนามในคำสั่งดังกล่าว

(ลงชื่อ) ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์
(นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
พฤษภาคม ๒๕๔๔

_ส่งพร้อมหนังสือที่ นร ๐๖๐๖/๒๐๗ ลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๔๔ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนัก
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

[๑] ข้อ ๙ ถ้าเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่งทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐอีกแห่งหนึ่ง ให้เจ้าหน้าที่
ผู้ทำให้เกิดความเสียหายแจ้งต่อผู้บังคับบัญชา และให้มีการรายงานตามลำดับชั้นจนถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัด เว้นแต่

ฯลฯ

ฯลฯ

[๒] ข้อ ๑๐ ในกรณีความเสียหายเกิดขึ้นตามข้อ ๙ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหาย และหัวหน้าหน่วยงาน
ของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัดหรือผู้ซึ่งระเบียบนี้กำหนดให้เป็นผู้รับแจ้งตามข้อ ๙ (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) แล้วแต่กรณี มีอำนาจร่วมกันแต่งตั้ง
คณะกรรมการ

[๓] ข้อ ๒๐ ในกรณีร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๑๐ หรือข้อ ๑๑ ให้ผู้แต่งตั้งร่วมกันวินิจฉัยสั่งการ และเสนอ
ความเห็นทั้งหมด ไม่ว่าจะเห็นตรงกันหรือไม่ ไปยังกระทรวงการคลัง และเมื่อได้ดำเนินการตามข้อ ๑๗ และข้อ ๑๘ แล้ว ถ้าผลในชั้นที่สุดผู้แต่งตั้ง
ร่วมยังมีความเห็นตามข้อ ๑๘ แตกต่างกันจนหาข้อยุติไม่ได้ ก็ให้เสนอเรื่องให้คณะรัฐมนตรีวินิจฉัยชี้ขาด

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง ท้าหรือการเรียกคืนเงินเดือนข้าราชการที่การกำหนดตำแหน่ง
เป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กษ ๑๒๐๕/๘๗๓๕ ลงวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอร้อปัญหา ข้อกฎหมาย เกี่ยวกับการเรียกคืนเงินเดือนข้าราชการ ที่ ส.ป.ก. ได้มีคำสั่งยกเลิกการกำหนดตำแหน่ง และการเลื่อนข้าราชการ โดยมีข้อเท็จจริงสรุปได้ดังนี้

๑. ส.ป.ก. ได้มีหนังสือ ที่ กษ ๑๒๐๓/๓๗๙๕ ลงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ท้าหรือไปยัง สำนักงาน ก.พ.ว่า การที่ ส.ป.ก.ได้ดำเนินการกำหนดตำแหน่งนิติกร ๖ เป็นนิติกร ๗ ๖ และกำหนดตำแหน่ง นายช่างสำรวจ ๕ เป็นนายช่างสำรวจ ๖ รวมทั้งกำหนดตำแหน่งที่ได้ปรับปรุงเป็นการชั่วคราวเพื่อจัดคนลงตาม แผนอัตรากำล้ง ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๓๙ - ๒๕๕๑) เป็นตำแหน่งระดับที่สูงขึ้น รวม ๑๘๖ ตำแหน่ง นั้น สามารถ ดำเนินการได้หรือไม่ เพียงใด

๒. สำนักงาน ก.พ.ได้มีหนังสือ ที่ นร ๐๗๐๗.๑.๓/๙๖ ลงวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๒ แจ้งว่า ส.ป.ก.สามารถดำเนินการกำหนดตำแหน่งเป็นระดับที่สูงขึ้นได้ เฉพาะตำแหน่งที่เป็นผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์ในสายงานที่เริ่มต้นจากระดับ ๑, ๒ และ ๓ เท่านั้น ส่วนตำแหน่งที่เป็นหัวหน้างานหรือหัวหน้า ฝ่ายและตำแหน่งที่ได้ปรับปรุงเป็นการชั่วคราวเพื่อจัดคนลงตามแผนอัตรากำล้ง ๓ ปี รวม ๑๓๐ ตำแหน่ง นั้น ไม่อยู่ในอำนาจที่ ส.ป.ก.จะดำเนินการได้เอง และขอให้ ส.ป.ก.ดำเนินการยกเลิกการกำหนดตำแหน่งดังกล่าว

๓. ส.ป.ก.ได้มีคำสั่งยกเลิกการกำหนดตำแหน่งและการเลื่อนข้าราชการตามที่สำนักงาน ก.พ. ทักท้วง ซึ่งเป็นผลให้มีข้าราชการอยู่ในข่ายอาจถูกเรียกคืนเงินเดือนในส่วนที่ได้รับเกินไปจำนวน ๖๘ ราย ส.ป.ก.จึงได้มีหนังสือ ที่ กษ ๑๒๐๒/๑๕๓๗ ลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ท้าหรือไปยังกระทรวงการคลัง กรณีข้าราชการที่ต้องถูกเรียกคืนเงินเดือนจะขอผ่อนผันคืนเงินเป็นรายเดือน ซึ่งกระทรวงการคลังได้มีหนังสือ ด่วนมาก ที่ กค ๐๕๒๖.๖/๑๗๓๕๗ ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๓ แจ้งว่า ให้ข้าราชการดังกล่าวผ่อนชำระ เงินเดือนคืนเป็นรายเดือนได้เป็นจำนวนไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๒๐ ของอัตราเงินเดือนในปัจจุบันและให้ดำเนินการ ให้เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบละเมิดของ เจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

๔. ส.ป.ก.ได้มีหนังสือทวงถามให้ข้าราชการดังกล่าวยินยอมให้หักเงินเดือนคืนตามผลการพิจารณาของกระทรวงการคลัง ปรากฏว่ามีข้าราชการดังกล่าวจำนวนหนึ่งร้องขอให้ทบทุนการหักเงินเดือนคืน โดยอ้างสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือหากจะต้องคืนเงินเดือนส่วนที่ได้รับเกินไปก็ต้องคืนเพียงเท่าที่ยังเหลืออยู่ตามบทบัญญัติว่าด้วยลาภมิควรได้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และมาตรา ๕๑ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

จากข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้น ส.ป.ก.จึงหารือปัญหาข้อกฎหมายในประเด็นดังต่อไปนี้

๑) ข้าราชการดังกล่าวจะได้รับการคุ้มครองตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือไม่

๒) คำสั่ง ส.ป.ก.ที่สั่งยกเลิกคำสั่งกำหนดตำแหน่งและเลื่อนข้าราชการดังกล่าวตามที่สำนักงาน ก.พ.ทักท้วง เป็นคำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

๓) หากเป็นคำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมาย และ ส.ป.ก.พิจารณาเห็นว่า ข้าราชการดังกล่าวเป็นผู้รับคำสั่งทางปกครองโดยสุจริตจะต้องคืนเงินเดือนส่วนที่ได้รับเกินไปตามบทบัญญัติว่าด้วยลาภมิควรได้ตามมาตรา ๔๑๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ถูกต้องหรือไม่ และหากไม่ถูกต้องกรณีจะต้องดำเนินการอย่างไร

๔) หากข้าราชการดังกล่าวจะต้องคืนเงินเดือนส่วนที่ได้รับเกินไปตามบทบัญญัติว่าด้วยลาภมิควรได้แล้ว ส.ป.ก.จะดำเนินการได้มากน้อยเพียงใดและอย่างไร ในกรณีดังต่อไปนี้

ก. ส.ป.ก.จะเรียกสมุดบัญชีเงินฝากธนาคารของข้าราชการดังกล่าวซึ่งเป็นบัญชีที่ ส.ป.ก.ได้ออนเงินเดือนเข้าในบัญชีนั้นในช่วงเวลาที่มีการโอนเงินเดือนตามคำสั่งเลื่อนข้าราชการดังกล่าวจนถึงเวลาที่มีการเรียกเงินคืนมาเพื่อตรวจสอบว่าข้าราชการดังกล่าวมีเงินเดือนส่วนที่ได้รับเกินไปเหลืออยู่ในขณะเรียกคืนเท่าใดได้หรือไม่ เพียงใด

ข. ในกรณีหากตามบัญชีเงินฝากธนาคารดังกล่าวปรากฏว่า มีการถอนเงินยอดดังกล่าวออกไปจากบัญชีจนหมดแล้วจะถือว่าไม่มีเงินที่จะต้องคืนเหลืออยู่เลยได้หรือไม่

ค. ในกรณีหากตามบัญชีเงินฝากธนาคารดังกล่าวปรากฏว่าข้าราชการดังกล่าวจะมียอดตามบัญชีติดลบ และเมื่อมีการโอนเงินเดือนเข้าไปทางธนาคารจะหักล้างบัญชีทันที ซึ่งผลก็ยังคงเป็นยอดบัญชีติดลบเช่นเดิม จะถือว่าไม่มีเงินที่จะต้องคืนเหลืออยู่เลยได้หรือไม่ เพียงใด

ง. ในกรณีหากตามบัญชีเงินฝากธนาคารดังกล่าวปรากฏว่าข้าราชการดังกล่าวได้ถอนเงินเดือนออกไปใช้เป็นจำนวน ๑๕,๐๐๐ บาท จากยอดเงินเดือนที่โอนเข้าบัญชี ๒๐,๐๐๐ บาท เป็นประจำทุกเดือน ในจำนวนนี้เป็นเงินเดือนส่วนที่ได้รับเกินไปเพียง ๒,๐๐๐ บาท ดังนี้แล้วเป็นเงินจำนวน ๕,๐๐๐ บาท ที่คงไว้ในบัญชีเงินฝากจะถือว่าเงินส่วนที่ได้รับเกินไปเหลืออยู่เต็มจำนวน ๒,๐๐๐ บาท หรือจะต้องคิดเฉลี่ยตามสัดส่วนของเงินเดือนทั้งหมด

จ. มีข้าราชการบางรายยินยอมคืนเงินเดือนที่ได้รับเกินไปคืนแก่ ส.ป.ก.แล้ว ต่อมาหากผลการวินิจฉัยข้อหาหรือของ ส.ป.ก.ปรากฏว่าต้องคืนเงินตามหลักกฎหมายได้แล้วจะมีผลต่อข้าราชการดังกล่าวอย่างไร

๕) ส.ป.ก.สามารถดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ต่อเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับการกำหนดตำแหน่งเป็นระดับสูงชันจนเป็นเหตุให้มีการเรียกเงินคืนได้หรือไม่ เนื่องจากข้อ ๔ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ได้นิยามคำว่า "ความเสียหาย" หมายความว่า ความเสียหายที่เกิดจากการละเมิดอย่างใด ๆ แต่ไม่รวมถึงการออกคำสั่งหรือกฎ

๖) หาก ส.ป.ก.ไม่สามารถดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯได้ การพิจารณาหาตัวผู้รับผิดชอบ ส.ป.ก. ควรยึดหลักเกณฑ์อย่างไร และในระหว่างนี้ ส.ป.ก. ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ หากความเสียหายดังกล่าวไม่อยู่ในบังคับของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯจะถือว่าผลการสอบสวนเป็นการหาตัวผู้รับผิดชอบได้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาข้อหาหรือดังกล่าวโดยได้ฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากผู้แทนสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) แล้ว เห็นว่ามีประเด็นที่ต้องพิจารณา ๒ ประเด็น คือ

๑. เมื่อสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้มีคำสั่งยกเลิกการกำหนดตำแหน่งแล้วเจ้าหน้าที่ที่ถูกยกเลิกกำหนดตำแหน่งจะต้องคืนเงินเดือนที่ได้รับเกินไว้หรือไม่ เพียงใด

๒. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมสามารถดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ต่อเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกำหนดตำแหน่งซึ่งเป็นเหตุให้มีการเรียกเงินเดือนคืนได้หรือไม่

สำหรับประเด็นที่หนึ่ง เมื่อสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้มีคำสั่งยกเลิกการกำหนดตำแหน่งแล้วเจ้าหน้าที่ที่ถูกยกเลิกกำหนดตำแหน่งจะต้องคืนเงินเดือนที่ได้รับเกินไว้หรือไม่ เพียงใด นั้น เห็นว่า การปรับปรุงการกำหนดตำแหน่งและเลื่อนชั้นข้าราชการของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อ

เกษตรกรรมโดยที่ไม่ได้รับมอบอำนาจจาก ก.พ. นั้น ส.ป.ก.ไม่มีอำนาจกระทำได้ตามกฎหมาย คำสั่งของ ส.ป.ก.ในการกำหนดตำแหน่งและเลื่อนชั้นข้าราชการดังกล่าวจึงเป็นคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เมื่อมีการยกเลิกคำสั่งจึงมีผลให้ข้าราชการที่ได้รับกำหนดตำแหน่งและเลื่อนชั้นต้องกลับไปดำรงตำแหน่งและรับเงินเดือนหรือผลประโยชน์อื่นใดจากทางราชการตามเดิม แต่ในส่วนของเงินเดือนหรือผลประโยชน์อื่นใดที่ได้รับจากทางราชการก่อนหน้านั้น แม้จะเป็นผลที่เกิดขึ้นจากการออกคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายก็ตาม แต่จะไม่ได้รับผลกระทบจากคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้นด้วย เพราะคำสั่งนั้น ยังมีผลทางกฎหมายอยู่จนกว่าจะถูกเพิกถอน ฉะนั้น เงินเดือนหรือผลประโยชน์อื่นใดที่ข้าราชการซึ่งได้รับการแต่งตั้งและเลื่อนชั้นได้รับย่อมจะไม่ได้รับผลกระทบไปด้วย เนื่องจากการตอบแทนที่ทางราชการจะต้องให้แก่ข้าราชการที่ได้ปฏิบัติหน้าที่และมีความรับผิดชอบตามตำแหน่งที่ได้รับการแต่งตั้งนั้น ทั้งนี้ โดยนำหลักการของมาตรา ๖๒[๑] แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ มาปรับใช้ใน ลักษณะบทกฎหมายที่ใกล้เคียง

ส่วนประเด็นที่สองนั้น เห็นว่า ส.ป.ก.สามารถดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้ โดยต้องดำเนินการตามข้อ ๘[๒] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯต่อไป

(ลงชื่อ) ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์
(นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เมษายน ๒๕๔๔

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๖๐๖/๑๓๕ ลงวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๕๕ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนัก
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

[๑] มาตรา ๖๒ ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๕๗ มาตรา ๕๘ หรือมาตรา ๖๐ แล้ว หากภายหลังปรากฏว่าเป็นผู้มีคุณสมบัติไม่ตรงตามคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนั้น ให้ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๕๒ แต่งตั้งผู้นั้นให้กลับไปดำรงตำแหน่งเดิม หรือตำแหน่งอื่นในระดับเดียวกับตำแหน่งเดิมที่ผู้นั้นมีคุณสมบัติตรงตามคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งโดยพลัน แต่ทั้งนี้ไม่กระทบกระเทือนถึงการใดที่ผู้นั้นได้ปฏิบัติไปตามอำนาจและหน้าที่ และการรับเงินเดือนหรือผลประโยชน์อื่นใดที่ได้รับหรือมีสิทธิจะได้รับจากทางราชการในระหว่างที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่ผู้นั้นมีคุณสมบัติไม่ตรงตามคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่ง

ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้กลับไปดำรงตำแหน่งเดิมหรือตำแหน่งอื่นตามวรรคหนึ่งให้ได้รับเงินเดือนในขั้นที่พึงจะได้รับตามสภาพเดิม และให้ถือว่าผู้นั้นไม่มีสถานภาพอย่างใดในการได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่ตนมีคุณสมบัติไม่ตรงตามคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนั้น

[๒] ข้อ ๘ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิดชั้นคณะหนึ่ง โดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดชอบและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้

คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้มีจำนวนไม่เกินห้าคน โดยแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นหรือหน่วยงานของรัฐอื่นตามที่เห็นสมควร

กระทรวงการคลังอาจประกาศกำหนดว่าในกรณีความเสียหายที่เกิดขึ้นมีมูลค่าความเสียหายตั้งแต่จำนวนเท่าใด จะให้มีผู้แทนของหน่วยงานของรัฐหน่วยงานใดเข้าร่วมเป็นกรรมการด้วยก็ได้

ในการแต่งตั้งคณะกรรมการ ให้กำหนดเวลาแล้วเสร็จของการพิจารณาของคณะกรรมการ

เรื่องเสร็จที่ ๑๘๖/๒๕๕๔

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง สถานะทางกฎหมายของพนักงานของรัฐในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขตามประมวล
กฎหมายอาญาและพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

กระทรวงสาธารณสุขได้มีหนังสือที่ สธ ๐๒๐๘/๕๖/๒๕๗๕ ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาความว่า คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๓ เห็นชอบหลักการ หลักเกณฑ์ และเงื่อนไขการปฏิบัติงานของพนักงานของรัฐในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขตามที่คณะกรรมการกำหนดเป้าหมายและนโยบายกำลังคนภาครัฐ (คปร.) เสนอ ดังนี้

๑. กำหนดให้มีพนักงานของรัฐในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขเพื่อเตรียมบุคลากรรองรับการกระจายอำนาจไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการจัดรูปแบบการบริหารงานภารกิจด้านบริการสาธารณะของกระทรวงสาธารณสุขที่จะพิจารณาเป็นองค์การมหาชนในอนาคตตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๒ และพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. ๒๕๕๒

๒. ให้พนักงานของรัฐในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขใช้หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการปฏิบัติงาน เช่น คุณสมบัติและเงินเดือน ระดับบรรจุ สวัสดิการและอื่น ๆ เช่นเดียวกับข้าราชการพลเรือนสามัญในตำแหน่งเดียวกันโดยอนุโลมตามกฎหมายและระเบียบที่ใช้กับข้าราชการพลเรือนสามัญ เว้นแต่การมีกองทุนสำรองเลี้ยงชีพที่จะตั้งขึ้นแทนกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ เนื่องจากข้อจำกัดของกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

๓. มอบหมายให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงสาธารณสุข ไปดำเนินการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการปฏิบัติงานของพนักงานของรัฐในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขต่อไป ทั้งนี้ ในการกำหนดให้มีหรือปรับปรุงแก้ไขกฎ ระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในตำแหน่งพนักงานของรัฐในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขเพื่อให้คุ้มครองการปฏิบัติงานให้มีผลย้อนหลัง ตั้งแต่วันที่เข้าปฏิบัติงานคือตั้งแต่วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๓

กระทรวงสาธารณสุขเห็นว่า มติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวส่งผลให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมายซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงาน จึงขอหารือในปัญหาข้อกฎหมายดังต่อไปนี้

๑. ในการแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ปฏิบัติการตามกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงสาธารณสุข ในทางปฏิบัติที่ผ่านมาจะแต่งตั้งจากข้าราชการซึ่งเป็นแพทย์ เภสัชกร ฯลฯ โดยมีได้มีการแต่งตั้งลูกจ้างด้วยแต่อย่างไร ผลจากมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวทำให้แพทย์ เภสัชกร ฯลฯ ที่เข้าปฏิบัติงานในกระทรวงสาธารณสุขตั้งแต่วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๔๓ มีฐานะเป็นพนักงานของรัฐมิใช่ข้าราชการ ทำให้เกิดปัญหาในการแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงสาธารณสุข กล่าวคือ หากกระทรวงสาธารณสุขจะแต่งตั้งพนักงานของรัฐให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย โดยที่กฎหมายเหล่านั้นมิได้บัญญัติให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา จะถือว่าพนักงานของรัฐที่ได้รับการแต่งตั้งนั้นมีฐานะเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาหรือไม่

๒. คำว่า “เจ้าหน้าที่” ตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หมายความว่า “พนักงานของรัฐในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข” ด้วยหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวโดยมีผู้แทนกระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นว่า

๑. ข้อหารือในประเด็นที่ว่า การแต่งตั้งพนักงานของรัฐในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย จะถือว่าผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งมีสถานะเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาหรือไม่ นั้น เห็นว่า ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งจะมีสถานะเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาหรือไม่ สามารถพิจารณาได้เป็น ๒ กรณี คือ

ก) ในกรณีที่มีกฎหมายบัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่าให้ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งนั้นก็มิมีสถานะเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาโดยผลของกฎหมาย

ข) ในกรณีที่ไม่มีกฎหมายบัญญัติอย่างชัดเจนให้ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ต้องพิจารณาว่าการแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่นั้น เป็นการแต่งตั้งเพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ใช้อำนาจรัฐในการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ หากเป็นการแต่งตั้งเพื่อให้บุคคลดังกล่าวใช้อำนาจรัฐในการปฏิบัติหน้าที่ เช่น ในการสั่งการ การออกคำสั่งทางปกครอง หรือในการบังคับใช้กฎหมาย บุคคลผู้นั้นก็มีสถานะเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

๒. ข้อหารือในประเด็นที่ว่า คำว่า “เจ้าหน้าที่” ตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หมายความว่า “พนักงานของรัฐในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข” ด้วยหรือไม่

นั้น เห็นว่า จากบทนิยามคำว่า “เจ้าหน้าที่” ตามมาตรา ๔[๑] แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ นั้น หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่นไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งในฐานะเป็นกรรมการหรือฐานะอื่นใด และในข้อ ๔[๒] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ก็ได้ให้คำจำกัดความคำว่า “เจ้าหน้าที่” ให้ชัดเจนขึ้นว่า หมายถึง บรรดาบุคคลซึ่งได้รับการแต่งตั้งหรือถูกสั่งให้ปฏิบัติงานแก่หน่วยงานของรัฐ ดังนั้น เมื่อพนักงานของรัฐในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติงานในกระทรวงสาธารณสุขซึ่งมีฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐ บุคคลดังกล่าวจึงมีสถานะเป็นเจ้าหน้าที่ตามนัยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

อนึ่ง ในกรณีที่กระทรวงสาธารณสุขจะถ่ายโอนบุคลากรไปยังองค์กรอื่นนั้น จะต้องพิจารณาว่า องค์กรที่รับโอนบุคลากรดังกล่าวเป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่ หากองค์กรที่รับโอนมีสถานะเป็นหน่วยงานของรัฐ บุคลากรที่ถ่ายโอนไปก็ยังคงมีสถานะเป็น “เจ้าหน้าที่” ตามความหมายของพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ อยู่ต่อไป

(ลงชื่อ) ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์
(นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เมษายน ๒๕๔๔

ส่งพร้อมหนังสือที่ นร ๐๖๐๖/๑๔๓ ลงวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๔๔ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการ
คณะรัฐมนตรี

[๑] มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้ “เจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่น ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งในฐานะเป็นกรรมการหรือฐานะอื่นใด ฯลฯ

[๒] ข้อ ๔ ในระเบียบนี้ “เจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่น ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งในฐานะกรรมการหรือฐานะอื่นใด บรรดาซึ่งได้รับการแต่งตั้งหรือถูกสั่งให้ปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานของรัฐ ฯลฯ

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง หลักเกณฑ์การปฏิบัติในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง
ความรับผิดชอบละเมิด ตามข้อ ๑๐ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ

กรมศุลกากร ได้มีหนังสือ ที่ กค ๐๖๐๓/๑๑๑๔๓ ลงวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๓ ขอรื้อสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้จัดซื้อเครื่องบิน CN ๒๓๕-๒๒๐ จำนวน ๒ เครื่องพร้อมอะไหล่จากบริษัท PT INDUSTRI PESAWAT TERBANG NUSANTARA จำกัด ประเทศอินโดนีเซีย และบริษัทฯได้นำเข้าเครื่องบินดังกล่าวมาตั้งท่าอากาศยานกรุงเทพฯในวันเสาร์ ที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๕๒ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีหนังสือ ที่ กษ ๐๒๑๗/๐๘๘๗๙ ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๕๒ มอบอำนาจให้นางศิริภรณ์ ถาวรประเสริฐ ตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานพัสดุ ๗ สำนักฝนหลวงและการบินเกษตร เป็นผู้ดำเนินพิธีการศุลกากร และรับส่งเครื่องบินดังกล่าว

ในวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๕๒ นางศิริภรณ์ฯได้ติดต่อนางชมภาพ สิงห์พันธุ์ เจ้าหน้าที่กรมศุลกากรเพื่อขอคำแนะนำการปฏิบัติพิธีการทางศุลกากรและมอบหนังสือมอบอำนาจในการรับส่งของและดำเนินการเกี่ยวกับพิธีการศุลกากร ซึ่งเจ้าหน้าที่ได้ทำการประเมินและเขียนข้อความว่า “ยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มตามมาตรา ๓ (๓) แห่งประมวลรัษฎากร” ในใบส่งสินค้าขาเข้าและในวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๕๒ ได้รับมอบเครื่องบินและนำเอกสารดังกล่าวให้เจ้าหน้าที่กรมศุลกากรเพื่อตรวจสอบปล่อยเครื่องบิน

สำนักงานศุลกากรท่าอากาศยานกรุงเทพฯ ได้มีหนังสือ ด่วนมาก ที่ กค ๐๖๐๗ (ส).๒/๑๓๘ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ถึงปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ความว่า ได้ตรวจสอบใบขนยาเลขที่ ๑๑๐๙ ๐๐๘๒ ๐๓๗๓ แล้วปรากฏว่าเครื่องบินนำเข้าจะต้องชำระภาษีมูลค่าเพิ่มร้อยละ ๗ ของราคารวมค่าภาษีอากร ได้แก่ ภาษีมูลค่าเพิ่ม ๗๖,๐๒๘,๖๙๐ บาท และเงินเพิ่มภาษีมูลค่าเพิ่มอีก ๓,๔๒๑,๒๙๑.๐๖ บาท ซึ่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ชำระแล้วตามหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กษ ๐๒๐๒/๒๑๐๙๒ ลงวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๒

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง สรุปความได้ว่า กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้รับความเสียหายที่ต้องจ่ายเงินเพิ่มภาษีมูลค่าเพิ่มจำนวน

๓,๔๒๑,๒๙๑.๐๖ บาท ให้แก่กรมสรรพากร ซึ่งความเสียหายดังกล่าวเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่สำนักงานกรมศุลกากรท่าอากาศยานกรุงเทพ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีหนังสือที่ กษ ๐๒๐๓/๐๖๖๓๕ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๓ ถึงกรมศุลกากรขอให้แจ้งรายชื่อกรรมการในส่วนของกรมศุลกากร จำนวน ๒ คน เพื่อจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด และกรมศุลกากรได้มีหนังสือที่ กค ๐๖๐๓/๐๘๕๙๒ ลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๔๒ แจ้งรายชื่อกรรมการในส่วนของกรมศุลกากรจำนวน ๒ คน คือ นายสุรพล งามวิไลรัตน์ ผู้อำนวยการส่วนการนำเข้า สำนักงานศุลกากรท่าอากาศยานกรุงเทพ และนางสาววิภา สุทธิขจรกิจการ หัวหน้าฝ่ายคดีแพ่ง สำนักกฎหมาย เพื่อร่วมเป็นกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดในกรณีดังกล่าว

ต่อมากระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีหนังสือที่ กษ ๐๒๐๓/๒๐๙๖๒ ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๔๓ ถึงกรมศุลกากร ขอให้คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการชุดเดียวกันนี้เป็นคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดกรณีดังกล่าวของกรมศุลกากรด้วย เพื่อให้เป็นไปตามนัยข้อ ๑๐ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ แต่เนื่องจากระเบียบฯ ข้อ ๑๐ ดังกล่าวมิได้กำหนดให้หน่วยงานใดเป็นผู้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด จึงขอหารือว่าเมื่อได้แจ้งรายชื่อกรรมการในส่วนของกรมศุลกากร จำนวน ๒ คน เพื่อเข้าร่วมเป็นกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดตามนัยข้อ ๑๐ ของระเบียบฯ แล้วจะต้องมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการชุดเดียวกันนี้เป็นคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดอีกหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวโดยมีผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และผู้แทนกรมศุลกากรเป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้วมีความเห็นเห็นว่าเมื่อกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้รับความเสียหายจากการที่ต้องชำระเงินเพิ่มภาษีมูลค่าเพิ่มจำนวน ๓,๔๒๑,๒๙๑.๐๖ บาท เนื่องจากชำระภาษีไม่ถูกต้องกรณีจัดซื้อเครื่องบิน CN ๒๓๕-๒๒๐ จำนวน ๒ ลำ จากประเทศอินโดนีเซีย และความเสียหายดังกล่าวเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของกรมศุลกากร ในการดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด กระทรวงเกษตรและสหกรณ์และกรมศุลกากรจะต้องร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดขึ้นเพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดชอบและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้ต้องหาต้องชดใช้ ตามข้อ ๑๐[๑] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กล่าวคือ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และอธิบดีกรมศุลกากรจะต้องร่วมกันพิจารณาและลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด (ข้อหารือในทำนองเดียวกันนี้คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้ให้ความเห็นไว้แล้วในเรื่องเสรีที่ ๖๕๙/๒๕๔๓)[๒] โดยให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องตกลงกันให้หน่วยงานของรัฐแห่งใดแห่งหนึ่งเป็นผู้ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด แล้วให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องร่วมลงนามในคำสั่งดังกล่าว อย่างไรก็ตาม หากปรากฏว่าหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการกระทำละเมิดต่างได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง

ความรับผิดชอบโดยเป็นกรรมการชุดเดียวกัน และได้ดำเนินการพิจารณาไปแล้ว ผลการดำเนินการของคณะกรรมการดังกล่าวก็ไม่เสียไป

ตามกรณีที่หารือ เมื่อปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบโดยได้แต่งตั้งกรรมการซึ่งประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ๓ คน และเจ้าหน้าที่ของกรมศุลกากรจำนวน ๒ คน กรมศุลกากรจึงไม่จำเป็นต้องมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบอีก แต่จะต้องร่วมลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จัดทำขึ้นนั้นด้วย

(ลงชื่อ) ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์
(นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เมษายน ๒๕๕๕

ส่งพร้อมหนังสือที่ นร ๐๖๐๒/๑๒๕ ๐๐๐ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๕ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

[๑] ข้อ ๑๐ ในกรณีความเสียหายเกิดขึ้นตามข้อ ๙ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหาย และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัดหรือผู้ซึ่งระเบียบนี้กำหนดให้เป็นผู้รับแจ้งตามข้อ ๙ (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) แล้วแต่กรณี มีอำนาจร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ

[๒] บันทึกเรื่อง การร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบกรณีการปกป้องค่าเงินบาท

เรื่องเสรีจที่ ๕๖๒/๒๕๕๕

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง การเรียกค่าเสียหายกรณีอาวูป็นของสำนักงานตำรวจแห่งชาติสฎญหาย

สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีหนังสือ ที่ ตช ๐๐๐๔.๒๒/๕๓๐๘ ลงวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า โรงเรียนนายร้อยตำรวจสามพราน ได้รายงานผลการสอบข้อเท็จจริงและหาตัวผู้รับผิดชอบทางแพ่ง กรณีอาวูป็นหายว่า เมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๓ นักเรียนนายร้อยตำรวจสมศักดิ์ วงษ์ไชยแย้ม ได้เบิกอาวูป็น ปลาย. ๑๑ (เอช.เค.๓๓) หมายเลข ๑๘๓๒๘๔ ไปใช้ในการฝึกซ้อมเดินสวนสนาม ต่อมาปรากฏว่าอาวูป็นที่ยืมไปสฎญหาย จึงรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ และได้แจ้งความร้องทุกข์ที่สถานีตำรวจภูธรอำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม เป็นคดีอาญาที่ ๒๐/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๕๔ ต่อมาวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๔ นักเรียนนายร้อยตำรวจสมศักดิ์ฯ ได้นำเงินจำนวน ๑๐,๕๓๕ บาท มาชำระราคาอาวูป็นตามที่กองสรรพาวุธ สำนักงานส่งกำลังบำรุงกำหนด และโรงเรียนนายร้อยตำรวจสามพรานได้นำเงินดังกล่าวส่งเป็นรายได้แผ่นดินแล้ว คณะกรรมการฯ จึงเห็นควรยุติเรื่อง

กรณีดังกล่าวสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้หารือไปยังกระทรวงการคลังว่าจะต้องมีการเรียกดอกเบี้ยในระหว่างผิดนัดด้วยหรือไม่ เนื่องจากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๒๐๖ บัญญัติว่า "ในกรณีหนี้อันเกิดแต่มูลละเมิด ลูกหนี้ได้ชื่อว่าผิดนัดมาแต่เวลาที่ทำละเมิด" และมาตรา ๒๒๔ บัญญัติว่า "หนี้เงินนั้น ท่านให้คิดดอกเบี้ยในระหว่างเวลาผิดนัดร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปี..." ซึ่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติเห็นว่าเหตุละเมิดได้เกิดขึ้นนับแต่วันที่นักเรียนนายร้อยตำรวจสมศักดิ์ฯ ไม่สามารถนำอาวูป็นมาส่งคืนให้กับโรงเรียนนายร้อยตำรวจสามพราน เมื่อมีหนี้เกิดขึ้นและหนี้ดังกล่าวเป็นหนี้เงิน จึงต้องคิดดอกเบี้ยในระหว่างเวลาผิดนัดร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปีด้วย

กรมบัญชีกลางโดยได้รับมอบอำนาจจากกระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นว่า เนื่องจากพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มิได้กำหนดเรื่องการคำนวณดอกเบี้ยในกรณีที่เจ้าหน้าที่กระทำละเมิด ดังนั้น สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาซึ่งเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติและระเบียบนี้โดยตรง

สำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงขอหารือว่า กรณีดังกล่าวจะต้องมีการเรียกดอกเบี้ยระหว่างผิดนัดด้วยหรือไม่ เพื่อจะได้ถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวโดยมีผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดแล้วเห็นว่า เมื่อพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ไม่ได้บัญญัติเกี่ยวกับเรื่องการคำนวณดอกเบี้ยในกรณีที่เจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ อันจะทำให้ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อละเมิดนั้น การคำนวณดอกเบี้ยก็ต้องเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งเป็นกฎหมายหลักทั่วไป เมื่อกฎหมายกำหนดให้ผู้กระทำละเมิดตกเป็นผู้ผิดนัดมาตั้งแต่เวลาที่ทำละเมิด และให้คิดดอกเบี้ยในระหว่างเวลาผิดนัดได้ในอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปี ในกรณีนี้ สำนักงานตำรวจแห่งชาติก็ชอบที่จะคิดดอกเบี้ยจากค่าสินไหมทดแทนซึ่งเป็นต้นเงินที่นักเรียนนายร้อยตำรวจสมัครตัว จะต้องรับผิดชอบได้ในอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปี นับแต่วันที่นักเรียนนายร้อยตำรวจสมัครตัวทำละเมิดจนถึงวันที่ได้นำเงินค่าสินไหมทดแทนซึ่งทางราชการกำหนดให้ผู้กระทำละเมิดชำระมาชำระแล้วเสร็จ

(ลงชื่อ) ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์
(ศาสตราจารย์พิเศษ ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กันยายน ๒๕๔๕

ส่งพร้อมหนังสือที่ นร ๐๖๐๖/
มีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ลงวันที่ กันยายน ๒๕๔๕ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่องเสร็จที่ ๒๘๙/๒๕๕๕

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง กรมบัญชีกลางหารือว่า คำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชุดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามกฎหมายว่าด้วย
ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ จะสามารถอุทธรณ์หรือขอให้พิจารณาใหม่ได้หรือไม่

กรมบัญชีกลางได้มีหนังสือ ด่วนมาก ที่ กค ๐๕๓๐.๕/๘๒๖ ลงวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๕๕ ถึง
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอรื้อแนวทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของ
เจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ สรุปความได้ว่า จังหวัดพิษณุโลกแจ้งผลการพิจารณาความรับผิดทางละเมิด กรณี
กระต่ายถ่ายเอกสารและกระต่ายโรเนียวที่เก็บรักษาไว้ในอาคารเช่าของสำนักงานสรรพากรจังหวัดพิษณุโลก
สูญหายไป จำนวน ๒,๒๘๘ ริม ค่าเสียหายคิดเป็นเงิน ๑๘๘,๗๕๖ บาท กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นว่า
หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไปสำนักงานสรรพากรจังหวัดพิษณุโลก ซึ่งมีหน้าที่ควบคุมการดำเนินงานธุรการและ
สารบรรณทั่วไปการบริหารงานบุคคล งบประมาณและพัสดุครุภัณฑ์ ไม่วางระบบและควบคุมให้มีการจัดซื้อ
กระต่ายให้เหมาะสม ทำให้มีการจัดซื้อกระต่ายเป็นจำนวนมากจนไม่มีสถานที่จัดเก็บ จึงต้องไปเช่าอาคารเก็บ
พัสดุที่ศูนย์การค้าพิษณุโลกบาร์ซ่า ทำให้การควบคุมดูแลพัสดุเป็นไปโดยไม่รัดกุมและไม่ทั่วถึง ประกอบกับ
มิได้ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของหัวหน้างานพัสดุซึ่งเป็นผู้ใต้บังคับบัญชา ปล่อยปละละเลยให้มีการมอบ
กุญแจให้กับลูกจ้างประจำ ตำแหน่งนักการภารโรง ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในงานพัสดุใช้ช่องทางดังกล่าวในการลัก
ทรัพย์ของทางราชการ พฤติการณ์จึงถือได้ว่าหัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไปกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง
เห็นควรให้รับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้แก่ทางราชการร้อยละ ๒๐ ของมูลค่าความเสียหายเป็นเงิน
๓๗,๗๕๑.๒๐ บาท สำนักงานสรรพากรจังหวัดพิษณุโลกจึงมีคำสั่งเรียกให้ชุดใช้ค่าเสียหาย ต่อมาหัวหน้า
ฝ่ายบริหารทั่วไปผู้ต้องรับผิดได้ขอให้กรมบัญชีกลางทบทวนการวินิจฉัยดังกล่าวโดยชี้แจงและแสดง
พยานหลักฐานเพิ่มเติมว่า กรณีไม่วางระบบและควบคุมการจัดซื้อให้เหมาะสม ทำให้มีการจัดซื้อกระต่ายเป็น
จำนวนมากจนไม่มีสถานที่จัดเก็บและต้องไปเช่าอาคารเก็บพัสดุนั้น สำนักงานสรรพากรจังหวัดพิษณุโลกมิได้
เป็นผู้จัดซื้อกระต่าย แต่สำนักงานสรรพากรภาค ๗ เป็นผู้จัดซื้อและสั่งให้บริษัทฯผู้ขายส่งให้สำนักงาน
สรรพากรจังหวัดพิษณุโลกโดยตรงเพื่อความสะดวกในการลดขั้นตอนการตรวจนับของเจ้าหน้าที่ นอกจากนั้น
การเช่าอาคารเก็บพัสดุดำเนินการก่อนตนได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายบริหารงาน
ทั่วไป ทั้งนี้ ขณะที่ยื่นขอทบทวนผู้ต้องรับผิดยังมีได้ยื่นฟ้องต่อศาลปกครอง

กรมบัญชีกลางจึงขอหารือดังนี้

๑. เมื่อกระทรวงการคลังพิจารณาสำนวนการสอบสวนและแจ้งความเห็นเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดไปยังหน่วยงานของรัฐตามข้อ ๑๘ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ความเห็นดังกล่าวถือเป็นที่สุดหรือไม่ และกระทรวงการคลังมีอำนาจนำเรื่องที่ผ่านมาการพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดชอบทางแพ่งกลับมาพิจารณาทบทวนความเห็นใหม่ได้หรือไม่ อย่างไร โดยอาศัยหลักกฎหมายใด

๒. ผู้ต้องรับผิดชอบสิทธิในการโต้แย้งความเห็นของกระทรวงการคลัง โดยอุทธรณ์คำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าเสียหาย หรือขอให้พิจารณาใหม่ตามมาตรา ๔๔ และมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่ และกรณีจะแตกต่างกันหรือไม่ หากผู้นั้นได้ยื่นฟ้องศาลปกครองด้วย

๓. กระทรวงการคลังและคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดชอบทางแพ่ง มีสิทธิตามกฎหมายที่จะพิจารณาเรื่องดังกล่าว โดยนำหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ในส่วนที่เกี่ยวกับการพิจารณาอุทธรณ์หรือขอให้พิจารณาใหม่มาใช้โดยอนุโลมได้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าวโดยได้ฟังคำชี้แจงเพิ่มเติมจากผู้แทนกรมบัญชีกลางแล้วเห็นว่า มีประเด็นที่ต้องพิจารณาเพียงประเด็นเดียวคือ คำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจะสามารถอุทธรณ์หรือขอให้พิจารณาใหม่ได้หรือไม่ ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) เคยวินิจฉัยว่า คำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน เป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจตามกฎหมายอันก่อให้เกิดผลกระทบกับสิทธิหน้าที่ของบุคคล ซึ่งเป็นคำสั่งทางปกครอง[๑] ดังนั้น การอุทธรณ์หรือขอให้พิจารณาคำสั่งดังกล่าวใหม่ จึงต้องอยู่ในบังคับของพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

อย่างไรก็ตาม มาตรา ๓[๒] แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติข้อยกเว้นในเรื่องนี้ไว้ ๒ ประการ คือ

๑. ในกรณีที่มีกฎหมายใดกำหนดวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองอย่างใดไว้โดยเฉพาะและมีหลักเกณฑ์ที่ประกันความเป็นธรรมหรือมีมาตรฐานในการปฏิบัติราชการไม่ต่ำกว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ก็ให้เป็นไปตามกฎหมายนั้น

๒. ถ้ามีกฎหมายใดกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาอุทธรณ์หรือโต้แย้งไว้แล้ว ก็ให้เป็นไปตามกฎหมายดังกล่าว

ในเรื่องนี้ได้มีการกำหนดขั้นตอนการอุทธรณ์หรือโต้แย้งไว้แล้วตามข้อ ๑๗[๓] และข้อ ๑๘ [๔] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่ให้มีการส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบและให้มีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังหรือตามที่เห็นว่าถูกต้อง แล้วแต่กรณี ดังนั้น จึงไม่อาจนำเรื่องการอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับได้

สำหรับการขอให้พิจารณาใหม่นั้น เป็นวิธีการที่พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดไว้เพื่อเป็นอีกช่องทางหนึ่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถเพิกถอนหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำสั่งทางปกครองได้หากเกิดกรณีที่เข้าเงื่อนไขตามที่กำหนดไว้[๕] นอกเหนือไปจากการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองด้วยตนเองตามที่บัญญัติไว้ในส่วนที่ ๖ (มาตรา ๔๙ ถึงมาตรา ๕๓) ดังนั้น แม้ผู้รับคำสั่งไม่สามารถใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งให้คดีใช้คำสั่งใหม่ทดแทนได้ แต่ก็อาจขอให้พิจารณาใหม่ได้หากเข้าเงื่อนไขตามที่กฎหมายกำหนดไว้ดังกล่าวข้างต้น ซึ่งตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏในข้อหาหรือ การที่ผู้รับคำสั่งกล่าวอ้างว่า มิได้เป็นผู้สั่งซื้อกระดาษและในขณะที่เช่าอาคารตนยังมิได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนั้นหากเป็นความจริงเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งก็สามารถใช้วิธีการของ “การขอให้พิจารณาใหม่” ตามมาตรา ๕๔ (๔) เพื่อเพิกถอนหรือแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งนั้นได้

สำหรับปัญหาที่ว่า หากผู้รับคำสั่งได้ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองแล้วเจ้าหน้าที่จะมีอำนาจพิจารณาใหม่ได้หรือไม่นั้น เห็นว่า คำสั่งทางปกครองเป็นการใช้อำนาจฝ่ายเดียวของฝ่ายปกครองบังคับต่อเอกชน ดังนั้น จึงต้องเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นหน้าที่ของผู้ออกคำสั่งหรือผู้บังคับบัญชาที่จะต้องดำเนินการให้คำสั่งดังกล่าวมีความชอบด้วยกฎหมายด้วย โดยหากปรากฏว่าคำสั่งนั้นมีข้อบกพร่องประการใด ผู้ออกคำสั่งหรือผู้บังคับบัญชาอาจเยียวยา แก้ไขเพิ่มเติม หรือเพิกถอนคำสั่งนั้นได้ นอกจากนี้ หากพิจารณาเงื่อนไขของการใช้อำนาจเยียวยาแก้ไขและการพิจารณาใหม่ รวมถึงการเพิกถอนคำสั่งเองตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้วจะเห็นได้ว่า กฎหมายดังกล่าวมิได้ระบุไว้แต่อย่างใดว่า หากมีการฟ้องคดีต่อศาลแล้ว จะเป็นการตัดอำนาจในการเยียวยาแก้ไขและการขอให้พิจารณาใหม่หรือเพิกถอนคำสั่งทางปกครอง ดังนั้น จึงเห็นว่าแม้จะมีการฟ้องคดีต่อศาลปกครองก็ไม่เป็นการตัดอำนาจดังกล่าวของเจ้าหน้าที่แต่อย่างใด

(ลงชื่อ) ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์

(ศาสตราจารย์พิเศษ ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มิถุนายน ๒๕๔๕

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๖๐๖/ ลงวันที่ _____ มิถุนายน ๒๕๕๕ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการ
คณะรัฐมนตรี

[๑] บันทึก เรื่อง แนวทางปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบ
ละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

[๒] มาตรา ๓ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองตามกฎหมายต่าง ๆ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ใน
กรณีที่ถูกกฎหมายใดกำหนดวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองเรื่องใดไว้โดยเฉพาะและมีหลักเกณฑ์ที่ประกันความเป็นธรรมหรือมีมาตรฐานในการปฏิบัติ
ราชการไม่ต่ำกว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับขั้นตอนและระยะเวลาอุทธรณ์หรือโต้แย้งที่กำหนดในกฎหมาย

[๓] ข้อ ๑๗ เมื่อผู้แต่งตั้งได้รับผลการพิจารณาของคณะกรรมการแล้ว ให้วินิจฉัยสั่งการว่ามีผู้รับผิดชอบใช้ค่าสินไหม
ทดแทนหรือไม่ และเป็นจำนวนเท่าใด แต่ยังมีต้องแจ้งการสั่งการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

ให้ผู้แต่งตั้งส่งสำนวนภายในเจ็ดวันนับแต่วันวินิจฉัยสั่งการให้กระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบวันแต่เป็นกรณีที่
กระทรวงการคลังประกาศกำหนดว่าไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

ให้กระทรวงการคลังพิจารณาโดยไม่ชักช้า และให้มีอำนาจตรวจสอบพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องในกรณีให้เห็นสมควรจะให้
บุคคลใดส่งพยานหลักฐานหรือมาให้ถ้อยคำเพื่อประกอบการพิจารณาเพิ่มเติมอีกก็ได้

ในระหว่างการศึกษาของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งสั่งการให้เตรียมเรื่องให้พร้อมสำหรับการออกคำสั่งให้
เจ้าหน้าที่ชำระค่าสินไหมทดแทนหรือดำเนินการฟ้องคดีเพื่อให้ขาดอายุความสองปีนับจากวันที่ผู้แต่งตั้งวินิจฉัยสั่งการ

ให้กระทรวงการคลังพิจารณาให้แล้วเสร็จก่อนอายุความสองปีสิ้นสุดไม่น้อยกว่าหกเดือน ถ้ากระทรวงการคลังไม่แจ้งผล
การตรวจสอบให้ทราบภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามที่เห็นสมควรและแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ เว้นแต่ในกรณีหน่วยงานของ
รัฐนั้นเป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความ
รับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้กระทรวงการคลังพิจารณาให้แล้วเสร็จก่อนอายุความสองปีสิ้นสุดไม่น้อยกว่าหนึ่งปี ถ้ากระทรวงการคลังไม่แจ้ง
ผลการตรวจสอบให้ทราบภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามที่เห็นสมควรและแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

[๔] ข้อ ๑๘ เมื่อกระทรวงการคลังพิจารณาเสร็จแล้ว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง และแจ้ง
คำสั่งนั้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ แต่ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เสียหายเป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระ
ราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแลหรือควบคุม
หน่วยงานของรัฐแห่งนั้นวินิจฉัยสั่งการให้หน่วยงานของรัฐดังกล่าวปฏิบัติตามที่เห็นว่าถูกต้อง

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เสียหายตามวรรคหนึ่งสั่งการตามความเห็นของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งดำเนินการเพื่อ
ออกคำสั่งให้ชำระค่าสินไหมทดแทนหรือฟ้องคดีต่อศาลอย่าให้ขาดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้แต่งตั้งแจ้งคำสั่งให้ผู้รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน
ทราบ

[๕] มาตรา ๕๔ เมื่อคู่มือมีค่าขอ เจ้าหน้าที่อาจเพิกถอนหรือแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งทางปกครองที่พ้นกำหนดอุทธรณ์ตาม
ส่วนที่ ๕ ได้ในกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) มีพยานหลักฐานใหม่ อันอาจทำให้ข้อเท็จจริงที่ฟังเป็นยุติแล้วนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ
- (๒) คู่กรณีที่แท้จริงมิได้เข้ามาในกระบวนการพิจารณาทางปกครองหรือได้เข้ามาในกระบวนการพิจารณาครั้งก่อนแล้วแต่ ถูกตัดโอกาสโดยไม่เป็นธรรมในการมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาทางปกครอง
- (๓) เจ้าหน้าที่ไม่มีอำนาจที่จะทำคำสั่งทางปกครองในเรื่องนั้น
- (๔) ถ้าคำสั่งทางปกครองได้ออกโดยอาศัยข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายใดและต่อมาข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายนั้น เปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญในทางที่จะเป็นประโยชน์แก่คู่กรณี

การยื่นคำขอตามวรรคหนึ่ง (๑) (๒) หรือ (๓) ให้กระทำได้เฉพาะเมื่อคู่กรณีไม่อาจทราบถึงเหตุนั้นในการพิจารณาครั้งที่แล้วมาก่อนโดยไม่ใช้ความผิดของผู้ยื่น

การยื่นคำขอให้พิจารณาใหม่ต้องกระทำภายในเก้าสิบวันนับแต่ผู้ยื่นได้รู้ถึงเหตุซึ่งอาจขอให้พิจารณาใหม่ได้

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง หลักเกณฑ์การตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามกฎหมาย
ว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

กรมบัญชีกลาง ได้มีหนังสือ ที่ กค ๐๔๐๖.๖/๓๘๘๗ ลงวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า กรมบัญชีกลางตรวจสอบพบปัญหาเรื่องความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และวิธีปฏิบัติตามขั้นตอนของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยมีรายละเอียดข้อเท็จจริงดังนี้

กรณีที่ ๑ กรมโยธาธิการและผังเมืองแจ้งว่า รถยนต์ราชการส่วนกลางซึ่งใช้ประจำสำนักงานผังเมืองจังหวัดสงขลา ยี่ห้อฟอร์ดแบบเรนเจอร์ หมายเลขทะเบียน กย-๔๗๙๑ กรุงเทพมหานคร สูญหายโดยเกิดจากการโจรกรรม ซึ่งกรมโยธาธิการและผังเมืองพิจารณาแล้วเห็นว่า ความเสียหายไม่ได้เกิดจากการกระทำของนายพิชัย อุทัยเชษฐังค์ ผังเมืองจังหวัดสงขลาเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการเก็บรักษา จึงมิได้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามนัยข้อ ๘ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และได้ทำรายงานผลการพิจารณาเสนอปลัดกระทรวงมหาดไทยเพื่อพิจารณาตามข้อ ๑๒ ของระเบียบดังกล่าว โดยปลัดกระทรวงมหาดไทยได้พิจารณากรณีนี้แล้วเห็นว่า ยังไม่มีเหตุอันควรเชื่อว่า ความเสียหายเกิดขึ้นจากการกระทำของผังเมืองจังหวัดสงขลา ถือว่าเป็นกรณีที่ไม่ต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามความเห็นของกรมโยธาธิการและผังเมือง จึงขออนุมัติจำหน่ายรถยนต์ดังกล่าวเป็นสูญ

กรณีที่ ๒ อดีตข้าราชการในสังกัดกรมบัญชีกลางซึ่งถูกลงโทษไล่ออกจากราชการเนื่องจากกระทำผิดวินัยร้ายแรง ได้ยื่นฟ้องกรมบัญชีกลางและคณะกรรมการสอบสวนความผิดวินัยอย่างร้ายแรงเป็นจำเลยต่อศาลแพ่งฐานละเมิด เรียกค่าเสียหายจำนวน ๓๑,๘๑๖,๐๐๐ บาท โดยกล่าวอ้างว่า คณะกรรมการกลั่นแกล้งโจทก์เป็นเหตุให้โจทก์ได้รับความเสียหาย

กรมบัญชีกลางจึงขอหารือสองประเด็นดังนี้

๑. กรณีรถยนต์ของกรมโยธาธิการและผังเมืองสูญหายโดยเกิดจากการโจรกรรม นั้น เนื่องจากทรัพย์สินของทางราชการเป็นทรัพย์สินที่มีเจ้าของและต้องมีผู้ดูแลรับผิดชอบ หากเกิดความเสียหายหรือสูญหาย ส่วนราชการเจ้าของทรัพย์สินจะต้องมีหน้าที่ในการซ่อมแซมและติดตามทรัพย์สินนั้น เมื่อเจ้าหน้าที่ยืมรถยนต์ไปใช้แล้วสูญหาย จึงต้องตรวจสอบว่าเจ้าหน้าที่ที่มีการดูแลรับผิดชอบเพียงพอหรือไม่ การพิจารณาของกรมโยธาธิการและผังเมืองที่ระบุว่า ยังไม่มีเหตุอันควรเชื่อว่าความเสียหายเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ จึงไม่ต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดและขออนุมัติจำหน่ายเป็นสูญ ซึ่งจะเป็นการตัดตอนมิให้มีหน่วยงานอื่นเข้ามาตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายและระเบียบ หากให้หน่วยงานของรัฐสามารถกระทำเช่นนี้ได้ทรัพย์สินของทางราชการเมื่อได้รับความเสียหายก็ไม่อาจติดตามและเรียกคืนได้ จึงขอหารือว่า การปฏิบัติของกรมโยธาธิการและผังเมืองในกรณีนี้ถูกต้องตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่ อย่างไร

๒. กรณีกรมบัญชีกลางและคณะกรรมการสอบสวนความผิดวินัยอย่างร้ายแรงถูกฟ้องเป็นจำเลยต่อศาลแพ่งฐานละเมิด นั้น เนื่องจากคณะกรรมการสอบสวนฯ ได้ดำเนินการไปตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาที่ชอบด้วยกฎหมายโดยดำเนินการพิจารณาทางปกครองและเป็นการกระทำทางปกครอง ข้อเท็จจริงฟังเป็นที่ยุติว่าเจ้าหน้าที่ได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ แต่ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๓๕ ระบุว่า “ในกรณีที่ผู้เสียหายฟ้องคดีต่อศาล ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการโดยไม่ชักช้า เว้นแต่จะได้มีการตั้งคณะกรรมการดังกล่าวไว้แล้ว และให้ประสานงานกับสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อเตรียมการต่อสู้คดีต่อไป” แต่ตามข้อ ๔ ของระเบียบดังกล่าวได้ระบุว่า “ความเสียหาย” หมายความว่า ความเสียหายที่เกิดจากการละเมิดอย่างใด ๆ แต่ไม่รวมถึงการออกคำสั่งหรือกฎ ทำให้เข้าใจว่าเหตุละเมิดอันเนื่องมาจากการออกคำสั่งหรือกฎโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายไม่อยู่ในบังคับของระเบียบนี้ จึงขอหารือว่า ในกรณีนี้จะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดเพื่อสอบสวนว่า คณะกรรมการสอบสวนความผิดวินัยอย่างร้ายแรงได้กระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีเสมอไปหรือไม่ หรือหัวหน้าส่วนราชการจะสามารถใช้ดุลพินิจพิจารณาได้ว่า การกระทำของคณะกรรมการสอบสวนความผิดวินัยอย่างร้ายแรง เป็นกรณีเจ้าหน้าที่ได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ เนื่องจากได้กระทำไปตามกฎหมายและคำสั่งของผู้บังคับบัญชาที่ชอบด้วยกฎหมาย จึงควรได้รับความคุ้มครองสิทธิตามนัยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และแจ้งพนักงานอัยการแถลงต่อศาลเพื่อให้เจ้าหน้าที่มีโอกาสพ้นจากการเป็นคู่ความในคดี รวมทั้งขอให้พนักงานอัยการช่วยเหลือทางคดีตามนัยข้อ ๓๗ ของระเบียบดังกล่าวในทันที โดยไม่จำเป็นต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวรวมทั้งได้ฟังข้อเท็จจริงจากผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) และกระทรวงมหาดไทย (กรมโยธาธิการและผังเมือง) แล้วมีความเห็นในแต่ละประเด็น ดังนี้

ข้อหาหรือประการที่หนึ่ง เห็นว่า ตามข้อ ๘ วรรคหนึ่ง[๑] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นกรณีที่เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของหน่วยงานของรัฐ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐจะแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดต่อเมื่อมีข้อเท็จจริงว่า ความเสียหายดังกล่าวมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีส่วนร่วมในการกระทำความผิด

ตามหนังสือของกรมบัญชีกลาง และคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมโยธาธิการและผังเมือง) ปรากฏข้อเท็จจริงว่า รถยนต์ส่วนบุคคลของกรมโยธาธิการและผังเมือง ซึ่งใช้ประจำสำนักงานผังเมืองจังหวัดสงขลา ยี่ห้อฟอร์ดแบบเรนเจอร์ หมายเลขทะเบียน กย-๔๗๙๑ กรุงเทพมหานคร สูญหายเนื่องจากการโจรกรรมของคนร้าย โดยในวันเกิดเหตุนายพิชัย อุทัยเชษฐังค์ ผังเมืองจังหวัดสงขลาได้นำรถยนต์คันดังกล่าวซึ่งเป็นรถใหม่ไปจอดไว้บนถนนสาธารณะหน้าบ้านพัก เนื่องจากในบ้านพักไม่มีบริเวณที่จอดรถ และได้จอดทิ้งไว้บนถนนสาธารณะซึ่งเป็นที่สัญจรไปมาข้ามคืน และรถได้สูญหายไปหลังเวลา ๒๒.๐๐ นาฬิกา จากข้อเท็จจริงดังกล่าว เห็นว่า นายพิชัยฯ ได้จอดรถยนต์ทิ้งไว้บนถนนสาธารณะซึ่งเป็นที่สัญจรไปมาและได้จอดทิ้งไว้ข้ามคืน ประกอบกับรถยนต์คันดังกล่าวเป็นรถใหม่ การจอดทิ้งไว้เช่นนั้นย่อมเป็นการเสี่ยงต่อการที่รถยนต์จะสูญหายได้โดยง่าย แม้จะได้มีการขออนุญาตไว้ในกรณีออกปฏิบัติหน้าที่นอกเวลาราชการหรือในวันหยุดราชการสามารถจอดที่บ้านพักได้ก็ตาม แต่ก็ไม่ปรากฏว่านายพิชัยฯ ได้ดูแลรักษาทรัพย์สินของทางราชการด้วยความระมัดระวังอย่างพอเพียง การที่รถสูญหายไปนี้ ย่อมเกิดความเสียหายแก่กรมโยธาธิการและผังเมืองแล้ว และมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของกรมโยธาธิการและผังเมือง จึงต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดตามข้อ ๘ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าว

อย่างไรก็ตามข้อเท็จจริงในกรณีนี้แตกต่างจากเรื่องที่คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้เคยวินิจฉัยไว้ในเรื่องเสร็จที่ ๙๑/๒๕๔๑[๒] และเรื่องเสร็จที่ ๑๒๙/๒๕๔๒[๓] เนื่องจากกรณีนี้เกิดจากความประมาทเลินเล่อของเจ้าหน้าที่ แต่กรณีที่เคยวินิจฉัยไว้นั้นเป็นเรื่องที่เกิดจากอุบัติเหตุเจ้าหน้าที่ไม่สามารถคาดการณ์ได้ล่วงหน้าและไม่สามารถป้องกันได้

ข้อหาหรือประการที่สอง เห็นว่า การที่ผู้ถูกลงโทษไล่ออกจากราชการได้ยื่นฟ้องกรมบัญชีกลาง และคณะกรรมการสอบสวนความผิดวินัยอย่างร้ายแรงเป็นจำเลยต่อศาลแพ่ง คดีหมายเลขดำ ที่ ๓๙๖๒/๒๕๕๕ ฐานละเมิด เรียกค่าเสียหายจำนวน ๓๑,๘๑๖,๐๐๐ บาท โดยกล่าวอ้างว่า คณะกรรมการกลั่นแกล้ง เป็นเหตุได้รับความเสียหายนั้น เนื่องจากการสอบสวนทางวินัยเป็นการดำเนินการโดยคณะกรรมการสอบสวนความผิดวินัยซึ่งได้รับแต่งตั้งจากผู้บังคับบัญชา เพื่อเสนอต่อผู้บังคับบัญชาว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดวินัยหรือไม่ หากการสอบสวนปรากฏว่าได้มีการกระทำความผิดวินัยผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาที่จะออกคำสั่งลงโทษทางวินัยผู้ถูกกล่าวหา และหากสอบสวนแล้วได้ความว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่มีความผิด ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาจะต้องมีคำสั่งยืนยันสภาพของผู้ถูกกล่าวหาว่ามีได้กระทำความผิดวินัย ดังนั้น การสอบสวนทางวินัยจึงเป็น “การพิจารณาทางปกครอง”[๕] ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และคำสั่งลงโทษทางวินัยจึงเป็น “คำสั่งทางปกครอง”[๕] ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ด้วยกรณีนี้เป็นความเสียหายที่เกิดจากการออกคำสั่งทางปกครองจึงไม่อยู่ในความหมายของ “ความเสียหาย” ตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๔[๖] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าว เพราะฉะนั้น จึงไม่ต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดชอบแต่อย่างใด

อนึ่ง ในเรื่องนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่าการออกคำสั่งลงโทษทางวินัยของผู้บังคับบัญชาเป็นคำสั่งทางปกครองของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ถูกลงโทษทางวินัยมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองดังกล่าวตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน และหากผู้ถูกลงโทษไม่พอใจในผลของการวินิจฉัยอุทธรณ์ก็มีสิทธิยื่นฟ้องต่อศาลปกครองได้ต่อไป

ลงชื่อ พรทิพย์ จาละ

(นางสาวพรทิพย์ จาละ)

รองเลขาธิการฯ

รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มิถุนายน ๒๕๕๖

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๕/ ๐๙๐๕/๔๐๓ ลงวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๖ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนัก
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

[๑]ข้อ ๘ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะเกิดจาก
การกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบ
ละเมิดชั้นคณะหนึ่ง โดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดชอบและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้

ฯลฯ

ฯลฯ

[๒]บันทึก เรื่อง การตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิด ส่งพร้อมหนังสือถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่
นร ๐๖๐๑/๑๘๕ ลงวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๑

[๓] บันทึก เรื่อง กรณีไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ส่งพร้อมหนังสือถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๖๐๖/
๕๑ ลงวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๒

[๔] มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“การพิจารณาทางปกครอง” หมายความว่า การเตรียมการและการดำเนินการของเจ้าหน้าที่เพื่อจัดให้มีคำสั่งทาง
ปกครอง

ฯลฯ

ฯลฯ

[๕] มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“คำสั่งทางปกครอง” หมายความว่า

(๑) การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง
โอน สงวน ระบุ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว เช่น การสั่งการ การอนุญาต การ
อนุมัติ การวินิจฉัยอุทธรณ์ การรับรอง และการรับจดทะเบียนแต่ไม่หมายความรวมถึงการออกกฎ

ฯลฯ

ฯลฯ

[๖] ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“ความเสียหาย” หมายความว่า ความเสียหายที่เกิดจากการละเมิดอย่างใด ๆ แต่ไม่รวมถึงการออกคำสั่งหรือกฎ

เรื่องเสรีจที่ ๓๒๖ /๒๕๕๖

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การจ่ายเงินคืนกองทุนทดแทนผู้ประสบภัยตามพระราชบัญญัติคุ้มครอง
ผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. ๒๕๓๕

กรุงเทพมหานคร ได้มีหนังสือ ที่ กท ๐๓๐๖/๓๗๐ ลงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๕๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ส่วนคุ้มครองผู้เอาประกันภัย เขต ๔ กรมการประกันภัย กระทรวงพาณิชย์ แจ้งกรุงเทพมหานครว่า นางมาลี ชาญไชย ผู้ประสบภัย อุทกภัยของกรุงเทพมหานคร หมายเลขทะเบียน ๔ ฝ - ๔๑๗๔ กรุงเทพมหานคร เฉี่ยวชน กรุงเทพมหานครซึ่งเป็นหน่วยงานเจ้าของรถ จะต้องจ่ายเงินค่าเสียหายเบื้องต้นคืนกองทุนทดแทนผู้ประสบภัยตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. ๒๕๓๕

กรุงเทพมหานครจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ผลการสอบข้อเท็จจริงสรุปได้ว่า เมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๑๔.๐๐ น. นายประยูร ศิริวัฒน์ ลูกจ้างประจำของกรุงเทพมหานครได้เข้าเวรปฏิบัติหน้าที่ยามรักษาการบริเวณลานจอดรถสำนักงานเขตภาษีเจริญเห็นว่าลานจอดรถมีที่ว่าง จึงได้ไปเลื่อนรถของกรุงเทพมหานคร หมายเลขทะเบียน ๔ ฝ - ๔๑๗๔ กรุงเทพมหานคร ซึ่งจอดอยู่บนถนนด้านหน้าสำนักงานเขตภาษีเจริญเข้ามาจอดในลานจอดรถให้เรียบร้อย โดยนำกุญแจรถยนต์คันดังกล่าวมาจากที่เก็บกุญแจสำรองของรถยนต์ส่วนกลางซึ่งอยู่ในห้องเวรรักษาความปลอดภัยโดยมิได้มีผู้ได้อนุญาตให้ไปนำกุญแจรถยนต์คันดังกล่าวมา อีกทั้งนายประยูรไม่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่พนักงานขับรถแต่อย่างใด และด้วยความรีบร้อนไม่ระมัดระวังจึงได้ถอยรถเฉี่ยวชนนางมาลี ชาญไชย ได้รับบาดเจ็บ และเข้ารับการรักษาพยาบาลที่โรงพยาบาลพญาไท ๓ นางมาลีฯ ได้ยื่นคำร้องขอรับค่าเสียหายเบื้องต้นจากกองทุนทดแทนผู้ประสบภัยเป็นค่ารักษาพยาบาล จำนวน ๑๔,๗๒๖ บาท ซึ่งกองทุนทดแทนผู้ประสบภัย เขต ๔ ได้จ่ายค่าเสียหายเบื้องต้นจำนวนดังกล่าวให้แก่โรงพยาบาลพญาไท ๓ ผู้รับมอบอำนาจจากนางมาลีฯแล้ว ต่อมาส่วนคุ้มครองผู้เอาประกันภัย เขต ๔ กรมการประกันภัย กระทรวงพาณิชย์ ได้มีหนังสือ ที่ พณ ๐๕๐๔.๐๔/๒๔๓ ลงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๕ และที่ พณ ๐๕๐๔.๐๔/๔๔๐ ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ขอให้สำนักงานเขตภาษีเจริญจ่ายค่าเสียหายเบื้องต้นคืนกองทุนทดแทนผู้ประสบภัย เขต ๔ คณะกรรมการฯพิจารณาแล้วเห็นว่าการกระทำละเมิดต่อ

บุคคลภายนอกของนายประยูรฯ มิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ นายประยูรฯ จึงต้องรับผิดชอบในการนั้นเป็นการเฉพาะตัว โดยนายประยูรฯ ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายจำนวน ๑๔,๗๒๖ บาท ให้แก่กองทุนทดแทนผู้ประสบภัย เขต ๔ แทนกรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานครจึงขอหารือว่า กรุงเทพมหานครจะต้องจ่ายค่าเสียหายเบื้องต้นให้แก่กองทุนทดแทนผู้ประสบภัยตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือดำเนินการตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยแจ้งให้นายประยูรฯ เป็นผู้ชดใช้ค่าเสียหายเบื้องต้นแก่กองทุนทดแทนผู้ประสบภัย เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติในกรณีดังกล่าวต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาปัญหาข้อหารือของกรุงเทพมหานคร โดยมีผู้แทนกรุงเทพมหานครและผู้แทนกรมการประกันภัยเป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นกฎหมายเฉพาะที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ และมาตรา ๓๒[๑] ของพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวได้กำหนดหน้าที่ของเจ้าของรถไว้ เจ้าของรถจึงต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เมื่อกรุงเทพมหานครเป็นเจ้าของรถที่กองทุนทดแทนผู้ประสบภัยได้จ่ายค่าเสียหายเบื้องต้นให้แก่ผู้ประสบภัยจากรถคันดังกล่าวแล้ว กรุงเทพมหานครจึงมีหน้าที่ที่จะต้องส่งเงินตามจำนวนที่ได้จ่ายจากเงินของกองทุนฯคืนให้แก่กองทุนฯตามที่กฎหมายกำหนดไว้

เมื่อกรุงเทพมหานครผู้เป็นเจ้าของรถได้จ่ายเงินคืนกองทุนทดแทนผู้ประสบภัยไปแล้วเป็นจำนวนเงินเท่าใด ก็มีสิทธิไล่เบี้ยเอาคืนกับเจ้าหน้าที่ของกรุงเทพมหานครที่ทำให้เกิดความเสียหายดังกล่าวได้ตามมาตรา ๓๑[๒] แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. ๒๕๓๕

ส่วนการที่นายประยูรฯ ต้องรับผิดชอบเป็นการเฉพาะตัวต่อนางมาลีฯ ตามมาตรา ๖[๓] แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ นั้น หากเป็นเหตุให้นายประยูรฯ ต้องชดใช้ค่าเสียหายเบื้องต้นคืนแก่กองทุนทดแทนผู้ประสบภัยไม่ เพราะนายประยูรฯ ไม่ใช่เจ้าของรถดังที่พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดไว้

ลงชื่อ พรทิพย์ จาละ

(นางสาวพรทิพย์ จาละ)

รองเลขาธิการฯ

รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เมษายน ๒๕๔๖

[ส่งพร้อมหนังสือ](#) ที่ นร ๐๙๐๕/๓๐๖ ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๖ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

[๑]มาตรา ๓๒ ในกรณีที่นายทะเบียนได้จ่ายค่าเสียหายเบื้องต้นให้แก่ผู้ประสบภัยสำหรับความเสียหายที่เกิดจากรถตามมาตรา ๘ ซึ่งไม่ได้เอาประกันความเสียหายตามมาตรา ๗ ให้หน่วยงานผู้เป็นเจ้าของรถตามมาตรา ๘ (๑) (๒) (๓) หรือเจ้าของรถตามมาตรา ๘ (๔) แล้วแต่กรณี ส่งเงินตามจำนวนที่ได้จ่ายจากเงินกองทุนคืนให้แก่กองทุน

การจ่ายเงินคืนกองทุนสำหรับรถตามมาตรา ๘ (๑) (๒) หรือ (๓) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด

[๒]มาตรา ๓๑ ในกรณีที่ความเสียหายเกิดขึ้นจากการกระทำของบุคคลภายนอก หรือเกิดขึ้นเพราะความจงใจหรือความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของเจ้าของรถ ผู้ขับขี่รถ ผู้ซึ่งอยู่ในรถ หรือผู้ประสบภัย เมื่อบริษัทได้จ่ายค่าเสียหายเบื้องต้นหรือค่าสินไหมทดแทน หรือเมื่อสำนักงานกองทุนทดแทนผู้ประสบภัยได้จ่ายค่าเสียหายเบื้องต้นให้แก่ผู้ประสบภัย หรือเมื่อหน่วยงานตามมาตรา ๘ (๑) (๒) (๓) หรือเจ้าของรถตามมาตรา ๘ (๔) ได้จ่ายเงินคืนกองทุนตามมาตรา ๓๒ ไปแล้วเป็นจำนวนเงินเท่าใด ให้บริษัทหรือสำนักงานกองทุนทดแทนผู้ประสบภัยหรือหน่วยงานตามมาตรา ๘ (๑) (๒) (๓) หรือเจ้าของรถตามมาตรา ๘ (๔) แล้วแต่กรณี มีสิทธิไล่เบี้ยเอาแก่บุคคลดังกล่าวหรือมีสิทธิเรียกให้ผู้ประสบภัยคืนเงินดังกล่าวได้

การใช้สิทธิตามวรรคหนึ่ง ต้องกระทำภายในหนึ่งปีนับแต่วันรู้ตัวผู้ซึ่งต้องรับผิดชอบ แต่ทั้งนี้ ต้องไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่ได้จ่ายเงินค่าสินไหมทดแทนตามหมวดนี้ให้แก่ผู้ประสบภัย

[๓]มาตรา ๖ ถ้าการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่มิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ เจ้าหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบในการนั้นเป็นการเฉพาะตัว ในกรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องเจ้าหน้าที่ได้โดยตรง แต่จะฟ้องหน่วยงานของรัฐไม่ได้

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การใช้งบประมาณค่าก่อสร้างอาคารสำนักงานพาณิชย์จังหวัดนครราชสีมา
เป็นค่าถมดินในที่สาธารณะประโยชน์บริเวณบึงห้วยทะเล (เพิ่มเติม)

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี มีหนังสือ ที่ นร ๐๔๑๑ (ลร.๖)/๑๒๗ ลงวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อขอหารือปัญหาข้อกฎหมาย ความว่า นายสุพร สุภสร สมาชิกวุฒิสภาจังหวัดอุดรธานี และนายวีระชัย พงษ์สวัสดิ์ พาณิชย์จังหวัดสระบุรี ได้มีหนังสือกราบเรียนนายกรัฐมนตรีขอความเป็นธรรม กรณีสำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์เป็นโจทก์ฟ้องนายสุพร สุภสร และนายวีระชัย พงษ์สวัสดิ์ เป็นจำเลยต่อศาลจังหวัดนครราชสีมาในคดีหมายเลขดำที่ ๒๖๙๑/๒๕๕๓ ขอให้ศาลมีคำสั่งให้งบประมาณค่าก่อสร้างอาคารสำนักงานพาณิชย์จังหวัดนครราชสีมาเป็นค่าถมดินในที่สาธารณะประโยชน์บริเวณบึงห้วยทะเล และกระทรวงพาณิชย์ได้มีหนังสือชี้แจงรายละเอียดความเป็นมาและผลการดำเนินการ รวมทั้งความเห็นในเรื่องดังกล่าว

รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) ปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรีพิจารณาแล้วมีบัญชาขอความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาว่า กรณีนี้กระทรวงพาณิชย์ได้รับความเสียหายหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวโดยมีผู้แทนสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) ผู้แทนกระทรวงพาณิชย์(สำนักงานปลัดกระทรวง) และผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมที่ดิน) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริง แล้ว มีความเห็นว่า ปัญหาที่หารือมานี้คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้เคยวินิจฉัยไว้แล้วว่าการที่คณะอนุกรรมการพิจารณาสถานที่ทำงานของหน่วยราชการในเขตกรุงเทพมหานครและเมืองหลักมีมติไม่เห็นชอบให้กระทรวงพาณิชย์ใช้ที่ดินบริเวณบึงห้วยทะเล จังหวัดนครราชสีมา สร้างอาคารสำนักงานพาณิชย์จังหวัด โดยกระทรวงพาณิชย์ได้ใช้เงินงบประมาณเพื่อถมดินในบริเวณดังกล่าวไปแล้ว ทำให้กระทรวงพาณิชย์ไม่สามารถดำเนินการก่อสร้างอาคารสำนักงานพาณิชย์จังหวัดนครราชสีมาได้ เป็นกรณีที่ได้เกิดความเสียหายแก่กระทรวงพาณิชย์โดยการกระทำของเจ้าหน้าที่แล้ว (เรื่องเสร็จที่ ๒๓๘/๒๕๕๒)^[๑] ต่อมา กระทรวงพาณิชย์ได้ดำเนินการหาผู้รับผิดชอบ และปรากฏว่า นายสุพร สุภสร ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมาในขณะนั้น กับนายวีระชัย พงษ์สวัสดิ์ ซึ่งดำรงตำแหน่งพาณิชย์จังหวัดนครราชสีมาในขณะนั้น เป็นผู้ต้องรับผิดชอบในความเสียหายดังกล่าว จึงได้ฟ้องคดีแพ่งกับบุคคลทั้งสองเพื่อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายนั้น

ต่อมา คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๔ เห็นชอบตามมติของ คณะกรรมการอำนวยการจัดระบบศูนย์ราชการว่า ทางราชการยังคงได้ใช้ประโยชน์ที่ดินที่ถมไปแล้วเพราะ สามารถปรับปรุงเป็นสวนสาธารณะได้ ซึ่งเทศบาลนครนครราชสีมาที่มีแผนงานจัดทำเป็นสวนสาธารณะแล้ว กรมบัญชีกลางจึงได้หารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาอีกครั้งว่า กระทรวงพาณิชย์ยังคงเสียหายอยู่ อีกหรือไม่ แต่เนื่องจากประเด็นที่หารือในครั้งนั้นมีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาล คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) จึงมีมติไม่รับเรื่องนี้ไว้พิจารณา (ข้อ ๙[๒] ของระเบียบคณะกรรมการกฤษฎีกา ว่าด้วยการรับ ประเมินค่าความเสียหายทางกฎหมายของกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๒๒)

ในครั้งนี รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) ปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี ได้ ขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาปัญหาตามที่นายสุพร สุภสร และนายวีระชัย พงษ์สวัสดิ์ ได้ ร้องขอความเป็นธรรมไปยังนายกรัฐมนตรี ว่ากระทรวงพาณิชย์ได้รับความเสียหายหรือไม่ คณะกรรมการ กฤษฎีกาจึงมีอำนาจที่จะพิจารณาให้ความเห็นทางกฎหมายในเรื่องนี้ได้ ทั้งนี้ ตามข้อ ๙ วรรคสอง[๓] ของ ระเบียบคณะกรรมการกฤษฎีกาดังกล่าว

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) เห็นว่า หากพิจารณาในส่วนของกระทรวงพาณิชย์ใน ฐานะที่เป็นหน่วยงานของรัฐมีฐานะเป็นนิติบุคคล มีงบประมาณและการบริหารงานของตนเอง โดยการ ใช้ เงินงบประมาณและการบริหารงานต้องกระทำภายในกรอบอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ดังนั้น เมื่อมีการนำ เงินงบประมาณของกระทรวงพาณิชย์ไปใช้จ่ายโดยไม่ได้เป็นไปเพื่อราชการของกระทรวงพาณิชย์ แม้จะเกิด ประโยชน์แก่หน่วยงานอื่นของรัฐดังเช่นกรณีนี้ที่หารือมานี้ก็ตาม ก็ถือได้ว่ากระทรวงพาณิชย์ได้รับความเสียหาย ซึ่งเป็นไปตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาที่ได้อวินิจฉัยไว้ในเรื่องพิจารณาเสร็จที่ ๒๓๘/๒๕๕๒ ดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาในส่วนของทางราชการในภาพรวม กล่าวคือ แม้กระทรวงพาณิชย์ จะเป็นนิติบุคคลหนึ่งแต่ก็อยู่ภายใต้การบริหารราชการแผ่นดินของรัฐซึ่งประกอบด้วยราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น มีการประสานและร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐด้วยกันภายใต้ การบังคับบัญชาและการกำกับดูแลหรือควบคุมดูแลของรัฐบาลเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายของตน

เมื่อคณะรัฐมนตรีซึ่งบังคับบัญชาและกำกับดูแลหรือควบคุมดูแลการบริหารงานของรัฐพิจารณาแล้วเห็นว่า การนำที่ดินที่กระทรวงพาณิชย์จ่ายเงินค่าถมดินไปทำสวนสาธารณะทางราชการยังคงได้ใช้ประโยชน์อยู่ จึงอาจถือได้ว่าทางราชการในภาพรวมไม่ได้รับความเสียหาย

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จาละ

(นางสาวพรทิพย์ จาละ)

รองเลขาธิการฯ

รักษาการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มีนาคม ๒๕๕๖

ส่งพร้อมหนังสือที่ นร ๐๙๐๕/๑๗๗ ลงวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๖ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนัก
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

[๑] ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๖๐๖/๙๔ ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๕๖ ถึงสำนักเลขาธิการ
คณะรัฐมนตรี

[๒] ข้อ ๙ กรรมการกฤษฎีกาจะไม่พิจารณาให้ความเห็นทางกฎหมายในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) เรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาล

(๒) เรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสถาบันอื่นอยู่แล้วตามกฎหมายและกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่าสมควรให้มีการดำเนินการ
ตามกฎหมายนั้นก่อนเพื่อประโยชน์แก่การบริหารราชการแผ่นดิน

(๓) เรื่องซึ่งหากให้ความเห็นแล้วจะมีผลกระทบต่ออันในทางการเมือง หรือทางต่างประเทศ

ทั้งนี้ เว้นแต่จะเป็นเรื่องที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีจะได้มีมติหรือมีคำสั่งเป็นการภายในให้พิจารณา

[๓] โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

เรื่องเสร็จที่ ๑๓/๒๕๕๖

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง อายุความการใช้สิทธิไล่เบียดให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน(กรณีของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ)

สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ตช ๐๐๐๔.๒๒/๕๖๐๔ ลงวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า เมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๐ นางนลินี กมลเลิศวิช โดยนายธีรพล กมลเลิศวิช ผู้รับมอบอำนาจ เป็นโจทก์ฟ้องสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กับพวกเป็นจำเลยฐานละเมิด เรียกค่าเสียหายจำนวนทุนทรัพย์ ๑,๒๐๐,๐๐๐ บาท ต่อมาศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ได้มีคำพิพากษา คดีหมายเลขแดงที่ ๑๑๕๖๒/๒๕๕๓ ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติคืนรถยนต์บรรทุกสิบล้อ คันหมายเลขทะเบียน ๘๑-๖๗๗๗ นครปฐม แก่โจทก์ และให้ชดใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์จำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท รวมทั้งค่าฤชาธรรมเนียม ยกฟ้องจำเลยที่ ๒ และ ๓ จำเลยไม่อุทธรณ์ แต่โจทก์อุทธรณ์ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จึงได้นำเงินไปวางศาลจำนวน ๘๗,๓๒๐ บาท โดยในวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๕๔ เป็นการวางเงินค่าสินไหมทดแทน และในวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔ เป็นการวางเงินค่าฤชาธรรมเนียม แล้วได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิด ต่อมาคณะกรรมการฯ ได้ทำการสอบข้อเท็จจริงเสร็จโดยมีมติว่าควรฟ้องไล่เบียดให้พันตำรวจเอกสุรพันธ์ โสรรัตน์ ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้กำกับสถานีตำรวจนครบาลคลองตันในขณะนั้นและพันตำรวจโทกฤตยศ เพิ่มสมบัติ ซึ่งเป็นพนักงานสอบสวน รับผิดชอบละเมิด ๘๓,๖๖๐ บาท

สำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงขอหารือว่า กรณีที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้นำเงินจำนวน ๘๗,๓๒๐ บาท ไปวางศาลเมื่อวันที่ ๙ และ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔ นั้น สำนักงานตำรวจแห่งชาติจะต้องใช้สิทธิไล่เบียดกับเจ้าหน้าที่ภายในอายุความ ๑ ปี ตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่ เนื่องจากขณะนี้คดียังไม่ถึงที่สุด อยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์ สำนักงานตำรวจแห่งชาติเห็นว่าอายุความ ๑ ปี ตามนัยมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบละเมิดฯที่ว่า “...สิทธิที่จะเรียกให้อีกฝ่ายชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนให้มีกำหนดอายุความหนึ่งปี นับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้นแก่ผู้เสียหาย” จะต้องเป็นกรณีที่คดีถึงที่สุดแล้ว และหน่วยงานของรัฐได้ชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายไป หน่วยงานของรัฐจึงมีสิทธิที่จะไล่เบียดเจ้าหน้าที่ได้ ส่วนการวางเงินต่อศาลตามคำพิพากษาของศาลชั้นต้นนั้น แม้กฎหมายจะบัญญัติให้มีผลเป็นการชำระหนี้ก็ตาม แต่คดีก็ยังไม่ถึงที่สุด ซึ่งศาลสูงอาจมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเปลี่ยนแปลงแก้ไข กลับ หรืองดเสียก็ได้

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวโดยมีผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม และผู้แทนกระทรวงยุติธรรม (กรมบังคับคดี) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า ความเสียหายที่เกิดแก่รถยนต์ภายหลังจากที่ได้ถูกยึดไว้เป็นของกลางเนื่องจากการนำรถไปจอดไว้ตากแดดตากฝน ทำให้อุปกรณ์บางอย่างของรถเสื่อมสภาพ และอุปกรณ์บางอย่างหายไป เช่น กระจกมองข้าง ไฟหน้ารถฯ เป็นความเสียหายที่เกิดขึ้นก่อนที่พระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีผลใช้บังคับ และโจทก์ได้รับคำสั่งใหม่ทดแทนที่สำนักงานตำรวจแห่งชาตินำไปวางศาลตามจำนวนที่ศาลชั้นต้นพิพากษาไปแล้ว

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีที่หารือมาเป็นการกระทำละเมิดที่เกิดขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัติความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีผลใช้บังคับ ความรับผิดชอบและสิทธิไล่เบี่ย่อมเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์สำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงมีสิทธิไล่เบี่ยเรียกค่าสินไหมทดแทนจากผู้กระทำละเมิดและผู้ร่วมรับผิดชอบในลักษณะลูกหนี้ร่วม ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กรณีเช่นนี้คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้เคยวินิจฉัยไว้แล้วในเรื่องเสรีจที่ ๖๘๐/๒๕๕๐^[๑]

ในเรื่องนี้ปรากฏข้อเท็จจริงว่า สำนักงานตำรวจแห่งชาตินำเงินไปวางศาลโดยที่ไม่ได้ตกลงกับผู้เสียหายซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นว่า ให้ศาลเป็นผู้มีอำนาจรับชำระหนี้แทนเจ้าหน้าที่^[๒] การวางเงินต่อศาลดังกล่าวจึงยังไม่ใช่การชำระหนี้แก่ผู้เสียหาย แต่เมื่อเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาได้รับเงินที่สำนักงานตำรวจแห่งชาตินำไปวางศาลแล้ว แม้ว่าคดีจะยังไม่ถึงที่สุด ก็ถือว่ามี การชำระค่าสินไหมทดแทนแล้ว สำนักงานตำรวจแห่งชาติย่อมมีสิทธิไล่เบี่ยเอา กับเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด การนับอายุความใช้สิทธิไล่เบี่ยดังกล่าวจึงเริ่มนับแต่วันที่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นได้รับเงินที่สำนักงานตำรวจแห่งชาตินำไปวางศาล

(นางสาวพรทิพย์ จาละ)

รองเลขาธิการฯ

รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มกราคม ๒๕๕๖

[ส่งพร้อมหนังสือ](#) ที่ นร ๐๙๐๖/๓๕ ลงวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๕๖ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการ
คณะรัฐมนตรี

[๑]บันทึก เรื่อง การนำหลักการตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มาใช้บังคับกับการ
กระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ก่อนบังคับใช้กฎหมาย

[๒]ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๓๑๕ อันการชำระหนี้นั้นต้องทำให้แก่ตัวเจ้าหนี้หรือแก่บุคคลผู้มีอำนาจรับชำระหนี้แทนเจ้าหนี้ การชำระหนี้ทำ
ให้แก่บุคคลผู้ไม่มีอำนาจรับชำระหนี้นั้น ถ้าเจ้าหนี้ให้สัตยาบันก็นับว่าสมบูรณ์

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของผู้รับจำนำของสถานธนาณูเคราะห์

กรมประชาสัมพันธ์ได้มีหนังสือ ที่ รส ๐๔๕๑/๑๒๖๖๐๘ ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๕ หรือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า สำนักงานธนาณูเคราะห์ได้ออกระเบียบสำนักงานธนาณูเคราะห์ว่าด้วยการรับจำนำ การเก็บรักษาทรัพย์สินจำนำ การไถ่ และการจำหน่ายทรัพย์สินหลุดจำนำ พ.ศ. ๒๕๕๔ เพื่อใช้ในการปฏิบัติราชการของสำนักงานธนาณูเคราะห์ โดยข้อ ๓๘ ได้กำหนดให้ผู้รับจำนำต้องรับผิดชอบชดใช้ราคาทรัพย์สินหลุดจำนำที่ขายทอดตลาดไม่ได้ติดต่อกันสองงวด และให้ผู้รับจำนำต้องรับผิดชอบชดใช้ราคาทรัพย์สินหลุดจำนำที่เป็นของปลอมหรือของสอได้โดยห้ามมิให้นำขึ้นขายทอดตลาดอย่างเด็ดขาด ทั้งนี้ เพื่อป้องกันการทุจริตในการรับจำนำ แต่โดยที่มาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวแก่หน่วยงานของรัฐได้ถ้าเจ้าหน้าที่ได้กระทำการนั้นไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงมีประเด็นปัญหาว่าข้อ ๓๘ ของระเบียบสำนักงานธนาณูเคราะห์ดังกล่าวซึ่งกำหนดเหตุความรับผิดทางแพ่งของผู้รับจำนำไว้โดยไม่ใช้เหตุเรื่องการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ จะขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าว โดยมีผู้แทนกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (สำนักงานธนาณูเคราะห์) และผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า สำนักงานธนาณูเคราะห์มีวัตถุประสงค์เพื่อประกอบกิจการรับจำนำ แต่ไม่ได้ถูกจัดตั้งให้เป็นนิติบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือกฎหมายพิเศษแต่ประการใด สำนักงานธนาณูเคราะห์จึงเป็นหน่วยงานหนึ่งในกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการซึ่งเป็นนิติบุคคล ดังนั้น สำนักงานธนาณูเคราะห์จึงเป็นหน่วยงานของรัฐตามนิยาม “หน่วยงานของรัฐ” ตามมาตรา ๔[๑] แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

กรณีมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยต่อไปว่า เมื่อสำนักงานธนาณูเคราะห์เป็นหน่วยงานของรัฐซึ่งต้องอยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้ว การที่ข้อ ๓๘ [๒] ของระเบียบสำนักงานธนาณูเคราะห์ ว่าด้วยการรับจำนำ การเก็บรักษาทรัพย์สินจำนำ การไถ่ และการจำหน่ายทรัพย์สินหลุดจำนำ พ.ศ. ๒๕๕๔ กำหนดให้ผู้รับจำนำซึ่งตามระเบียบได้แก่ผู้จัดการอาวุโส หรือผู้จัดการ หรือผู้ช่วยผู้จัดการสถานธนาณูเคราะห์ รวมทั้งผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนต้องชดใช้ราคาทรัพย์สินหลุดจำนำที่ขายทอดตลาด

ไม่ได้ติดต่อกันสองงวด และต้องรับผิดชอบใช้ราคาทรัพย์สินหลุดจำนำที่เป็นของปลอมหรือของสอดไส้ โดยห้ามมิให้นำขึ้นขายทอดตลาดอย่างเด็ดขาดจะขัดกับหลักความรับผิดชอบทางละเมิดที่พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ บัญญัติให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบเฉพาะกรณีเจ้าหน้าที่กระทำการโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง (มาตรา ๘)^[๓] หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) มีความเห็นว่า กรณีนี้ผู้รับจำนำมิใช่ผู้รับจำนำตามนัยแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่เป็นเรื่องความสัมพันธ์ภายในสำนักงานธนานุเคราะห์ที่กล่าวคือ เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ประเมินราคาทรัพย์สินที่รับจำนำ และโดยที่สถานธนานุเคราะห์ประกอบกิจการรับจำนำจึงต้องจ้างบุคคลที่มีความละเอียดรอบคอบ มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพและประเมินราคาทรัพย์สินจำนำได้ มาเป็นผู้จัดการสถานธนานุเคราะห์แต่ละแห่ง และปรากฏจากคำชี้แจงของผู้แทนสำนักงานธนานุเคราะห์ ด้วยว่าสำนักงานธนานุเคราะห์ได้จัดอบรมการตรวจสอบและการประเมินราคาทรัพย์สินให้ผู้รับจำนำอยู่เสมอ กรณีนี้จึงถือได้ว่าผู้รับจำนำต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการประกอบวิชาชีพนี้ การที่ข้อ ๓๘ แห่งระเบียบสำนักงานธนานุเคราะห์ดังกล่าวกำหนดให้ผู้รับจำนำต้องรับผิดชอบใช้ราคาทรัพย์สิน เพราะไม่สามารถขายทรัพย์สินหลุดจำนำจากการขายทอดตลาดสองงวดติดต่อกัน หรือทรัพย์สินหลุดจำนำเป็นของปลอมหรือของสอดไส้ ก็เนื่องจากผู้รับจำนำเป็นผู้ที่ต้องมีความรู้ความเชี่ยวชาญในวิชาชีพรับจำนำ หากผู้รับจำนำประเมินราคาทรัพย์สินที่รับจำนำผิดพลาดจึงถือได้ว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงตามนัยแห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้ว

ดังนั้น ข้อ ๓๘ ของระเบียบสำนักงานธนานุเคราะห์ ว่าด้วยการรับจำนำ การเก็บรักษาทรัพย์สินจำนำ การไถ่ และการจำหน่ายทรัพย์สินหลุดจำนำ พ.ศ. ๒๕๔๔ จึงไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

(นางสาวพรทิพย์ จาละ)

รองเลขาธิการฯ

รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มกราคม ๒๕๔๖

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๖/๓๓ ลงวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๕๖ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักงาน
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

[๑] มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการ
ส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา และให้หมายความรวมถึงหน่วยงานอื่นของรัฐที่
มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

[๒] ข้อ ๓๘ ทรัพย์สินหลุดจำนำที่ขายทอดตลาดไม่ได้ติดต่อกัน ๒ งวด ผู้รับจำนำต้องรับผิดชอบชดใช้เท่าราคา
คณะกรรมการประเมินราคาทรัพย์สินหลุดจำนำกำหนด แล้วมอบของให้ผู้รับจำนำไป

ในกรณีที่ทรัพย์สินหลุดจำนำเป็นของปลอมหรือของสอได้ ห้ามมิให้นำขึ้นขายทอดตลาดอย่างเด็ดขาด ผู้รับจำนำจะต้องรับ
ผิดชดใช้เท่าราคาที่คณะกรรมการประเมินราคาทรัพย์สินหลุดจำนำกำหนดแล้วมอบของให้ผู้รับจำนำไป

เมื่อได้ดำเนินการตามวรรค ๑ และหรือ วรรค ๒ แล้ว ให้ผู้รับจำนำรายงานผู้อำนวยการทราบภายใน ๗ วัน

[๓] มาตรา ๘ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายเพื่อการละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้
หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวแก่หน่วยงานของรัฐได้ ถ้าเจ้าหน้าที่ได้กระทำการนั้นไปด้วยความ
ความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

ฯลฯ

ฯลฯ

เรื่องเสร็จที่ ๘๐๑/๒๕๕๗

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง การพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามพระราชบัญญัติ
ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ : กรณีกรมราชทัณฑ์

กรมราชทัณฑ์มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ยธ ๐๗๑๑/๙๐๒ ลงวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๗ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอรื้อการพิจารณาอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ สรุปความได้ว่า

กรมราชทัณฑ์ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด กรณีนายฉัตรชัย ควรคิด ผู้บัญชาการเรือนจำจังหวัดสิงห์บุรี กับพวก เบียดบังเงินค่าจ้างแรงงานผู้ต้องขังไปเป็นประโยชน์ส่วนตัวหรือผู้อื่นโดยทุจริต ต่อมาคณะกรรมการฯ ได้ดำเนินการสอบข้อเท็จจริงและมีความเห็นว่า นายฉัตรชัยฯ มีพฤติการณ์แสวงหาผลประโยชน์จากการปฏิบัติหน้าที่ราชการ โดยเบียดบังเงินค่าจ้างแรงงานผู้ต้องขังที่จะต้องนำเข้าบัญชีเงินทุนฝึกวิชาชีพของเรือนจำจังหวัดสิงห์บุรีจำนวน ๖๕๓,๕๒๒.๕๗ บาท ซึ่งเป็นการก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ จึงต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่กรมราชทัณฑ์ กรมราชทัณฑ์พิจารณาแล้วเห็นชอบด้วยและได้ส่งสำนวนการสอบสวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

ต่อมากรมบัญชีกลางได้แจ้งผลการพิจารณาว่า ข้อเท็จจริงตามพยานหลักฐานรับฟังได้ว่า นายฉัตรชัยฯ ได้นำงานมาประกอบดอกไม้ประดิษฐ์ งานพันขดลวดไฟฟ้า และงานบรรจุไม้สำลีปั้นหูจากบุคคลภายนอกให้ผู้ต้องขังทำ แต่และเลยไม่ควบคุมให้มีการปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการทำให้ไม่สามารถตรวจสอบจำนวนที่ผลิต ที่ส่งออก และจำนวนเงินที่นำเข้าบัญชีได้ว่าถูกต้องตรงตามความเป็นจริงหรือไม่ นอกจากนี้ยังสั่งการให้เจ้าหน้าที่และผู้ต้องขังจำทำใบส่งสินค้าให้เท่ากับจำนวนเงินที่ต้องการนำส่งเป็นรายได้ แล้วเบียดบังเงินบางส่วนไปเป็นประโยชน์ส่วนตัว อันมิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ จึงให้นายฉัตรชัยฯ ชดใช้เงินจำนวนดังกล่าวตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สำหรับนายเกตุ มากบุญ หัวหน้างานฝึกวิชาชีพ และนายนวรรตน์ ศิริจันทร์ รักษาการหัวหน้าฝ่ายอบรมและฝึกวิชาชีพ พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่บุคคลทั้งสองมิได้ทักท้วงการกระทำดังกล่าวแต่กลับลงนามผ่านบันทึกการส่งเงินทั้งที่ต้องตรวจสอบซึ่งจะทำให้ทราบได้ว่าจำนวนเงินที่นำส่งต่ำกว่าปริมาณที่ผลิตได้ แต่ก็มีได้ทำการตรวจสอบแต่อย่างใด พฤติการณ์ถือได้ว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงให้นายนวรรตน์ฯ และนายเกตุฯ รับผิดชอบกึ่งหนึ่งของค่าเสียหาย

กรมราชทัณฑ์ได้ดำเนินการทางแพ่งกับนายฉัตรชัยฯ สำหรับนายนวรรตน์ฯ และนายเกตุฯ กรมราชทัณฑ์มีคำสั่งเป็นหนังสือเรียกให้ชำระเงินคนละ ๓๒๑,๗๖๑.๒๙ บาท เมื่อนายนวรรตน์ฯ และนายเกตุฯ ได้รับหนังสือเรียกให้ชำระเงิน จึงยื่นอุทธรณ์คำสั่งต่อกรมราชทัณฑ์ว่าพวกตนไม่สมควรที่จะต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน กรมราชทัณฑ์พิจารณาแล้วไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์ทั้งสอง จึงส่งคำอุทธรณ์ดังกล่าวให้หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านพัฒนาพฤตินิสัย กระทรวงยุติธรรม พิจารณาตามวินัยมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ประกอบกับกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และข้อ ๓๒ (๒) ของกฎกระทรวงว่าด้วยกลุ่มภารกิจ พ.ศ. ๒๕๔๕ ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวงว่าด้วยกลุ่มภารกิจ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

กรมราชทัณฑ์พิจารณาแล้ว เห็นว่า เกี่ยวกับการพิจารณาอุทธรณ์ของหัวหน้ากลุ่มภารกิจฯ ในชั้นนี้ยังมีปัญหาในทางปฏิบัติที่ไม่ชัดเจน จึงขอหารือเกี่ยวกับการพิจารณาอุทธรณ์ตามพระบัญญัติความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ในประเด็นดังต่อไปนี้

๑. กรณีที่กรมราชทัณฑ์มีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทน และกรมราชทัณฑ์ได้แจ้งสิทธิในการอุทธรณ์ให้ผู้ที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนทราบ ตามนัยมติที่ประชุมใหญ่ตุบการในศาลปกครองสูงสุด ครั้งที่ ๒๒/๒๕๔๖ วันพุธที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๔๖ เป็นการปฏิบัติที่ถูกต้องหรือไม่

๒. กรณีของนายนวรรตน์ฯ และนายเกตุฯ ซึ่งกระทรวงการคลังมีความเห็นมาแล้วว่า บุคคลทั้งสองต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ในการพิจารณาอุทธรณ์หัวหน้ากลุ่มภารกิจฯ จะมีความเห็นต่างไปจากกระทรวงการคลังได้หรือไม่

๓. ถ้าหัวหน้ากลุ่มภารกิจฯ ได้พิจารณาอุทธรณ์ และมีความเห็นต่างไปจากกระทรวงการคลัง ในขั้นตอนต่อไปกรมราชทัณฑ์จะต้องปฏิบัติอย่างไร หากกรมราชทัณฑ์ปฏิบัติตามความเห็นของหัวหน้ากลุ่มภารกิจฯ โดยมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งเดิม หรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งนั้นให้ผู้อุทธรณ์ไม่ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทน (เดิมกระทรวงการคลังมีความเห็นว่าผู้อุทธรณ์ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทน) จะขัดต่อระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๑๘ ซึ่งกำหนดว่า “เมื่อกระทรวงการคลังพิจารณาเสร็จแล้ว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง” หรือไม่อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาข้อหาหรือของกรมราชทัณฑ์โดยมีผู้แทนกระทรวงยุติธรรม (กรมราชทัณฑ์) และผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง การที่กรมราชทัณฑ์แจ้งสิทธิอุทธรณ์แก่ผู้รับคำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ตามมติที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ครั้งที่ ๒๒/๒๕๕๖ วันพุธ ที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๕๖ เป็นการดำเนินการที่ถูกต้องตามมติดังกล่าวแล้ว

ประเด็นที่สอง กรมราชทัณฑ์ต้องมีคำสั่งให้ชดใช้สินไหมทดแทนตามความเห็นของกระทรวงการคลัง ตามข้อ ๑๘[๑] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อมีการอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์จึงต้องผูกพันตามความเห็นของกระทรวงการคลังด้วย ดังนั้น ข้อหาหรือในประเด็นที่สามจึงไม่จำต้องวินิจฉัย

(คุณพรทิพย์ จาละ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กันยายน ๒๕๕๗

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๕/๗๕๕ ลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๕๗ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

[๑] ข้อ ๑๘ เมื่อกระทรวงการคลังพิจารณาเสร็จแล้ว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง และแจ้งคำสั่งนั้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ แต่ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เสียหายเป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐแห่งวินิจฉัยสั่งการให้หน่วยงานของรัฐดังกล่าวปฏิบัติตามที่เห็นว่าถูกต้อง

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เสียหายตามวรรคหนึ่งสั่งการตามความเห็นของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งดำเนินการเพื่อออกคำสั่งให้ชำระค่าสินไหมทดแทนหรือฟ้องคดีต่อศาลอาญาให้ขาดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้แต่งตั้งแจ้งคำสั่งให้ผู้รับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนทราบ

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับ
ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กรณีคอมพิวเตอร์ของ
สำนักงานศาลปกครองสุญหาย

กรมบัญชีกลาง มีหนังสือ ที่ กค ๐๔๐๖.๖/๒๕๖๘๔ ลงวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า กรมบัญชีกลางได้แจ้งผลการพิจารณาสำนวนการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด กรณีเครื่องคอมพิวเตอร์ NOTE BOOK ของสำนักงานศาลปกครองสุญหายระหว่างเข้าพักที่โรงแรมวังธารา แอนด์ รีสอร์ท และให้สำนักงานศาลปกครองใช้สิทธิเรียกร้องต่อทางโรงแรมฯ หากโรงแรมฯปฏิเสธความรับผิดโดยยกอายุความขึ้นต่อสู้ ให้สำนักงานศาลปกครองดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด เพื่อหาตัวผู้ต้องรับผิดในกรณีที่ทำให้คดีขาดอายุความ และดำเนินการทางวินัยและทางแพ่งกับผู้ต้องรับผิดต่อไป ตามนัยหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาที่ นร ๐๖๐๖/๒๑๒ ลงวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๒[๑] แต่สำนักงานศาลปกครอง เห็นว่า ผลการสอบข้อเท็จจริงของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของสำนักงานศาลปกครองและตามความเห็นของกรมบัญชีกลางฟังเป็นยุติแล้วว่า การที่ทรัพย์สินของทางราชการสูญหายเป็นเพราะความผิดของจำเลยเอกกษณะ ชมภูษุ เจ้าหน้าที่ของสำนักงานศาลปกครอง ซึ่งเป็นคนเดินทางหรือแขกผู้พักอาศัยเอง โรงแรมวังธารา แอนด์ รีสอร์ท เจ้าสำนักโรงแรมจึงไม่ต้องรับผิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๗๕ จึงไม่มีเหตุผลที่จะฟ้องคดีให้โรงแรมฯ รับผิด ดังนั้น การไม่ดำเนินการฟ้องคดีแม้ล่วงเลยกำหนดอายุความมาแล้ว ก็ไม่อาจถือว่าเป็นการละเลยไม่ฟ้องคดีของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจนทำให้คดีขาดอายุความ ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงที่ต่างจากความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาข้างต้น การดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของสำนักงานศาลปกครองจึงชอบแล้ว จึงไม่ได้สั่งการให้ดำเนินการใช้สิทธิเรียกร้องกับทางโรงแรมฯแต่อย่างใด

กรมบัญชีกลางพิจารณาแล้ว ขอหารือดังนี้

๑. การที่สำนักงานศาลปกครองเห็นว่า ผลการสอบข้อเท็จจริงของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดฟังเป็นยุติว่า ทรัพย์สินของทางราชการสูญหายเป็นเพราะความผิดของเจ้าหน้าที่ของสำนักงานศาลปกครองซึ่งเป็นคนเดินทางหรือแขกผู้พักอาศัยเอง โรงแรมวังธารา แอนด์ รีสอร์ท เจ้าสำนักโรงแรมจึงไม่ต้องรับผิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๗๕ จึงไม่มีเหตุที่จะฟ้องคดี

ให้โรงแรมฯ ต้องรับผิดชอบ การไม่ดำเนินการฟ้องคดีแม้จะล่วงเลยกำหนดอายุความแล้วก็ไม่อาจถือเป็นการละเลยไม่ฟ้องคดีของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบนั้น ถือเป็นกรณีที่จะต้องปฏิบัติตามข้อ ๑๒ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่ และหากเป็นกรณีต้องปฏิบัติตามแล้ว กรณีของสำนักงานศาลปกครอง ผู้มีอำนาจเสมือนปลัดกระทรวง ปลัดทบวง หรือรัฐมนตรี ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาหรือกำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงานของบุคคลดังกล่าว คือ ประธานศาลปกครองสูงสุดใช่หรือไม่ หรือหมายถึงผู้ใด

๒. การที่สำนักงานศาลปกครองเห็นว่า ผลการสอบข้อเท็จจริงฟังเป็นที่ยุติว่า ทรัพย์สินของทางราชการสูญหายเป็นเพราะความผิดของเจ้าหน้าที่ของสำนักงานศาลปกครองซึ่งเป็นคนเดินทางหรือแขกผู้พักอาศัยเอง โรงแรมวังธารา แอนด์ รีสอร์ท เจ้าหน้าที่โรงแรมจึงไม่ต้องรับผิดชอบตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๗๕ จึงไม่ดำเนินการฟ้องคดีจนล่วงเลยกำหนดอายุความแล้ว ถือว่าเป็นกรณีมีเหตุอันควรเชื่อว่าความเสียหายเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ตามข้อ ๘ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาข้อหาหรือดังกล่าว โดยมีผู้แทนกรมบัญชีกลางและผู้แทนสำนักงานศาลปกครองเป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติม ดังนี้

กรณีที่ทรัพย์สินของสำนักงานศาลปกครองสูญหายเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๕ ขณะที่มีการจัดอบรมเจ้าหน้าที่สำนักงานศาลปกครอง ณ โรงแรมวังธารา แอนด์ รีสอร์ท นั้น กลุ่มงานนิติการสำนักงานศาลปกครองได้มีหนังสือ ที่ ๖๒/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๔๕ ถึงเลขาธิการสำนักงานศาลปกครองโดยผ่านรองเลขาธิการฯ ด้านบริหาร เสนอความเห็น ว่า ความเสียหายที่เกิดขึ้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ จึงต้องตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดเพื่อพิจารณาว่า จะต้องมีผู้รับผิดชอบหรือไม่ อย่างไร และควรให้กลุ่มงานนิติการดำเนินการฟ้องคดีเพื่อให้โรงแรมวังธาราฯ รับผิดชอบต่อไป ทั้งนี้รองเลขาธิการฯ ด้านบริหาร มีความเห็นว่า “สมควรเร่งรัดการสอบหาตัวคนผิดโดยเร็ว หากไม่ใช่ความผิดที่กระทำโดยเจ้าหน้าที่สำนักงานศาลปกครองจะได้ดำเนินการฟ้องให้โรงแรมรับผิดชอบก่อนหมดอายุความหกเดือน[๒] (ต้องฟ้องก่อน ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๕)” ซึ่งเลขาธิการสำนักงานศาลปกครองได้สั่งการให้ดำเนินการตามที่รองเลขาธิการฯ เสนอ

เมื่อได้มีการตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดขึ้นแล้ว คณะกรรมการฯ ได้ดำเนินการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดและเสนอผลการพิจารณาต่อเลขาธิการสำนักงานศาลปกครองเมื่อวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ ซึ่งเลขาธิการฯ ได้ให้ความเห็นชอบตามที่เสนอว่า โรงแรมวังธาราฯ ไม่ต้องรับผิดชอบ ผู้ต้องรับผิดชอบคือ จำสิบเอกภูษณะ ชมภูนุช เนื่องจากเป็นความผิดของคนเดินทางหรือแขกอาศัย ผู้ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานศาลปกครองเอง

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาประเด็นปัญหาดังกล่าวแล้ว เห็นว่าสามารถรวมพิจารณาเป็นประเด็นเดียวได้ โดยมีความเห็นดังนี้

การที่เจ้าหน้าที่กลุ่มงานนิติการสำนักงานศาลปกครองไม่ดำเนินการฟ้องโรงแรมวังธาราฯ ให้รับผิดชอบในกำหนดอายุความ ตามความเห็นที่ได้เสนอต่อเลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง แต่กลับรอผลการพิจารณาของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดที่นำเสนอเลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง เพื่อให้ความเห็นชอบจนกระทั่งสิทธิเรียกร้องขาดอายุความ ถือได้ว่ามีเหตุอันควรเชื่อว่าจะมีความเสียหายเกิดขึ้นจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของสำนักงานศาลปกครองแล้ว ตามข้อ ๘[๓] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อเลขาธิการสำนักงานศาลปกครองไม่ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดในกรณีนี้ ประธานศาลปกครองสูงสุดซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาตามมาตรา ๗๘ วรรคหนึ่ง[๔] แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นได้ตามข้อ ๑๒[๕] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ

ในกรณีดังกล่าว แม้ว่าเลขาธิการสำนักงานศาลปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่า ไม่มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะมีความเสียหายเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของสำนักงานศาลปกครอง ก็ต้องรายงานผลการพิจารณาให้ประธานศาลปกครองสูงสุดทราบ เพื่อที่จะได้พิจารณาว่าสมควรดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดหรือไม่ต่อไป ทั้งนี้ ตามข้อ ๑๒ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ซึ่งเรื่องในทำนองเดียวกันนี้คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้เคยวินิจฉัยไว้แล้วในเรื่องเสร็จที่ ๙๑/๒๕๕๑ [๖]

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จาละ

(นางสาวพรทิพย์ จาละ)

รองเลขาธิการฯ

รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มีนาคม ๒๕๕๗

[http://www.krisdika.go.th/lawDetail01.jsp?item=4&fnum=0174_2547&year=2547
&head=3&fromPage=lawDetail&frm=tmp - _ftnref1#_ftnref1](http://www.krisdika.go.th/lawDetail01.jsp?item=4&fnum=0174_2547&year=2547&head=3&fromPage=lawDetail&frm=tmp - _ftnref1#_ftnref1) ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๔/
วันที่ มีนาคม ๒๕๔๗ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

[๑]หนังสือถึงกรมบัญชีกลางนำส่งบันทึก เรื่อง อำนาจของกระทรวงการคลังในการตรวจพิจารณาสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนในความรับผิดทางละเมิดที่ขาดอายุความ (เรื่องเสรีที่ ๕๐๘/๒๕๔๒)

[๒]ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๖๗๘ ในข้อความรับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อทรัพย์สินของคนเดินทางหรือของแขกอาศัยสูญหายหรือบุบสลายนั้น ท่านห้ามมิให้ฟ้องเมื่อพ้นเวลาหกเดือนนับแต่วันที่คนเดินทางหรือแขกอาศัยออกไปจากสถานที่นั้น

[๓]ข้อ ๘ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดชั้นคณะหนึ่งโดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้

คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้มีจำนวนไม่เกินห้าคน โดยแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นหรือหน่วยงานของรัฐอื่นตามที่เห็นสมควร

กระทรวงการคลังอาจประกาศกำหนดว่าในกรณีความเสียหายที่เกิดขึ้นมีมูลค่าความเสียหายตั้งแต่จำนวนเท่าใด จะให้มีผู้แทนของหน่วยงานของรัฐหน่วยงานใดเข้าร่วมเป็นกรรมการด้วยก็ได้

ในการแต่งตั้งคณะกรรมการ ให้กำหนดเวลาแล้วเสร็จของการพิจารณาของคณะกรรมการไว้ด้วย

[๔] มาตรา ๗๘ ให้มีเลขาธิการสำนักงานศาลปกครองเป็นข้าราชการฝ่ายศาลปกครองชั้นตรงต่อ

ประธานศาลปกครองสูงสุด มีหน้าที่ควบคุมดูแลโดยทั่วไปซึ่งราชการของสำนักงานศาลปกครอง และเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในสำนักงานศาลปกครอง โดยมีรองเลขาธิการสำนักงานศาลปกครองเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการ

ฯลฯ

ฯลฯ

[๕]ข้อ ๑๒ ถ้าผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๘ ข้อ ๑๐ หรือข้อ ๑๑ ไม่ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการภายในเวลาอันควรหรือแต่งตั้งกรรมการโดยไม่เหมาะสม ให้ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง หรือรัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาหรือกำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงานของบุคคลดังกล่าวมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการหรือเปลี่ยนแปลงกรรมการแทนผู้มีอำนาจแต่งตั้งนั้นได้ตามที่เห็นสมควร

[๖]บันทึก เรื่อง การตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การจ่ายเงินค่าทำขวัญตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๐๘
กรณีผู้เสียหายได้รับบาดเจ็บเนื่องจากอุทยานพาหนะของทางราชการชน

กรมบัญชีกลาง ได้มีหนังสือ ที่ กค ๐๕๐๖.๕/๑๖๕๐๑ ลงวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๕๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ด้วยจังหวัดยะลาแจ้งผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดกรณีนายถวิล อินทร์เพชร พนักงานขับรถยนต์ หมายเลขทะเบียน ก. ๕๐๕๒ ยะลา ได้ขับรถยนต์คันดังกล่าวไปราชการเมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๔ เพื่อปฏิบัติงานตรวจเยี่ยมสถานพยาบาลตามโครงการประกันสังคมที่โรงพยาบาลธารโตและโรงพยาบาลบันนังสตา จังหวัดยะลา ในระหว่างเดินทางได้เกิดอุบัติเหตุเฉี่ยวชนเด็กหญิงมณีเราะห์ มะจุ ซึ่งวิ่งตัดหน้าอย่างกระชั้นชิดเป็นเหตุให้เด็กหญิงมณีเราะห์ ได้รับบาดเจ็บ โดยในคดีอาญาศาลจังหวัดยะลาได้มีคำพิพากษาถึงที่สุด ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๐ จำคุก ๘ เดือน ปรับ ๖,๐๐๐ บาท ลดโทษกึ่งหนึ่งคงจำคุก ๔ เดือน ปรับ ๓,๐๐๐ บาท โดยโทษจำคุกให้รอการลงอาญาไว้ ๒ ปี และนายถวิลฯ ได้ใช้เงินจำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท แก่ผู้เสียหายและชำระเงินค่าปรับตามคำพิพากษาในคดีอาญาเป็นเงิน ๓,๐๐๐ บาท ต่อมานายถวิลฯ ยื่นคำร้องขอให้สำนักงานประกันสังคมจังหวัดยะลาซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดจ่ายเงินค่าสินไหมทดแทนและเงินค่าปรับจำนวน ๒๓,๐๐๐ บาท คืบแก่นายถวิลฯ จังหวัดยะลาเห็นว่า สำนักงานประกันสังคมต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายเนื่องจากการกระทำของนายถวิลฯ มิได้เกิดจากการจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงแต่อย่างใด เป็นเพียงแต่การประมาทเท่านั้น และให้สำนักงานประกันสังคมจังหวัดยะลาจ่ายค่าสินไหมทดแทนและค่าปรับจำนวน ๒๓,๐๐๐ บาทคืบแก่นายถวิลฯ

กรมบัญชีกลางได้รับมอบอำนาจจากกระทรวงการคลังให้นำเรื่องเสนอคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดชอบแห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาแล้ว เห็นว่า เนื่องจากคณะรัฐมนตรีได้เคยมีมติตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร. ๐๕๐๓/ว. ๙๕ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๐๘ กรณีที่ผู้เสียหายได้รับบาดเจ็บอันเนื่องมาจากอุทยานพาหนะของทางราชการชนและทางราชการเป็นฝ่ายผิด ผู้เสียหายมีสิทธิรับเงินค่าทำขวัญจากทางราชการไม่เกินรายละ ๓,๐๐๐ บาท กรณีนี้เมื่อนายถวิลฯ ได้ใช้เงินแก่ผู้เสียหายไปแล้ว นายถวิลฯ มีสิทธิได้รับเงินจำนวน ๓,๐๐๐ บาท คืบจากทางราชการหรือไม่ ซึ่งคณะกรรมการเห็นว่า มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๐๘ ตามหนังสือสำนักเลขาธิการ

มติคณะรัฐมนตรีที่ สร. ๐๕๐๓/ว. ๙๕ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๐๘ เป็นมติคณะรัฐมนตรีที่ออกมาก่อนที่จะมีพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ใช้บังคับซึ่งยังมีปัญหาในทางปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว จึงเห็นควรให้นำเรื่องหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในประเด็นดังต่อไปนี้

๑. มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๐๘ ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่ สร. ๐๕๐๓/ว. ๙๕ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๐๘ เรื่อง การจ่ายเงินชดเชยค่าเสียหายกรณีราชการชนราษฎร จะขัดกับพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่ และถือว่ามติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวยังคงมีผลใช้บังคับอยู่หรือไม่

๒. เงินค่าทำขวัญที่ทางราชการจะต้องจ่ายแก่ราษฎรตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวเข้าข่ายเป็นค่าสินไหมทดแทนตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙หรือไม่ และหากเจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดหรือหน่วยงานของรัฐได้ชดเชยเงินค่าทำขวัญให้แก่ผู้เสียหายไปแล้ว หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ผู้นั้นมีสิทธิที่จะเรียกให้อีกฝ่ายหนึ่งชดเชยเงินค่าทำขวัญแก่ตนตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวรวมทั้งได้รับฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงจากผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) แล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากการชี้แจงของผู้แทนฯ ว่าประสงค์จะหารือเกี่ยวกับกรณีที่ว่า มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๐๘ เรื่อง การจ่ายเงินชดเชยค่าเสียหายกรณีราชการชนราษฎร ขัดกับพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่ และมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวยังคงมีผลใช้บังคับอยู่หรือไม่ รวมทั้งเงินค่าทำขวัญที่ทางราชการจะต้องจ่ายแก่ราษฎรตามมติคณะรัฐมนตรีนี้เป็นค่าสินไหมทดแทนตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ หรือไม่ ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) มีความเห็นในแต่ละประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง เห็นว่า พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีความมุ่งหมายเพื่อคุ้มครองเจ้าหน้าที่ เนื่องจากการที่เจ้าหน้าที่ดำเนินกิจการต่าง ๆ ของหน่วยงานของรัฐนั้นหาได้เป็นไปเพื่อประโยชน์อันเป็นการเฉพาะตัวไม่ การปล่อยให้ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ในกรณีที่ปฏิบัติงานในหน้าที่และเกิดความเสียหายแก่เอกชนเป็นไปตามหลักกฎหมายเอกชนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จึงเป็นการไม่เหมาะสม รวมทั้งบางกรณีเกิดขึ้นโดยความไม่ตั้งใจหรือความผิดพลาดเพียงเล็กน้อยในการปฏิบัติหน้าที่ นอกจากนั้นยังเป็นการก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่เจ้าหน้าที่ จนบางครั้ง

กลายเป็นปัญหาในการบริหารเพราะเจ้าหน้าที่ไม่กล้าตัดสินใจดำเนินงานเท่าที่ควรเพราะเกรงว่าตนจะต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายที่เกิดขึ้น พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ จึงกำหนดให้เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดทางละเมิดในการปฏิบัติงานในหน้าที่เฉพาะเมื่อเป็นการจงใจกระทำให้เกิดความเสียหาย หรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น และให้รับผิดชอบส่วนของตนโดยมิให้นำหลักกฎหมายนี้รวมมาใช้บังคับ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของรัฐ

สำหรับมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๐๘ เรื่อง การจ่ายเงินชดเชยค่าเสียหายกรณีรถราชการชนราษฎร มีความมุ่งหมายที่จะคุ้มครองประชาชนโดยทั่วไปที่ถูกรถราชการชน อันเป็นการเยียวยาในเบื้องต้นเพื่อบรรเทาความเดือดร้อน จึงกำหนดให้กระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ถือเป็นหลักการว่าถ้าประชาชนที่ได้รับบาดเจ็บเนื่องจากถูกยานพาหนะของทางราชการชนในกรณีที่ยานพาหนะของทางราชการเป็นฝ่ายผิด หรือกรณีที่เป็นเหตุสุดวิสัยอันไม่มีความผิดของทางราชการหรือของประชาชนผู้ได้รับบาดเจ็บ ให้ดำเนินการช่วยเหลือในเรื่องการรักษาพยาบาลโดยทันที ส่วนเงินค่าทำขวัญนั้นให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดเป็นผู้พิจารณาจ่ายให้ตามความเหมาะสมโดยเร็ว ภายในวงเงินไม่เกินรายละ ๓,๐๐๐ บาท แต่ในกรณีที่ประชาชนได้รับบาดเจ็บเนื่องจากเหตุที่เป็นความผิดของฝ่ายประชาชนผู้ได้รับบาดเจ็บเอง ผู้ได้รับบาดเจ็บควรจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบในเหตุที่เกิดขึ้นทั้งหมด รัฐบาลน่าจะไม่มี ความจำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือในเรื่องการรักษาพยาบาลหรือจ่ายเงินค่าทำขวัญให้แต่ประการใด

เมื่อพิจารณาความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ กับมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวแล้ว จะเห็นได้ว่ามีความมุ่งหมายที่จะคุ้มครองบุคคลที่แตกต่างกัน ดังนั้นมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวจึงไม่ขัดกับพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ แต่อย่างไรก็ตามมติคณะรัฐมนตรีย่อมมีผลใช้บังคับเว้นแต่ถูกยกเลิกหรือสิ้นผลบังคับโดยเหตุอื่น

ประเด็นที่สอง เห็นว่า เมื่อพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ มิได้กำหนดความหมายของคำสินไหมทดแทนไว้เป็นการเฉพาะ จึงต้องเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๓๘[๑] แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่กำหนดให้คำสินไหมทดแทนได้แก่ การคืนทรัพย์สินอันผู้เสียหายต้องเสียไปเพราะละเมิด การใช้ราคาทรัพย์สิน รวมทั้งค่าเสียหายอันจะพึงบังคับให้ใช้เพื่อความเสียหายอย่างใด ๆ อันได้ก่อกำขึ้นด้วยการที่มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๐๘ เรื่อง การจ่ายเงินชดเชยค่าเสียหายกรณีรถราชการชนราษฎร กำหนดให้รัฐบาลควรให้ความช่วยเหลือในเรื่องการรักษาพยาบาลและเงินค่าทำขวัญโดยทันทีในกรณีที่ประชาชนได้รับบาดเจ็บเนื่องจากถูกยานพาหนะของทางราชการชนแยกพิจารณาได้ ดังนี้

(๑) กรณีที่ยานพาหนะของทางราชการเป็นฝ่ายผิด เงินค่าทำขวัญที่ส่วนราชการได้จ่ายให้แก่ประชาชนซึ่งได้รับบาดเจ็บจากกรณีนี้ย่อมถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของค่าสินไหมทดแทน เนื่องจากเป็นค่าเสียหายอันจะพึงบังคับให้ใช้เพื่อความเสียหายอย่างใด ๆ อันได้เกิดขึ้นจากการทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ และเมื่อเป็นค่าสินไหมทดแทน ปัญหาที่จะต้องพิจารณาต่อไปก็คือส่วนราชการมีสิทธิที่จะเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนภายในอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่ส่วนราชการได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้นแก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๙[๒] แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ได้หรือไม่ ซึ่งกรณีนี้จะต้องพิจารณาว่าเจ้าหน้าที่ได้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือไม่ หากปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ได้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เจ้าหน้าที่ที่ต้องรับผิดทางละเมิดในการปฏิบัติงานในหน้าที่ดังกล่าว เมื่อส่วนราชการได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหาย ส่วนราชการย่อมมีสิทธิที่จะเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนได้ภายในอายุความตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน แต่ถ้าปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ไม่ได้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง แต่เป็นเพียงการประมาทเลินเล่อธรรมดาเท่านั้น เจ้าหน้าที่ก็ไม่ต้องรับผิด การที่ส่วนราชการได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหาย ส่วนราชการไม่มีสิทธิที่จะเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแต่อย่างใด

(๒) กรณีเป็นเหตุสุดวิสัยอันไม่เป็นความผิดของทางราชการหรือของประชาชน ผู้ได้รับบาดเจ็บ เงินค่าทำขวัญที่ส่วนราชการได้จ่ายให้แก่ประชาชนซึ่งได้รับบาดเจ็บจากกรณีนี้ไม่ถือเป็นค่าสินไหมทดแทน เนื่องจากความเสียหายที่เกิดขึ้นไม่ได้เป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดทางละเมิด ในกรณีนี้ส่วนราชการจึงไม่มีสิทธิที่จะเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนได้

อนึ่ง ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดได้จ่ายค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายไปด้วยความสมัครใจ ไม่ถือว่าเป็นการจ่ายเงินค่าทำขวัญตามมติคณะรัฐมนตรี เนื่องจากเงินค่าทำขวัญตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวต้องจ่ายโดยทางราชการเท่านั้น

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จาละ

(นางสาวพรทิพย์ จาละ)

รองเลขาธิการฯ

รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มกราคม ๒๕๕๗

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๕/ _____ ลงวันที่ _____ มกราคม ๒๕๕๗ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนัก
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

[๑] มาตรา ๔๓๘ คำสินไหมทดแทนจะพึงใช้โดยสถานใดเพียงใดนั้น ให้ศาลวินิจฉัยตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรง
แห่งละเมิด

อนึ่ง คำสินไหมทดแทนนั้นได้แก่ การคืนทรัพย์สินอันผู้เสียหายต้องเสียไปเพราะละเมิด หรือใช้ราคาทรัพย์สินนั้น รวมทั้ง
ค่าเสียหายอันจะพึงบังคับให้ใช้เพื่อความเสียหายอย่างใด ๆ อันได้ก่อกำขึ้นนั้นด้วย

[๒] มาตรา ๙ ถ้าหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้ใช้คำสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหาย สิทธิที่จะเรียกให้อีกฝ่ายหนึ่งชดใช้คำ
สินไหมทดแทนแก่ตนให้มีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้ใช้คำสินไหมทดแทนนั้นแก่ผู้เสียหาย

เรื่องเสร็จที่ ๓๒๕/๒๕๕๐

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง เจ้าหน้าที่ขอใช้สิทธิเรียกร้องให้กรมคุมประพฤติใช้ค่าสินไหมทดแทน

ตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

กรมคุมประพฤติได้มีหนังสือ ที่ ยธ ๐๓๑๗/๑๙๘๕๐ ลงวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๔๙ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอรื้อเกี่ยวกับกรณีที่เจ้าหน้าที่ใช้สิทธิเรียกร้องให้กรมคุมประพฤติใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ สรุปความได้ว่า เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๔๘ นายสมบุรณ์ สุทธิพันธ์ พนักงานขับรถของสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดกระบี่ได้ขับรถชนกับรถจักรยานยนต์ของบุคคลภายนอก ทำให้บุคคลภายนอกได้รับบาดเจ็บและทรัพย์สินของบุคคลภายนอกได้รับความเสียหาย ส่วนรถยนต์ของทางราชการไม่ได้รับความเสียหาย ซึ่งนายสมบุรณ์ฯ ได้แจ้งต่อผู้บังคับบัญชาในวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๔๘ และมีการรายงานตามลำดับชั้นโดยได้รายงานต่อผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดกระบี่ในวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๘

ต่อมา ในวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๔๘ นายสมบุรณ์ฯ ได้ไปตกลงเรื่องค่าเสียหายกับบุคคลภายนอกที่สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองกระบี่ โดยนายสมบุรณ์ฯ ได้ตกลงชดเชยค่ารักษาพยาบาล ค่าซ่อมแซมรถจักรยานยนต์ ค่าทำขวัญ ค่าเดินทางและค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ผู้เสียหายจึงไม่พอใจที่จะฟ้องเรียกค่าเสียหายอีกต่อไป

ผู้บังคับบัญชาของนายสมบุรณ์ฯ ได้รายงานอุบัติเหตุและผลการเจรจาชดเชยค่าเสียหายแก่บุคคลภายนอกให้ผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดกระบี่ทราบอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดกระบี่ได้รายงานต่อไปยังสำนักงานคุมประพฤติภาค ๘ ผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติภาค ๘ จึงได้เดินทางมาตรวจสอบข้อเท็จจริงในวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๔๘ ผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงได้ความว่า ทรัพย์สินของทางราชการได้รับการซ่อมแซมจนอยู่ในสภาพเดิมแล้ว โดยไม่ได้ใช้งบประมาณของทางราชการแต่อย่างใด สำหรับค่าเสียหายของบุคคลภายนอก นายสมบุรณ์ฯ ได้ชดเชยค่าเสียหายให้จนเป็นที่พอใจแล้ว ผู้เสียหายจึงไม่พอใจที่จะฟ้องร้องดำเนินคดีอีกต่อไป

ผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติภาค ๘ จึงเห็นควรยุติเรื่องไว้ก่อน หากมีข้อมูลเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมจึงจะดำเนินการต่อไป พร้อมทั้งเสนอความเห็นดังกล่าวต่ออธิบดีกรมคุมประพฤติเพื่อพิจารณา

รองอธิบดีกรมคุมประพฤติรักษาราชการแทนอธิบดีกรมคุมประพฤติจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดขึ้นตามคำสั่งกรมคุมประพฤติ ที่ ๕๘๔/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ซึ่งคณะกรรมการฯ ได้รายงานผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ สรุปความได้ว่า การกระทำของนายสมบุรณ์ฯ เป็นการกระทำโดยประมาท เมื่อพิจารณาจากพฤติการณ์และความเสียหายที่เกิดขึ้น การกระทำดังกล่าวยังถือไม่ได้ว่านายสมบุรณ์ฯ กระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ซึ่งนายสมบุรณ์ฯ ก็ได้ชดใช้ค่าเสียหายแก่บุคคลภายนอกจนเป็นที่พอใจแล้วและไม่มีการแจ้งความร้องทุกข์เพื่อดำเนินคดีต่อพนักงานสอบสวนแต่อย่างใด

ในระหว่างการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ นายสมบุรณ์ฯ ได้ให้ถ้อยคำว่าย หากผลสรุปในเรื่องนี้เป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่และมีได้เป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง กรมคุมประพฤติจะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนคืนทั้งหมดหรือบางส่วนหรือไม่แล้วแต่จะเห็นสมควร โดยได้มีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรในบันทึกการสอบสวนของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด ซึ่งคณะกรรมการฯ ได้รายงานผลการสอบข้อเท็จจริงไปยังอธิบดีกรมคุมประพฤติเพื่อพิจารณาด้วยแล้ว ต่อมานายสมบุรณ์ฯ ได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙ แสดงความประสงค์ขอรับค่าเสียหายที่ตนได้ชดใช้ให้กับบุคคลภายนอกคืนจากกรมคุมประพฤติ

คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดพิจารณาแล้วเห็นว่านายสมบุรณ์ฯ ได้ใช้สิทธิเรียกร้องตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่จะเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนแก่ตนภายในอายุความหนึ่งปี นับแต่วันที่นายสมบุรณ์ฯ ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้นแก่ผู้เสียหายแล้ว และกรมคุมประพฤติพิจารณาแล้วเห็นว่าประเด็นที่จะต้องพิจารณาคือการที่นายสมบุรณ์ฯ ได้ให้ถ้อยคำดังกล่าว ถือว่าเป็นการใช้สิทธิเรียกร้องขอเงินคืนจากกรมคุมประพฤติแล้วหรือไม่ เนื่องจากการใช้สิทธิเรียกร้องตามกฎหมายฉบับนี้ไม่ได้กำหนดแบบคำขอไว้ และการแสดงเจตนาดังกล่าวเป็นการใช้สิทธิต่อคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด ซึ่งมีฐานะเป็นผู้แทนที่กรมคุมประพฤติได้แต่งตั้งขึ้นเนื่องจากในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดได้กำหนดให้คณะกรรมการฯ มีอำนาจหน้าที่ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และให้มีอำนาจหน้าที่วินิจฉัยข้อเท็จจริงอื่นใดเกี่ยวกับการกระทำละเมิดนอกเหนือจากที่ระบุไว้ด้วย จึงขอหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในประเด็นดังต่อไปนี้

๑. บันทึกการให้ถ้อยคำดังกล่าวของนายสมบุรณ์ฯ เป็นการแสดงความประสงค์ที่จะใช้สิทธิเรียกร้องให้กรมคุมประพฤติชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่

๒. คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดมีอำนาจวินิจฉัยตามคำขอที่นายสมบุรณ์ฯ ได้แสดงความจำนงไว้ หรือกรมคุมประพฤติจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการชุดใหม่ขึ้นมาพิจารณาเรื่องนี้โดยเฉพาะอีกชุดหนึ่ง

๓. หากได้ความว่ากรมคุมประพฤติจะต้องชดใช้เงินคืนให้แก่นายสมบุรณ์ฯ กรมคุมประพฤติจะต้องชดใช้ดอกเบี้ยด้วยหรือไม่

๔. การคำนวณดอกเบี้ยจะต้องคำนวณจากวงเงินใด จำนวนจากวงเงินที่นายสมบุรณ์ฯ ได้จ่ายไปจริงหรือจากวงเงินที่กรมคุมประพฤติเห็นสมควรที่จะจ่ายคืนให้แก่นายสมบุรณ์ฯ

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวโดยมีผู้แทนกระทรวงยุติธรรม (กรมคุมประพฤติ) เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นว่า ในกรณีที่เจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกในการปฏิบัติหน้าที่ และเจ้าหน้าที่ได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอกไปก่อนนั้น เจ้าหน้าที่จะใช้สิทธิเรียกร้องให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนคืนแก่ตนตามมาตรา ๙^[๑] แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้ก็ต่อเมื่อหน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดกับบุคคลภายนอกอันเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ซึ่งข้อเท็จจริงตามข้อหาหรือปรากฏว่า นายสมบุรณ์ฯ ได้ยินยอมชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายไปก่อนเพื่อให้ผู้เสียหายยุติการดำเนินคดี โดยยังไม่ปรากฏว่า กรมคุมประพฤติต้องรับผิดชอบในความเสียหายนั้นหรือไม่ นายสมบุรณ์ฯ จึงไม่มีสิทธิเรียกให้กรมคุมประพฤติชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวคืนให้แก่ตนตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ

(คุณพรทิพย์ จาละ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤษภาคม ๒๕๕๐

[ส่งพร้อมหนังสือ](#) ที่ นร ๐๙๐๕/๓๙๔ ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๐ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

[๑] มาตรา ๙ ถ้าหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหาย สิทธิที่จะเรียกให้อีกฝ่ายหนึ่งชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนให้มีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้นแก่ผู้เสียหาย

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด
กรณีเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายได้โอนไปสังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งอื่น

กรมราชทัณฑ์ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ยธ ๐๗๑๑/๒๓๓ ลงวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๕๐ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอรื้อเกี่ยวกับการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด สรุปความได้ดังนี้

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ ๑๑ ได้มีหนังสือถึงกรมราชทัณฑ์เพื่อให้ดำเนินการทางวินัยและหาตัวผู้ต้องรับผิดทางละเมิดตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ในสองกรณี ได้แก่

กรณีทีหนึ่ง การจัดจ้างก่อสร้างปรับปรุงเรือนจำกลางกำแพงเพชรตามสัญญาเลขที่ ๗/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๔๔ โดยความเสียหายที่เกิดกับกรมราชทัณฑ์นั้นเกิดจากการคำนวณราคากลางโดยการถอดแบบรูปรายการไม่ถูกต้องตรงกับที่กำหนดไว้ในแบบรูปรายการ ส่งผลให้เรือนจำกลางกำแพงเพชรประกวดราคาจ้างก่อสร้างและรับราคาที่ผู้รับจ้างเสนอสูงเกินควรในรายการที่มีได้มีการกำหนดไว้ในแบบรูปรายการ หรือสูงกว่าที่ปรากฏในแบบรูปรายการ เป็นเงิน ๔๒๒,๐๙๑.๙๓ บาท และความเสียหายที่เกิดจากการคำนวณเรียกเงินคืน กรณีเปลี่ยนจากฐานรากเข็มตอกเป็นฐานแผ่ในรายการก่อสร้างกำแพง ความสูง ๖ เมตร ความยาว ๓๘๘ เมตร โดยคำนวณจำนวนเสาเข็ม คำนวณฐานราก และค่า Factor F เพื่อเรียกเงินคืนจากการคำนวณราคากลางดังกล่าวไม่ถูกต้องตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ ทำให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการคิดเป็นเงินจำนวนทั้งสิ้น ๑,๑๑๒,๒๒๙ บาท โดยมีเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้แก่ นายเทพประสิทธิ์ สุนทรานนท์ วิศวกรโยธา ๘ นายวิรัตน์ โตอิม เจ้าหน้าที่บริหารงานราชทัณฑ์ ๗ นายสมบัติ วรรณพงษ์ วิศวกรโยธา ๕ นายสมชาย ภัคดีโต เจ้าหน้าที่งานอบรมและฝึกวิชาชีพ ๕ และนายชาญยุทธ กองเกิด วิศวกร ๓ ทั้งนี้ ปรากฏข้อเท็จจริงว่า นายเทพประสิทธิ์ฯ นายสมบัติฯ และนายชาญยุทธฯ นั้น ขณะเกิดเหตุเป็นเจ้าหน้าที่สังกัดกรมโยธาธิการและผังเมือง แต่ปัจจุบันได้โอนไปสังกัดกรมทางหลวงชนบท

กรณีทีสอง การจัดจ้างก่อสร้างเรือนจำชั่วคราวคลองโพธิ์ สังกัดเรือนจำกลางนครสวรรค์ ตามสัญญาเลขที่ ๑/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๔๕ โดยการจัดทำสัญญามีการกำหนดรายละเอียดของงานแตกต่างกัน การก่อสร้างและการใช้วัสดุในการก่อสร้างไม่เป็นไปตามสัญญา อันเนื่องมาจากเจ้าหน้าที่พัสดุ

ผู้ควบคุมงานและคณะกรรมการตรวจการจ้างซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่สังกัดกรมราชทัณฑ์และกรมโยธาธิการและผังเมืองบกพร่องต่อหน้าที่ กรมราชทัณฑ์และกรมโยธาธิการและผังเมืองจึงได้มีคำสั่งที่ ๒๘๔/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๙ ร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิด แต่ปรากฏต่อมาภายหลังว่าข้าราชการรายหนึ่งของกรมโยธาธิการและผังเมืองซึ่งเป็นผู้กระทำละเมิดได้โอนไปสังกัดกระทรวงพลังงาน (สำนักงานปลัดกระทรวง) ก่อนที่จะมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิดดังกล่าว

เนื่องจากความเสียหายที่เกิดกับกรมราชทัณฑ์ในทั้งสองกรณีนั้นเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่กรมราชทัณฑ์และกรมโยธาธิการและผังเมือง กรณีจึงต้องดำเนินการตามข้อ ๑๑ ประกอบกับข้อ ๑๐ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ จึงมีปัญหว่าหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายสังกัดอยู่ได้แก่ผู้ใด ระหว่างหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายสังกัดอยู่ในขณะกระทำความเสียหาย หรือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายโอนไปสังกัด กรมราชทัณฑ์จึงประสงค์จะหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อทราบแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องในประเด็นดังต่อไปนี้

(๑) กรณีที่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่งทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐอีกแห่งหนึ่ง หรือกรณีที่เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐมากกว่าหนึ่งแห่ง และหรือความเสียหายเกิดจากผลของการกระทำของเจ้าหน้าที่หลายหน่วยงาน ซึ่งหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายและหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายสังกัด ต้องร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิดตามข้อ ๑๐ และข้อ ๑๑ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ นั้น หากขณะก่อให้เกิดความเสียหายเจ้าหน้าที่ที่ก่อให้เกิดความเสียหายสังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่ง แต่ขณะแต่งตั้งคณะกรรมการฯ เจ้าหน้าที่ได้โอนไปสังกัดหน่วยงานของรัฐอีกแห่งหนึ่ง ในกรณีเช่นนี้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งใดเป็นผู้มีอำนาจร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการฯ กับหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหาย ระหว่างหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัดขณะก่อให้เกิดความเสียหาย หรือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัดในขณะแต่งตั้งคณะกรรมการฯ

(๒) หากตามประเด็นในข้อหนึ่ง หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจร่วมแต่งตั้งคณะกรรมการฯ คือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัดขณะแต่งตั้งคณะกรรมการฯ การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิด กรณีการตรวจสอบการจัดจ้างก่อสร้างปรับปรุงเรือนจำชั่วคราวคลองโพธิ์ จะต้องดำเนินการอย่างไรจึงจะถูกต้อง และหากพิจารณาเห็นว่าจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิดขึ้นใหม่ คณะกรรมการฯ ชุดใหม่จะถือเอาสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการฯ ชุดเดิม มาใช้พิจารณาหรือจะต้องดำเนินการสอบสวนใหม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวโดยมีผู้แทนกระทรวงยุติธรรม (กรมราชทัณฑ์) เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง เนื่องจากข้อ ๑๑ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดว่าในกรณีที่เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐมากกว่าหนึ่งแห่ง และหรือความเสียหายเกิดจากผลการกระทำของเจ้าหน้าที่หลายหน่วยงาน ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๘ หรือข้อ ๑๐ บรรดาที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี ร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ ซึ่งข้อ ๑๐ กำหนดว่าในกรณีความเสียหายเกิดขึ้นตามข้อ ๙[๑] ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายและหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัดมีอำนาจร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ ประกอบด้วยมาตรา ๑๐[๒] และมาตรา ๘[๓] แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ บัญญัติให้ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดแก่หน่วยงานของรัฐและต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน หน่วยงานของรัฐย่อมต้องพิจารณาด้วยว่าการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ดังกล่าวเป็นกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องให้ความเป็นธรรมหรือมีส่วนผิดหรือมีความบกพร่องด้วยหรือไม่ เพื่อนำมาพิจารณากำหนดค่าสินไหมทดแทน คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) จึงเห็นว่า กฎหมายและระเบียบมุ่งที่จะพิสูจน์ข้อเท็จจริงหรือทรัพย์สินในขณะที่ความเสียหายเกิดขึ้นแก่หน่วยงานของรัฐ ข้อ ๑๐ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ จึงกำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายซึ่งเป็นเจ้าของทรัพย์สินที่เสียหายมีอำนาจร่วมกันกับ “หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัด” แต่งตั้งคณะกรรมการ โดยข้อ ๙ วรรคหนึ่ง ของระเบียบเดียวกันกำหนดให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายแจ้งต่อผู้บังคับบัญชาและให้มีการรายงานตามลำดับชั้นจนถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัด ดังนั้น คำว่า “หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัด” จึงต้องหมายถึงผู้ที่เป็หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัดอยู่ในขณะที่ความเสียหายเกิดขึ้น

ในกรณีตามข้อหาหรือนี้ทั้งสองกรณี เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าอธิบดีกรมราชทัณฑ์เป็นหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายและอธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมืองเป็นหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดสังกัดอยู่ในขณะที่ความเสียหายเกิดขึ้น บุคคลทั้งสองจึงเป็นผู้มีอำนาจร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

ประเด็นที่สอง เมื่อได้พิจารณาให้ความเห็นในประเด็นที่หนึ่งแล้ว ข้อหาหรือในประเด็น

ที่สองนี้จึงไม่จำเป็นต้องพิจารณา

(คุณพรทิพย์ จาละ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เมษายน ๒๕๕๐

ส่งพร้อมหนังสือที่ นร ๐๙๐๕/๒๖๔ ลงวันที่ ๒๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนัก
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

[๑] ข้อ ๙ ถ้าเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่งทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐอีกแห่งหนึ่ง ให้เจ้าหน้าที่
ผู้ทำให้เกิดความเสียหายแจ้งต่อผู้บังคับบัญชาและให้มีการรายงานตามลำดับชั้นจนถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัด เว้นแต่

ฯลฯ

ฯลฯ

[๒] มาตรา ๑๐ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ผู้นั้นอยู่ในสังกัด
หรือไม่ ถ้าเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ถ้า
มิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ฯลฯ

ฯลฯ

[๓] มาตรา ๘ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายเพื่อการละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้
หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวแก่หน่วยงานของรัฐได้ ถ้าเจ้าหน้าที่ได้กระทำการนั้นไปด้วยความ
ความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

สิทธิเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามวรรคหนึ่งจะมีได้เพียงใดให้คำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความ
เป็นธรรมในแต่ละกรณีเป็นเกณฑ์โดยมิต้องให้ชดใช้เต็มจำนวนของความเสียหายก็ได้

ถ้าการละเมิดเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวม ให้หักส่วนแห่ง
ความรับผิดชอบดังกล่าวออกด้วย

ฯลฯ

ฯลฯ

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของการรถไฟแห่งประเทศไทย

การรถไฟแห่งประเทศไทยได้มีหนังสือที่ บค. ๕๑๑๑/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๙ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอรื้อแนวทางพิจารณาอุทธรณ์ผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด สรุปความได้ว่า การรถไฟแห่งประเทศไทยได้ตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ กรณีมีการทุจริตค่าระวางสินค้า ซึ่งผลการสอบสวนมีผู้เกี่ยวข้องที่ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงจนเป็นโอกาสหรือช่องทางให้เกิดการทุจริต และมีคำสั่งให้ผู้เกี่ยวข้องชดใช้ค่าเสียหายเต็มจำนวนค่าเสียหาย ผู้เกี่ยวข้องจึงได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ดังนั้น เพื่อเป็นแนวทางการรับพิจารณาอุทธรณ์จึงขอหารือดังนี้

(๑) ผู้เกี่ยวข้องซึ่งการรถไฟฯ มีคำสั่งให้ชดใช้ค่าเสียหายจะต้องยื่นอุทธรณ์ต่อผู้ว่าการรถไฟแห่งประเทศไทยในฐานะหัวหน้าหน่วยงานและผู้ทำคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นการถูกต้องหรือไม่

(๒) ในกรณีที่ผู้ว่าการรถไฟฯ เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ โดยฟังว่าผู้เกี่ยวข้องไม่ได้ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงไม่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือชดใช้น้อยลง (ชดใช้ไม่เต็มจำนวน) เมื่อการรถไฟฯ เปลี่ยนแปลงคำสั่งดังกล่าวโดยยกเลิกคำสั่งเดิม การรถไฟฯ ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๘ เนื่องจากไม่เข้ากรณีข้อ ๒.๑ ที่กำหนดว่าหน่วยงานของรัฐไม่ต้องส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ หากพิจารณาให้ผู้เกี่ยวข้องที่ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงชดใช้ค่าเสียหายเต็มจำนวนความเสียหายแล้ว เป็นการถูกต้องหรือไม่

(๓) หากผู้ว่าการรถไฟฯ ไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน คำอุทธรณ์ฟังไม่ขึ้น ผู้ว่าการรถไฟฯ ต้องรายงานความเห็นพร้อมเหตุผลไปยังคณะกรรมการรถไฟแห่งประเทศไทย เป็น ผู้พิจารณาอุทธรณ์ตามมาตรา ๔๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ภายในกำหนดระยะเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์เป็นการถูกต้องหรือไม่

(๔) เมื่อคณะกรรมการรถไฟได้รับรายงานความเห็นพร้อมเหตุผลดังกล่าว และพิจารณาแล้วเห็นว่าคำอุทธรณ์ฟังขึ้นว่าผู้เกี่ยวข้องไม่ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ไม่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือชดใช้ไม่เต็มจำนวน การรถไฟต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๘ เนื่องจากไม่เข้ากรณีข้อ ๒.๑ ที่กำหนดว่าหน่วยงานของรัฐไม่ต้องส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ หากพิจารณาให้ผู้เกี่ยวข้องที่ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงชดใช้ค่าเสียหายเต็มจำนวนความเสียหายแล้ว เป็นการถูกต้องหรือไม่

(๕) ในการพิจารณาของคณะกรรมการรถไฟผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ตามมาตรา ๔๕ วรรคสอง ไม่ว่าจะเห็นด้วยกับคำอุทธรณ์หรือไม่ ต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงาน ถ้าไม่อาจพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในกำหนดสามสิบวันให้มีหนังสือแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบก่อนครบกำหนด และสามารถขยายระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ออกไปได้อีกไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดสามสิบวันแรก เป็นการถูกต้องหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาข้อหาหรือของการรถไฟแห่งประเทศไทย โดยได้รับฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงจากผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) และผู้แทนกระทรวงคมนาคม (การรถไฟแห่งประเทศไทย) แล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า การรถไฟแห่งประเทศไทยมีคำสั่งให้เจ้าหน้าที่การรถไฟฯ สองรายชดใช้ค่าสินไหมทดแทน อันเนื่องจากการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงและบกพร่องในหน้าที่เป็นเหตุให้ผู้ใต้บังคับบัญชากระทำการทุจริตยกยอกเงินค่าระวางสินค้า โดยออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่รายหนึ่งชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ร้อยละ ๖๐ และเจ้าหน้าที่อีกรายหนึ่งชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ร้อยละ ๔๐ ของจำนวนค่าเสียหาย ซึ่งเป็นการเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายเต็มจำนวนตามข้อยกเว้นในข้อ ๒.๑ ของประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ดังนั้น การรถไฟฯ จึงไม่ต้องส่งรายงานความรับผิดชอบละเมิดให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ต่อมาเจ้าหน้าที่ทั้งสองรายได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้ว่าการรถไฟฯ ซึ่งผู้ว่าการรถไฟฯ พิจารณาคำอุทธรณ์แล้วเห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ว่าเจ้าหน้าที่ทั้งสองรายไม่ได้ประมาทเลินเล่อจนเป็นเหตุให้ผู้ใต้บังคับบัญชายกยอกเงินค่าระวางสินค้า และจะได้เปลี่ยนแปลงคำสั่งเพื่อให้เจ้าหน้าที่ทั้งสองรายไม่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายดังกล่าว การรถไฟฯ เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงคำสั่งจะทำให้ไม่เข้าข้อยกเว้นในข้อ ๒.๑ ของประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบฯ จึงมีข้อสงสัยว่าการรถไฟฯ ต้องส่งสำนวนการสอบสวนข้อเท็จจริงให้กระทรวงการคลังตรวจสอบหรือไม่ การรถไฟฯ จึงมีหนังสือที่ บค. ๓๓๖๐/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๘ หรือไปยังกรมบัญชีกลาง ซึ่งกรมบัญชีกลาง มีหนังสือที่ กค ๐๔๐๖.๒/๑๙๕๕๔ ลงวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๘ ให้ความเห็นว่ากรณีดังกล่าวไม่ต้องรายงานผลให้กระทรวงการคลังตรวจสอบอีก เนื่องจากกระทรวงการคลังได้ให้อำนาจการใช้ดุลพินิจในการตรวจสอบไปแล้ว

ซึ่งเป็นการผ่านขั้นตอนการตรวจสอบสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดของกระทรวงการคลังแล้ว อย่างไรก็ตาม การรถไฟฯ ยังสงสัยในประเด็นดังกล่าว จึงขอหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณาข้อหารือของการรถไฟฯ ประกอบกับข้อเท็จจริงข้างต้นแล้ว เห็นควรกำหนดประเด็นที่ต้องพิจารณาเป็นสองประเด็น และมีความเห็นในแต่ละประเด็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง หากเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับคำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนประสงคจะอุทธรณ์จะต้องยื่นคำอุทธรณ์ต่อผู้ใด มีขั้นตอนและระยะเวลาในการพิจารณาคำอุทธรณ์อย่างไร เห็นว่า คำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นคำสั่งที่ออกตามมาตรา ๑๒[๑] แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อพระราชบัญญัติดังกล่าวไม่ได้กำหนดกระบวนการอุทธรณ์ไว้เป็นการเฉพาะ กระบวนการอุทธรณ์จึงต้องเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ กล่าวคือ มาตรา ๔๔[๒] แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ กำหนดให้คู่กรณียื่นคำอุทธรณ์ต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครอง ดังนั้น เมื่อผู้ว่าการรถไฟแห่งประเทศไทยเป็นผู้ออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน เจ้าหน้าที่ผู้ได้รับคำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจึงต้องยื่นคำอุทธรณ์ต่อผู้ว่าการรถไฟฯ ซึ่งผู้ว่าการรถไฟฯ ต้องพิจารณาคำอุทธรณ์และแจ้งผู้ยื่นอุทธรณ์โดยไม่ชักช้า แต่ต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ ในกรณีที่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ให้ผู้ว่าการรถไฟฯ ดำเนินการเปลี่ยนแปลงคำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามความเห็นของตนภายในกำหนดเวลาดังกล่าวด้วย ทั้งนี้ ตามมาตรา ๔๕[๓] วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ

สำหรับกรณีที่ผู้ว่าการรถไฟฯ พิจารณาคำอุทธรณ์แล้วไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ก็ต้องดำเนินการตามมาตรา ๔๕[๔] วรรคสองและวรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ซึ่งกำหนดให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองที่ไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์เร่งรายงานความเห็นพร้อมเหตุผลไปยังผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ โดยผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งกรณีนี้ผู้ว่าการรถไฟฯ ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นบุคคลที่อยู่นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในข้อ ๒[๕] (๑) ถึง (๑๓) จึงต้องเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๒ (๑๔) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๐)ฯ ที่กำหนดให้ผู้บังคับบัญชา ผู้กำกับดูแล หรือผู้ควบคุมชั้นเหนือขึ้นไปชั้นหนึ่งเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ เมื่อพิจารณาประกอบกับมาตรา ๓๓[๖] วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการรถไฟแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๙๔ ที่กำหนดให้ผู้ว่าการรถไฟฯ รับผิดชอบต่อคณะกรรมการรถไฟแห่งประเทศไทย ในการจัดการและดำเนินงานของการรถไฟแห่งประเทศไทย ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์สำหรับกรณีที่ผู้ว่าการรถไฟฯ เป็นผู้ทำคำสั่งทางปกครองจึงได้แก่ คณะกรรมการรถไฟฯ ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองได้ให้ความเห็นในทำนองเดียวกันนี้ไว้แล้ว ในเรื่องเสร็จที่ ๔๘๒/๒๕๔๘[๗] โดยผู้ที่มี

อำนาจพิจารณาอุทธรณ์ต้องพิจารณาคำอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงาน ในกรณีที่ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ไม่สามารถพิจารณาคำอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ตนได้รับรายงานจากเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครอง ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์จะต้องดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๕ วรรคสอง ดังนั้น หากคณะกรรมการรถไฟฯ ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ไม่สามารถพิจารณาคำอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานจากผู้ว่าการรถไฟฯ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครอง คณะกรรมการรถไฟฯ จะต้องมิหนังสือแจ้งให้ผู้อุทธรณ์คำสั่งทราบก่อนครบกำหนดเวลาดังกล่าว และให้ขยายระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ได้ไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดเวลาสามสิบวันแรก

ประเด็นที่สอง หากเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ และจะเปลี่ยนแปลงคำสั่งที่เรียกใช้ค่าสินไหมทดแทน โดยให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดไม่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือชดใช้ไม่เต็มจำนวนความเสียหาย ซึ่งทำให้ไม่เข้าข้อยกเว้นในข้อ ๒.๑ ของประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๔๘ ที่กำหนดว่า หน่วยงานของรัฐไม่ต้องส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังตรวจสอบในกรณีที่ความเสียหายมีสาเหตุจากการทุจริตและหน่วยงาน ของรัฐได้พิจารณาให้ผู้ทุจริตและผู้เกี่ยวข้องที่ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงจนเป็นโอกาสหรือช่องทางให้เกิดการทุจริตชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเต็มจำนวนความเสียหาย การรถไฟฯจะต้องส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดให้กระทรวงการคลังตรวจสอบหรือไม่ อย่างไร เห็นว่า ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้กำหนดให้กระทรวงการคลังทำหน้าที่ตรวจสอบผลการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ เว้นแต่เป็นเรื่องที่กระทรวงการคลังประกาศกำหนดว่าไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ดังนั้น จึงถือเป็นหลักได้ว่า ผลการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐต้องส่งให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ การออกประกาศกระทรวงการคลังกำหนดเรื่องที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบเป็นเพียงข้อยกเว้น เพื่อลดขั้นตอนวิธีปฏิบัติและให้การพิจารณาผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดและการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเสร็จสิ้นไปโดยเร็วและมีประสิทธิภาพ เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงตามข้อหารือในตอนแรกว่า ผู้ว่าการรถไฟฯ ได้วินิจฉัยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องที่ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงจนเป็นโอกาสหรือช่องทางให้เกิดการทุจริตชดใช้ค่าเสียหายเต็มจำนวน จึงเข้าข้อยกเว้นเรื่องที่ไม่ต้องส่งให้กระทรวงการคลังตรวจสอบตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบฯ แต่เมื่อมีการอุทธรณ์คำสั่งเรียกใช้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนและผู้ว่าการรถไฟฯ ได้พิจารณาอุทธรณ์แล้ว เห็นว่า ผู้เกี่ยวข้องไม่ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน จึงมีผลให้ผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทาง

ละเมิดนี้ไม่เข้าข่ายกเว้นตามประกาศกระทรวงการคลังฯ ดังนั้น ผู้ว่าการรถไฟฯ จึงต้องส่งผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดและผลการพิจารณาอุทธรณ์ให้กระทรวงการคลังตรวจสอบตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ต่อไป

(คุณพรทิพย์ จาละ)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เมษายน ๒๕๕๐

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๕/๒๖๑ ลงวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๕๐ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

[๑] มาตรา ๑๒ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๘ หรือในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๑๐ ประกอบกับมาตรา ๘ ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายมีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นชำระเงินดังกล่าวภายในเวลาที่กำหนด

[๒] มาตรา ๔๔ ภายใต้บังคับมาตรา ๔๔ ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองใดไม่ได้ออกโดยรัฐมนตรี และไม่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนอุทธรณ์ภายในฝ่ายปกครองไว้เป็นการเฉพาะ ให้คู่กรณีอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองนั้นโดยยื่นต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ตนได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว

คำอุทธรณ์ต้องทำเป็นหนังสือโดยระบุข้อโต้แย้งและข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่อ้างอิงประกอบด้วย

การอุทธรณ์ไม่เป็นเหตุให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครอง เว้นแต่จะมีการสั่งให้ทุเลาการบังคับตามมาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง

[๓] มาตรา ๔๕ ให้เจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง พิจารณาคำอุทธรณ์และแจ้งผู้อุทธรณ์โดยไม่ชักช้า แต่ต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ ในกรณีที่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนก็ให้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงคำสั่งทางปกครองตามความเห็นของตนภายในกำหนดเวลาดังกล่าวด้วย

ถ้าเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง ไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนก็ให้เร่งรายงานความเห็นพร้อมเหตุผลไปยังผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบ

วันนับแต่วันที่ได้รับรายงาน ถ้ามีเหตุจำเป็นไม่อาจพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์มีหนังสือแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบก่อนครบกำหนดเวลาดังกล่าว ในการนี้ ให้ขยายระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ออกไปได้ไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับกำหนดเวลาดังกล่าว

เจ้าหน้าที่ผู้ใดจะเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ตามวรรคสองให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

บทบัญญัติมาตรานี้ไม่ใช้กับกรณีที่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

[๔] โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น

[๕] ข้อ ๒ การพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองในกรณีนี้เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ ให้เป็นอำนาจของเจ้าหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นเจ้าหน้าที่ในสังกัดของส่วนราชการประจำจังหวัด หรือส่วนราชการประจำอำเภอของ กระทรวง ทบวง กรม เดียวกัน

(๒) เลขาธิการรัฐมนตรี เลขานุการกรม หัวหน้าส่วนราชการระดับกองหรือเทียบเท่า หัวหน้าส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ หรือหัวหน้าส่วนราชการประจำเขต แล้วแต่กรณี ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นเจ้าหน้าที่ในสังกัดของส่วนราชการนั้น

(๓) อธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรม แล้วแต่กรณี ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นเลขานุการกรม หัวหน้าส่วนราชการระดับกองหรือส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ หรือหัวหน้าส่วนราชการประจำเขตหรือผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาของอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมซึ่งดำรงตำแหน่งสูงกว่านั้น

(๔) ปลัดกระทรวงหรือปลัดทบวง แล้วแต่กรณี ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นผู้ดำรงตำแหน่งอธิบดีหรือเทียบเท่า

(๕) นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี แล้วแต่กรณี ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นหัวหน้าส่วนราชการที่ขึ้นตรงต่อ นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี หรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงหรือปลัดทบวง

(๖) ประธานวุฒิสภา ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นผู้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการวุฒิสภา

(๗) ประธานสภาผู้แทนราษฎร ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นผู้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

(๘) ผู้ว่าราชการจังหวัด ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด นายอำเภอ เจ้าหน้าที่ของส่วนราชการของจังหวัด เจ้าหน้าที่ของส่วนราชการของอำเภอ หรือเจ้าหน้าที่ของสภาตำบล เว้นแต่กรณีที่กำหนดไว้แล้วใน (๑) หรือ (๓)

(๙) ผู้บริหารท้องถิ่นหรือคณะผู้บริหารท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

(๑๐) ผู้ว่าราชการจังหวัด ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นผู้บริหารท้องถิ่น หรือคณะผู้บริหารท้องถิ่น

(๑๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หรือผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือในฐานะราชการในส่วนภูมิภาค

(๑๒) ผู้แทนของรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ แล้วแต่กรณี ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

(๑๓) เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจสั่งการหรือมอบหมายให้เอกชนปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นเอกชนซึ่งได้รับคำสั่งหรือได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่ดังกล่าว

(๑๔) ผู้บังคับบัญชา ผู้กำกับดูแล หรือผู้ควบคุมชั้นเหนือขึ้นไปชั้นหนึ่ง แล้วแต่กรณี ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นเจ้าหน้าที่อื่นนอกจากที่กำหนดไว้ข้างต้น

(๑๕) เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองนั่นเอง ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นผู้ซึ่งไม่มีผู้บังคับบัญชา ผู้กำกับดูแล หรือผู้ควบคุม

[๖] มาตรา ๓๓ ผู้ว่าการเป็นผู้บริหารกิจการของการรถไฟแห่งประเทศไทย ให้เป็นไปตามนโยบายที่คณะกรรมการกำหนด และมีอำนาจบังคับบัญชาพนักงานของการรถไฟแห่งประเทศไทยทุกตำแหน่ง

ผู้ว่าการต้องรับผิดชอบต่อคณะกรรมการในการจัดการและดำเนินงานของการรถไฟแห่งประเทศไทย

[๗] บันทึกคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่อง การอุทธรณ์ของผู้ค้าที่ไม่ผ่านการคัดเลือกในการดำเนินการจัดซื้อและจัดจ้างโดยการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Auction) ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๕/๕๒๑ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๘ ถึงผู้ว่าการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

คณะผู้ดำเนินการ

๑. คณะผู้จัดทำ

- ๑.๑ นายประทีป กิรติเรขา
ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
- ๑.๒ นายชำนาญวิทย์ เกร์ตัน
นิติกร ๘ ว รักษาในตำแหน่งนิติกร ๙ ชช.
สำนักกฎหมาย
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
- ๑.๓ นายบุญเกียรติ เย็นสุขจิตต์
นิติกร ๘ ว
หัวหน้ากลุ่มงานคดีและนิติกรรมสัญญา
สำนักกฎหมาย
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
- ๑.๔ นางสาวชไมพร อ้าไพจิตร
นิติกร ๘ ว
หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนากฎหมาย
สำนักกฎหมาย
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
- ๑.๕ นายสุริย์ ราชพลสิทธิ์
นิติกร ๗ ว
กลุ่มงานคดีและนิติกรรมสัญญา
สำนักกฎหมาย
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
- ๑.๖ นายนิพนธ์ นิยม
นิติกร ๗ ว
กลุ่มงานคดีและนิติกรรมสัญญา
สำนักกฎหมาย
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
- ๑.๗ นางสาววรรณิยา ชื่นบารมี
เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ๕
สำนักกฎหมาย
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
- ๑.๘ นางจันทรวีมล รักมิตรอานนท์
เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ๕
สำนักกฎหมาย
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

๒. ผู้รวบรวมข้อมูล

- ๒.๑ นายนิพนธ์ นิยม
นิติกร ๗ ว
กลุ่มงานคดีและนิติกรรมสัญญา
สำนักกฎหมาย
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

